

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

20^e JAARGANG

WOENSDAG 17 APRIL 1935

No. 1007

COMMISSIE VAN REDACTIE:

*P. Liefstinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).*

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

Blz.

HET LANDBOUW-HYPOTHEKENBESLUIT door <i>C. J. P. Zaalberg</i>	330
Het Rijk en zijn fondsen door <i>Jhr. Mr. L. H. van Lennep</i>	331
Onderzoek naar de uitgaven van gezinnen van verschillende welstand door <i>Mr. E. W. van Dam van Isselt</i>	331
Rotterdam en de depreciatie van de Belga door <i>C. Vermey</i>	332
De Russische veeteelt en veevoederproductie	333
De Indische middelen over December 1934	334
MAANDCIJFERS:	
Overzicht van de Indische middelen	337
STATISTIEKEN	337—340
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

BERICHT.

In verband met de a.s. feestdagen zal het volgende nummer een dag later verschijnen.

16 APRIL 1935.

In den aanvang van deze berichtperiode oordeelde De Nederlandsche Bank het noodig haar disconto met een vol procent tot 4½ pCt. te verhoogen. De stemming ter beurze is nog eenigszins onrustig; vooral gisteren toonde men zich weder wat meer terughoudend. De goudaanvragen voor export blijven, hoewel op verminderde schaal, voortduren. De rente voor

driemaands bankaccepten ligt weder een stuk onder het officieele disconto. Van 4¼ pCt. is privaat-disconto tot 3½ pCt. teruggelopen, slot 3½ pCt. Prolongatie noteerde 2¼—3¼—4—3½ pCt. Call werd gedaan op 3 pCt.

* * *

Hoewel er oogenschijnlijk een kalmer stemming op de wisselmarkt heerschte, is de rust toch nog niet geheel weergekeerd. Bij het bekend worden van de cijfers van den laatsten bankstaat meende de speculatie nog eens haar geluk te moeten beproeven, doch ook ditmaal is de aanval op den Gulden spoedig tot staan gekomen. De Dollar en de Franc blijven zich echter toch nog voortdurend nabij en een weinig boven de goudpunten bewegen, terwijl ook de nog steeds groote agio's voor termijnen er op wijzen, dat het vertrouwen nog niet onverdeeld is. Het Pond Sterling is hier deze week tot 7.24 opgelopen, waarna een scherpe reactie plaats vond; het slot kwam op 7.19½. Dollars bewogen zich tusschen de 1.48 en 1.48⁵/₁₆, slot 1.48⁵/₁₆. De \$/£ koers werd op ca. 4.84½ gehouden. Fransche Francs bleven gezocht, hoewel ze voorbijgaand tot 9.77 zijn ingezakt; slot 9.78½. Belga's handhaven zich op ca. 25.12½. Zwitsersche Francs werden gezocht; de koers verbeterde tot 48.02½. Lires 12.35. Marken eerder gezocht op 59.70.

Op de termijnmarkt bleven deviezen op latere levering gezocht; het was soms niet mogelijk een tegenpartij te krijgen, daar de banken hier te lande geen medewerking verleenen, wanneer niet onomstootelijk vast staat, dat de beoogde transactie een commercieele basis heeft. In Londen werden driemaands Guldens deze week zelfs met een disagio van 35 punten afgesloten; hier deden drie-maands Ponden een oogenblik 25 punten boven contant. Ponden een- en drie-maanden noteerden tenslotte 8 en 19 p. agio, Dollars 2 en 6 punten report en Fransche Francs 10 en 20 p. boven kassa.

Op de goudmarkt was het deze week tamelijk bedrijvig. Vooral voor gouden munten was nogal belangstelling. Baren noteerden f 1.660, Eagles 2.53¾, Sovereigns 12.50 en Gouden Tientjes f 10.35.

HET LANDBOUW-HYPOTHEKENBESLUIT.

De eerste en nog uiterst zwakke aanval op de „rechten” der hypotheekhouders heeft velerlei verontwaardiging gewekt en protesten uitgelokt. Wij zijn, ondanks de aandachtige lezing van vele dier beschouwingen, er niet in geslaagd om ons te laten bekeren tot erkenning van die „rechten”. Integendeel, zij hebben ons nog versterkt in de overtuiging, dat het toelaten van het vorderen en betalen van pacht en rente de begrippen, die ten grondslag liggen aan een gezond credietwezen, zo mogelijk, nog meer zullen schaden dan muntvervalsing en verdraaiing van goudclausules.

Wie als credietgever zijn taak als goed rentmeester beseft, bedenkt, dat aan ieder crediet een risico verbonden is en dat hij moet nagaan, welke gevaren hij loopt bij zijn helegging. Ontbreekt dat besef, dan wordt goed geld verspild aan kwade zaken en gaan kapitalen verloren. Wil men zijn risico tot een minimum beperken, dan neemt men zijn toevlucht tot leningen van solied geachte staten in de hoop niet te veel geplaagd te zullen worden door conversies en devaluaties. Waagt men zich in een onderneming, ook een landbouwonderneming, dan deelt men tenslotte ook als crediteur in de kwade kansen.

Buiten de landbouw (en de door de Staat gegarandeerde spoorwegaandelen) gevoelen thans ook de obligatiehouders na de ontwaarding der aandelen, dat de bedrijfswaarde hunner onderpanden niet meer is, wat zij destijds met vertrouwen verwacht hebben. De scheepvaartobligaties zonder uitzondering, de industriële obligaties in grote meerderheid, de pandbrieven van alle scheepsverbandbanken en van enkele hypotheekbanken verwijderden zich steeds verder van de koers van uitgifte en geen overheid of crisisfonds legt er een cent bij. Het volle risico van de waardevermindering wordt door de eigenaren en geldschieters gedragen. Niemand denkt eraan hierin iets abnormaals, onrechtvaardigs, oneconomisch of onsociaal te vinden.

Indien het er al eenmaal toe mocht komen, dat de scheepvaart gesubsidieerd wordt, dan zal dat alleen ten doel hebben, dat deel der koopvaardijvloot, dat voor het algemeen landsbelang van de meeste waarde is, zo'n beetje in stand te houden. Als dit geschiedt, zijn alle bezittingen van de meeste rederijen al overbelast met schulden en de braakliggende schepen, die snel in waarde achteruit gaan, kosten nog grote bedragen voor onderhoud en bewaking. In de nijverheid is het al niet veel beter gesteld. Familiekapitalen, die de kracht van een groot deel onzer industrie vormden, smelten als sneeuw voor de zon. Reserves bestaan al niet meer. Credieten worden opgezegd. Voor reactivatie dringend nodig nieuw crediet wordt onthouden.

Stappen wij nu over naar de landbouw, dan komen wij in eens in een geheel andere gedachtensfeer.

Wij laten thans de vraag buiten beschouwing, of en in hoeverre de landbouwsteun nodig, nuttig en goed georganiseerd is en plaatsen ons zonder critiek hierop in de toestand, dat de overheid de voortzetting van het landbouwbedrijf in volle omvang een landsbelang van de eerste orde vindt. Het middel, dat de overheid daartoe gebruikt, is de belasting van de consumenten met heffingen onder allerlei benamingen tot bedragen, die de prijzen van de eerste levensbehoeften als brood, boter, suiker, melk, margarine, vlees, spek, enz. tot een veelvoud maken van de wereldmarktprijs. Het is overbodig te zeggen, dat hierdoor de overige bedrijven in hun strijd om het bestaan, zachtjes uitgedrukt, bemoeilijkt worden, doch wij verplaatsen ons nu maar in de mening dier overheid, dat het inbedrijfhouden van de landbouw dat offer — ondergang van tal van andere bedrijven — waard is.

Dit mag ons echter niet blind maken voor het feit,

dat al die hectaren en koeien en varkens en kippen thans evenmin rendabel zijn als de opliggende of met verlies varende schepen, de heel of half stilstaande en verliezende fabrieken, de Javasuikerondernemingen, de rubberplantages, enz. Zonder die overheidshulp op kosten van de consumenten, die verantwoord wordt met het nut van de voortzetting van het landbouwbedrijf in Nederland, zou die grond geen pacht en geen hypotheekrente opbrengen. Wie daar zijn geld in gestoken heeft, kan thans uit de werkelijke opbrengst geen rente trekken.

En toch gebeurt het, doch niet uit de opbrengst. Van de pl.m. 200 miljoen gulden, die voor de agrarische producten boven de wereldmarktprijs betaald worden, gaat een niet zo klein deel, misschien wel de helft, doch zeker een kwart, naar landheer en hypotheekhouder. Hun risico wordt voor dat deel overgenomen door, of juist gezegd overgedragen op de consumenten, aan wie daartoe belet wordt ter markt te gaan waar hun belang hen heen wijst.

De nood in de landbouw heeft de Regering overrompeld. De maatregelen tot steun zijn daardoor onvermijdelijk dikwijls overhaast genomen moeten worden met de bedoeling later beter te „ordenen”. Zo is ook niet dadelijk overgegaan tot een strenge aanwijzing van de bestemming der steungelden. Een verwijt maken wij daarvan niemand.

Nu zijn wij echter helaas zo ver gekomen, dat de landbouwsteun algemeen en voorlopig permanent is geworden, en dat tegelijkertijd de nood in de niet-agrarische bedrijven, die een tweemaal groter belang vertegenwoordigen, steeds stijgende is. De gevolgen hiervan op de bevolking, ook voor de toekomst zijn niet somber genoeg af te schilderen.

Tot dusverre heeft het *onrecht* ongestoord voortgeduurd, dat één groep van bezitters van tijdelijk niet-rendabele kapitalen te midden van andere groepen van lotgenoten, mede op kosten van deze laatsten, dank de met een ander doel genomen overheidsmaatregelen, toch zich de rente kon doen betalen. Die rente is echter niet afkomstig uit de opbrengst van de grond, doch uit door de overheid aan anderen opgelegde lasten.

De verdedigers van de „rechten” der grondbezitters en hypotheekhouders schuiven de weduwen en wezen en de bejaarde spaarders naar voren. Wie zou daar ongevoelig voor zijn? Doch met evenveel recht kan men dat in het andere kamp ook doen en er nog de werklozen en hun vrouwen en kinderen en bejaarde ouders op laten volgen. Er is géén verschil in die massa's van ellende, dat een zo principiële afwijking van de normale functionering van het credietwezen kan motiveren.

De stap door den Minister van Econ. Zaken niet overijld en zeer voorzichtig gedaan om tot een rechtvaardiger regeling te komen, moet als alle aanvankelijke crisismaatregelen beschouwd worden als een voorlopige poging om de kwaal in zijn ergste uitingen te verhelpen, doch die na verloop van tijd door rijper en doeltreffender daden gevolgd zal worden.

Het zal uit het bovenstaande en uit wat wij vroeger over dit onderwerp in dit tijdschrift⁴⁾ ten beste gaven duidelijk zijn, dat naar ons oordeel op dit punt veel dieper moet worden ingegrepen, wanneer wordt voortgegaan met de crisissteun aan de landbouw op de tegenwoordige voet.

Aan die steun ligt als oorzaak ten grondslag het feit, dat bij de tegenwoordige marktverhoudingen het Nederlandse akker-, weide- en tuinland niet rendabel is te bewerken. In sterker mate dan het geval is met de nijverheid, de scheepvaart en andere bedrijven acht de Overheid het een landsbelang de landbouwen- de stand in bedrijf te houden en gebruikt *daartoe* de bekende middelen. Past zij in minimale doses die middelen eens in andere bedrijven toe, dan wordt

⁴⁾ Zie de artikelen „Industrie en Landbouw” en „Het Landbouwercredietwezen in gevaar of een gevaar of beide?” in E.-S.B. van 29 Nov. 1933 en 21 Nov. 1934.

met zorg gewaakt, dat daarmee niets anders bereikt wordt dan het verruimen van wat werkgelegenheid, liefst nog met offers van de zijde van het kapitaal.

Het is mij dan ook niet mogelijk een ondermijning van het credietwezen en van burgerrechtelijke verhoudingen te zien in maatregelen, die er tenslotte eindelijk toe zullen kunnen leiden, dat ook hij, die zijn geld steekt in landerijen, het volle risico draagt van de waardevermindering van zijn bezit of onderpand.

Het credietwezen, dat ook buiten de landbouw zo'n nuttige functie te vervullen heeft, kan niet anders dan schade lijden, wanneer het nog beschikbare kapitaal wordt angelokt door één vorm van belegging, waarbij de overheid de crediteur van zijn risico ontlast en de rente voor hem put uit belastingen, accijnzen, invoerrechten, crisisheffingen en wat dies meer zij.

Hierom en om de grote bedragen, die ermede gemeoid zijn, achten wij dan ook een *rechtvaardige* regeling van pachten en hypotheeken thans het meest brandende vraagstuk in de landbouwcrisisbemoeiingen.

C. J. P. ZAALBERG

HET RIJK EN ZIJN FONDSEN.

Na den inschrijvingsdatum van de 3½ pCt. Nederlandsch-Indische leening werd in de bladen bericht, dat de leening niet geheel volteekend was, zoodat alle inschrijvingen waren toegewezen, en dat het niet aanstonds geplaatste bedrag inmiddels door de Rijksfondsen was overgenomen.

Men kan veilig aannemen, dat 90 pCt. van het aangeboden bedrag bij de fondsen terecht gekomen is. Dit is dus het resultaat van de — zooals de bladen het uitdrukten — moedige daad der Regeering om in deze bewogen weken met onverstoerbare rust haar leenings-politiek ongewijzigd te laten. Bankiers hebben in dezelfde dagen een reeds uitgeschreven emissie ingetrokken, de Regeering heeft de hare gehandhaafd. Inderdaad, dit zou van moed getuigen, misschien wel van onbezonnenheid (welke zeeman handelt in storm, alsof het bladstil was?), ware het niet, dat de Regeering altijd een nooduitgang heeft. De fondsen zijn er goed voor, maar of 't ook voor de fondsen goed is?...

Men denke zich in, dat een naamloze vennootschap onder soortgelijke omstandigheden een emissie van hare obligatiën gehandhaafd en bij mislukking haar pensioenfonds met de ongeplaatste stukken gelukkig gemaakt had; welk een storm van verontwaardiging zou dit verwekken!

Is hier iets anders gebeurd? ¹⁾

De verhouding van het Rijk tot zijn fondsen is onbevredigend en zal steeds moeilijker worden, naarmate de te beleggen bedragen groeien. Afgezien van de reeds eenige jaren geleden door mij in dit blad besproken vraag of het principieel wel juist is, dat de fondsen voornamelijk in staatsschuld beleggen, blijft het conflict van belangen. De fondsen hebben hunne berekeningen op een rentevoet van 4 pCt. ingesteld en zien dus zeer ongaarne eene daling onder dit cijfer (heeft dit de conversie der staatsleeningen in het 3½ pCt. type wellicht tegengehouden, totdat zij niet meer met succes kon plaatsvinden?). Anderzijds wil de staat de fondsen als gangmakers voor zijn conversies gebruiken.

Men zou alleen al om het bovenstaande veel voor het omslagstelsel gaan voelen. Het tegenwoordige systeem mag uit een oogpunt van billijkheid in geen geval gehandhaafd worden.

L. H. VAN LENNEP.

¹⁾ Indien de fondsen de ongeplaatste stukken beneden den koers van uitgifte, b.v. tegen 94 pCt., hebben gekregen, lijden zij geen schade, maar dan treft de Regeering een groot verlies, dat vermeden had kunnen worden.

ONDERZOEK NAAR DE UITGAVEN VAN GEZINNEN VAN VERSCHILLENDE WELSTAND.

Het mag als bekend verondersteld worden, dat in den zomer van het vorig jaar door het Centraal Bureau voor de Statistiek naar aanleiding van een verzoek van de Nederlandsche Vereeniging van Huisvrouwen, gesteund door het Nederlandsch Instituut voor Efficiency en den Nederlandschen Bond van Boerinnen en andere plattelandsvrouwen, een organisatie voor een gezinsuitgavenstatistiek in Nederland ontworpen is. Op de wijze waarop het gemeentelijk Bureau van Statistiek te Amsterdam, en in navolging daarvan ook dat van 's-Gravenhage, al sedert een reeks van jaren zulk een statistiek bewerkt, zou ook voor een 30-tal andere gemeenten, met provinciaal en plattelandskarakter, een gezinsuitgavenstatistiek worden samengesteld. Deze zou dan min of meer representatief zijn voor het geheele land, wat niet gezegd kan worden van de statistiek van de beide genoemde groote steden.

De bereidwilligheid tot medewerking bleek groot. Reeds aanstonds gaven zich een aantal personen — meest vakvereenigingsbestuurders, directrices en leeraren van huishoudscholen e.a. — op, om ter plaatse bij het onderzoek behulpzaam te zijn, en evenzoo een aantal gezinshoofden om geregeld aantekening te houden en opgave te doen van hun dagelijkse uitgaven.

Meer dan verwacht was, bleek men het groote en veelzijdige belang van het onderzoek in te zien. Men begreep, dat dit niet alleen de eenige manier was om een inzicht te krijgen in de besteding van het inkomen en dat het ook de grondslag moest zijn voor de berekening van indexcijfers van de kosten van levensonderhoud; men besefte ook, dat het te verzamelen materiaal zou dienstbaar gemaakt kunnen worden aan de belangen van handel en industrie, daar immers de productie- en verkooppolitiek van onze ondernemers ten zeerste gediend is met een statistiek, waaruit men de behoefte der bevolking aan tal van levensbenodigdheden leert kennen, terwijl voorts werd ingezien, dat een deel der gegevens zonder twijfel tevens voor onderzoekingen op het gebied van de voedingswaarde van belang zou blijken te zijn.

Dat zulk een onderzoek geld kost, spreekt vanzelf. Het heeft wel lang geduurd eer geld gevonden was, maar gevonden is het tenslotte, althans voor een deel. Er zal thans een beperkt onderzoek naar de gezinsuitgaven ingesteld worden in 4 provinciën, t.w. Zeeland, Noord-Brabant, Limburg en Overijssel. De keuze viel op deze provinciën, omdat dan belangrijke groepen als textielarbeiders, sigarenmakers, mijnwerkers, schoenfabriek-arbeiders mede in het onderzoek konden worden opgenomen.

De gemeenten, welke in de genoemde provinciën gekozen werden, zijn Goes, Ter Neuzen, Tilburg, Eindhoven, Waalwijk e.o. (Langstraat), Maastricht, Heerlen e.o., Deventer, Goor en Enschede.

Het beschikbare bedrag stelt slechts in staat het onderzoek over een half jaar (de 2e helft van 1935) uit te strekken. Maar verwacht wordt, dat het Centraal Bureau voor het ontbrekende o.a. door bijdragen van belanghebbende organisaties in staat gesteld zal worden, het onderzoek over het 1e halfjaar 1936 voort te zetten. Voor een behoorlijk overzicht is het noodig, dat dit over een vol jaar loopt.

Full speed wordt er nu gewerkt om den opzet, die grootendeels nog maar op papier bestaat, met 1 Juli 1935 in werkelijkheid om te zetten. Moge het Centraal Bureau voor de Statistiek nu allerzijds de noodige medewerking ondervinden, opdat het denkbeeld, waarvoor het in den loop der jaren al zoo herhaaldelijk opgekomen is, eindelijk met succes worde bekrond.

v. D. v. I.

ROTTERDAM EN DE DEPRECIATIE VAN DE BELGA.

Er zou na alles wat sedert de depreciatie van het Belgisch betaalmiddel reeds is geschreven en gesproken over de gevolgen, welke de Rotterdamsche haven van de Belga-depreciatie zal ondervinden, nauwelijks aanleiding zijn deze kwestie nog eens in dit weekblad ter sprake te brengen, ware het niet dat de verschillende uitlatingen, een enkele uitzondering daargelaten, weinig constructieve denkbeelden be-lichaamden.

En hierom gaat het tenslotte toch allereerst. Er is gesproken over de noodzakelijkheid van een drastisch ingrijpen door de Landsregeering, over den onafwijsbaren eisch eener radicale koersverandering der oeconomische politiek zonder dat nochtans de gedragslijn werd aangegeven, die de Regeering zou moeten volgen teneinde de gevolgen, welke de Belga-devaluatie voor de Rotterdamsche haven zal hebben, te mitigeeren, of af te wenden. Er is gezinspeeld op devaluatie als een mogelijk correctief, kortom er is vooral onder den eersten indruk der gebeurtenissen op monetair gebied bij onze Zuidelijke burenen menige „cri de coeur” geuit, maar voor zoover wij van de verschillende uitlatingen hebben kennis genomen, hebben ons die van Ir. A. Plate in het bijzonder getroffen als bevattende waarlijk *constructieve* elementen, waarop het goed lijkt te dezer plaatse nog eens de aandacht te vestigen en daaraan tevens eenige beschouwingen vast te knoopen.

Wij duchten geen tegenspraak, wanneer wij stellen, dat de door het huidige Kabinet gevolgde crisispolitiek in vrij breede lagen der bevolking weinig instemming vindt. Hieruit volgt natuurlijk allermint, dat de ontevredenheid en critiek ook zonder meer grond zouden zijn. Is er ondankbaarder taak denkbaar dan in tijden, waarin het economisch wereldbestel door ernstige stormen geteisterd wordt, met regeeringsverantwoordelijkheid te zijn bekleed? Een maatregel, die den een bevoordeelt of althans diens moeilijkheden verzacht, treft als regel den ander en berokkent hem nadeel. Zoo ooit dan is het zeker in crisistijd een onbegonnen werk om het iedereen naar den zin te maken. Door de crisis zelf wisselt de toestand voortdurend van aspect. Wat vandaag verstandig beleid heet, is over enkele weken of sneller nog door onvoorziene gebeurtenissen in het tegendeel verkeer en maakt nieuwe maatregelen noodig. La critique est aisée, mais l'art est difficile of in goed Hollandsch: de beste stuurman staan aan wal.

Wij zullen de eersten zijn om te erkennen, dat de uitwerking van verreweg de meeste maatregelen, zoo ten aanzien van onzen nationalen landbouw als industrie genomen, voor de Rotterdamsche haven funest is. Reeds eerder hadden wij gelegenheid hierop te wijzen. Maar is het redelijk en practisch van de Landsregeering te verwachten, dat zij, met verwaarloozing van andere vitale belangen, want dit zou onvermijdelijk zijn, een specifiek Rotterdamsche welvaartsbeleid ging volgen? Kan men van haar verlangen, dat zij millioenen beschikbaar stelt om het der Rotterdamsche Gemeente mogelijk te maken de vergoeding voor door haar gepresteerde diensten zóo drastisch te verlagen, dat alle retributiën op éénmaal gelijk zouden worden gesteld met de tarieven, welke de Gemeente van Antwerpen heft en die... n.b. vóór de jongste devaluatie van het Belgisch betaalmiddel oorzaak waren dat de „havenuitbating” op de jongste begroeting dier Gemeente een tekort aanwijst van 36 millioen francs op volgende dienstjaren over te schrijven, waarbij erop dient gewezen dat dit verlies tot heden 1.14 millioen francs bedraagt?

Dit kan toch niet in redelijkheid worden verwacht en bepleit! Wat wel mag worden verlangd is een beter begrip in de kringen der Landsregeering voor de nooden van Rotterdam, nooden geboren uit de crisis, zeker, maar ook uit de verschillende regeeringsmaatregelen, die het toch reeds zoo ingekrompen havenverkeer steeds verder doen achteruitgaan en

die, zoo wil het ons althans voorkomen, maar al te vaak worden gekleed in een vorm, waaruit onbekendheid spreekt met de belangrijke economische functie, die onze nationale havens vervullen. Wat ook mag worden verwacht en zéér krachtig bepleit — en hierop heeft Ir. A. Plate terecht het volle licht doen vallen — is het instellen door de Nederlandsche Regeering van premies op de Rijnvaart als tegenwicht tegen de z.g. Rijnvaartpremies, in wezen niet anders dan een Belgisch Regeeringssubsidie, waardoor op kunstmatige wijze verkeer over Antwerpen wordt geleid en aan Rotterdam onttrokken — men denke in dit verband óók aan het vrije sleepen op het traject Antwerpen—Dordrecht v.v. — alsmede het verleenen door de Nederlandsche Regeering van compensatietoelagen op de zeeloodsgelden, mede een weinig fair strijdwapen, dat door Antwerpen c.q. de Belgische Regeering wordt gehanteerd zonder enige scrupule en met volkomen negatie van het te dien aanzien in het Belgisch—Nederlandsch verdrag neergelegde.

Deze „tegen”-premies en compensatietoelagen behoeven niet noodzakelijk een blijvend karakter te dragen. Indien en zoodra Antwerpen bereid is op deze beide punten de tot dusver gevolgde politiek te herzien, kan de Nederlandsche Regeering ook harerzijds tot intrekking overgaan.

Voor deze beide maatregelen pleiten billijkheid en zeker in niet mindere mate de levensbelangen der Rotterdamsche haven. Hiertegenover kan noch mag de Regeering afwijzend staan. Met uitzondering dan van de verleden jaar eenigszins verlaagde loodsgelden, heeft de Landsregeering de eerste havenstad van ons land aan haar lot overgelaten. De nood is zeer hoog gestegen en het ware zeker niet verantwoord, indien na de Belga-devaluatie de Landsregeering voortging met „op zien komen” te spelen.

Bovendien moge men in Den Haag bedenken dat, indien men Rotterdam deze beide afweer-wapenen in de hand drukt, eventuele besprekingen over een „accoord”, waarvoor Antwerpen's burgemeester nog steeds geporteed schijnt te zijn, met meer kans op welslagen kunnen worden gevoerd. Tegenover dit denkbeeld van den heer Huysmans behoeft men in Rotterdam waarlijk niet a priori afwijzend te staan. Goed zakenbeleid brengt mede dat steeds — indien de bodem daarvoor vruchtbaar is — getracht wordt door gemeen overleg geschilpunten te overbruggen.

Tenslotte geldt óók voor Antwerpen's haven, gezien de pogingen der Duitsche Noordzeehavens om in steeds toenemende mate verkeer tot zich te trekken, dat eendracht macht maakt. Het heeft toch waarlijk geen zin, dat Antwerpen in een tarievenstrijd à outrance met Rotterdam, jaarlijks tientallen millioenen aan de „uitbating” zijner haven ten koste legt. Een met eerlijke middelen en gelijke wapenen gevoerde concurrentie, die haar kracht uitsluitend zoekt in „efficiency” en „service”, is toch oneindig verstandiger dan een politiek van onderbieden, die Antwerpen op steeds zwaarder offers moet komen te staan.

Maar willen dergelijke besprekingen kans van slagen hebben, dan dient de dispariteit ten aanzien van loodsgelden te worden opgeheven en mag Rotterdam niet langer slachtoffer worden van een te kwader ure aanvaarde politiek van Rijnvaartpremies, die uiteindelijk den opdrachtgevers in het achterland als een zoet winstje in den schoot worden geworpen.

België en Nederland hebben tal van gemeenschappelijke belangen. Men dient dit in België en met name ook in Antwerpen te beseffen. „Realpolitik” van de goede soort zal beiden havens ten goede komen.

Voor de Landsregeering ligt hier een taak weggelegd. Moge men in Den Haag spoedig tot het inzicht komen, dat er niet langer meer kan noch mag worden gewacht. Dan kan ook uit de jongste gebeurtenissen in België voor de beide havens nog iets goeds geboren worden!

C. VERMEY.

DE RUSSISCHE VEETEELT EN VEEVOEDER-PRODUCTIE.

(Vee-export met of zonder emigratie naar en crediet aan Rusland?)

Men schrijft ons:

De pogingen der Russische handelsvertegenwoordigingen om overeenkomstig de bedoelingen van Moskou te komen tot een voor ons land minder ongunstige verhouding in de handelsbalans stuiten meermalen af op de beperkingen, die het Russische commissariaat voor den buitenlandschen handel zichzelf bij den import oplegt, en de veelal overdreven crediet-eischen aan die zijde (te lange termijnen en credieten los van de daaruit resulterende bijzondere goederen-aankopen). Gezien de discussies over export van vee naar Rusland lijkt het actueel hierop eenigszins dieper in te gaan. Van belang zijn met het oog daarop de volgende mededeelingen op het VIIe Radencongres van den volkscommissaris voor landbouw, Tschernov, en die voor de graan- en veeteeltbedrijven van den staat, Kalmanowitsch.

Volgens de voorloopige gegevens, die op het VIIe Radencongres door volkscommissarissen zijn medegedeeld, zou de Russische veeteelt na de groote verliezen in de jaren 1930 tot 1933, veroorzaakt door het schadelijke optreden van de „Koelaklementen”, in 1934 zijn vooruitgegaan.

Als geheel bezien zou er echter nog zéér veel te doen overblijven om den achterstand bij de veeteelt op te heffen.

Als doel voor 1935 wordt den leiders der Staatsveeteeltbedrijven aangewezen het fokken van verbeterde rassen en grotere productie van zuivelproducten e.d. In elk collectief bedrijf zal in 1935 een vee-farm moeten worden ingericht. Om te slagen moeten de arbeidsprestaties in de collectieve bedrijven belangrijk verbeterd worden. Speciaal moet gestreefd worden naar het fokken van jong vee in alle bedrijven (staats-, collectieve, individueele bedrijven alsmede bij den eigen veestapel van elk colchozlid).

Verbetering van kwaliteit en van arbeidsprestatie is wel het grootste probleem bij de productie onder het Sovjetstelsel. In de Russische industrie, georganiseerd en geleid door buitenlandsche, vooral Amerikaanse, Duitse en Engelsche experts, is dit kwaliteitsprobleem nog steeds urgent. Zéér sterk komt dit probleem tot uiting bij den intensieveren landbouw: de opbrengst b.v. van suikerbieten bedroeg per ha in 1934 slechts 9600 kg tegenover hier te lande 30.000 tot 39.000 kg gemiddeld per ha. Ook de melkgift van het rundvee, zoowel ten opzichte van het aantal stuks vee als van de weide-oppervlakte, is zeer laag.

In de Russische veeteelt- en intensieve landbouwbedrijven is de behoefte aan meer en betere prestaties en productie blijkbaar nog veel grooter dan in de industrie.

Voor wat de veeteelt betreft, kan dit tot de volgende, voor ons land belangrijke, conclusies leiden:

I. Wanneer men in Rusland de productie van voederartikelen voldoende kan opvoeren, dan moet de invoer van ons over de geheele wereld bekende fokvee een even groote vereischte zijn als de vroegere invoer van werktuig-machines voor de industrie.

II. Wanneer de voederbasis in de Russische veeteeltgebieden daarentegen te klein is, dan zou de import van fokvee en de assistentie van enkele onzer ervaren weide- en veeteeltconsulenten, bijgestaan door een staf van Hollandsche boerenzoons voor de Russische leiders van den bedrijfstak: veeteelt, ongetwijfeld een uitkomst moeten zijn.

Welke houding dient dan aangenomen te worden tegenover deze vragen: Vee-export naar Rusland met of zonder emigratie?

Onze regeeringsdeskundigen beantwoorden deze vraag voor wat den export alleen betreft in principe bevestigend; mits het vee is dat wij kunnen missen (Telegraaf 24/3 '35). Terecht! Het betreft hier een

zuiver zakelijke aangelegenheid, waaraan de al of niet erkenning van Rusland niet in den weg hoeft te staan. In principe is daarmee ook de tweede vraag beantwoord. Dat niet uitsluitend de allereerste stamboekbeesten verkocht worden spreekt vanzelf. Er is immers genoeg ander voor het doel bijzonder geschikt fokmateriaal.

Moet men de later weer stijgende Russische boter- exporten naar de Engelsche markt vreezen? Het aanbod van andere zijden is daar toch reeds meer dan overvloedig. En van de eventueel grotere Russische zuivelproductie zal te zijner tijd ongetwijfeld een belangrijk deel voor de binnenlandsche consumptie bestemd worden; te meer omdat de Russische import-behoefte van machines e.d. voortdurend kleiner wordt. *Daardoor neemt automatisch de economische exportdrang van Rusland af (niet de politieke).*

Wat zou trouwens uit een afwijzend standpunt resulteren? *De Russische importbehoefte aan fokvee en c.g. de behoefte aan leiders bij de organisatie van voederbasis- en veeteeltbedrijven kunnen ook door de andere landen bevredigd worden.* Dit is reeds ten deele het geval.

De Deensche vee prijzen zijn zelfs belangrijk lager dan de Nederlandsche. Intusschen, dit kan en mag niet als een geldig bezwaar van den kant der Russen worden aanvaard. *Willen zij hun exporten hier in den huidige omvang blijven slijten, dan moeten zij bereid zijn om voor ons vee hogere prijzen te betalen.* Deze politiek wordt ook reeds toegepast door de Duitse „Preisüberwachungsstellen”, die voor diverse artikelen prijsverhoogingen van 30 tot 40 pCt. toestaan. De Russische Handelsvertretung te Berlijn heeft daar in zeer ruime mate van geprofiteerd, en wel met invoer in Duitschland van niet eens uitsluitend Russische producten. Het systeem van koopen ver boven wereldmarktprijs is haar dus alleen daardoor al bekend. Eventueel zal de Nederlandsche Rundvee Centrale met de Deensche organisatie tot samenwerking moeten komen door een *prijsovereenkomst* en een *quotenverdeling* per koeiensoort op basis van de Nederlandsche en Deensche veestapel, verdeeld in enkele kwaliteitscategorieën.

Een ander mogelijk beroep van de Russen, namelijk hun aankopen van Nederlandsche schepen, behoort evenmin te worden aanvaard; immers ook bij de Engelsch-Russische regeling zijn de kooprijzen van gebruikte schepen bij de beoordeeling van de handelsbalans uitgesloten.

De Russen streven, zooals gezegd, hier te lande en elders naar credieten, losstaande van de goederentransacties, die bij de onderhandelingen daarover gemeenlijk wel reeds in groote lijnen in het oog plegen te worden gehouden. Aldus bereiken de leiders in Moskou, dat hun handelsvertegenwoordigingen in het buitenland tegen „contante prijzen” kunnen koopen; dat bevordert de mogelijkheid om genoemde leiders der Handelsvertretungen te controleren wat die prijzen aangaat en om de aanbiedingen van diverse landen (en firma's) scherp tegen elkaar te kunnen uitspelen. Het bevordert bovendien het Russische prestige internationaal en nationaal.

Dat deze blanco credieten van den eenen aan den anderen Staat, indien verstrekt (tot nu toe ging geen land er nog toe over), in zekere verhouding moeten staan tot de bedragen der daarbij in het oog gevatte goederentransacties, is een der eerste beginselen van commercieel beleid. In de bankpraktijk conditionneert men daartoe: „Loonende omzet” op de rekening. In dit geval dan loonend van nationaal standpunt bezien. Feitelijk zouden bij de afsluiting van het crediet dan toch reeds de prijzen der Russische importen en de percentages van het crediet, die bestemd zijn voor de verschillende artikelen, moeten vaststaan (x pCt. voor machines; welke?, y pCt. voor nieuw te bouwen schepen; bijzonderheden?, z pCt. voor stapelartikelen, n pCt. voor landbouw- en vischvangstproducten). Een dergelijke te-

voren opgestelde specificatie moet uitgesloten geacht worden.

Blijft de *credietregeling voor elke transactie afzonderlijk*. Dat de looptijd van een crediet voor den aankoop van vee belangrijk korter zal moeten zijn dan een voorschot voor geleverde machines, ligt voor de hand. Voor machines is een termijn van 18 maanden in diverse landen nog gebruikelijk. Of een vee-aankoopcrediet *evenredig* korter zal moeten loopen zal van de afweging der wederzijdsche krachten afhangen.

Dit *afwegen van krachten* is tenslotte ook de uiteindelijke prijsbepalende factor. Immers, al naarmate onze regeering tegenover den invoer uit Rusland een meer of minder straffe houding wil aannemen zullen de Russen tot concessies bereid zijn; in aanmerking nemende overigens het minder dringende exportaanbod der Russen over de geheele linie. Zwak is onze positie ten deze geenszins; integendeel! Rusland's voornaamste exportproducten zooals hout, graan, olie, enz. worden ons van andere zijden in goede kwaliteiten tegen scherp concurrerende prijzen aangeboden. De graanprijzen staan op een zeer laag peil, lager dan de productiekosten; de wereldbehoefte aan hout voor bouwdoeleinden is sterk dalende ten gunste van ijzer en staal. En papierhout, mijnhout en cellulose is, mede in verband met het dalende verbruik van hout voor bouwdoeleinden, zonder bezwaar ook elders verkrijgbaar. De oliemarkt is een veelomvochten gebied, waar ons land een der landen is, met zeer lage olie- en benzineprijzen (exclusief belasting); alleen Nederlandsch-Indië, het overzeesche deel van ons Rijk, maakt als oliemarkt wellicht een uitzondering.

Anderzijds krijgen de Russen het surplus van de hier ingevoerde producten inderdaad in goudvaluta betaald; dat is op zichzelf, het mag vreemd klinken, een bijzonder te waardeeren ruilverhouding tusschen twee landen.

Zoo gezien is het toestaan van vrijen invoer resp. het handhaven van invoercontingenten voor Russische producten, met als stok achter de deur de in-trekking daarvan, een zwaarwichtig wapen in de prijs- en ruilverhoudings-onderhandelingen met Rusland. Want Nederland is de op vier na grootste afnemer van Rusland.

* * *

De regeering maakt dan nu bekend, dat zij tegen vee-export naar Rusland geen bezwaar heeft, mits in overleg met de heeren Louwes en Van Zwanenberg. Dit en het bestaan van het Centraal Bureau voor den Handel met Rusland wijst op het streven naar een centrale leiding tegenover de eveneens ge-centraliseerde organisaties der Sovjets.

Toch krijgt men uit de motiveering van deze concentratie in de handen van de heeren Louwes en Van Zwanenberg nog niet den indruk, dat de macht, die onze Regeering door maatregelen tegen den Russischen invoer kan uitoefenen, tén volle gebruikt wordt of zelfs kan worden om de prijzen ten onzen gunste te beïnvloeden en in het algemeen den drang tot koopen bij de Russen op te voeren. Immers, „wie dergelijke transacties wil afsluiten, heeft zich tot genoemde heeren te wenden”, zoo wordt bekend gemaakt. Dit duidt er op, dat de Regeering de voorloopige prijs- en credietonderhandelingen legt in de handen van verschillende firma's. Hoe goed bedoeld om deze firma's in te schakelen, de desbetreffende particulieren zullen, wanneer zij in Moskou voorloopig gaan onderhandelen, niet zoo sterk staan als een officieel namens de Nederlandsche Regeering optredende figuur, die de volmacht heeft en bereid is om zoo noodig de bestaande wapens tegen den Russischen invoer in ons land toe te passen.

De Russische leiders plegen (overigens met Oostersche soepelheid en vriendelijkheid) meer lichtgeeraakt te zijn zoodra hun eigen machtsmiddelen tegen hen toegepast worden dan dat zij ook zelf een zekere

zachtzinnigheid reciprocereen. Het zijn nuchtere, kil zakelijk, massaal redeneerende zakenlui.

Hoe zouden dan de voorloopige onderhandelingen wél moeten worden geleid?

Tot aan de afsluiting van het contract, waarbij aantal, qualiteiten en prijzen en c.q. de crediettermijnen geregeld worden, behoort de leiding te berusten bij een paar deskundigen, die met volmacht voor wat betreft de hanteering onzer wapens, persoonlijk in Moskou zélf onderhandelen namens onze Regeering. De uiteindelijke beslissing kan c.q. in den Haag blijven.

Onderhandelen in Moskou zelf door deskundigen is noodig. Ook bij een industrie-opdracht is het persoonlijk contact met de hoofdleiders daar van het grootste belang gebleken; voor ons land zoowel als voor de vroegere grootere leveranciers naar Rusland.

Dat de Regeering de exporteurs niet wil uitschakelen is zeer te prijzen. Maar bij de onderhandelingen van staat tot staat kunnen zij niet krachtig genoeg optreden. Hun inschakeling worde gezocht bij den inkoop hier te lande.

Een dergelijk geconcentreerd optreden tegen de ge-centraliseerde macht tegenover ons zal enorme eischen stellen aan de deskundigheid, tact en commercieele ervaring en onkreukbaarheid van de(n) onderhandelaar(s); en het zal voor de Regeering niet eenvoudig zijn haar keus te bepalen. Te meer niet omdat internationale politieke overwegingen, de belangen van onzen in- en uitvoer in het algemeen en de belangen van de diverse bedrijfstakken onzer export-bedrijven onderling (particuliere belangen terzijde latend) te voren, als gemeenschapsbelang gezien, zorgvuldig moeten zijn afgewogen; hetgeen maar al te vaak tot een stabiel evenwicht en een passieve houding leidt.

De kritiek is gemakkelijk, de kunst moeilijk! Mogen deze beschouwingen van een „niet-adspirant-onderhandelaar” en „niet-belanghebbende” ertoe bijdragen het standpunt der Regeering te verhelderen in de oogen der wél-belanghebbenden en om de zaak in de goede richting zich te laten ontwikkelen. Dat er alle aanleiding is om de Russen tot concessies te bewegen, behoeft geen nader betoog.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER DECEMBER 1934

Algemeen.

In de verslagmaand bedroeg de opbrengst der Landsmiddelen in totaal f 34.2 miljoen tegenover f 33.9 miljoen in December van het vorige jaar. De totaal-middelenopbrengst over 1934 is hierdoor op f 385.2 miljoen gebracht; het vorige jaar werd f 386.7 miljoen ontvangen.

Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat in 1934 de belastingopbrengst door tariefsverhogingen en nieuwe heffingen ruim f 22 miljoen werd verhoogd t.o.v. 1933.

Tariefsverhogingen en nieuwe heffingen 1934 t.o.v. 1933.	
Crisisheffing	pl.m. f 4.4 mill.
Vennootschapsbelasting	„ „ 1.6 „
Couponbelasting	„ „ 0.7 „
Invoerrecht	„ „ 8.9 „
Accijns op suiker	„ „ 6.5 „

Totaal . . . . . f 22.1 mill

Uitgesplitst naar hoofdgroepen vertoont de opbrengst der Landsmiddelen het volgende beeld:

Groep	1/12		Jaar		Gedurende het jaar					
	ram.	Dec.	'34	'33	1934	1933	1931	1930	1929	
Belast.	20.3	18.9	17.9	24.4	210.2	199.3	219.7	253.6	311.8	344.2
Monopol.	3.6	2.6	2.	43.	38.5	40.7	48.5	60.8	74.8	82.3
Product.	3.	3.5	3.7	36.7	36.5	39.2	26.6	45.5	65.6	91.8
Bedrijven	6.5	6.3	6.8	77.8	69.8	75.8	90.3	105.7	124.2	136.8
Div.midd.	2.8	2.9	3.5	33.2	30.2	31.7	34.8	49.9	53.9	52.2
Totaal	36.2	34.2	33.9	434.7	385.2	386.7	419.9	515.5	630.3	707.3

Belastingen.

A. Niet-kohierbelastingen.

	Opbrengst in miljoenen gulden							
	Dec.		Gedurende het jaar					
	1934	1933	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Invoerrecht ¹⁾ ..	4.9	5.1	52.4	47.3	47.4	57.8	77.7	95.4
Uitvoerrecht ..	0.18	0.2	3.2	2.3	2.5	4.1	8.8	13.1
Acc. op petroleum l.-	0.7	11.2	10.4	11.1	11.3	12.2	12.9	
Acc. op benzine ²⁾	1.7	0.9	17.-	16.6	20.8	17.9	20.2	18.1
Acc. op lucifers	0.16	0.25	2.5	3.1	4.8	7.7	9.8	10.7
Acc. op tabak ³⁾	0.8	0.7	8.7	10.6	0.19	0.1	0.1	0.1
Accijns o. suiker ⁴⁾	0.6	—	6.5	—	—	—	—	—
Zegelrecht ⁵⁾	0.5	0.6	7.1	6.8	7.7	9.2	11.6	14.2
Totaal	9.8	8.5	108.6	97.1	94.5	108.1	140.4	164.5

Tariëfswijzigingen:

¹⁾ 10 op. vanaf 1-1-'31. 20 op. vanaf 1-1-'32. 50 op. vanaf 15-6-'32. Nieuwe tariefwet vanaf 10 Januari 1934 met 50 op.

²⁾ 20 op. vanaf 1-1-'32. 33 $\frac{1}{3}$ op. 16-3-'32.

³⁾ Vanaf 16 Dec. 1932 20 pCt. v. d. kleinhandelsprijs.

⁴⁾ Vanaf 1 Jan. 1934 f 2 per 1000 kg.

⁵⁾ Handelszegel verhoogd met 50 pCt. per 1-2-'31. Immigratiezegel idem per 1-7-'31.

De opbrengst van den benzine-accijns is in de verslagmaand uitzonderlijk hoog geweest in verband met de tijdelijke daling der detailprijzen van de benzine.

Een beeld van de handelsbeweging gedurende het verslagjaar in vergelijking met de voorgaande jaren geeft het volgende overzicht:

Jaar	Invoer		Achteruitgang	
	Gewicht in 1000 tonnen	in % t.o.v. het voorg. jaar	Waarde in mill. gld.	in % t.o.v. het voorg. jaar
1929	3.356	—	1.059	—
1930	2.820	16 %	833	21 %
1931	2.198	22 %	549	34 %
1932	1.726	21 %	395	28 %
1933	1.665	4 %	320	19 %
1934	1.588	5 %	294	8 %

B. Kohierbelastingen.

De voornaamste kohierbelastingen brachten in de verslagmaand f 8 miljoen op tegen f 8.2 miljoen in December 1933. De totale opbrengst over het jaar 1934 bedroeg f 0.7 miljoen minder dan die van het vorige jaar.

De inkomstenbelasting en verponding brachten over verslagjaar resp. f 2 en f 1.4 miljoen meer op dan het vorige jaar. De ontvangsten aan verponding zijn in 1934 hooger, doordat 1933 het eerste jaar van het nieuwe belastingtijdvak was. Voor de inkomstenbelasting bedroeg de netto aanslag van het belastingjaar 1934 f 39.4 miljoen tegenover f 37.5 miljoen van 1933, als gevolg van de verhooging van de tarieven. Doordat de aanslag inkomstenbelasting dit jaar sneller verliep, zijn de totaal-opbrengsten over 1934 naar verhouding hooger geworden; de achterstand op het kohier 1934 bedraagt thans 24 pCt. tegenover 28 pCt. op ultimo 1933.

De ontvangsten aan personeele-, vennootschaps- en vermogensbelasting waren gedurende het jaar 1934 in vergelijking met het vorige jaar resp. f 0.6, f 0.5 en f 0.5 miljoen lager. Voor de Landelijke Inkomsten bedroeg de mindere opbrengst f 2.5 miljoen.

Omschrijving	Opbrengst in mill. gulden							
	Dec.		Gedurende het jaar					
	1934	'33	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Person.belasting	0.4	0.4	3.4	4.-	5.-	5.6	5.4	5.3
I. B. en crisisheff.	3.3	3.8	40.3	38.3	49.-	48.5	53.1	54.7
Vennootsch.belast.	1.-	0.3	7.9	8.4	13.3	24.7	45.7	51.7
Verponding	1.4	1.2	9.5	8.1	11.3	14.4	9.6	6.9
Landel.inkomsten	1.8	2.4	24.3	26.8	31.-	34.5	37.1	36.7
Vermogensbelast..	0.1	0.1	1.1	1.6	0.1	—	—	—
Totaal	8.-	8.2	86.5	87.2	109.7	127.7	150.9	155.3

De ontvangsten van de Landelijke Inkomsten, nader uitgesplitst, geven het volgende beeld:

	Jaar- raming			
	1934	1934	1933	1932
Landrente Java en Madoera	34.300	21.256	23.690	27.606
Alle overige	4.105	3.037	3.071	3.424
	38.405	24.293	26.761	31.030

* Een vergelijking van de betalingen van de landrente Java en Madoera over de jaren 1934 en 1933 geeft onderstaand overzicht:

Kohierjaar	1934	1933
1934	18.251	—
1933	2.940	20.929
1932	212	2.694
1931	—	149
1930 en v. j.	2	2
Totaal	21.256	23.690

De overige belastingen brachten in verslagmaand evenveel op als in December van het vorige jaar, nl. f 1.1 miljoen. Gedurende 1934 bedroeg de opbrengst f 15.2 miljoen tegenover f 15 miljoen in 1933.

Aan recht van openbare verkooppingen, slachtbelasting en belasting op loterijen werd resp. f 0.5, f 0.3 en f 0.4 miljoen minder ontvangen dan in 1933.

De opbrengst van de motorvoertuigenbelasting Java en Madoera was in 1934 f 1.347 miljoen. Daarin is begrepen 1 $\frac{1}{2}$ ton belasting over 1933.

Monopolies.

De betalingen bij de monopolies bedroegen in verslagmaand f 2.6 miljoen tegenover f 2 miljoen in December 1933.

De totaal-opbrengst gedurende het jaar 1934 was f 2.2 miljoen minder dan die over het vorige jaar.

Omschrijving raming	In miljoenen gulden					
	1934	1934	1933	1932	1931	1930
Opium	12.-	11.1	12.6	17.3	25.3	34.6
Pandhuizen ..	14.-	10.6	12.2	16.1	20.7	25.4
Zout	17.-	16.8	15.9	15.1	14.8	14.8
Totaal ..	43.-	38.5	40.7	48.5	60.8	74.8

Producten.

De exploitatie-ontvangsten van de producten bleven in de verslagmaand f 0.2 miljoen bij die van December 1933 ten achter. De totaal-opbrengst bedroeg gedurende 1934 f 36.5 miljoen tegenover f 39.2 miljoen in 1933.

Het Landscaoutchoubedrijf geeft een meerdere opbrengst te zien van f 0.9 miljoen; daartegenover staat een mindere ontvangst bij het Boschwezen en de Bankatinwinning tot een bedrag van resp. f 0.9 en f 2.6 miljoen.

Omschrijving raming	In miljoenen gulden					
	1934	1934	1933	1932	1931	1930
Kina en thee	0.817	0.652	0.760	0.653	0.646	0.800
Landscaoutchoubedrijf	2.929	2.730	1.821	1.339	2.283	3.635
Boschwezen	7.848	6.356	7.211	8.314	12.913	16.315
Bankatin ..	19.916	21.597	24.235	10.104	19.573	30.443
Steenkolen ..	5.178	5.147	5.197	6.214	10.054	14.432
Totaal ..	36.688	36.482	39.224	26.624	45.469	65.625

Nader uitgesplitst bedroegen de ontvangsten van het Boschwezen:

Omschrijving	Opbrengst gedurende het jaar	
	1934	1933
Djatiebedrijf	4.803	5.745
Wildhoutbosschen	1.553	1.466
Totaal	6.356	7.211

Bedrijven.

De exploitatie-ontvangsten voor de bedrijvengroep, verdeeld naar de diverse bedrijven, geven het volgende beeld (in miljoenen Gulden):

Omschrijving	Jaar- raming							
	1934	1934	1933	1934	1934	1933	1932	1931
Havenwezen ..	1.-	0.7	1.-	11.8	11.3	11.9	12.6	12.8
Baggerdienst	0.2	0.2	0.1	2.1	2.-	2.1	3.3	3.3
Waterkr. en Electriciteit	0.2	0.24	0.4	3.-	2.8	2.9	2.9	2.8
Landsdrukkerij	0.1	0.3	0.3	1.3	1.-	1.-	1.1	1.-
P.T.T. ¹⁾ ..	2.-	2.2	2.3	23.6	21.7	23.3	25.5	29.-
S.S.	3.-	2.6	2.6	36.-	31.-	34.6	44.9	57.-
Totaal ..	6.5	6.2	6.7	77.8	69.8	75.8	90.3	105.9

¹⁾ Excl. vergoeding voor vrijdom van briefpost.

Diverse middelen.

De opbrengst van deze groep bedroeg in het jaar 1934 f 30.2 miljoen tegen f 31.7 miljoen in het vorige jaar.

Op aandeel in de winst N.V. „Gem. Mijnbouw Mij. Billiton”, werd gedurende 1934 ontvangen f 0.6 miljoen slotdividend 1933 en f 0.7 miljoen interim-dividend 1934; het vorige jaar werd alleen f 0.7 miljoen interim-dividend ontvangen.

Op afstand van grond en allerlei werd verder onderscheidenlijk f 1.2 en f 0.5 miljoen meer ontvangen dan in het vorige jaar. Daartegenover staat echter een mindere opbrengst aan mijnconcessies, gevangeniswezen, afkoop heerendiensten en schoolgelden ten bedrage van resp. f 1.7, f 0.9, f 0.5 en f 0.4 miljoen.

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het lopende jaar in vergelijking met de vier voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

Opbrengst in miljoenen guldens

Mnd.	per maand				t/m de maand							
	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Jan.	51.8	53.4	45.4	37.2	32.1	35.-	51.8	53.4	45.4	37.2	32.1	35.-
Febr.	48.7	42.1	35.8	31.3	26.3	25.3	100.5	95.5	81.2	68.2	58.4	60.3
Maart	50.3	43.5	36.8	32.-	30.-	28.7	150.8	139.-	118.-	100.5	88.5	89.-
April	51.1	44.9	38.6	31.7	28.2	29.9	201.9	183.9	156.6	132.2	116.7	118.9
Mei	53.7	52.2	38.9	32.1	31.6	34.5	255.6	236.1	195.5	164.3	148.3	153.4
Juni	61.-	50.3	45.1	35.2	33.8	32.7	316.6	286.4	240.6	199.5	182.1	186.1
Juli	66.8	65.3	48.5	39.6	37.6	37.3	383.4	351.7	289.1	239.1	219.6	223.4
Aug.	62.1	52.4	46.3	38.8	32.6	33.1	445.5	404.1	335.4	278.-	252.2	256.6
Sept.	62.2	59.2	46.2	38.8	33.1	30.8	507.7	463.3	381.5	316.8	285.3	287.4
Octob.	71.4	57.2	41.7	35.4	34.5	34.3	579.1	520.5	423.2	352.2	319.8	321.7
Nov.	56.1	46.7	44.3	30.5	33.1	29.2	635.1	567.2	467.5	382.7	352.9	350.9
Dec.	72.-	63.1	48.-	37.2	33.8	34.2	707.2	630.3	515.5	419.9	386.7	385.2

Tot en met verslagmaand werd een bedrag ad f 11.541.000 ontvangen wegens uitvoerrecht op bevolkingsrubber. Evenals vorige maanden is gemeld bedrag in de voorgaande cijfers niet verwerkt.

Ontvangsten uitvoerrecht bevolkingsrubber.

1934	Over de maand	Tot en met de maand
Juni	989.000	989.000
Juli	1.509.000	2.498.000
Augustus	1.941.000	4.439.000
September	2.917.000	7.355.000
October	1.157.000	8.512.000
November	1.016.000	9.528.000
December	2.013.000	11.541.000

Tegenover deze ontvangsten is het volgende beschikbaar gesteld ter verlichting der lasten:

Afkoop heerendiensten	f 870.000
Inkomstenbelasting	„ 783.000
Landrente	„ 92.000
Margalasten	„ 173.000
Grondhuur	„ 67.000
Totaal	f 1.985.000

Voor openbare werken is beschikbaar gesteld f 1.736.000.

Begrootingsrekeningen kohierbelastingen.

Belastingjaar 1934 t.o.v. 1933.

Eerste 12 maanden van aanslag.

Belastingsoort	Aanslag in mill. guldens		Toelichtingen
	1934	1933	
Personeele belasting	3.1	3.7	Ondanks de verlaging der grenshuurwaarden blijft de aanslag 1934 achter bij dien van het vorige jaar.
I.B. en crisisheffing	39.4	37.5	Rekening houdende met de verhooging der crisisheffing ten bedrage van 55 % t.o.v. 1933, is de aanslag 1934 relatief ± 10 % lager dan die van 1933.
Vennootschapsbel...	5.8	6.-	Voor '33 40 opc., voor '34 100 opc.
Verponding	7.5	7.1	De aanslag '34 gaat uit van de reeds in '33 opgelegde aanslagen.
Landrente J. en M.	22.1	27.-	Voor '33 bedraagt de crisisontheffing gemiddeld 25 %, voor '34 gemiddeld 35 %.

Belastingjaar 1933 t.o.v. 1932.

Eerste 24 maanden van aanslag.

Belastingsoort	Aanslag in mill. guldens		Toelichtingen
	1933	1932	
Personeele belasting	3.8	4.8	Vergelijkbare cijfers
I.B. en crisisheffing	39.1	51.8	De heffing is over het geheel genomen ongeveer even hoog, vergelijkbare cijfers.
Vennootschapsbel...	6.6	9.3	In beide jaren 40 opcenten, vergelijkbare cijfers.
Verponding	7.9	10.1	Met '33 ving het nieuwe belastingtijdvak aan, daardoor scherpe terugval.
Landrente J. en M.	25.-	28.4	Decrisisontheffing bedraagt gem. voor '32 15 % en voor '33 25 % van den bruto aanslag.

Stand begrootingsrekeningen der voornaamste kohierbelastingen.

Omschrijving	Dienstj. '34	Dienstj. '34	Dienstj. '33
	Dec. 1934	eerste 12 mnd.	eerste 12 mnd.
Personeele belasting..	41	3.219	3.851
Ink.bel. en crisisheffing	1.145	40.610	38.885
Vennootschapsbelast.	1.402	7.720	8.957
Verponding	144	7.609	8.193
Landrente Java en Madoera	— 958	21.551	27.016
Totaal	1.774	80.709	86.902

Omschrijving	Dienstj. '33	Dienstj. '33	Dienstj. '32
	Dec. 1934	eerste 24 mnd.	eerste 24 mnd.
Personeele belasting..	4	3.890	5.054
Inkomstenbelasting en Crisisheffing	510	40.527	54.894
Vennootschapsbelast.	158	9.572	11.570
Verponding	145	9.003	13.028
Landrente J. en M. ..	— 718	25.029	28.389
Totaal	99	88.021	112.935

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	7-13 April 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	7-13 April 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	1935	1934
Tarwe	10.183	280.475	356.600	350	3.707	19.009	284.182	375.609
Rogge	13.605	79.952	133.467	—	281	10.557	80.233	144.024
Boekweit	1.066	8.016	6.749	—	—	—	8.016	6.749
Maïs	8.421	229.729	299.383	4.880	38.045	72.904	267.774	372.287
Gerst	3.351	115.004	107.751	250	12.075	14.974	127.079	122.725
Haver	1.756	40.409	45.093	—	1.460	650	41.869	45.743
Lijnzaad	12.583	37.161	67.009	15.523	175.530	96.227	212.691	163.836
Lijnkoek	—	6.041	34.240	—	—	25	6.041	34.265
Tarwemeel	473	5.306	4.864	125	1.086	715	7.292	5.579
Andere meelsoorten	369	10.059	16.733	—	1.022	2.183	11.081	18.916

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In duizend Guldens)

Omschrijving	December 1934	Over 1934	Over 1933
Belastingen.			
Pachten	1	66	49
Invoerr. incl. Landsgoed.	4.909	52.368	47.314
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	179	3.162	2.253
Accijns op gedistilleerd ...	83	914	560
" " bier			
" " petroleum, enz..	2.690	28.189	27.004
" " lucifers	164	2.522	3.141
" " tabak	781	8.707	10.566
" " suiker	575	6.501	—
Andere ontv. I. U. en A...	24	246	222
Statistiekrecht	185	1.949	1.988
Personeele belasting	373	3.377	3.980
Inkomstenbel. en Crisish.	3.273	40.271	38.292
Vennootschapsbelasting ..	1.066	7.864	8.452
Couponbelasting	44	666	—
Vermogensbelasting	97	1.115	1.633
Verponding	1.412	9.538	8.062
Recht van openb. verkoop.	86	1.320	1.861
Zegelrecht	509	7.073	6.797
Overschr. van vaste goed.	99	1.772	1.567
Recht v. succ. en overgang	7	200	338
Verg. speel- en dobbel tafels	7	123	119
Slachtbelastingen	355	4.983	5.264
Bijzondere bel. buitengew.	6	49	73
Hoofdgeld	4	67	54
Landelijke inkomsten	1.777	24.293	26.761
Belasting op loterijen	121	858	1.279
Motorvoertuigenbel.			
Java en Madoera	100	1.347	1.108
Motorbelasting i.d. B. Gew.	12	557	557
Opgeheven belastingen ...	— 4	133	— 27
Totaal	18.935	210.230	199.267
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	871	11.082	12.618
Pandhuizen	768	10.586	12.196
Zout	919	16.795	15.897
Totaal	2.558	38.463	40.711
Producten.			
Kina en Thee	75	652	760
Landscaoutchoubedrijf ..	207	2.730	1.821
Boschwezen	426	6.356	7.211
Banka-tin	2.393	21.597	24.235
Steenkolen	423	5.148	5.197
Totaal	3.524	36.483	39.224
Bedrijven.			
Havenwezen	739	11.314	11.843
Baggerdienst	219	1.994	2.133
Waterkracht en Electricit.	240	2.814	2.923
Landsdrukkerij	294	1.005	1.017
Post-, Telegr.- en Teldienst	2.202	21.674	23.284
Spoor- en Tramwegen ...	2.555	30.952	34.602
Totaal	6.249	69.753	75.802
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton” ..	—	1.300	700
Winsttaandeel Jav. Bank ..	—	315	225
Afstand van grond	815	4.386	3.219
Mijnconcessies	247	2.087	3.806
Boeten en verbeurdverkl.	75	928	940
Leges en salarissen	33	399	421
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	5	42	66
Opbrengst d. Weeskamers	90	528	657
Kadaster	17	254	283
Ontv. Gevangeniswezen ..	178	2.184	3.074
Afkoop heerdienst. B.G.	27	795	1.303
Schoolgelden	369	4.600	4.988
Ontv. ziekeninricht. enz. ...	48	812	843
IJK van maten en gew. ...	32	728	682
Verk. en verh. van huizen	109	1.676	1.956
Ontv. waterleidingen	37	431	447
Bakengelden	205	2.440	2.432
Loodsgelden	258	2.901	2.794
Allerlei	394	3.421	2.906
Totaal	2.939	30.227	31.742
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	18.935	210.230	199.267
" monopolies	2.558	38.463	40.711
" producten	3.524	36.483	39.224
" bedrijven	6.249	69.753	75.802
" diverse middelen ..	2.939	30.227	31.742
Totaal generaal	34.205	385.156	386.746

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTOS.

	Disc Wissels. 4½ 10 Apr. '35	Lissabon .... 5 13 Dec. '34
Ned. { Bel. Binn. Eff. 5 10 Apr. '35		Londen ..... 2 30 Juni '32
Bk. { Vrsch. in R.C. 5 10 Apr. '35		Madrid ..... 5½ 6 Nov. '34
Athene ..... 7 14 Oct. '33		N.-York F.R.B. 1½ 1 Feb. '34
Batavia ..... 3½ 1 Nov. '34		Oslo ..... 3½ 22 Mei '33
Belgrado ..... 5 1 Febr. '35		Parijs ..... 2½ 31 Mei '34
Berlijn ..... 4 22 Sept. '32		Praag ..... 3½ 25 Jan. '33
Boekarest ..... 4½ 15 Dec. '34		Pretoria .... 3½ 15 Mei '33
Brussel ..... 2½ 28 Aug. '34		Rome ..... 3½ 25 Mrt. '35
Budapest ..... 4½ 17 Oct. '32		Stockholm ... 2½ 1 Dec. '33
Calcutta ..... 3½ 16 Febr. '33		Tokio ..... 3.65 2 Juli '33
Dantzig ..... 4 21 Sept. '34		Weenen ..... 4 23 Febr. '35
Helsingfors ..... 4 3 Dec. '34		Warschau .... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen .... 2½ 1 Dec. '33		Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

OPEN MARKT.

	1935				1934	1933	1914
	13 Apr.	8/13 April	1/6 April	25/30 Mrt.	9/14 April	10/15 April	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	3½-3¼	3½-4¼	1¼-3½	9½-7½	11½-2	5/8	3½-3¼
Prolong.	2½	2½-4	1-3	1	2	1	2½-3¼
Londen							
Daggeld...	1/8-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	9/16-1	1/4-1	1/4-2
Partic. disc.	9/16-5/8	9/16-5/8	9/16-5/8	9/16-5/8	15/16-1	9/16-11/16	4¼-3¼
Berlijn							
Daggeld...	3½-7/8	3½-7/8	3-4	3½-4¼	4-5¼	4½-5¼	—
Maanddisc.	3½-3¼	3½-3¼	3½-3¼	3½-3¼	4½-5¼	4½-5¼	—
Part. disc.	3/8	3/8	3/8	3/8	3/8	3/8	2½-1½
Warenw...	4-1¼	4-1¼	4-1¼	4 1/4	4-1¼	4-1¼	—
New York							
Daggeld 1)	1	1	1	1	1	2/4-3	1½-2½
Partic. disc.	5/16	5/16	5/16	5/16	3/8	5/8-1¼	—

1) Koers van 12 Apr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.
KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
9 April 1935	1.48 3/8	7.17 1/2	59.75	9.77 3/4	25.15	100 1/8
10 " 1935	1.48 3/8	7.20 1/2	59.75	9.78	25.15	100 1/8
11 " 1935	1.48	7.15 1/2	59.60	9.77	25.07 1/2	100 1/8
12 " 1935	1.48	7.16 1/2	59.60	9.77	25.10	100 1/8
13 " 1935	1.48 1/8	7.18	59.50	9.78 1/2	25.12 1/2	100 1/8
15 " 1935	1.48 5/16	7.20	58.70	9.78 1/2	25.13 1/2	100 1/8
Laagste d.w. 1)	1.47 3/8	7.14	58.70	9.76	25.05	99 3/4
Hoogste d.w. 1)	1.48 3/4	7.22	59.95	9.81	25.20	100 1/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
9 April 1935	47.98 1/2	—	6.22 1/2	1.48	12.35	20.30
10 " 1935	48.02 1/2	—	6.24	1.48	12.35	20.35
11 " 1935	47.93 1/2	—	6.21	1.48	12.30	20.25
12 " 1935	47.95	—	6.20	1.48	12.31	20.25
13 " 1935	48.—	—	6.18	1.48	—	—
15 " 1935	48.03	—	6.20	1.48	12.34	20.27 1/2
Laagste d.w. 1)	47.87 1/2	—	6.15	1.45	12.25	20.15
Hoogste d.w. 1)	48.15	28.—	6.27 1/2	1.50	12.50	20.35
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Helsing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
9 April 1935	37.—	32.05	36.05	3.17 1/2	38 1/2	1.47 1/2
10 " 1935	37.20	32.20	36.22 1/2	3.17 1/2	38 1/2	1.48
11 " 1935	36.90	31.95	36.—	3.15	38 1/8	1.47 1/2
12 " 1935	36.95	31.97 1/2	36.02 1/2	3.15	38	1.47 1/2
13 " 1935	36.97 1/2	32.—	36.02 1/2	3.15	38	1.47 1/2
15 " 1935	37.15	32.17 1/2	36.17 1/2	3.17 1/2	38	1.47 1/2
Laagste d.w. 1)	36.60	31.70	35.70	3.10	37 1/2	1.47
Hoogste d.w. 1)	37.40	32.40	37.25	3.22 1/2	39	1.48 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't iste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
9 April 1935	4,84	6,59 1/2	40,28	67,41
10 " 1935	4,84 3/8	6,60	40,31	67,54
11 " 1935	4,84 1/2	6,60	40,28	67,57
12 " 1935	4,84 3/4	6,61 1/2	40,37	67,63
13 " 1935	4,85	6,60 1/2	40,35	67,55
15 " 1935	4,85 1/2	6,60	40,31	67,47
16 April 1934	5,13 1/2	6,59 1/2	39,46	67,68
Muntpariteit ..	4,86	3,90 1/8	23,81 1/2	40 1/8

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G. 2)		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		(Loosduinen)						RUND-VLEESCH (versch) Gem.v. 3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%
1925	17,20	100,0	13,07	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	26,47	100,0	23,08	100,0	5,83	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	26,32	99,4	23,83	103,3	7,60	130,3	96,40	103,7	93,12	120,2
1930	9,67	56,3	6,22	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	16,32	61,7	18,28	79,2	3,51	60,2	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	18,49	69,9	16,89	73,2	4,33	74,3	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22	30,4	4,62	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	16,71	63,1	11,87	51,4	3,57	61,2	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,02	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	14,47	54,7	9,96	43,2	1,86	31,9	52,—	55,9	49,50	63,9
1934	3,67	21,4	3,32	25,4	70,75	30,6	75,75	32,1	142,50	30,8	11,72	44,3	8,78	38,0	2,52	43,2	61,50	66,1	46,65	60,2
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,4
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	14,62	55,2	13,59	58,9	3,27	56,1	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	14,32	54,1	10,74	46,5	1,51	25,9	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	5,56	24,1	0,81	13,9	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	48,50	62,6
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,9	—	—	—	—	—	—	49,—	52,7	49,25	63,5
Sept. "	4,95	28,8	3,47	26,6	61,00	26,3	65,25	27,6	159,00	34,4	—	—	—	—	—	—	50,25	54,0	54,—	69,7
Oct. "	4,40	25,6	3,—	22,9	60,25	26,0	63,50	27,0	141,25	30,5	—	—	—	—	—	—	56,25	60,5	54,25	70,0
Nov. "	4,55	26,5	2,95	22,6	74,50	32,2	60,00	25,4	147,25	31,8	—	—	—	—	—	—	59,50	64,0	54,37	70,2
Dec. "	4,57	26,6	3,30	25,3	73,50	31,7	59,25	25,1	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	60,75	65,3	53,50	69,0
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	—	—	—	—	—	—	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	—	—	—	—	—	—	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	17,03	64,3	12,20	52,9	4,61	79,1	63,50	68,3	49,12	63,4
Mei "	3,32	19,2	2,87	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	12,77	48,2	11,20	48,5	2,09	35,8	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67	21,4	3,17	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	5,35	20,2	2,93	12,7	0,85	14,6	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	44,62	57,6
Aug. "	4,37	25,4	4,27	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,7	—	—	—	—	—	—	63,95	68,8	43,30	55,9
Sept. "	4,—	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	—	—	—	—	—	—	63,55	68,3	42,62	55,0
Oct. "	3,50	20,3	3,70	28,3	69,50	30,0	93,50	39,6	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	60,70	65,3	42,12	54,4
Nov. "	3,50	20,3	3,45	26,4	71,25	30,8	89,25	37,8	127,75	27,6	—	—	—	—	—	—	53,75	57,8	44,50	57,4
Dec. "	3,45	20,1	3,55	27,2	76,25	32,9	91,00	38,6	134,00	29,0	—	—	—	—	—	—	53,15	57,2	44,65	57,6
Jan. 1935	3,30	19,2	3,52	27,0	74,25	32,1	89,25	37,8	137,25	29,7	—	—	—	—	—	—	53,62	57,7	45,62	58,9
Febr. "	3,20	18,6	3,37	25,8	68,00	29,4	71,25	30,2	124,25	26,9	—	—	—	—	—	—	51,90	55,8	47,55	61,4
Maart "	3,20	18,6	3,07	23,5	67,75	29,3	64,00	27,1	120,50	26,1	—	—	—	—	—	—	51,40	55,3	51,20	66,1
1 April	3,85	22,4	2,90	22,2	68,50	29,6	64,00	27,1	123,00	26,6	—	—	—	—	—	—	52,—	55,9	51,—	65,8
8 "	4,20	24,4	3,10	23,7	72,50	31,3	68,00	28,8	126,00	27,2	10,40	39,3	7,72	33,4	3,75	64,3	51,70	55,0	50,—	64,5
15 "	4,20	24,4	3,—	22,9	73,50	31,7	68,50	29,0	126,50	27,4	11,67	44,1	9,90	42,9	3,79	65,0	—	—	—	—

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van het betreffende jaar.

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeeft i.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,9° Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66° §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto			
	f.	%	§	%	§cts.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
1934	6,20	57,4	0,63	37,5	2,88	19,4	7,35	31,6	5,32	18,2	2,68	28,7	19,25	35,0	10,25	34,7	12,07	34,8	6,11	50,9
Jan. 1933	7,05	65,3	0,53	31,5	4,16	28,0	6,15	26,5	5,13	17,5	2,95	31,6	15,75	28,6	8,25	28,0	11,50	33,1	6,30	52,6
Febr. "	7,20	66,7	0,38	22,6	3,97	26,7	6,10	26,2	4,98	17,0	2,78	29,7	15,50	28,2	8,25	28,0	10,38	29,9	6,40	53,3
Maart "	7,25	67,1	0,38	22,6	3,87	26,1	6,40	27,5	4,97	17,0	2,77	29,6	15,25	27,7	7,75	26,3	10,75	31,0	6,40	53,3
April "	7,25	67,1	0,37	22,0	3,67	24,7	6,65	28,6	5,18	17,7	2,68	28,7	15,75	28,6	7,75	26,3	11,25	32,4	6,40	53,3
Mei "	7,15	66,2	0,25	14,0	2,95	19,9	7,30	31,4	5,60	19,1	3,07	32,8	17,00	30,9	8,25	28,0	12,25	35,3	6,40	53,3
Juni "	7,15	66,2	0,25	15,2	3,02	20,3	7,85	33,8	5,85	20,0	3,25	34,8	18,50	33,6	9,00	30,5	15,75	45,4	6,40	53,3
Juli "	7,05	65,3	0,41	24,4	3,33	22,4	7,60	32,7	5,76	19,7	3,20	34,2	20,75	37,7	9,75	33,1	16,—	46,1	6,40	53,3
Aug. "	6,95	64,4	0,37	22,0	3,37	22,7	6,90	29,7	5,39	18,4										

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	ZUIVEL EN EIEREN								METALEN															
	BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per 50 K.G.		EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesh. per Eng. ton	GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen	ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton	GOUD cash Londen per ounce fine	ZILVER cash Londen per Standard Ounce								
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	£	%	£	%	Sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%		
1925	2,31	100,0	—	—	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	100,—	100,—	36,3/6	100,—	85/6	100,—	32 1/2	100,0
1926	1,98	85,7	—	—	43,15	77,1	8,15	88,8	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86/6	118,5	68/8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28 1/2	99,5	89,3
1927	2,03	87,9	—	—	43,30	77,3	7,96	86,7	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26 3/4	99,5	83,3
1928	2,11	91,3	—	—	48,05	85,8	7,99	87,0	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26 1/2	99,5	81,1
1929	2,05	88,7	—	—	45,40	81,1	8,11	88,3	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24 1/2	99,5	76,2
1930	1,66	71,9	—	—	38,45	68,7	6,72	73,2	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17 1/2	99,5	55,4
1931	1,34	58,0	—	—	31,30	56,9	5,35	58,3	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13 3/8	108,2	41,6
1932	0,94	40,7	—	—	22,70	40,5	4,14	45,1	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12 1/8	138,0	40,1
1933	0,61	26,4	0,96	20,20	36,31	64,4	3,71	40,4	35,6	7,17/6	21,6	131,18/-	50,1	41/-	56,2	35/-	52,2	10,12/6	29,4	124,7 3/4	145,8	12 3/8	145,8	38,5
1934	0,45	19,5	1,—	18,70	33,4	3,45	37,6	18,14/6	30,2	6,15/6	18,6	141,19/6	54,2	40/-	54,8	33/7	50,1	8,9/-	23,4	137,7 3/4	161,0	13 1/8	161,0	40,7
Jan. '33	0,73	31,6	0,89	21,75	38,8	4,27	46,7	19,17/-	32,0	7,8/-	20,3	100,1/6	38,1	40/6	55,5	34/6	51,5	9,19/-	27,5	122/8	143,5	11 1/2	143,5	36,4
Febr. "	0,65	28,1	0,91	20,60	36,8	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	34/-	50,7	9,15/-	27,0	120/5	140,8	11 1/8	140,8	37,2
Mrt. "	0,53	22,9	0,99	19,40	34,6	2,80	30,5	20,-/6	32,3	7,10/-	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	34/7	51,6	10,7/-	28,6	120/5	140,8	12 1/8	140,8	38,7
Apr. "	0,54	23,4	1,—	18,55	33,1	2,07 1/2	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/-	42,0	43/-	58,9	35/6	53,0	10,8/6	28,8	120/5	140,4	12 1/8	140,4	39,9
Mei "	0,52	22,5	1,—	21,80	38,9	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,6/-	22,9	128,17/6	49,2	41/6	56,8	36/6	54,5	10,13/-	29,4	123/6	144,4	13 1/4	144,4	41,2
Juni "	0,52	22,5	1,—	23,50	42,0	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/-	57,9	42/-	57,5	37/-	55,2	11,12/6	32,1	122,3 1/2	143,0	13 1/4	143,0	41,2
Juli "	0,55	23,8	1,—	18,50	33,0	2,60	28,3	25,16/-	41,6	9,2/-	25,0	148,1/6	56,5	41/6	56,8	35/-	52,2	12,1/-	33,3	123,10 1/4	144,9	12 7/8	144,9	38,7
Aug. "	0,63	27,3	1,—	18,90	33,9	3,57 1/2	38,9	24,5/-	39,1	8,4/6	22,6	145,3/-	55,4	41/-	56,2	35/-	52,2	11,7/-	31,4	125,10	147,2	12	147,2	37,4
Sept. "	0,66	28,6	0,95	18,40	32,8	3,91	42,6	22,16/6	36,8	7,16/-	21,4	140,17/6	53,8	39/6	54,1	34/6	51,5	10,18/6	30,2	130,11	153,1	11 1/2	153,1	37,2
Oct. "	0,68	29,4	0,90	19,45	34,7	4,68	51,0	22,1/-	35,5	7,14/-	21,1	145,5/-	55,5	39/6	54,1	34/6	51,5	10,13/-	29,4	131,1	153,3	11 7/8	153,3	37,0
Nov. "	0,65	28,1	0,90	20,80	37,1	5,80	63,2	20,6/6	32,7	7,13/6	21,1	150,9/6	57,5	40/-	54,8	34/6	51,5	9,19/6	27,6	128,5 1/2	150,1	12 1/4	150,1	38,1
Dec. "	0,60	26,0	1,—	20,40	36,4	5,47 1/2	59,6	21,1/-	33,9	7,12/-	20,9	153,8/-	58,6	40/6	55,5	36/-	53,7	9,19/-	27,5	126,2 1/2	147,6	12 3/8	147,6	39,1
Jan. '34	0,50	21,6	1,—	20,40	36,4	5,05	55,0	21,7/-	34,4	7,7/-	20,2	148,3/-	56,8	39/6	54,1	36/-	53,7	9,12/-	26,5	129/6	151,5	12 3/4	151,5	39,7
Febr. "	0,47	20,3	1,—	21,55	38,5	3,68	40,1	20,9/6	33,0	7,4/-	19,8	140,13/-	53,7	39/6	54,1	36/5	54,4	9,-/6	24,9	137/1	160,3	12 1/2	160,3	38,9
Mrt. "	0,44	19,0	1,—	19,90	35,5	2,71	29,5	20,3/-	32,5	7,3/6	19,7	144,15/6	55,3	40/6	55,5	35/3	52,6	9,2/-	25,2	136/8	159,8	12 5/8	159,8	39,3
Apr. "	0,42	18,2	1,—	17,20	30,7	2,72	29,6	20,14/6	33,4	7,4/6	19,8	150,10/6	57,5	41/6	56,8	34/2	51,0	9,7/-	25,9	135 1/4	158,0	12 7/8	158,0	38,7
Mei "	0,41	17,7	1,—	16,05	28,7	2,54	27,7	20,4/-	32,5	6,16/6	18,7	144,19/6	55,4	40/6	55,5	32/9	48,9	9,2/6	25,2	136/3	159,4	12 7/8	159,4	37,5
Juni "	0,41	17,7	1,—	19,40	34,6	2,74 1/2	29,9	19,18/6	32,1	6,14/-	18,4	140,1/-	53,5	40/6	55,5	31/9	47,4	8,16/-	24,3	137,8 1/4	161,1	12 1/4	161,1	38,1
Juli "	0,40	17,3	1,—	21,50	38,4	2,81	30,6	18,11/-	29,9	6,14/6	18,5	142,9/-	54,0	40/6	55,5	32/4	48,2	8,6/-	22,9	137,11	161,0	12 3/4	161,0	39,7
Aug. "	0,43	18,6	1,—	20,90	37,3	3,32 1/2	36,2	17,6/-	27,9	6,14/-	18,4	139,7/6	53,2	40/-	54,8	32/6	48,5	8,7/6	23,2	138/6	162,0	12 3/8	162,0	40,5
Sept. "	0,43	18,6	1,—	18,12 1/2	32,4	3,31	36,1	16,10/-	26,6	6,5/6	17,2	137,17/-	52,6	39/6	54,1	32/6	48,5	7,71/-	21,7	141,-	164,9	13 1/8	164,9	40,9
Oct. "	0,43	18,6	1,—	17,37 1/2	31,0	3,95	43,0	16,3/-	26,0	6,6/-	17,3	137,19/6	52,7	39/6	54,1	32/6	48,5	7,7/-	20,3	141,10	165,9	14	165,9	43,6
Nov. "	0,47	20,3	1,—	17,12 1/2	30,4	4,52 1/2	49,3	16,11/6	26,7	6,8/-	17,6	139,8/-	53,2	40/-	54,8	32/6	48,5	7,7/6	20,4	139,6 1/2	163,2	14 7/8	163,2	46,3
Dec. "	0,54	23,4	0,95	15,25	27,0	4,07	44,3	16,16/-	27,1	6,6/-	17,3	137,8/6	52,5	39/6	54,1	34/1	48,9	7,4/6	20,0	140,6 1/2	164,4	14 1/2	164,4	45,7
Jan. '35	0,58	25,1	0,90	14,95	26,7	3,12 1/2	34,0	16,19/-	27,3	6,5/-	17,2	138,11/-	52,9	39/6	54,1	34/6	51,5	7,6/6	20,4	141,10 1/4	165,9	14 3/4	165,9	45,9
Febr. "	0,52	22,5	0,95	14,37 1/2	25,7	3,20	34,9	16,4/-	26,1	6,4/-	17,0	136,8/-	52,1	39/6	54,1	34/6	51,5	7,3/6	19,8	142/8	166,9	14 1/2	166,9	46,1
Mrt. "	0,37	16,0	1,02 1/2	13,30	23,8	2,74	29,8	16,8/-	26,4	6,7/6	17,5	124,5/6	47,5	38/-	52,1	33/9	50,4	7,-/6	19,4	147,5	172,4	15 1/4	172,4	49,0
1 Apr. "	0,36 1/2	15,6	1,10	11,50 1/2	20,5	2,37 1/2	25,9	17,16/6	28,7	6,16/6	18,7	125,8/6	47,9	38/-	52,1	33/6	50,0	7,3/6	19,8	145,8 1/4	170,4	16 1/2	170,4	51,4
8 " "	0,40 1/2	17,3	1,10	11,50 1/2	20,5	2,32 1/2	25,3	18,14/6	30,2	7,5/-	19,9	132,-/6	50,4	38/6	52,7	33/6	50,0	7,15/-	21,4	144,11	169,5	16 3/4	169,5	52,1
15 " "	—	—	—	—	—	2,30	25,1	18,13/-	30,0	7,7/6	20,2	133,10/-	51,0	38/6	52,7	33/6	50,0	7,13/6	21,2	143,11	168,3	16 1/8	168,3	57,4

6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van Jan. 1928 Maiting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64 1/2 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 6 April. 7) 13 April. 8) 14 April. 9) 11 April. 10) 5 April. 11) 12 Apr.

	BOUWMATERIALEN								KOLONIALE PRODUCTEN											
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		S T E E N E N binnenmuur per per 1000 stuks		buitenmuur per per 1000 stuks		CA CAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland	COPRA Ned.-ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java en Sumatrathee p. 1/2 KG.	INDEXCIJFER Grondstoffen Koloniale producten							
	f	%	f	%	f	%	sh.	%	cts.	%	Sh.	%	f.	%	cts.	%	100.0	100.0		
1925	159,75	100	15,50	100	19,—	100	42/6	100	35,87 1/2	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	10		

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	30 Mrt. 1935	6 Apr. 1935	8/13 Apr. 1935 Laagste	13 Apr. 1935 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½
Athene	Dr. p. £	505	512	507	509
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10¼	1/10¼	1/10¼	1/10¼
Budapest ...	Pen. p. £	16½	16½	16½	16½
Buenos Aires ¹	p. pesop. £	18.85	18.90	18.80	19.00
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6½	1/6½	1/6½	1/6½
Constantin ..	Piast. p. £	595	604	598	600
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0½	2/0	2/0	2 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/2¼	1/2¼	1/2	1/2½
Lissabon ...	Escu. p. £	110	110	109¾	110¾
Mexico	\$ per £	17¼	17¼	16¾	17¼
Montevideo ²	d. per £	19¼	19¼	19	19¼
Montreal ...	\$ per £	4.83½	4.85¾	4.83½	4.87½
Riod. Janeiro ³	d. per Mil.	3¼	3¼	3	3¼
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/6¾	1/6¾	1/6¾	1/7¾
Singapore ..	id. p. \$	2/4¼	2/4¼	2/4	2/4½
Valparaiso ⁴	\$ per £	115	115½	115½	117
Warschau ...	Zl. p. £	25½	25½	25½	25½

¹) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke importeurs hebben te betalen, 11 Mrt. 1691. ²) Offic. not. vanaf 29 Mrt. 40½; 1 Apr. 40¾; 2 Apr. 40½; 4 Apr. 40½; 5 Apr. 40¼; 6 Apr. 40½; 10 Apr. 40½; 11 Apr. 40½. ³) Id. 11 Mrt. 4¼. ⁴) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste „export” notering.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS²)

Londen ¹) (N.York ²)		Londen	
9 April 1935..	28½/16	63	144 1/8
10 „ 1935..	28½/16	64 1/8	143/6
11 „ 1935..	29½/16	65¾	143 1/11
12 „ 1935..	31½/16	68½	144/1
13 „ 1935..	31½/16	68½	144 1/2
15 „ 1935..	31¼	68¼	143/11
16 April 1934..	20¼	45¼	134/10
27 Juli 1914..	24½/16	59	84/10¼

¹) in pence p. oz. stand. ²) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. ³) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	31 Maart 1935	6 April 1935
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 30.293.009,52	f 14.786.268,03
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ult. Febr. 1935 aan de gemeenten verstrekt op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. ender gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	138.798.396,68	141.325.751,74
Id. aan Suriname.....	14.347.826,06	14.354.225,—
Id. aan Curaçao.....	1.874.210,40	1.824.871,97
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	117.119.981,46	117.166.811,38
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹)	8.000.000,—	17.000.000,—
Vord. op andere Staatsbedrijven ¹)	30.204.749,74	32.533.435,44
Vord. op andere Staatsbedrijven ¹)	39.446.234,36	42.222.213,73
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)....	28.307.187,60	26.850.637,60

Verplichtingen.

	6 April 1935	13 April 1935
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 392.291.000,—	f 384.581.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	52.920.000,—	44.930.000,—
Zilverbons in omloop.....	1.254.485,50	1.253.326,—
Schuld op ult. Februari 1935 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op. op die bel. en op de verm. bel.	5.456.001,21	5.456.001,21
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. ¹)	5.412.133,79	12.897.680,83
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. ¹)	107.518.767,89	115.091.883,53
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹)	—	—
Id. aan diverse instellingen ¹)	118.556.217,29	118.582.619,24

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	6 April 1935	13 April 1935
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorachot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 141.326.000,—	f 139.487.000,—
Schatkistpromessen.....	750.000,—	750.000,—
Schatkistbiljetten.....	12.035.000,—	12.035.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	2.566.000,—	2.566.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	594.000,—	785.000,—
Voorachot van de Javasche Bank.....	1.796.000,—	576.000,—

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekening ¹)
16 Maart 1935..	1.040	1.088	403	590	1.720
9 „ 1935..	778	1.108	418	590	1.726
2 „ 1935..	779	1.163	430	592	1.727
23 Febr. 1935..	801	977	386	597	1.689
16 „ 1935..	799	985	392	597	1.688
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹) Sluftp. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 15 April 1935.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 33.645.543,40 Bijbnk. „ 4.276.787,39 Ag. sch. „ 4.320.569,22	f 42.242.900,01
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 805.725,—	—
Af: Verkochtaar voor de bk. nog niet afgel.	—	805.725,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 138.581.850,68 ¹) Bijbnk. „ 7.346.634,84 Ag. sch. „ 41.708.396,75	f 187.636.882,27
Op Effecten	f 183.743.706,40 ¹)	—
Op Goederen en Spec.	3.893.175,87	187.636.882,27 ¹)
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt, Goud	f 107.093.825,—	—
Muntmat., Goud ..	554.863.731,59	—
	f 661.957.556,59	—
Munt, Zilver, enz.	20.124.879,54	—
Muntmat., Zilver..	—	682.082.436,13 ²)
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	37.891.188,94
Gebouwen en Meub. der Bank.....	—	4.970.000,—
Diverse rekeningen	—	5.979.069,53
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221) ..	—	16.996.491,37
	f 978.604.693,25	—

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	3.807.914,92
Bijzondere reserve	5.000.000,—
Pensioenfonds	9.196.750,27
Bankbiljetten in omloop.....	856.745.905,—
Bankassigtiën in omloop.....	19.504,05
Rek.-Cour. Het Rijk	f 29.582.298,77
saldo's: Anderen	47.954.118,80
	f 77.536.417,57
Diverse rekeningen	6.298.201,44
	f 978.604.693,25
Beschikbaar metaalsaldo	f 309.010.004,43
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	772.525.010,—
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	—

¹) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) ..... f 73.789.100,—

²) Waarvan in het buitenland 803.253,53

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
15 April '35	107.094	554.864	856.746	77.556	309.010	73
8 „ '35	102.587	571.583	871.566	75.785	315.714	73
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

¹) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
13 Apr. '35 ²)	139.580	—	176.530	28.540	57.552
6 „ '35 ²)	144.430	—	176.900	34.200	59.990
16 Mrt. 1935	117.474	27.434	176.118	37.594	59.423
9 „ 1935	117.474	27.858	179.030	32.880	60.567
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dts-conto's	Beleeningen	Diverse rekening ¹)	Dek-kings-percentage
13 Apr. '35 ²)	910	66.390	—	10.640	68
6 „ '35 ²)	650	68.980	—	9.960	68
16 Mrt. 1935	1.209	10.539	49.195	11.784	68
9 „ 1935	958	10.514	48.442	10.587	69
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

¹) Sluftp. activa. ²) Cijfers telegrafisch ontvangen.

Economisch-Statistisch Kwartaalbericht

Uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut
(Bijvoegsel van het Weekblad „Economisch-Statistische Berichten”)

No. XVII

WOENSDAG, 17 APRIL 1935

INLEIDING.

Na een periode van betrekkelijke rust in 1934, vooral als gevolg van de voorloopige stabilisatie van den Dollar, zijn de internationale valutaverhoudingen voor de derde maal in deze crisis zeer ernstig verstoord. Ditmaal door de devaluatie van de Belga, die een veel grootere beteekenis heeft dan het simpele feit van een muntdepreciatie van een klein land. Immers, leek het er op, dat na de depreciatie van het Pond en den Dollar een internationale stabilisatie te verwachten was, na de afwijzende Engelse uitlatingen in Februari en de verzwakte positie van het goudblok, is de onzekerheid op valutagebied op het oogenblik weer even groot als twee jaar geleden, toen juist een dezer dagen de Dollar deprecieerde, twee maanden later gevolgd door de mislukking van de Economische en Monetaire Wereldconferentie.

Daarmede werd in de wereld een periode van economische isolatie ingeluid, die voor landen als België en Nederland, welke zoo internationaal zijn ingesteld, ernstige gevolgen moest hebben. Doch ook in de andere landen, die van muntdepreciatie als middel tot herstel van het economisch leven geen heil verwachten, verscherpte de toestand zich. Italië is, na de praktische opheffing van de vrije werking van den gouden standaard aan het einde van 1934, in Februari tot beperking van den geheelen invoer overgegaan. In Frankrijk en Zwitserland nemen de economische en financieele moeilijkheden nog steeds toe.

Doch ook in andere landen blijft de toestand over het algemeen onbevredigend, al is in de industrielanden met gedeprecieerde valuta, Engeland, Vereenigde Staten, Japan en Zweden, vergeleken met twee jaren geleden, een niet onaanzienlijke verbetering ingetreden.

De verscherping van den toestand in het goudblok heeft opnieuw de handelsbelemmeringen verhoogd. Ook de jongste maatregelen in Duitschland doen de internationale handelsbetrekkingen opnieuw afbreuk. Met het oog op de nog steeds inkrappende wereldmarkt valt het niet te verwonderen, dat de prijzen (in goud) opnieuw zijn gaan dalen, in de tweede helft van Februari en in het begin van Maart vooral versterkt door de mislukking van de peperpool en den kort daarop gevolgden plotselingen val van het Pond Sterling.

Hoewel hier en daar verbeteringen binnen de nationale grenzen vallen te constateeren, is op het oogenblik de internationale conjunctuur buitengewoon ongunstig. Zoolang de toestand op de valutamarkten onzeker blijft, zijn de vooruitzichten niet bemoedigend.

INHOUD:

	Blz.
Inleiding	341
De loop der prijzen	342
Productie van voedings- en genotmiddelen.....	342
Productie van metalen en andere grondstoffen	343
Voorraadstatistiek van groothandelsartikelen	345
Geld- en kapitaalmarkt	345
Deviezenmarkt	347
Lijnen betreffende de conjunctuur in Nederland	348
De economische toestand van Nederlandsch-Indië.....	352
Conjunctuurpolitiek in België II	354
Crisiswetgeving in Nederland	358
De loop der prijzen van groothandelsartikelen gedurende het eerste kwartaal van 1935	363
De economische toestand van:	
Duitschland	371
Frankrijk	372
Groot-Brittannië	373
Zwitserland	374
Vereenigde Staten.....	375
Conjunctuurgegevens betreffende:	
Nederland	377
Nederlandsch-Indië	378
Groot-Brittannië	379
Vereenigde Staten.....	380

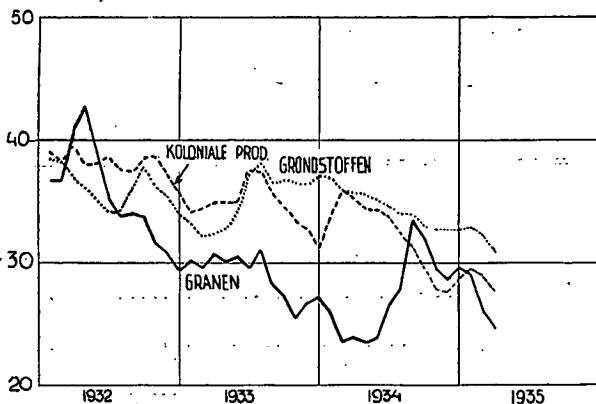
CONTENTS.

Business conditions in the Netherlands	349
The economic situation in the Netherlands Indies	352
Monthly business statistics of the Netherlands	377
Monthly business statistics of the Netherlands Indies	378

DE LOOP DER PRIJZEN.

De prijzen hebben zich in de afgelopen maanden vrijwel over de geheele linie in dalende richting bewogen. Zoowel de index van grondstoffen, als die van granen is aanmerkelijk lager dan aan het begin van dit jaar. De index van koloniale producten heeft, na een aanvankelijke stijging, die reeds aan het einde van het vorige jaar was ingezet, opnieuw de dalende beweging hervat.

1925 = 100

De goederenmarkten hebben in het eerste kwartaal van 1935 voornamelijk onder invloed gestaan van drie belangrijke factoren. De belangrijkste was zonder twijfel de hernieuwde daling van het Pond, die aan het eind van Februari begon en tot begin Maart aanhield. Hier bleek tevens opnieuw, dat de depreciatie van het Pond een prijsdalende en geen prijsstijgende invloed op verschillende grondstoffen heeft. De kort daarop gevolgde devaluatie van den Belgischen Franc vergrootte opnieuw de onzekerheden, hoewel einde Maart en begin April de prijzen weder iets waren gestegen o.m. als gevolg van de stijging van het Pond (zie tabel).

Hetzelfde was het geval met de deviezenreglementering, die in Italië tot stand kwam, ongeveer gelijktijdig met een verscherping van de deviezenmaatregelen in Duitsland. Met de nog steeds toenemende handelsbelemmeringen leidden deze maatregelen tot een hernieuwde inkrimping van de toch reeds aanzienlijk verkleinde wereldmarkt.

Tenslotte hebben ook de mislukte speculaties te Londen van de peper- en schellakpool de goederenmarkten ongunstig beïnvloed. Vooral de tinprijs is daarop vrij aanzienlijk gedaald. Het is overigens

wel merkwaardig, dat, afgezien van de granen, de grootste prijsdalingen (van begin Januari tot einde Maart) zijn voorgekomen bij die producten, welker prijzen kunstmatig worden beïnvloed door productiebeperking of regeeringssteun. Behalve van tin, zijn ook de prijzen van rubber, thee en katoen sterk gedaald. Hieronder zal aan de oorzaken van deze prijsdalingen nog verdere aandacht worden geschonken.

Productie van voedings- en genotmiddelen.

De eerste schattingen voor de met wintertarwe beplante oppervlakten zijn bekend voor circa $\frac{3}{4}$ der producerende landen.

De uitbreiding van de met tarwe beplante oppervlakte in de Ver. Staten met 1.000.000 ha, was reeds langer bekend. Daarna heeft echter Minister Wallace op 20 Maart medegedeeld, dat alle restricties voor de met zomertarwe te beplanten oppervlakte worden opgeheven voor die boeren, die een overeenkomst hebben geteekend, dat een stijging van hun opbrengst in 1935 tengevolge van extensieve cultiveering in mindering zal worden gebracht van hun quotum voor 1936. Voor het overige zijn de sterke uitbreidingen van Rusland en Roemenië opmerkelijk.

Voor bijna alle landen is volgens de Maartschatting van het Internationaal Landbouw Instituut het uitvoeroverschot geringer dan het in October geraamd was; op de totale exporten bedraagt dit verschil 17 miljoen quintalen. Dit is de laagste tarweuitvoer gedurende de laatste 10 jaren; 22 pCt. lager dan die van het voorafgaande jaar en 36 pCt. minder dan de maximale uitvoer van 1928-'29. Vooral de uitvoer van de Ver. Staten is belangrijk lager dan de oorspronkelijke schatting.

Doordat de binnenlandsche oogsten in Groot-Brittannië, Duitsland en Italië medevielen, bedroegen de ramingen voor de Europeesche tarwe-invoeren 10 miljoen quintalen minder in Maart 1935 dan in October 1934, toen zij 116 miljoen quintalen groot waren.

Netto-invoer van tarwe in Europa.

(In miljoenen quintalen.)

Campagne	Eerste zes mnd. (Aug./Jan.)	Laatste zes mnd. (Febr./Juli)	Geheele campagne
1927-'28	89.4	89.3	178.7
1928-'29	86.9	92.0	178.9
1929-'30	75.0	65.1	140.1
1930-'31	85.8	82.0	167.8
1931-'32	80.2	86.8	167.0
1932-'33	58.8	63.3	122.1
1933-'34	52.8	53.8	106.6
1934-'35	49.4	—	—

Artikelen	Laagste prijs tot begin Januari 1935	Datum	Laagste prijs 1935	Datum	Prijs eind Maart 1935	Stijging in proc. sedert laagsten prijs (- daling)	Stijging en daling a/h. einde v. Maart '35 t.o.v. laagsten pr. in '35
Indexcijfer van Grondstoffen:							
	32.1	Febr. '33	30.5	11 Maart	31.2	2	+ 2
Lijnzaad	f 125,50	3 April '33	f 119,00	11 Maart	f 121,50	2	+ 2
Koper	£ 15.6/6	15 Oct. '34	£ 15.9/-	25 Febr.	£ 17.1/6	11	+ 11
Lood	£ 6.2/-	15 Oct. '34	£ 5.19/6	4 Maart	£ 7.2/6	19	+ 19
Tin	£ 81.10/-	11 April '32	£ 123.5/-	18 Maart	£ 125.-/-	53	+ 1
Gieterij-ijzer	Sh. 31.6	18 Juni '34	Sh. 33.6	11 Maart	Sh. 33/6	6	—
Zink	£ 7.2/-	17 Dec. '34	£ 6.12/6	11 Maart	£ 7.13/-	15	+ 15
Steenkolen	f 5.95	8 Oct. '34	f 5.80	11 Maart	f 5.90	2	+ 2
Petroleum	\$ 0.15	13 Juli '31	\$ 0.62	7 Jan.	\$ 0.62	313	—
Katoen	\$cts. 5.15	13 Juni '32	\$cts. 6.30	18 Maart	\$cts. 6.75	31	+ 7
Wol (Merino)	d. 14.00	6 Dec. '34	d. 13.25	9 Maart	d. 14.25	8	+ 8
Koehuiden	f 8.75	2 Juni '32	f 10.25	26 Febr.	f 10.25	17	—
Vurenhout	f 60.—	5 Sept. '32	f 65.25	7 Jan.	f 59.00	- 2	- 10
Copra	f 6.50	3 April '34	f 7.87	7 Jan.	f 8.62	32	+ 10
Rubber	Sh. -/1,3125	27 Juni '32	Sh. -/3,0625	18 Maart	Sh. -/3,0625	133	—
Granen:							
Tarwe	f 3.15	26 Mrt. '34	f 3.10	25 Febr.	f 3.40	10	+ 10
Rogge	f 2.65	26 Mrt. '34	f 2.95	25 Maart	f 2.95	11	—
Maïs	f 58.—	16 Oct. '33	f 64.00	25 Febr.	f 67.50	16	+ 5
Gerst	f 55.50	23 April '34	f 62.00	25 Febr.	f 64.00	15	+ 3
Indexcijfer van koloniale producten:							
Cacao	Sh. 11/1	29 Oct. '34	Sh. 13/1	25 Maart	27.0	—	—
Koffie	Cts. 16	11 Dec. '33	Cts. 14.50	19 Maart	Sh. 13/1	18	—
Suiker	f 3.—	2 Jan. '34	f 3.37	11 Maart	Cts. 14.50	—	—
Thee	Cts. 22.75	19 Nov. '34	Cts. 28.50	18 Febr.	f 3.75	25	+ 11
		4 Aug. '32	Cts. 28.50	21 Maart	Cts. 28.50	25	—

Hoe sterk de maïsproductie van 1934 bij die van voorafgaande jaren achter bleef, toonen de volgende aan het genoemde Instituut ontleende gegevens:

	Oppervlakte (in 1000 ha)			Productie (1000 quintal. gemid.)		
	1934	1933	1928/32	1934	1933	1928/32
Eenige landen	1934	1933	1928/32	1934	1933	1928/32
Roemenië	5.005	4.827	4.642	48.462	45.544	51.438
Joegoslavië ..	2.662	2.538	2.331	51.542	35.781	34.855
Hongarije	2.460	2.431	2.475	50.196	41.929	39.916
Totaal Europa	11.735	11.454	11.029	172.731	144.840	145.554
U.S.A.	35.405	41.788	41.589	350.716	597.345	650.811
Argentinië ..	7.030	6.514	5.550	—	59.010	77.209

De oogst van de Ver. Staten, die $\frac{2}{3}$ van de wereldproductie leveren, daalde met meer dan 40 pCt.

De veel gunstiger geworden statistische positie van suiker begint zich nu ook in stijgende prijzen af te teekenen. Volgens schattingen zal het verbruik dit jaar de productie met ruim 1.5 miljoen ton overtreffen.

Een op het oogenblik voor Java gunstige omstandigheid is de schade, aangericht aan den loopenden oogst van Britsch-Indië. De Nivas was mede hierdoor in staat grotere hoeveelheden suiker af te zetten dan verleden jaar. De afdoeningen bedroegen van 1 Jan./31 Mrt. 1935 ca. 602.000 ton tegen ca. 280.510 ton in dezelfde periode van 1934¹⁾.

De suikeraanplant voor 1935 op Java is op 450.000 ton vastgesteld, nadat men eerst met slechts 300.000 ton gerekend had; er zijn nu reeds geruchten over een nog ruimeren aanplant tot ca. 700.000 ton.

Ondanks de betere statistische positie van koffie, zijn de prijzen blijven dalen en hebben eind Maart een nieuw laagtepunt bereikt.

De Braziliaansche oogst bedraagt voor de eerste acht maanden van de campagne 4.586.000 balen minder dan verleden jaar en die van de overige landen 287.000 balen minder. De wereldverscheppingen voor deze periode waren 1.769.000 balen minder (waarvan uit Brazilië 1.746.000). De koffievernietiging in Brazilië bedroeg van 1 Juli 1934 tot 15 Febr. 1935 5.677.000 balen; in totaal sedert 1 Juli 1931 34.818.000 balen. De toestand op de koffiemarkt wordt steeds verwarder, hoewel de statistische positie gunstiger is. Geruchten omtrent de stopzetting van de vernietigingscampagne alsmede van een verlaging van het uitvoerrecht, hebben in den laatsten tijd den koffieprijzen gedrukt.

De plannen voor een wereldcacaorestrictie of -valorisatie hebben schipbreuk geleden op de houding van de Fransche koloniën en Brazilië, die tezamen 29 pCt. van de wereldproductie voortbrengen. Deze landen hebben veel jonge aanplantingen en gezien de ervaringen met koffie voelt Brazilië niet voor verdere restrictieplannen. Frankrijk subsidieert de koloniale productie, waardoor de productie van de Ivoorkust, Kameroen en Togo van 45.000 ton in 1932 op 67.000 in 1934 is gestegen.

In tegenstelling met de meeste andere goederenmarkten trekt de veranderde stemming op de markt voor oliën en vetten de aandacht. De situatie in de Vereenigde Staten is geheel veranderd. De processing tax van \$ 0.03 per pond op palmolie, copra enz., die in Mei 1934 in werking is getreden, heeft als zodanig weinig effect gesorteerd; alleen heeft Ned.-Indië dientengevolge tijdelijk tot ruïneuze prijzen moeten verkoopen.

Door de droogte in de Ver. Staten en Canada, door de beperkte productie van katoenzaad in de Ver. Staten en door kleine oogsten van grondnoten elders en van copra in de Philippijnen stegen de prijzen voor copra eind 1934, begin 1935 belangrijk. Dit tekort aan eetbare vetten zal wel tot Juni duren, den tijd, dat de seizoenaanvoeren der verschillende

¹⁾ Opgave: Leonard Jacobson & Zonen, Rotterdam.

oliën en vetten op de wereldmarkten het aanbod grooter maken.

De copraverscheping bedroegen in 1000 tons¹⁾:

	Philip- pijnen		Overig		Straits		Totaal
	Java	Makassar	Ned.-Indië	Settl.	Ceylon		
1928	218,9	48,3	96,2	235,2	168,8	98,9	866,3
1929	179,4	52,9	92,9	243,3	187,3	100,7	856,4
1930	169,3	7,4	76,8	225,9	182,7	90,8	752,9
1931	173,0	3,8	73,0	216,0	176,8	94,4	737,1
1932	134,1	62,7	72,6	262,8	133,9	45,6	761,7
1933	306,7	14,5	151,1	240,3	192,6	64,5	969,7
1934	346,2	3,7	147,8	189,5	165,9	105,7	958,8

De geruchten, die eind Januari opdoken omtrent een peperrestrictie in Nederlandsch-Indië, welk land 80 pCt. van de wereldproductie levert, ontpopten zich spoedig als een proefballon van Britsche zijde. Eenige dagen daarna stortte de Londensche peperpool ineen. Deze had in de voorafgaande maanden veel peper uit Indië opgekocht tegen stijgende prijzen en had gehoopt met deze voorraden de markt monopolistisch te kunnen beheerschen.

Pepervoorraad Londen (volgens Maandel. Overzicht M. P. van Jinnelt).

	ult. Mrt. 1935	ult. Mrt. 1934
Peper zwart	2.325 ton	523 ton
„ wit	18.560 „	3.299 „
Totaal	20.885 ton	3.822 ton

¹⁾ Ontleend aan Review of the Oil and Fat Markets 1934, Faure & Blattman, London.

Productie van metalen en andere grondstoffen.

Het artikel tin heeft den laatsten tijd zeer in de belangstelling gestaan in verband met de mislukte speculaties van de peperpool. Men zocht een verband tussohen den in de laatste jaren gestegen tinprijs en de bufferpool, die het vorige jaar in het leven is geroepen. De stijging van den tinprijs was echter uitsluitend een gevolg van de sterk ingekrompen productie en het sedert 1932 gestegen verbruik. De bufferpool heeft alleen ten doel tijdelijke verstoringen in vraag en aanbod uit te schakelen. Intusschen bedraagt de voorraad van de bufferpool reeds 7.476 ton.

	Productie	Verbruik	Voorraden: a/h. eind v/h. jaar
1930	171.008	161.344	42.749
1931	141.826	135.397	55.896
1932	92.221	99.471	58.288
1933	84.017	127.244	43.291
1934	107.665 ¹⁾	118.000 ¹⁾	20.813 ²⁾

¹⁾ Voorloopig. ²⁾ Voorraad eind Maart 1935.

De verhooging van de exportquota tot 45 pCt. van de standaardproductie zal tot een verdere stijging van de productie leiden. Ook het verbruik ontwikkelt zich zeer bevredigend in verband met de gestegen productie van automobielen en de gunstige ontwikkeling van de blikindustrie in de Ver. Staten.

In de kopersituatie is einde Maart een verbetering ingetreden door de tot standkoming van een internationale overeenkomst. Hierdoor zal waarschijnlijk een einde komen aan den toestand; dat, terwijl de voorraden afnamen, de prijzen bleven dalen tengevolge van de onzekere marktverhoudingen. De afnemering van de voorraden is echter gepaard gegaan met een uitbreiding van de productie, hoewel deze bij de stijging van het verbruik ten achter bleef.

Wereldproductie van koper (in long tons.)

	1929	1932	1933	1934
Ver. Staten	856.000	228.000	210.000	202.000
Zuid-Amerika ...	358.000	126.000	170.000*)	269.000*)
Afrika	151.000	127.000	165.000	253.000*)
Canada	102.000	112.000	125.000	151.000
Overige landen ..	353.000	277.000	282.000	300.000
	1.820.000	870.000	952.000	1.175.000

*) Schatting.

Terwijl de productie-uitbreiding vooral in Afrika en Zuid-Amerika groote afmetingen heeft aangenomen, is de productie in de Ver. Staten nog blijven

dalen. De Amerikaansche uitvoer van koper is echter in 1934 veel grooter geweest dan in 1933 en heeft zodoende de moeilijkheden op de wereldmarkt verscherpt. De Amerikaansche uitvoer zal onder de nieuwe overeenkomst tot 8.000 ton worden beperkt. (In 1934 was de gemiddelde uitvoer ruim 20.000 ton per maand). De producenten buiten de Ver. Staten, vooral in Afrika en Zuid-Amerika zullen de grootste beperkingen doorvoeren. Gemeld wordt, dat de totale beperking 240.000 ton per jaar zal bedragen.

Afgewacht dient echter te worden, of de Amerikaansche uitvoer inderdaad tot de genoemde hoeveelheid van 8.000 ton per maand beperkt kan worden. Indien het koperverbruik in de Ver. Staten niet toeneemt, zal deze beperking zonder twijfel met groote moeilijkheden gepaard gaan.

Evenals de wereldproductie van koper is ook de wereldproductie van lood in 1934 gestegen, ondanks het zeer lage prijspeil. Ten deele is dit een gevolg van de valuta-verhoudingen, ten deele van de preferentie, die lood afkomstig uit het Imperium in Engeland geniet. De loodproductie bedroeg in 1934 volgens het American Bureau of Metal Statistics:

	Wereld	Vereenigde Staten
	(In short tons)	
1930	1.848.000	593.000
1931	1.535.000	411.000
1932	1.295.000	277.000
1933	1.321.000	292.000
1934	1.475.000	360.000

De productie in de Ver. Staten is in 1934 uitgebreid, ondanks de geringe vraag als gevolg van de nog aanhoudende depressie in het bouwbedrijf. De Amerikaansche voorraden bereikten dan ook op 1. Jan. jl. een recordhoogte; de producenten in de Ver. Staten hebben daarop een overeenkomst gesloten tot beperking van de productie.

De productie van zink is in 1934 eveneens grooter geweest dan in 1933. Evenals bij lood is ook bij zink de Amerikaansche productie toegenomen, ondanks een vermindering van het verbruik. Dientengevolge zijn ook de Amerikaansche zinkvoorraden in het afgelopen jaar gestegen en zijn tenslotte ook hier de producenten overeengekomen de productie te beperken. De wereldproductie van zink (in short tons) bedroeg als volgt:

	Wereld	Vereenigde Staten
1930	1.555.000	504.000
1931	1.108.000	301.000
1932	874.000	213.000
1933	1.104.000	325.000
1934	1.270.000	367.000

De devaluatie in België, een van de belangrijkste zinkproducenten, zal zonder twijfel nieuwe complicaties op de zinkmarkt veroorzaken.

De moeilijkheden op de ijzer- en staalmarkt zijn in de laatste maanden weder toegenomen, daar Engeland, hangende de besprekingen over toetreding tot het Internationale Ruwstaalkartel, de invoerrechten heeft verhoogd tot 50 pCt. Hoewel deze maatregel verdedigd wordt met het argument, dat de toenemende invoeren de reorganisatie van de Engelsche ijzer- en staalindustrie bemoeilijkten, versterken zij de positie van dit land bij de onderhandelingen over toetreding tot het I.R.K. Bovendien zal de devaluatie van den Belgischen Franc waarschijnlijk tot nieuwe ontwikkelingen op de exportmarkten leiden. De afsluiting van de Engelsche ruwijzermarkt in 1932 is van beteekenis geweest voor de richting van den export van de landen van het continent. Frankrijk echter heeft geen compensatie voor het verlies van de Engelsche markt kunnen vinden.

In 1934 is de Belgische export, in tegenstelling tot dien van Nederland en Frankrijk, gestegen. De deva-

luatie van den Franc zal voor deze landen de concurrentie met België nog moeilijker maken.

De productie in de verschillende landen geeft bijna dezelfde verhoudingen te zien als bij den export bestaan.

Productie	1929	1933	1934
	(in 1000 ton)		
Frankrijk	10.364	6.234	6.155
Saargebied	2.105	1.592	1.826
Duitschland	13.401	5.267	8.741
Engeland	7.711	4.202	6.074
België	4.096	2.745	2.907
Luxemburg	2.906	1.888	1.955
Totaal West-Europa	28.583	21.928	27.658
Vereenigde Staten	43.296	13.424	16.166

Zoowel de Duitsche als de Engelsche productie is in 1934 belangrijk gestegen. Daarentegen is de Fransche productie gedaald, terwijl die in België en Luxemburg ongeveer op hetzelfde niveau is gebleven. Als gevolg van de stijging der productie in Duitschland en Engeland is het totaal voor geheel West-Europa bijna weder op het peil van 1929 aangeland. In scherpe tegenstelling daarmee staat de ontwikkeling in de Ver. Staten. Wel is de productie in 1934 vergeleken met 1933 niet onbelangrijk gestegen, maar zij bedraagt slechts 37 pCt. van de voortbrenging in 1929.

De prijs van katoen is in Maart aanzienlijk gedaald, hetgeen een gevolg genoemd wordt van het gerucht, dat de Amerikaansche overheid den aan de katoenboeren gegeven steun zou willen intrekken. Dat dit zulke gevolgen kon hebben, moet worden toegeschreven aan de groote onzekerheid, die als gevolg van de Regeeringsmaatregelen op de katoenmarkt heerscht.

De Amerikaansche Regeering staat inderdaad voor een moeilijke beslissing, zoodat een besluit tot een andere politiek niet onmogelijk was. Eenerzijds is zij gebaat bij hooge prijzen, als gevolg van haar enorme voorraad, die wel op ongeveer 6 miljoen balen geschat wordt, anderzijds is haar politiek zeer nadeelig voor de Amerikaansche textielindustrie en voor den Amerikaanschen uitvoer en zou prijsvermindering daarom te rechtvaardigen zijn. Het verbruik van katoen door de industrie is verminderd tot een laagtepunt sedert de laatste 25 jaar. Bovendien is de Amerikaansche uitvoer sterk afgenomen (voor het marktjaar 1934 met 2.600.000 balen t.o.v. het vorige jaar), terwijl het verbruik, vooral van Braziliaansche en Britsch-Indische katoen in de wereld toeneemt. De restrictie van den katoenaanplant heeft er toe geleid, dat de productie van de Vereenigde Staten minder dan de helft van de wereldproductie bedraagt.

Wereld-katoenproductie ¹⁾ in 1000 balen (van 478 lb.).

	1931- 1932	1932- 1933	1933- 1934	1934 1935
Vereenigde Staten	17.100	13.000	13.000	10.000
Britsch-Indië	3.400	3.500	3.900	3.800
Egypte	1.300	1.030	1.800	1.600
China	1.800	2.300	2.700	2.900
Rusland	1.850	1.800	1.900	1.700
Brazilië	880	460	950	1.500
Overige productieland.	1.570	1.970	2.400	2.500
Totaal	27.900	24.060	26.650	24.000

¹⁾ Ontleend aan „The Statist”.

Opmerkelijk is de snelle uitbreiding van de katoenproductie in Brazilië. Dit land zoekt door uitbreiding van den katoenaanplant een compensatie voor de ongunstige koffiepositie.

De statistische positie van rubber blijft nog steeds ongunstig. Aan het einde van 1934 waren de wereldvoorraden tot een recordhoogte gestegen. De onderstaande gegevens, ontleend aan de publicaties van

het International Rubber Regulation Committee, laten duidelijk zien, dat het overschot van productie boven verbruik in 1934 weder sterk is gestegen.

In tons.

	Netto-Wereld- exporten	Wereldverbruik ruwe rubber	Export over- schot (+) of ver- bruiksover- schot (-)	Voorraden aan het einde van het jaar
1929	868.000	805.121	+ 62.879	328.690
1930	824.800	713.711	+ 111.089	453.269
1931	799.800	679.386	+ 120.414	589.295
1932	708.700	684.832	+ 23.868	589.153
1933	850.100	809.388	+ 40.712	616.370
1934	1.028.962	923.106	+ 105.856	676.994

De verlaging van de exportquota, waartoe begin Maart is besloten, heeft een prijsherstel teweeggebracht. Belangrijk is verder, dat Siam, zij het tegen groote concessies in den vorm van een hoog exportquotum, tot de internationale overeenkomst is toegetreten.

Geld- en kapitaalmarkt.

Kenmerkten de eerste twee maanden van dit jaar zich door een verdere verruiming op geringe schaal van geld- en kapitaalmarkt, zich uitende in een daling van het particulier disconto en over het algemeen stijgende obligatiekoersen, in het bijzonder voor staatsfondsen, in de laatste maand van het kwartaal en vooral de eerste weken van April werden geld- en kapitaalmarkt dikwijls heftig beïnvloed door de onrust op de deviezenmarkt, waardoor op groote schaal „nervuus” kapitaal in beweging kwam. Hierdoor trad op sommige markten, in het bijzonder wel in Nederland een verstijving van de geldmarkt in met hogere koersen; De Nederlandsche Bank heeft zich genoodzaakt gezien tot tweemaal toe het wapen der renteverhogingen te hanteeren teneinde aan de doorlopende goudafvloeiing het hoofd te bieden.

In de *Ver. Staten* bleef de geldmarkt ruim, dank zij de enorme goudtoevoelingen, de regeeringspolitiek, welke goudcertificaten bij het Federal Reserve systeem deponereert en de aldus gevormde deposito's

VOORRAADSTATISTIEK VAN GROOTHANDELSARTIKELLEN. 1)

	TIN ²⁾		LOOD ³⁾		ZINK		RUBBER ⁴⁾		PETRO- LEUM		STEEN- KOLEN		SUIKER ⁵⁾		KOFFIE ⁶⁾		THEE		TARWE ⁹⁾		KATOEN ¹⁰⁾	
	Wereld				Kartel	Wereld	Voorraad	Vereen- Staten	Europa	Wereld	Voorraad	Wereld	Voorraad	Londen	Amster- dam	Wereld	Wereld	Voorraad	Verbruik	Verbruik	Voorraad	Verbruik
	in 1000 long- tons	Voorraad	In 1000 tons		in 1000 tons	Voorraad	in mill. barrels	in mill. tons.	in mill. tons	in mill. tons	in mill. balen	Voorraad	in mill. lbs.	in 1000 kst.v.pl. 4 ^{1/2} Kg.	in mill. qtrs.	in 1000 balen	Voorraad	Verbruik				
1925	17.1	11			153.3	27	—	—	3.3	13	9.6 ⁸	50	187.3	31.5		5.635	26					
1926	15.8	11			230.9	42	—	—	3.2	12	10.9 ⁸	53	191.3	57.4	40.5	8.225	35					
1927	15.6	11			263.5	44	543	5.7	3.8	15	18.4 ⁸	89	213.0	64.7	47.3	7.037	28					
1928	24.9	15			300.6	44	624	6.0	4.4	16	18.8	83	220.5	88.2	50.0	7.024	28					
1929	32.4	18			379.1	47	630	5.0	6.7	25	25.1	118	260.4	69.6	72.9	9.234	28					
1930	46.6	29	90.5		503.0	70	603	17.4	8.5	31	29.3	131	261.6	68.5	72.9	9.731	32					
1931	59.2	44	148.3		640.0	94	568	20.7	8.8	33	34.3	154	244.7	89.4	76.1	10.709	48					
1932	55.9	56	177.0	148.6	639.1	93	525	20.8	8.9	33	28.4	121	235.8	64.2	74.1	10.807	49					
1933	29.1	23	210.5	134.2	663.6	82	513	18.9	8.3	31	7.7 ¹¹⁾	32	269.8	75.2	66.6	10.240	42					
1934	17.1	13	229.2	110.3	736.4	80			8.1	31	7.5 ¹¹⁾	32	279.2	74.7		8.193	34					
Jan. '33	54.3	42	188.6	152.2	—	—	508	19.5	8.6	33	27.1	115	295.5	83.9	80.4	10.832	45					
Febr.	52.7	41	194.7	150.0	—	—	503	19.7	8.5	33	25.4	108	292.1	98.6	77.6	10.365	43					
Maart	51.7	40	198.7	151.3	—	—	510	20.4	8.9	34	24.7	105	275.6	95.9	72.2	9.866	41					
April	49.9	39	201.9	148.2	—	—	504	21.0	8.8	34	23.7	101	262.4	96.8	65.3	9.362	39					
Mei	48.9	38	202.2	141.9	—	—	510	21.1	8.4	32	21.8	93	257.4	114.2	59.4	8.661	36					
Juni	46.6	36	198.3	131.8	—	—	514	21.0	7.7	30	20.9	89	244.8	115.3	57.3	8.038	33					
Juli	44.9	35	180.6	128.1	—	—	521	21.0	7.4	28	20.3	86	234.4	119.1	57.5	7.510	31					
Aug.	40.0	31	170.1	125.5	—	—	530	21.2	6.9	27	20.2	86	235.1	106.0	60.3	7.088	29					
Sept.	35.9	28	175.1	129.2	—	—	530	20.9	6.4	24	21.3	91	235.3	96.1	64.5	7.871	32					
Oct.	33.8	26	184.1	130.8	—	—	526	20.4	7.2	27	22.5	96	248.3	89.2	64.6	9.253	38					
Nov.	31.7	25	197.5	128.7	—	—	518	19.9	8.9	34	22.6	96	254.5	94.0	62.6	10.842	46					
Dec.	29.1	23	210.5	134.2	—	—	517	18.9	8.3	32	7.7 ¹¹⁾	33	269.8	75.2	66.6	10.240	42					
Jan. '34	28.4	22	214.8	139.9	668.8	72	515	18.6	7.7	29	7.8 ¹¹⁾	33	275.1	81.1	72.8	9.761	40					
Febr.	27.6	21	222.4	134.2	664.6	72	509	18.7	7.7	29	7.6 ¹¹⁾	32	265.8	77.8	69.8	9.011	37					
Maart	24.4	19	227.7	123.8	670.5	73	507	18.6	8.0	30	8.1 ¹¹⁾	34	251.5	69.8	66.6	8.536	35					
April	22.4	18	244.6	113.8	669.0	72	506	18.6	8.2	31	16.5 ⁸	70	239.2	84.8	61.9	8.026	33					
Mei	21.0	16	237.3	115.1	698.5	76	504	18.6	8.0	30	8.6 ¹²⁾	37	222.0	88.2	58.0	7.406	30					
Juni	20.1	16	239.7	111.0	677.5	73	508	18.8	6.5	25	14.0	60	212.2	83.7	56.5	6.948	29					
Juli	20.6	16	239.3	106.3	680.1	74	510	19.0	6.9	26	12.3	52	208.9	84.0	59.7	6.571	27					
Aug.	19.6	15	231.1	109.7	683.3	74	508	19.0	6.4	24	10.7	46	219.4	91.9	61.4	6.302	26					
Sept.	18.7	15	225.5	113.1	700.2	76	505	18.4	5.7	22	10.8	46	232.5	88.2	63.3	6.987	29					
Oct.	20.4	16	224.5	112.6	693.2	75		18.2	6.5	25	9.5	40	257.4	88.2	62.2	7.940	33					
Nov.	18.6	15	226.5	111.4	696.1	75		17.5	7.9	30	7.4 ¹¹⁾	31	260.7	83.2	59.0	8.249	34					
Dec.	17.1	13	229.2	110.3	736.0	80			8.1	31	7.5 ¹¹⁾	32	279.2	74.7	63.6	8.193	34					
Jan. '35	17.1	13	226.4		733.9	80			7.4	28	7.2 ¹¹⁾	31	285.2	82.9	64.6	7.693	32					
Febr.	21.9*	17			709.2	77			7.7	29	14.3	61	280.8	85.4	60.2	7.260	30					
Maart	20.8	16									6.9 ¹²⁾	29	267.2	88.3		6.647	27					

*) Waarvan 7.5 behoort tot de z.g. bufferpool.

1) De cijfers hebben betrekking op het einde van de maand (jaar) of het begin van de daarop volgende maand.

2) De visible supply volgens W. H. Gartsen (vroeger Ricard en Freivald). Het wereldverbruik bedr. in 1932 ruim 117.000 ton.

3) Voorraden in de Ver. Staten en Engeland.

4) Gegevens van het International Rubber Regulation Committee. Voorraden buiten de restrictiegebieden en zeilende voorraden; vanaf 1928 ook voorraden in restrictiegebieden.

5) Zichtbare voorraden volgens Czarnikow.

6) Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

7) Niet inbegrepen de binnenl. voorr. in Brazilië. Sedert Juni niet inbegrepen de gouvernementsvorraden van Sao Paulo.

8) Zonder Rio.

9) Statistiek van George Broomhall. Zichtbare voorraden in de tweede hand in de Ver. Staten en Canada, en in de voornaamste havens van Groot-Brittannië, in Europa, Argentinië en Australië en stoomende partijen.

10) Liverpool Cotton Association. De cijfers hebben betrekking op de voorraden in Engeland, op het Continent, in de Ver. Staten, te Alexandrië, te Bombay en in den Oriënt.

11) Zonder Santos.

12) Zonder Rio en Santos.

ten goede doet komen aan het bedrijfsleven, waardoor de „excess reserves” der leden banken tot nieuwe recordhoogten klommen en de nog steeds uiterst geringe credietvraag van het bedrijfsleven. Hiervan profiteert overwegend de Schatkist, welke maandelijks groote sommen opneemt in den vorm van „Treasury bills” met 6 en 9 maands looptijd tegen uiterst lage rentevergoedingen, schommelend om 0,10 pCt. Tevens werden groote conversie-operaties doorgevoerd. De emissies voor particuliere rekening blijven nog uiterst klein.

In Engeland is men op een punt gekomen, dat men zich ernstig begint af te vragen, of de groote geldruimte ook niet zijn gevaren biedt! Men wijst daarbij op de jongste speculaties op enkele goederenmarkten (peper, schellak). Inderdaad is de groote ruimte niet alleen het gevolg van een doelbewuste open markt politiek der Regeeringsinstanties, doch evenzeer een gevolg van de financiering van de binnenlandsche conjunctuur met eigen middelen, waarbij komt dat deze in den laatsten tijd stagneert als gevolg van het lage peil van den internationalen handel.

Het verzet tegen de steeds dalende interestvoet voor kort papier komt van de zijde van de banken. Het „gentlemen's agreement” der „Big Five”, dat in November 1934 uiteenviel, werd op 22 Februari hersteld en omvat thans alle banken, waarbij besloten werd geen wissels of schatkistpapier beneden $\frac{1}{2}$ pCt. in disconto te nemen, terwijl de beleeningsrente onveranderd blijft, nl. $\frac{1}{2}$ pCt. voor clearingbankleeningen op prima wissels en 1 pCt. voor beleening van andere wissels en obligaties.

De emissiebedrijvigheid is in het eerste kwartaal van dit jaar groter geweest dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar.

De Fransche Regeering had verruiming van de geldmarkt als belangrijk punt op haar programma staan, waartoe de groote reserves van de Banque de France dienden te worden gemobiliseerd. Met de bestuurswisseling bij het Centrale Instituut in den aanvang van het jaar zou deze nieuwe politiek ingeluid worden, welke er op neer zou komen door het voeren van een open markt politiek en een verlaging van de beleeningsrente, de koersen der staatsfondsen te steunen. Een verder rechtstreeks opnemen van schatkistpapier stuit af op de limiet, die reeds bereikt werd ingevolge de wet van 25 Juni 1928, welke de directe voorschotten aan den Staat beperkt tot Frs. 3.200 miljoen.

De steun aan het staatscrediet is noodig, enerzijds door het te verwachten begrotingstekort, dat aanzienlijk boven de oorspronkelijke raming zal blijven te zijn, anderzijds door de groote uitgaven, welke voor defensie gedaan zullen moeten worden en dat terwijl het rendement der staatsobligaties toch reeds hoog is. Niet alleen conversies, doch ook nieuwe leeningen waren dus noodig.

Thans blijkt wel, dat het streven tot verruiming van de kapitaalmarkt goeddeels mislukt is. Zoo is de koers van de 4 pCt. leening 1918, welke medio Januari 89.30 noteerde, doorlopend gedaald tot een koers van 82.05 op 4 April jl., overeenkomend met een rendement van bijna 4.9 pCt. Herdiscontingering van schatkistbons bij de Banque de France ondervond tegenstand door de houding van den Raad van Beheer. Ook verlenging van voorschotten op onderpand van schatkistpapier was slechts op bezwarende voorwaarden mogelijk. Medio Maart werd gedeeltelijk gebruik gemaakt van de bevoegdheid, gegeven door de wet van December 1934, de omloop van „bons de trésor” van Frs. 10 tot Frs. 15 milliard uit te breiden, door een uitgifte van Frs. 2 milliard 35-, 6- en 12-jarige schatkistbons tegen 98 pCt.

Daarbij voegde zich laatstelijk de onrust op de Parijsche geldmarkt als gevolg van de gebeurtenissen in België, waardoor een vlucht uit obligaties plaatsvond.

Teneinde het vertrouwen in den Franc te herstellen

nam de Regeering het besluit tot de volle capaciteit van de munt (welke echter niet groot is) gouden munten te slaan en deze in circulatie te brengen, hetgeen wellicht zijn psychologische werking niet zal missen.

In Duitschland brachten de opvattingen van het régime mede, dat men niet een daling van de rente en vrijwillige conversies afwachtte, doch ingreep in de geld- en kapitaalmarkt, zij het ook met zekere omzichtigheid en niet dan na voorbereiding.

Zoo werden op 25 Januari de hypotheekbanken en publiekrechtelijke credietinstellingen gemachtigd, haar schulden, voorzoover deze 6 pCt. of meer rente droegen, te converteeren in 4.5 pCt. leeningen, waardoor een bedrag van ca. R.M. 8 milliard tot conversie kwam. Het „organisch” karakter van de maatregel kwam tot uitdrukking in de bepaling, dat de rentereductie ten goede moest komen aan de uiteindelijke credietnemers.

Op 27 Februari volgde de wet, welke de rente op leeningen van publiekrechtelijke organen verlaagde tot 4.5 pCt., voorzoover deze leeningen 6 pCt. of meer rente droegen, waarin een bedrag van ca. R.M. 2 milliard betrokken werd.

Onmiddellijk hierop (1 Maart) volgde het besluit tot renteverlaging ook op de geldmarkt: de rente voor spaarinlagen werd van 3.5 op 3 pCt. verlaagd, terwijl de rente op banksaldi met gemiddeld $\frac{1}{2}$ pCt. werd verlaagd, met gelijktijdige vermindering van de debetrente ten behoeve van de credietnemers.¹⁾

Spaarbanksaldi namen in 1934 niet onbelangrijk toe, hoewel hamstering van goederen in December een daling veroorzaakte. Particulier disconto werd medio Januari van 3.5 op 3.38 pCt. gebracht. Obligatiekoersen veranderden weinig, aandeelkoersen konden in het algemeen verbeteren.

De emissie van R.M. 500 miljoen 4.5 pCt. 28-jarige Rijksleening, dienende ter gedeeltelijke consolidatie der „Arbeitsbeschaffungswechself”, veroorzaakte ondanks de onderhandsche plaatsing bij de Spaar- en Giro-instituten een lichte verstijving op de geldmarkt.

Op 5 April werd de organisatie van de spaarbanken, de „Deutsche Sparkassen- und Giroverband” als erkende vakgroep opgenomen binnen de rijksgroep „Banken”, waardoor aan de hiërarchische opbouw van het credietwezen uitbreiding werd gegeven. Schacht stelde daarbij den spaarbanken de taak hun toegenomen spaarsaldi eenerzijds dienstig te doen zijn aan de locale credietverleening, anderzijds door overname van leeningen op langeren termijn het werkverschaffingsprogram van de Regeering te steunen.

De Zwitsersche Regeering heeft medio Februari Frs. 100 miljoen 6-jarige $3\frac{1}{2}$ pCt. obligaties ondergebracht bij banken, welke zich verplichtten deze niet op de markt te brengen. De obligaties zijn echter bij de Nationale Bank te beleenen. Hiermede gaat men dus in de richting van een open markt politiek, met het doel de rente te verlagen.

De onrust op de deviezenmarkt heeft ook in Zwitserland tot groote goudonttrekkingen geleid, waarbij echter opvalt, dat de Zwitsersche Nationale Bank haar disconto op het sedert Januari 1931 geldende tarief van 2 pCt. heeft gehandhaafd, hetgeen te verklaren is uit het geringe contact, dat de centrale bank met de geldmarkt heeft, gegeven de groote liquiditeit der particuliere banken.

In Italië is het disconto van de Banca d'Italia van 4 pCt. (sedert Nov. 1934) verlaagd tot $3\frac{1}{2}$ pCt., evenals de beleeningsrente. Steun aan de binnenlandsche conjunctuur, evenals aan de kapitaalmarkt, die op de verlaging dan ook gunstig reageerde, zal de bedoeling geweest zijn, gelet op de kapitaalbehoeften van den Staat.

¹⁾ Uitvoeriger werden deze maatregelen in E.-S.B. van 30 Jan. 1935, pag. 129 en van 13 Maart, pag. 242, toegeelicht.

Deviezenmarkt.

In de laatste weken heeft de deviezenmarkt wel in het centrum der belangstelling gestaan! Naast het reeds lang brandende vraagstuk van de internationale stabilisatie der wisselkoersen, dat met het probleem van het herstel van den internationalen handel zoo nauw samenhangt, voegden zich de actuele gebeurtenissen van de scherpe daling van het Pond Sterling in de eerste week van Maart, spoedig gevolgd door de moeilijkheden in België, welke in snel opeenvolgende feiten leidden tot de vergeefsche reis der Ministers naar Parijs, de deviezencontrole, welke practisch neerkwam op opheffing van den gouden standaard, de scherpe reactie van de Belga en tenslotte de *devaluatie van de Belga met 28 pCt.* door het nieuwe Ministerie-Van Zeeland, gepaard gaande met de instelling van een wisselkoersnivelleeringsfonds.¹⁾

Van belang is, dat België's Premier zich verklaard heeft voor een zoo spoedig mogelijk herstel van den effectieven gouden standaard en stabiele wisselkoersverhoudingen, zoodat verwacht mag worden, dat de valuta niet als strijdmiddel op de internationale goederenmarkt zal worden gebezigd. Ook de mate van depreciatie met slechts 28 pCt. bij een depreciatie van Pond en Dollar met ongeveer 40 pCt. houdt rekening met de gevoeligheden van de Engelsche industriële belangen, gegeven de reeds in België plaats gehad hebbende deflatie.

Inmiddels heeft na de devaluatie in België de speculatie zich op den *Gulden* geworpen, waardoor de noteringen voor buitenlandsche deviezen snel opliepen tot boven de gouduitvoerpunten, zoodat in de weken van 25 Maart tot 8 April een bedrag van f 140 miljoen door De Nederlandsche Bank werd afgestaan, waardoor de edelmetaalvoorraad tot ruim f 674 miljoen slonk. In vergelijking met de goudafgiften door de Belgische Nationale Bank is dit bedrag grooter en vergelijkbaar met de goudafgiften, welke in het begin van het vorig jaar plaats hadden, doch die toen voorafgegaan werden door een groote stijging. Thans is de goudvoorraad gekomen op een hoogte, welke overeenkomt met die van September 1931.

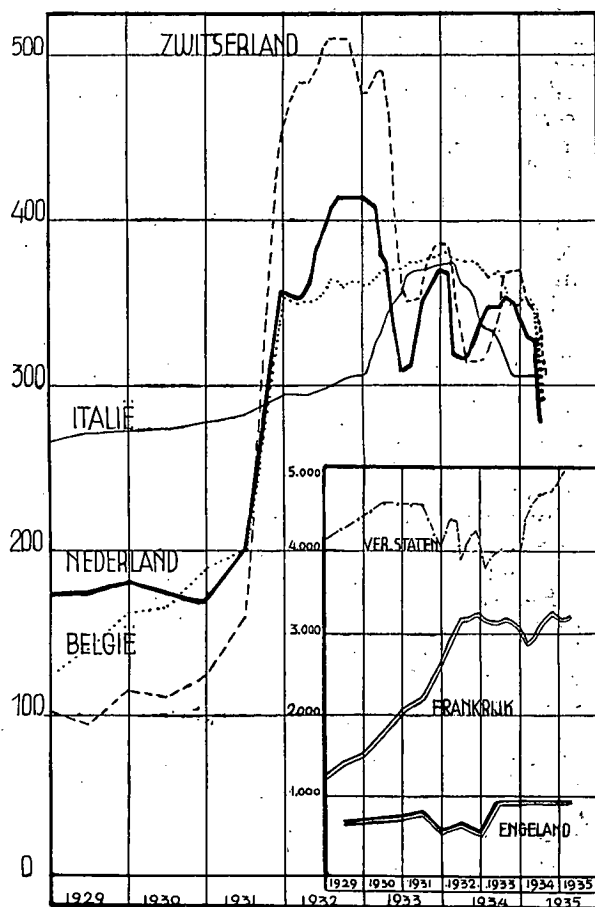
Omtrent het verloop en de huidige stand van de monetaire goudvoorraden in de verschillende landen geeft de eerste grafiek een beeld, waarbij men er wel aan denke, dat de bedragen uitgedrukt zijn in miljoenen gouddollars van *oude* pariteit. De „goudwinsten”, welke in de Ver. Staten en thans in België gemaakt zijn door de devaluatie komen hierin niet tot uitdrukking. Ook bedenke men, dat de schaal voor de Ver. Staten, Frankrijk en Engeland 20 maal kleiner is dan voor de andere landen.

Inmiddels heeft de politiek van vrije goudafgifte, gepaard met een verstijving van de geldmarkt en een discontoverhooging door De Nederlandsche Bank van 2.5 pCt. (sedert 19 Sept. 1933) op 3.5 pCt. op 5 April en op 4.5 pCt. op 10 April, haar doel reeds grotendeels bereikt, daar de buitenlandsche deviezen weer een reactie toonen.

Ook de *Zwitserse* Centrale Bank stond begrijpelijkerwijs de laatste weken bloot aan groote goudopvragingen, doch ook daar begint de in dergelijke gevallen toegepaste politiek succes te hebben. Al is dan ook nu de aanval op de valuta afgeslagen, zoo stuit toch ook in Zwitserland de deflatiepolitiek op steeds grooter moeilijkheden van binnenlandschen aard, zoodat elders in dit kwartaalbericht uitvoeriger is aangetoond.

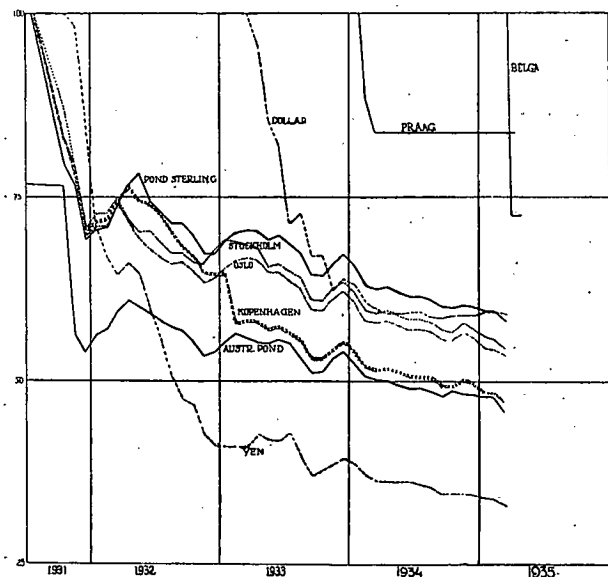
Van de goudvaluta's noteerde de *Lire* de geheele

¹⁾ Zowel over de daling van het Pond, dat zich inmiddels gedeeltelijk hersteld heeft, naarmate de positie van de Belga en andere goudvaluta's zwakker werd, als over den achtergrond der moeilijkheden in België werd uitvoerig bericht in E.S.B. van 6 Mrt. 1935, pag. 225, 27 Mrt. 1935, pag. 272 en 3 April 1935, pag. 293.

maand Maart 6—7 pCt. beneden haar pariteit. Een stijgend passiefsaldo der handelsbalans, o.a. gevolg van de binnenlandsche conjunctuur, gevoegd bij dalend toeristenverkeer en verminderde ontvangsten uit buitenlandsche vorderingen, mede door transfermoeilijkheden, heeft de betalingsbalans ongunstig beïnvloed.

De gestegen staatsschuld (1933: Lire 102.6 milliard; 1934: Lire 105 milliard), hoewel grotendeels binnenslands geplaatst, is evenmin bevorderlijk voor de positie van de valuta. De nijpende deviezenschaarste heeft naast de reeds eerder genoemde maatregelen: de wettelijke deviezencontrole van Mei 1934 en de in December 1934 afgekondigde decreten, waarbij saldi uit export bij het Centraal Instituut moeten worden gedeponeerd, de Regeering genoodzaakt (19 Februari 1935) den invoer met ongeveer 25 pCt. te beperken.

LIJNEN BETREFFENDE DE CONJUNCTUUR IN NEDERLAND.

(Samengesteld in overleg met het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage.)

Inleiding.

Aan het eind van het afgelopen kwartaal heeft zich weder een verschijnsel voorgedaan, dat onze volkshuishouding mogelijk zeer nadeelig zal beïnvloeden. Wij doelen hier op de devaluatie van den Belgischen Franc. Onze betrekkingen met België zijn in handelspolitiek en financieel opzicht van zoodanigen aard, dat de ongunstige gevolgen hiervan niet kunnen uitblijven. De vooruitzichten voor een compensatie van dit nadeel uit anderen hoofde zijn niet gunstig. Tot dusverre wijzen de verschillende conjunctuurindices nog op een verderen achteruitgang.

In de eerste plaats heeft de industriële werkloosheid volgens de *definitieve* gegevens, die t/m. Januari bekend zijn, dezelfde hoogte bereikt als in Januari 1933, toen een record-werkloosheid werd geregistreerd. Uit de *voorloopige* gegevens, die tot begin Maart bekend zijn, blijkt echter, dat de omvang van de werkloosheid grooter is dan in Februari en begin Maart 1933 en rekening houdende met de seizoensinvloeden een recordhoogte heeft bereikt.

Een ander verschijnsel van ongunstigen aard is de verdere daling van de uitvoerwaarde. De ontwikkeling van de handelsbeweging in de drie eerste kwartalen van 1934 wekte den indruk, dat de uitvoerwaarde zich, zij het weliswaar op een laag niveau, begon te stabiliseeren. In de laatste maanden van het vorige jaar trad weder een daling in, die zich in het eerste kwartaal van dit jaar heeft voortgezet. Naast de handelspolitieke moeilijkheden met onze twee grootste afnemers, zal waarschijnlijk ook de uitvoer naar ons derde belangrijke afzetgebied, België, althans in waarde, verminderen.

De afnemende bedrijvigheid (tot uiting komende in een stijgende werkloosheid) is niet alleen een gevolg van de dalende uitvoerwaarde. In het begin van de depressie was de correlatie tusschen beide factoren veel grooter dan thans. De snelle daling van de kosten van levensonderhoud in 1930 en 1931 ging niet gepaard met een overeenkomstige verlaging van loonen, salarissen en rentestand. Weliswaar daalden de inkomsten in den Landbouw toen zeer aanzienlijk, maar daartegenover stond een verhooging van de reële koopkracht van een belangrijk deel van onze bevolking, die een aanzienlijke steun vormde voor de binnenlandsche markt en dus ook voor de industrie van verbruiksgoederen, die in ons land een zeer belangrijke plaats inneemt.

Deze verhouding is in den laatsten tijd geheel gewijzigd. Aan den eenen kant zijn loonen en salarissen gedaald, evenals de rente van overheidsobligaties, terwijl de werkloosheid is toegenomen, waardoor het totale inkomen aanzienlijk is verminderd. Aan den anderen kant zijn de belastingen gestegen, terwijl de kosten van levensonderhoud sedert het midden van 1932 vrijwel onveranderd zijn gebleven. In vergelijking met 1930 en 1931 is dus de reële koopkracht van de bevolking, ondanks een verbetering in den Landbouw, aanzienlijk gedaald, hetgeen de binnenlandsche markt ongunstig heeft beïnvloed.¹⁾

Deze ontwikkeling is sedert het einde van 1934 verscherpt door den ongunstigen toestand in het bouwbedrijf, dat in het begin van de crisis een belangrijk steunpunt voor de binnenlandsche markt bood. Afgezien van een onderbreking, van eind 1932 tot het midden van 1933, bewoog de woningbouw zich op een hoog niveau. De bouw voor industriële doeleinden is sedert meerdere jaren al ongunstig. De huurdaling, het groote aantal leegstaande woningen

¹⁾ Er mag echter niet uit het oog worden verloren, dat uit een oogpunt van noodzakelijke aanpassing aan een lager levenspeil daling van loonen, huren en rente verschijnselen zijn, die in de richting van een nieuw evenwicht werken.

en vooral de moeilijkheden op de hypotheekmarkt doen thans hun ongunstige werking gevoelen.

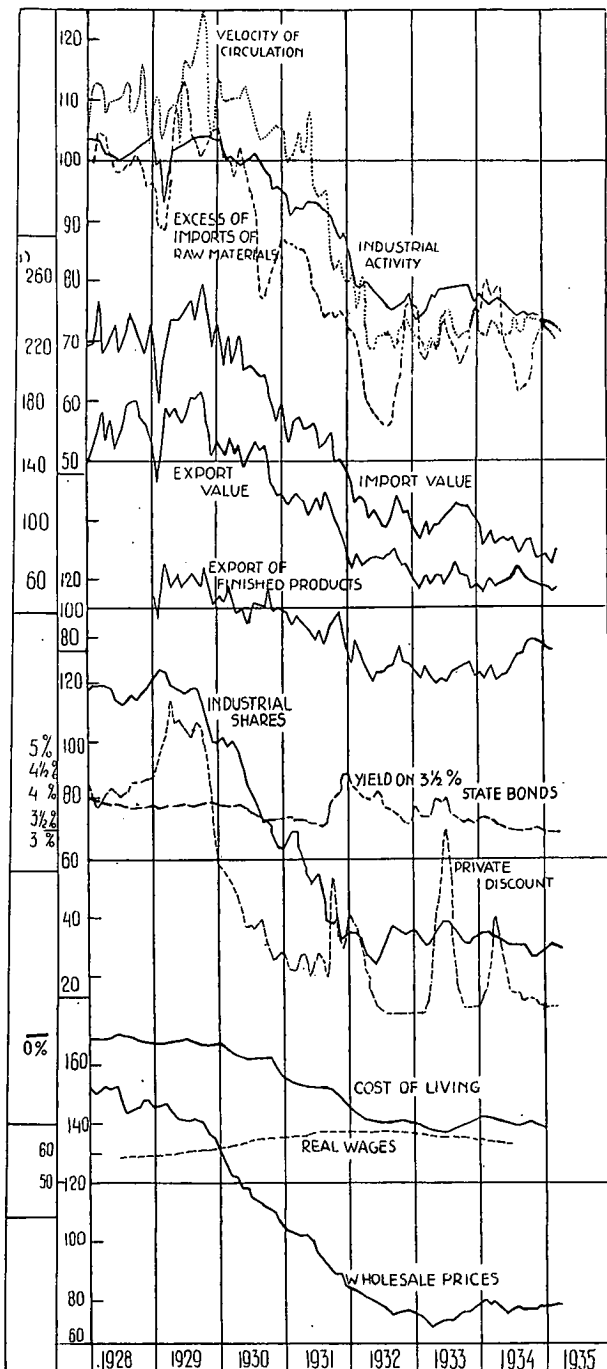
Ook in andere bedrijven, die hoofdzakelijk voor de binnenlandsche markt werken, stijgt de werkloosheid.

Gemiddelde werkloosheid in Nov., Dec. en Jan.

	1932/'33	1933/'34	1934/'35
Bouwbedrijf *)	43.4	34.5	48.6
Grafische vakken	14.5	15.9	16.2
Kledingindustrie	20.5	19.3	24.4

*) Voorloopige gegevens van de eerste week van Maart in verband met de verschillende weersgesteldheden in de wintermaanden van de laatste drie jaren.

Uit het bovenstaande volgt, dat de stijging van de werkloosheid veel meer dan in het begin van de crisis door binnenlandsche factoren wordt veroorzaakt. Ook in dit opzicht zijn de vooruitzichten niet gunstig. De daling van loonen en salarissen houdt nog steeds aan, de rente voor overheidsobligaties tendert naar het 3½ pCt. type, desondanks blijven de overheidsfinanciën zich in groote moeilijkheden bevinden, de reële belastingdruk is nog toenemende, de huizenmarkt verkeert in moeilijkheden, de toestand in de scheepvaart verbetert niet en de kosten van levensonderhoud blijven zich nog op een hoog peil bewegen; dit alles wijst er op, dat de depressiefactoren nog steeds de overhand behouden.

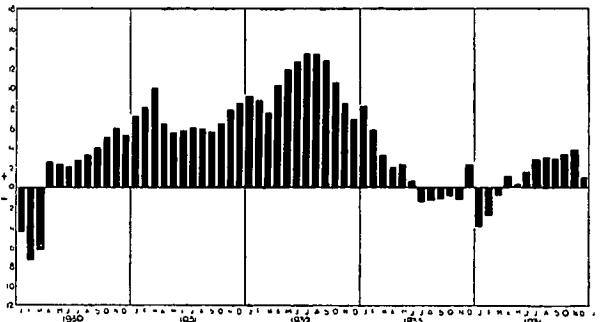

Industrieel bedrijvigheid.

Nadat de industrieel bedrijvigheid zich in de periode van midden 1932 tot begin 1934 op het toen bereikte lage niveau had gehandhaafd, is zij sindsdien opnieuw gaan dalen. De in Maart van het vorige jaar ingezette daling heeft zich ononderbroken voortgezet, zoodat de bedrijvigheid momenteel een nog ongekend laag niveau heeft bereikt. Uit de grafiek der toe- en afnemingen der werkloosheid ten opzichte van dezelfde maand van het voorafgaande jaar komt, na de periode van eenige stabiliteit, de afnemende bedrijvigheid eveneens duidelijk tot uitdrukking. Eenzelfde ongunstige tendens vertoonen de voorloopige werkloosheidscijfers, welke al tot Maart bekend zijn.

Stijging (+) en daling (—) van de werkloosheid per maand vergeleken met dezelfde maand van het voorafgaande jaar.

Het invoersaldo van grondstoffen, hetwelk tevens als indicator voor de bedrijvigheid dienst kan doen, beweegt zich eveneens in dalende richting. Een vergelijking dezer cijfers met die der uit de werkloosheid afgeleide gegevens over de bedrijvigheid geeft het volgende beeld:

	Indexcijfers 1931 = 100.			
Nov./Januari	1931/'32	1932/'33	1933/'34	1934/'35
Bedrijvigheid	100	88	90	87
Invoersaldo grondst.	100	98	97	94

Een splitsing der invoercijfers van grondstoffen in die, benodigd voor de productiemiddelen- en die voor de consumptiegoederen-industrie, waarmede wij tevens de gewichtscijfers van den invoer van arbeids- en krachtwerktuigen voor de industrie vergelijken, toont den zeer ongunstigen toestand in de productie van kapitaalgoederen en den weinigen lust tot nieuwe investeringen, voldoende aan.

	Indexcijfers 1931 = 100.			
Nov./Januari	1931/'32	1932/'33	1933/'34	1934/'35
Invoer van:				
grondst. cons. goed	100	98	99	98
„ prod. midd.	100	98	94	88
arb.- en krachtwerkt. ind.	100	69	89	62

Het beeld, dat de bouwbedrijvigheid in de laatste maanden biedt, is verre van gunstig. Behalve in December, toen de werkloosheid tengevolge van het zeer zachte weer beneden die van het vorige jaar lag, toonen de cijfers een voortgaande verergering van den toestand. De voorloopige gegevens, welke tot midden Maart bekend zijn, liggen ver boven die van het voorafgaande jaar. Ook in het totaalbedrag der aanbestedingen en in het aantal in uitvoering gekomen woningen is een dalende tendens te bespeuren.

Nov./Jan.	1931/'32	1932/'33	1933/'34	1934/'35
Aanbestedingen				
in mill. Gld.	26.73	20.64	23.62	20.17
In uitvoering gek.				
woningen (aantal)	5191	6835	7099	6367

De werkloosheid in de houtbewerking nam steeds grootere afmetingen aan. Het indexcijfer bedroeg in Januari 1935, 52.8 tegen 43.9 en 49.3 in resp. Jan. 1934 en 1933.

De toestand in de textielindustrie, welke zich in den herfst niet zoo ongunstig liet aanzien, ging in de wintermaanden sterk achteruit. De voorloopige werkloosheidscijfers over Maart 1935 wijzen een

BUSINESS CONDITIONS IN THE NETHERLANDS.

(Issued in conjunction with the Centraal Bureau voor de Statistiek at The Hague.)

The economic situation of the Netherlands showed a further decline in business activity during the past quarter. The depreciation of the Belga came as an additional unfavourable factor at the end of March. Our commercial and financial relations with Belgium are of such a nature that unfavourable results are bound to follow. The prospects of finding a compensation for this disadvantage elsewhere are not favourable. Up to the present the various business indices point to a still further decline.

In the first place industrial unemployment, according to the definite data known up to and including January, has reached the same level as in January, 1933, when a record unemployment was registered. From the provisional data known up to the beginning of March, it appears, however, that the extent of unemployment is greater than in February and in the early part of March, 1933, and, making allowance for seasonal fluctuations, has attained a record height. The provisional data, therefore, indicate an augmentation of unemployment.

An other symptom of an unfavourable nature is the further decline in the value of exports. The development of the movement of trade in the first three quarters of 1934 gave the impression that the value of exports was beginning to become stabilized, although at a low level. During the last quarter of the past year a decline again manifested itself, which has continued during the first quarter of this year. In addition to the trade policy difficulties with our two biggest customers, it is likely that the export to our third important market, Belgium, will also decrease, at any rate in value.

The decline in industrial activity (manifested by an increase in unemployment) is not alone a consequence of the diminishing export value. At the beginning of the depression the correlation between the two factors was much higher than at present. The rapid fall in the cost of living during 1930 and 1931 was accompanied by a corresponding reduction in wages, salaries and rates of interest. Is it a fact that the incomes derived from agriculture fell considerably then, but on the other hand there was a rise in the real purchasing power of a considerable part of our population, which supported the home market substantially and, therefore, also those industries manufacturing consumption goods, which occupy an important place in our country.

Of late this relation has been completely changed. On the one hand, wages and salaries have been reduced, as is also the case with the interest on public loans, whereas unemployment has increased, as a consequence of which the total income has diminished considerably. On the other hand, taxation has risen, while the cost of living has remained practically unchanged since the middle of 1932. In comparison with 1930 and 1931, therefore, the real purchasing power of the population has substantially fallen, notwithstanding an improvement in agriculture, and this has affected the home market unfavourably.¹⁾

The development in this direction has been aggravated by the unfavourable state of the building industry since the end of 1934, which offered considerable support to the home market in the earlier part of the depression.

From this it appears that the depression factors still predominate.

As far as agriculture is concerned, the manufacture of dairy products is increasing as a consequence of the low prices of meat, in spite of the restriction of dairy cattle aimed at by the government. Both in the home as well as in the foreign market the sale of these products is declining. In order to retain the position in the foreign markets to a certain extent, butter is sometimes offered abroad at exceedingly low prices, while the price for the home market, of, e.g., 36 cents per kilo, was increased by a levy of f 1.10 per kilo. This price forms a sharp contrast, of course, with the diminishing purchasing power, and handicaps the home sale very much.

Nursery gardening also encountered great difficulties. The German restriction of payments almost brought the export to this important market to a complete standstill. The many measures of relief have brought about but little improvement up to the present.

¹⁾ The fact must not be lost sight of, however, that from a point of view of the necessary adaptation to a lower standard of living the reductions in wages, rents and interest are symptoms working in the direction of a new equilibrium.

The money market which hitherto had been very easy, displayed a stiffening tendency. Private rate of discount rose at the end of March in a few days from 9/16 % to 3 3/4 %. The Nederlandsche Bank was compelled to raise the bank rate, which had stood at 2 1/2 % since 19th Sept. 1933, to 3 1/2 %, and a few days later to 4 1/2 %. Notwithstanding this the gold stock was reduced within a fortnight by f 140 million and now amounts to f 674 million. The prices of shares displayed in general a falling tendency and have risen a little only during the last few weeks, mainly as a result of speculation.

The velocity of circulation has, since November, moved downwards.

recordhoogte aan. De gegevens betreffende de katoenindustrie (werkloosheidscijfers Almelo, enz.) wijzen daarbij op voortdurenden achteruitgang in dezen bedrijfstak.

De indexcijfers voor de katoenindustrie (Almelo enz.) en de wolindustrie (Tilburg) waren:

	Tilburg	Almelo
Juli 1933	12.5	32.8
Dec. 1933	9.3	29.7
Juli 1934	27.7	35.0
Dec. 1934	21.4	36.6
Jan. 1935	24.0	39.0

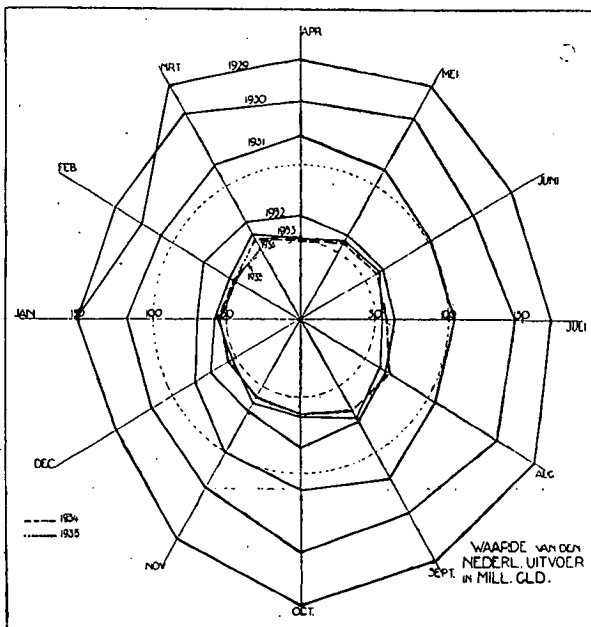
Ook de metaalindustrie vertoont een beeld van gestadigen groei der werkloosheid, welke zich vooral in de laatste maanden (ook bij de voorloopige cijfers) sterk accentueert. De omstandigheden in de verschillende takken dezer industrie, waarvan sommige door contingentteeringen gesteund worden, waren over 1934 over het geheel genomen dan ook ongunstig. De opdrachten der Bataafsche Petroleum Maatschappij voor den bouw van zes motortankschepen zullen in den scheepsbouw eenige verbetering teweeg kunnen brengen.

Het geheel geeft dus, ondanks een kleine verbetering in een aantal kleinere industrieën, een weinig hoopvol beeld. De binnenlandsche afzet vermindert voortdurend door de dalende koopkracht der bevolking; terwijl op vergroting van den buitenlandschen afzet, gezien de valutaconcurrentie en de diverse handelspolitieke maatregelen, vooralsnog weinig valt te rekenen. Een belangrijke vermindering der werkloosheid door middel van openbare werkverschaffing, zooals deze in sommige andere landen plaats vindt, is bij ons voorloopig niet te verwachten. De werken van het „Werkfonds 1934” worden reeds gedeeltelijk uitgevoerd en deze zullen zonder twijfel eenige steun aan de binnenlandsche markt verleen. In totaal zijn een 40 à 50.000 man bij de werkverschaffing ondergebracht.

Handelsbeweging.

In den buitenlandschen handel blijft de tendens van dalende in- en uitvoer zich handhaven. Nadat in de eerste crisisjaren de uitvoer een veel sterkere daling had doorgemaakt dan de invoer, en dus het percentage van den invoer, dat door export is gedekt, verminderde, is juist sedert de tweede helft van 1934 in de snelheid der dalingen een wijziging gekomen in dien zin, dat nu de invoer, veelal door scherpe invoerbepalingen (eveneens tengevolge der agrarische crisismaatregelen) en gedaalde koopkracht van onze bevolking, sterker afneemt. Het door uitvoer gedekte percentage van den invoer ondergaat dientengevolge weer een stijging. Dit feit is voor de betalingsbalans gunstig.

Percentage van den invoer, gedekt door uitvoer.	
1928	74.0
1930	71.1
1931	69.3
1932	65.1
1933	60.0
1934	68.6
1e kwartaal 1928	68.2
1930	69.9
1932	61.2
1933	63.5
1934	60.7
1935	70.6

N.B. Bij het beschouwen van deze grafiek bedenke men, dat de omvang van de handelsbeweging hierin wordt voorgesteld door de lengte der stralen en niet door de oppervlakte tusschen twee stralen en een deel van de spiraallijn.

De momenteele ontwikkeling van den in- en uitvoer, vergeleken bij die in dezelfde periode van voorgaande jaren, wordt door onderstaande tabel weergegeven.

	Waarde in mill. Gld.					
	Invoer			Uitvoer		
	1933	1934	1935	1933	1934	1935
Januari	95	100	76	58	56	55
Februari	86	82	70	55	51	51
Maart	99	94	80	65	61	54
1ste kwartaal	280	276	226	178	168	160

Bij een beschouwing dezer cijfers valt de sterke daling van den invoer vergeleken bij dezelfde maanden van het vorige jaar, direct op, terwijl ook het uitvoercijfer over Maart zeer ongunstig moet worden genoemd. Want leek het er in den loop van het vorige jaar eenigszins op, dat er in de uitvoerwaarde een zekere stabiliteit of zelfs licht herstel zou intreden, het cijfer over het eerste kwartaal wijst in een geheel andere richting. De verzwakte exportpositie treedt nog markanter naar voren, indien men de cijfers corrigeert op de normale seizoensfluctuatie.

1932	1933	1934		1935
(gemidd.)	(gemidd.)	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
212	182	177	182	172
				170

De onderbreking van den achteruitgang in het midden van 1934 is dus van tijdelijken duur geweest.

Landbouw.

Bij de bespreking van den toestand in den Landbouw gedurende de laatste drie maanden zullen wij ons ditmaal beperken tot beschouwingen over de zuivelpositie en over den tuinbouw.

De toestand in de veehouderij in het algemeen en in de zuivelproductie in het bijzonder moet reeds gedurende meerdere jaren zeer slecht worden genoemd. Deze voortbrengingstak is voor een groot gedeelte afhankelijk van buitenlandschen afzet en deze ondervindt juist belangrijke moeilijkheden, en zal die ook in de naaste toekomst behouden. Het streven der verschillende landen naar zelf-verzorging met deze voedingsmiddelen, de handelsbelemmeringen en vooral ook de uiterst scherpe concurrentie met de exportlanden, welke allen een gedeprimeerde valuta hebben, ontwrichtten den export en maakten dien slechts tegen voor ons verliesgevende prijzen mogelijk.

Om het aanbod dezer producten daarom in te krim-

pen, besloot de Regeering tot beperking van den melkveestapel. De lage vleeschprijzen werkten echter in tegengestelden zin, zoodat het aanbod van te verwerken melk toenemende is.

Hoeveelheid verwerkte melk p. 4 weken in mill. kg. ¹⁾

	1933	1934	1935
1e 4 weken	140.3	130.3	156.9
2e „ „	144.8	145.7	165.3
3e „ „	200.9	197.8	222.2

Ook de binnenlandsche boterproductie stijgt dien-tengevolge, hetgeen tot een verdere prijsverlaging heeft geleid.

Boter-productie in mill. kg p. 4 weken. ¹⁾

	1933	1934	1935
1e 4 weken	4.0	4.2	4.8
2e „ „	4.3	4.2	5.0
3e „ „	5.4	5.4	6.4

In tegenstelling met deze toenemende productie-cijfers staan de afzetgegevens. Het totale binnenlandsche gebruik van boter, dat in het eerste kwartaal van 1933 gemiddeld 1.031.000 kg bedroeg, daalde tot gemiddeld 968.000 kg in 1934 en tot 917.000 kg in dezelfde maanden van 1935. Daar de binnenlandsche boterprijs, tengevolge van de heffing (begin April f 1.10 bedragende bij een prijs van f 0.36 p. kg) zich op het niveau van 1931 bevindt, is deze natuurlijk in scherp contrast met de sindsdien gedaalde koopkracht, hetgeen de afnemende consumptie grootendeels verklaart.

Een beschouwing over den toestand in den tuinbouw zal voor dit jaargetijde beperkt moeten blijven tot de in deze maanden hoofdzakelijk geteelde producten, zooals witte- en savoyekool, roode kool, sla en uien.

Onderstaande tabel geeft een algemeen overzicht der uitvoeren van deze producten in het eerste kwartaal van 1935, vergeleken met die in dezelfde periodes van de afgelopen jaren.

	Gewicht in 1000 ton		Waarde in 1000 gld.		
	1930	1932	1934	1935	
Uien	gewicht	40.3	41.4	51.1	40.3
	waarde	1.025	3.603	1.394	1.372
Witte kool	gewicht	38.9	28.2	8.4	7.1
	waarde	1.697	647	429	187
Savoye kool	gewicht			7.6	3.5
	waarde			354	126
Roode kool	gewicht	26.4	18.1	13.0	11.6
	waarde	1.613	440	582	751
Sla	gewicht	1.3	1.2	0.7	1.3
	waarde	589	444	204	280

Uit deze cijfers blijkt soms een verbetering ten opzichte van het vorige jaar wat betreft den prijs der uitgevoerde producten. In enkele gevallen kan deze zich ook in toegenomen exportwaarde uiten. De uitvoer van sla vermeerderde, door grootere vraag van Engeland, vooral sterk naar de hoeveelheid. Vergelijken met de jaren 1930 en 1932 was de prijs, niet-tegenstaande de daling tegenover 1934, niet ongunstig. De uitvoer van uien vindt hoofdzakelijk naar Engeland, die van witte en roode kool grootendeels naar Duitschland plaats.

De berichten en uitingen uit de tuinbouwkringen zijn overigens verre van gunstig. Naast de toch reeds groote moeilijkheden bij den buitenlandschen afzet kwamen in de tweede helft van het vorige jaar nog de betalingsproblemen van Duitschland. Het groote risico van uitvoer naar dat land deed den afzet erheen nagenoeg stagneeren. Dit beteekende, indien men bedenkt, dat Duitschland een der voornaamste afnemers is, voor den tuinbouw een zware slag. De diverse steunmaatregelen verbeterden de financiële uitkomsten niet voldoende. De totale uitvoer van verse groenten bleef in 1934 vrijwel op het peil van 1933, dat ook reeds zeer laag was.

¹⁾ Deze gegevens zijn ontleend aan de wekelijksche opgaven in de Staatscourant.

Geld- en kapitaalmarkt.

De groote geldruimte, welke in de eerste twee maanden van het jaar heerschte, werd in Maart iets minder met iets aantrekkende koersen. In de laatste week van Maart en sterker nog in de eerste weken van April steeg het particulier disconto snel als gevolg van de beroeringen op de deviezenmarkt. In weinige dagen sprong het particulier disconto van $\frac{9}{16}$ pCt. op 3% pCt. (nominaal), prolongatie van 1 pCt. op $3\frac{1}{4}$ pCt.

De Nederlandsche Bank zag zich genoodzaakt haar disconto en renten op te zetten. Op 5 April werd het disconto, dat sedert 19 September 1933 onveranderd 2,5 pCt. bedroeg, en dat ook in den aanvang van het vorig jaar niet gewijzigd was, op 3,5 pCt. gesteld, waarna op 10 April een verhooging tot 4,5 pCt. volgde.

Dit heeft niet kunnen verhinderen, dat De Nederlandsche Bank in de twee weken van 25 Maart tot 8 April voor f 140 miljoen aan goud heeft moeten afgeven, daar alle deviezen boven het gouduitvoerpunt noteerden. Eenerzijds was dit het gevolg van een kapitaalvlucht, anderzijds van de speculatie, welke bleek uit het hooge agio voor deviezen op termijn. De goudvoorraad, welke op 25 Maart nog f 812,6 miljoen bedroeg, is daarmee gedaald tot f 674,2 miljoen. Het dekkingspercentage daalde daarmee tot 71 pCt.

Het rendement op de 3,5 pCt. Nederland 1911 daalde in het afgelopen kwartaal van 3,52 pCt. op 3,47 pCt., doch de vrees voor de devaluatie van den Gulden bracht ook de kapitaalmarkt in beroering: obligaties daalden, aandelen (voornamelijk arbitrage-waarden) stegen.

De f 50 miljoen 3,5 pCt. leening Nederlandsch-Indië, emissie à 99% pCt., waarop de inschrijving op 9 April sloot en waarvan reeds f 20,7 miljoen bij openbare kassen geplaatst was, kon dan ook geheel aan inschrijvers worden toegewezen, terwijl een groot deel bij Rijksfondsen plaatsing vond. Ter vergelijking diene, dat op de dagen van inschrijving de 3,5 pCt. obligaties Noord-Holland 95% pCt. noteerden (9 April).

Totaal werd in het eerste kwartaal van dit jaar voor f 29,6 miljoen nieuw kapitaal geëmitteerd (v.j. f 12,1 miljoen), vrijwel geheel in den vorm van obligaties (aandelenemissies beperkten zich tot een bedrag van f 0,5 miljoen). Geconverteerd werd tot een bedrag van f 153 miljoen (v.j. f 307,4 miljoen). Buitenlandsche emissies hadden ook thans niet plaats.

De pandbriefmarkt vertoonde in den laatsten tijd teekenen van zwakte. Als oorzaken hiervan kunnen genoemd worden het liquiditeitsstreven der hypotheekbanken, welke haar er van weerhouden heeft, de pandbriefkoersen door aankopen te steunen, de uitspraak van het Haagsche Gerechtshof in de zaak van de Vaderlandsche Hypotheekbank, waarbij de renteverlaging op de pandbrieven werd goedgekeurd zonder dat aandeelhouders hun volstortingsplicht behoeften na te komen en de beperking van het executierecht voor landelijke hypotheeken door den Minister van Economische Zaken langs den omweg van de dreiging met de onthouding van crisissteun.

De omloopssnelheid van saldi bij den Posthèque- en Girodienst, welke tot November gestegen was, is sindsdien tot Maart weer gedaald, ook wanneer men correctie toepast op seizoensinvloeden. De omloopssnelheid van saldi bij De Nederlandsche Bank daarentegen is van 10.6 in December 1934 gestegen tot 16.3 en 15.5 in Januari resp. Februari van dit jaar en heeft zich daarmee hersteld tot het niveau van de overeenkomstige periode van 1932. Echter is deze stijging voor het grootste deel het gevolg geweest van de inkrimping van de saldi in Rekening Courant. Bovendien is het cijfer aanzienlijk lager dan in de jaren 1930/1931, toen het ca. 150 bedroeg.

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

(Samengesteld in overleg met het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage.)

De grootendeels reeds over geheel 1934 bekende gegevens stellen ons in staat tot een vergelijking van den toestand met dien in de voorafgaande jaren. Zooals ook reeds uit onze vorige kwartaaloverzichten is gebleken, kenmerkte de economische situatie in 1934 zich vooral door het ophouden van den gestadigen achteruitgang, welke in 1929 een aanvang had genomen. De stabilisatie op het bereikte lage niveau beteekende evenwel niet, dat alle groepen in dat jaar een zelfde ontwikkeling doorgemaakt hebben. Naast aanzienlijke verbeteringen stonden ongunstige factoren, zoodat hier en daar soms belangrijke verschuivingen plaats vonden. Daarnaast heeft het afgelopen jaar zich gekenmerkt door een toenemend Regeeringsingrijpen, dat ook zijn invloed op de volkshuishouding niet heeft gemist.

Een beeld van de plaats gevonden verschuivingen bieden o.a. de uitvoercijfers, welke voor een land als Indië een belangrijke conjunctuur-indicator zijn. Uit een vergelijking der gewichtscijfers blijkt b.v. duidelijk de daling van den uitvoer van suiker en de toeneming van dien van aardolieën. Het aandeel van den suikeruitvoer in het totale uitvoergewicht daalde sedert 1928 van 26.3 pCt. tot 12.1 pCt. in 1934, terwijl dat van den aardolie-uitvoer steeg van 31.4 pCt. tot 54.5 pCt.

De waarde-cijfers, welke tenslotte voor Ned.-Indië belangrijker zijn, vertoonen de volgende interessante verschuivingen.

Export value of the Netherlands Indies.

Goods	1928			1932			1934		
	in million guilders			in % of total value					
Suiker (Sugar)...	375.7	97.1	44.8	23.8	16.8	8.5			
Rubber	276.1	33.2	87.9	17.5	5.7	16.7			
Aardolieën									
(Petroleum)	131.7	94.6	98.6	8.3	16.4	18.7			
Thee (Tea)	98.3	32.5	44.9	6.2	5.6	8.5			
Tabak (Tobacco)	89.5	52.6	39.3	5.7	9.1	7.5			
Koffie (Coffee) ..	81.6	35.2	22.5	5.2	6.1	4.3			
Copra	1)	42.3	16.8	1)	7.3	3.2			
Tin, tinerts									
(Tin, tin ore)	1)	17.9	31.9	1)	3.1	6.1			
Overige goederen									
(Other goods)	527.5	172.5	142.4	33.3	29.9	26.5			
Totale uitvoer ..	1.580.4	577.9	526.2	100,0	100,0	100,0			
(Total Exports)									

1) De gegevens over 1928 zijn niet goed vergelijkbaar.

Bij de uitvoergoederen valt duidelijk te onderscheiden een groep, welke productie grootendeels door internationale regelingen wordt bepaald (zooals tin, rubber, thee) en waarvan de prijsontwikkeling gedurende 1934 dan ook niet ongunstig was¹⁾, hoewel er bij de meeste in het begin van 1935 weer een dalende prijsbeweging valt waar te nemen. Deze groep had voor het afgelopen jaar het grootste aandeel in den toegenomen export. Daarnaast zijn er producten, zooals copra, suiker en koffie, welke over de geheele linie een dalende tendens vertoonden, hoewel opgemerkt moet worden, dat in de eerste maanden van 1935 de prijzen van suiker en van copra zich juist in een eenigszins stijgende richting bewogen. Aangezien de stijgingen in het afgelopen jaar evenwel overheerschten, nam de uitvoerwaarde in het geheel toe, en bedroeg f 526.2 miljoen tegenover f 490.9 miljoen in 1933.

De invoer vertoont eveneens, hoewel in veel geringere mate dan de uitvoer, gedurende de afgelopen jaren eenige verschuivingen.

¹⁾ Hoewel ook bij suiker een internationale regeling tot stand is gekomen, heeft deze in het geheel geen resultaat opgeleverd.

THE ECONOMIC SITUATION IN THE NETHERLANDS INDIES.

(Issued in conjunction with the Centraal Bureau voor de Statistiek at the Hague.)

Judging by the returns for the whole of 1934, which are known for the greater part, the economic situation in the past year was characterised by a certain stabilisation at the low level arrived at during the crisis. A comparison with former annual returns sometimes shows considerable mutations. As appears from the accompanying table, the exports of sugar, which were formerly of such importance, have declined sharply, while the export of mineral oils and — after a falling off — that of rubber, now occupy the most important position. In the export of 1934 it is possible to observe a clear distinction between those goods whose production has been regulated by international agreement, such as tin, rubber and tea, the development of the price and export value of which was not unfavourable and copra, coffee and sugar which displayed on the whole a declining tendency. During the early months of 1935 the price of sugar and copra improved somewhat, while rubber, tea and tin prices, on the contrary, experienced a decline. The total export in 1934 amounted to f 526.2 million as against f 490.9 in 1933.

The mutations in the case of imports were of less importance. The increasing import of machinery and metals, however, notwithstanding the great falling off in demand of the sugar industry and the railways, is remarkable. Taken together with the many reports of the establishment of various factories, these data are a proof of the growing industrialisation. There was a falling off of imports during 1934, mainly owing to the restrictions of import (rice, soyabean, beer and cement). Imports that did not fall under the quotas even increased somewhat. Through the opposite movement between import and export, the export balance made a marked increase, as also appears from the accompanying statement.

In the figures showing the export to countries, also mutations are to be observed in 1934. The export to the Netherlands has risen relatively very much, thus proving the strengthening of the relations with the motherland (see table on next page).

In the price movement, the declining tendency of the prices of imports and the rise of the prices of export products continued. The cost of food for the native population rose partly owing to the price policy of the Government, while that for a European family showed a further decline. The decreasing currency circulation points to still further deflation. Further, the issue of the f 50 million loan of 1935 at 3½% is deserving of mention. This loan has succeeded with the aid of the social insurance funds, which have taken over the greater part.

The situation has continued to develop heterogeneously during the last few months. It must be recollected that the Netherlands Indies are undergoing a transitional process, which is also determined by international factors. As long as there is no improvement in the international relations, the Netherlands Indies as an important export country will also continue to experience the repercussion.

Weight in million kg, value in mill. Gld.

	1929	1933	1934	1929			1933			1934				
				in % of total imports										
Comestibles	weight	1.207.9	690.3	590.2	36,0	41,3	37,2	value	286.5	84.5	73.9	27,1	26,6	25,3
Chemical produce	weight	288.3	116.5	143.1	8,6	7,0	9,0	value	81.2	28.6	26.5	7,7	9,0	9,1
	Yarns, piece goods	weight	162.0	131.1	123.1	4,8	7,9	7,7	value	270.0	106.5	93.9	25,5	33,5
Metals	weight	469.9	170.7	179.2	14,8	10,2	11,3	value	117.4	23.1	24.0	11,1	7,3	8,2
	Machinery	weight	132.0	25.8	31.3	3,9	1,5	2,0	value	114.6	19.0	21.1	10,8	6,0
Total imports	weight	3.356.0	1.669.7	1.588.4	100,0	100,0	100,0	value	1.057.7	318.1	291.6	100,0	100,0	100,0

Bij den invoer doet zich in het afgelopen jaar vooral het ingrijpen der Overheid gevoelen. De in 1934 aanzienlijk gedaalde invoer van eetwaren is vooral toe te schrijven aan het doorvoeren van maatregelen ter bevordering van de binnenlandsche productie en ter bescherming van het prijsniveau. Ten gevolge der invoerbepalingen van rijst, kedelee, bier en cement verminderde de invoer alleen al met 171.6 miljoen kg, zoodat de invoer der overige producten in 1934 zelfs gestegen moet zijn. De toegenomen invoer van ijzer en ijzerlegeringen en van machines, waarop wij ook reeds in ons vorig kwartaaloverzicht wezen, weerspiegelt o.a. de toenemende eigen industrialisatie.

Deze stijging wordt nog markanter, indien men bedenkt, dat de invoer van spoormateriaal en van machines voor suikerfabrieken, door den ongunstigen bedrijfstoestand in deze takken in 1934 alleen al een achteruitgang vertoonde van resp. 3.9 miljoen kg of 53 pCt. en 0.1 miljoen kg of 33 pCt. Schakelt men dezen invoer uit, dan zal de invoer van ijzer en ijzerlegeringen en machines voor andere bedrijfstakken een veel sterker stijging moeten vertoonen.

Naast de in het vorige overzicht reeds opgesomde nieuwe bedrijven, valt voor het afgelopen kwartaal nog te melden de oprichting van verf-, zeep-, rijwielen-, mineraalwater-, blikwaren- en chocoladefabrieken, terwijl bovendien nog twee nieuwe weverijen werden opgericht. Deze steeds groeiende activiteit in de industrialisatie zal voor de komende periode de tendens bij den invoer in dien zin wellicht nog verscherpen, dat de import van metalen, machines en grondstoffen zich in stijgende en die van sommige eindproducten zich in dalende richting beweegt.

De tegengestelde beweging tusschen in- en uitvoer deed het uitvoeroverschot nog voortdurend toenemen. Het laatste kwartaal van 1934 vertoonde een saldo van f 51.1 miljoen tegen f 40.0 miljoen in dezelfde periode van 1933. Volgens een berekening van het „Economisch Weekblad” van 22 Februari 1935 bedroeg het uitvoersaldo na uitschakeling der muntzendingen van en naar Nederland in de laatste drie jaren:

	Excess of exports	
	In mill. Gld.	In % of the value of exports
1932	196.9	33.3
1933	175.8	34.8
1934	218.7	42.2

In de verdeling van den uitvoer naar landen zijn in 1934 ook eenige verschuivingen op te merken. De uitvoer naar Nederland is relatief zeer sterk gestegen, waaruit de versterking van de handelsbetrekkingen met het Moederland blijkt. Ook de uitvoer naar Engeland nam niet onbelangrijk toe. Daarentegen daalde de uitvoer naar China zeer aanzienlijk; in mindere mate ook die naar Japan.

Geografische verdeling van de waarde van den uitvoer. 1)	Exportvalue to countries. (in % of the total value of that year)			
	1931	1932	1933	1934
<i>Europe</i>	38.2	41.7	41.8	46.2
Netherlands	20.7	22.1	22.0	27.2
Great Britain	8.9	8.6	5.3	7.2
Germany	2.2	1.9	2.2	2.5
France	3.0	3.5	3.9	3.2
<i>Asia</i>	41.3	36.8	36.0	32.5
Singapore	18.4	15.9	16.1	16.9
Hongkong	4.9	4.0	3.5	2.7
China	3.0	2.5	3.1	1.9
Japan	4.3	4.2	4.7	3.6
<i>America</i>	12.9	13.0	11.6	10.8
U.S.A.	12.7	12.8	11.4	10.7
<i>Africa</i>	1.0	2.1	2.2	2.5
<i>Australia</i>	3.0	3.2	3.7	4.6
<i>Other countries</i>	3.5	3.3	4.7	3.4

1) Ontleend aan „Economisch Weekblad” van 8 Maart jl.

In de prijsbeweging zette ook in het laatste kwartaal van 1934 de dalende tendens der importprijzen en de stijging der prijzen van uitvoerartikelen zich

voort; deze bedroegen in December resp. 73 en 46 (indexcijfers met 1913 = 100), tegen 75 en 40 in December 1933. De kosten van voeding van een Europeesch gezin daalden weer een weinig, terwijl die voor een Inlandsch gezin als gevolg der prijspolitiek van de Regeering, versterkt door een seizoensbeweging, vrij aanzienlijk stegen (van 61 in September tot 67 in December). Het tegengesteld beloop der voedings-indices blijkt duidelijk uit onderstaande tabel.

basis 1913 = 100	Europ. gezin	Inheemsche bevolk.
Dec. 1932	114	68
Dec. 1933	100	56
Juni 1934	93	59
Dec. 1934	89	67

De ontvangsten der spoor- en tramwegen bleven achteruitgaan. In het laatste kwartaal van 1934 bedroegen zij f 6.7 miljoen tegen f 7.1 miljoen in dezelfde periode van 1933. Het maandgemiddelde der ontvangsten is nu sedert 1929 nagenoeg gehalveerd.

De voortgaande deflatie kan uit de cijfers betreffende de geldcirculatie, welke weer een vermindering vertoonde, afgelezen worden. De bankbiljettencirculatie bedroeg in Januari 1935 f 179 miljoen tegen nog f 191 miljoen in Januari 1934. De totale geldomloop verminderde sedert 1932 met f 93.8 miljoen, die van de bankbiljetten alleen met f 45.2 miljoen.

Van beteekenis voor de kapitaalmarkt was in het begin van deze maand de emissie van de leening 1935, groot 50 mill. tegen het lage rentetype van 3½ pCt. Hiervan werd eerst 21 mill. bij openbare instellingen geplaatst, terwijl de overige 29 mill. Gld. tegen een koers van 99¼ pCt. werden uitgegeven, met recht van voorkeur voor houders der Nederl.-Indische leening 1923 E (uitgifte 1930). Dit gedeelte werd echter niet volteekend, zoodat waarschijnlijk bijna het geheele bedrag door de Rijksfondsen moest worden overgenomen. Het is ook te begrijpen, dat nu de 4 pCt. leening onder pari noteert, een emissie van een 3½ pCt. type weinig succes kan boeken.

De koersen van aandeelen van Indische cultures bevogen zich in 1934, met uitzondering van die der suikeraandeelen, in het algemeen op een hooger niveau dan in 1933. In het eerste kwartaal van 1935 was over de geheele linie een sterke stijging waar te nemen, welke in den allerlaatsten tijd echter weer voor een daling heeft plaats gemaakt.

Als belangrijkste Regeeringsmaatregelen in de afgelopen periode noemen wij het aannemen door den Volksraad van de ontwerp-ordonnanties betreffende verhooging van den benzine-accijns, de afschaffing van de motorvoertuigenbelasting, invoering van belasting voor motorvoertuigen die geen of weinig benzine gebruiken, de voortzetting van de beperking van den invoer van bontgeweven stoffen. De invoer van oostpannen werd voor een periode van zeven maanden, ingaande 1 Januari 1935, opnieuw gecontingenteerd. Regeling van den invoer had bovendien plaats voor ongebleekte shirtings (voor vier maanden) en voor diverse soorten glas, keuken- en tafelgerei en voor fietsen en fietsenonderdeelen (tien maanden). Tenslotte werd, ingaande 16 December 1934, het bijzondere uitvoerrecht op bevolkingsrubber, voor droge rubber van f 20 tot f 16 per 100 kg teruggebracht. Bij de door Nederland afgesloten handelsverdragen met Spanje en Tsjecho-Slowakije werd gepoogd, voor Indië een gunstige positie te verkrijgen.

Over het geheel vertoont de toestand in de laatste maanden weinig verandering. Naast voortgaande en nieuwe verbeteringen staan weer minder gunstige verschijnselen, zoodat de ontwikkeling nog steeds tamelijk heterogeen blijft, hetgeen niet te verwonderen is. Ned.-Indië bevindt zich immers in een overgangsproces, dat eveneens door internationale factoren wordt bepaald. Zoolang de valuta- en handelspolitieke verhoudingen in de wereld niet verbeteren, zal ook Ned.-Indië daarvan den terugslag blijven ondervinden.

CONJUNCTUURPOLITIEK IN BELGIË.

II.

Sedert 31 Juli 1934, toen aan de Belgische regering volmachten werden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel, zijn een groot aantal maatregelen genomen om het aanpassingsproces te bespoedigen. De besluiten, genomen door het kabinet De Broqueville, zijn in het Kwartaalbericht van 23 Januari jl. besproken. Thans volgt een overzicht van de maatregelen van het kabinet Theunis, dat op 19 Maart jl. is afgetreden.

Het materiaal is teneinde het overzichtelijk te maken weder ingedeeld in rubrieken. Om voor belangstellenden het opzoeken te vergemakkelijken, is achter elken maatregel het nummer van het betreffende Koninklijk Besluit vermeld. Wij hebben ons echter tot de voornaamste maatregelen moeten beperken, daar door het kabinet Theunis ongeveer 120 besluiten zijn uitgevaardigd.

I. Reorganisatie van het bank- en beurswezen.

1. Credietpolitieke maatregelen.

a. Banken.

Het besluit van 22 Aug. 1934 inzake de bescherming van het gespaard vermogen en de reorganisatie van het bankwezen was niet van toepassing op de Nat. Bank van België, op de Alg. Spaar- en Lijfrentekas en de Nat. Mij. v. Krediet aan de Nijverheid. Deze uitzondering wordt door dezen maatregel ook tot de Bank voor de Belgische Congo uitgebreid. (69)

b. Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

De Nat. Mij. wordt in verband met haar hulp, te verleen bij de reorganisatie van het bankwezen, ontslagen van de verplichting om een waarborgfonds aan te houden tot verzekering van den goeden afloop van haar credietoperaties ten bate van de nijverheid. (67)

c. Credietuitbreiding door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

De Nat. Mij. wordt gemachtigd tot een bedrag van ten hoogste Frs. 500 miljoen voorschotten te verstrekken aan industriële, agrarische en handelondernemingen. Om zich de noodige fondsen te verschaffen zal de Nat. Mij. 4 pCt. obligaties, waarvan hoofdsom en rente door den Staat gegarandeerd zijn, uitgeven met een looptijd van 10 jaar. De te berekenen rente wordt vastgesteld op 5.25 pCt. Met de opbrengst, voortvloeiende uit het renteverval, wordt een waarborgfonds gesticht.

Doel van deze maatregel is het bedrijfsleven goedkoop crediet te verschaffen en bevroren vorderingen vlottend te maken. (144)

d. Uitgifte van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen.

Voor een bedrag van Frs. 500 miljoen worden preferente aandelen van de Spoorwegen uitgegeven, die door de Schatkist worden genomen; openbare uitgifte heeft niet plaats. (145)

Verder is bepaald, dat deze aandelen gebruikt kunnen worden als waarborg voor de verzekering van den goeden afloop van crediettransacties ten behoeve van het bedrijfsleven. (146)

2. Regeling van de handelsbeurzen en van het beroep van commissionnaires en makelaars.

Wijziging en aanvulling van Besluit No. 9 van 15 Oct. 1934. De aanvulling heeft o.a. ten doel de personen, die orders tot aan- en verkoop van openbare fondsen mogen ontvangen, aan te wijzen en de van hen geëischte waarborgen nader te bepalen; de deviezenhandel te regelen en den handel te verhinderen van de voortverkoopers, die van huis tot huis gaan om onkundige menschen aan te zetten tot het koopen van minderwaardige effecten. (84)

II. Bescherming van de rechten van spaarders, aandeelhouders en anderen.

10. Contrôle op particuliere spaarbanken en instellingen, die zonder depositobanken te zijn, gelddeposito's ontvangen.

De gewone spaarbanken worden streng gereguleerd. Aan allerlei voorschriften betreffende oprichting (alleen in

den vorm van een vennootschap op aandelen of coöperatieve vennootschap), kapitaal (minimum kapitaal, dat volledig gestort moet zijn) en beleggingen zijn de spaarbanken onderworpen. Vooral voor de beleggingen zijn strenge bepalingen uitgevaardigd. Zoo is belegging in aandelen absoluut verboden.

Vrijwel analoge bepalingen gelden voor maatschappijen en ondernemingen, die gelddeposito's ontvangen, doch geen depositobanken zijn (waarvoor besluit No. 2 en No. 14 gelden), en die geen gebruik maken van den naam spaarbank of zich van spaarbankboekjes bedienen. Dergelijke instellingen, die het midden houden tusschen banken en spaarbanken, moeten strenger gereguleerd worden dan deposito-banken. (42)

20. Contrôle op de kapitalisatie-ondernemingen.

Die instellingen, die een beroep doen op de spaarders en die in ruil van ineens of op geregelde tijdstippen gedane stortingen, bepaalde verbintenissen aangaan, worden streng gereguleerd, vooral wat de wijze van belegging betreft. In tegenstelling tot de levensverzekeringsmaatschappijen, waarop de kapitalisatie-ondernemingen veel gelijken, waren zij nog niet aan een wettelijk toezicht onderworpen. (43)

30. Reglementeering van den verkoop op afbetaling van premie-effecten.

De verkoop op afbetaling is verboden van die effecten, welke niet officieel genoteerd zijn. De verkoop op afbetaling van die effecten, welke wel officieel genoteerd zijn, wordt gereguleerd. De reglementeering heeft betrekking op: 10. den prijs; 20. de overdracht van het eigendom (kooper wordt direct eigenaar); 30. verbreking van het contract en 40. de verplichtingen van den verkoper, wanneer het fonds in den loop van het contract wordt terugbetaald. (41)

40. Bestrijding van den woeker.

De maatregelen ter bestrijding van woeker worden verscherpt; het vragen van een interest of van andere voordelen, die den heerschenden rentestand en de dekking van het risico overschrijden, wordt strafbaar gesteld. In dat geval kan de rechter, op verzoek van den leener, zijn verplichtingen verminderen. (148)

III. Verlaging van lasten.

10. Verlaging van de hypotheekrente.

a. Huizen en landerijen.

De rente van eerste hypotheeken en bevoorrechte schulden mag niet meer bedragen dan 6 pCt.; voor tweede hypotheeken ten hoogste 7 pCt. Voor de in annuïteiten aflosbare geldleeningen gelden afzonderlijke bepalingen. (74)

De wet op de inkomstenbelasting wordt gewijzigd in dien zin, dat de belastingverlaging wordt verleend aan die maatschappijen, wier hoofdwerkzaamheden bestaan in het verstrekken van hypotheeken. (76)

b. Scheepshypotheeken en verlenging van den aflossingsduur.

De rentevoet van scheepshypotheeken wordt teruggebracht tot 6 pCt. Tot 31 Dec. 1937 mag de schuldeischer, wat de aflossing betreft, jaarlijks niet meer vorderen dan 4 pCt. van de hoofdsom. (106)

De belasting van scheepsverbandmaatschappijen wordt verlaagd. (108)

20. Bevordering van conversiemogelijkheden van hypotheekbanken.

Daar de maximale rentevoet van hypotheeken door besluit No. 74, was gefixeerd, bleek het noodig voor de hypotheekbanken om haar de mogelijkheid te vergemakkelijken tot conversie van pandbrieven over te gaan. Ingeval voor wijziging van den rentevoet van pandbrieven, en verlenging van den duur van de aflossing een bijzondere meerderheid van stemmen noodzakelijk is, kan voortaan met een gewone meerderheid van stemmen worden volstaan. Dit geldt uitsluitend voor die instellingen, die hypothecaire leeningen op in België gelegen onroerende goederen verstrekken. (105)

Een vrijwel analogo besluit is genomen voor Belgische instellingen, die hypothecair crediet verleen op onroerende goederen gelegen in ouder Belgisch gezag staande Afrikaansche grondgebieden. (131)

De besluiten 105 en 131 zijn verder uitgebreid in dien

zijn, dat zij ook gelden voor instellingen, die hypotheeken hebben verleend in het buitenland, zulks met het oog op het feit, dat in verschillende landen de rentevoet wettelijk is verlaagd. (149)

30. Verlaging van den wettelijken rentevoet.

De wettelijke rentevoet wordt voor burgerlijke zaken teruggebracht van 5½ op 4½ pCt., voor handelszaken van 6½ tot 5½ pCt. (147)

40. Verlaging en wijziging van enkele registratierechten.

Het registratierecht op acten van kwijting wordt verlaagd; het registratierecht op acten houdende bevrijding van bedragen en acten houdende opheffing van hypotheek-inschrijvingen, dat bij besluit No. 5 was afgeschaft, wordt weer ingesteld. (75)

Ook voor maatschappijen, die zich reorganiseeren, worden de registratierechten verlaagd. Het recht van overschrijving voor verlenging van den duur van maatschappijen wordt afgeschaft. (99)

Het evenredig zegelrecht op leeningen op onderpand en op de reportzaken tusschen bankiers en/of wisselmakelaars wordt afgeschaft. (114)

50. Wijziging van de personeele belasting en de amusementsbelasting.

Doel is in de eerste plaats het aanslagstelsel voor de personeele belasting te vereenvoudigen. De belasting op vertooningen in music-halls en circussen wordt afgeschaft. (101)

60. Verlaging van de kosten van levensonderhoud.

Inrichting van een controlestelsel, waardoor het mogelijk is nauwkeurig de marge tusschen de prijzen van vleesch in den groot- en kleinhandel vast te stellen, met het doel om te hooge prijzen voor de verbruikers te voorkomen. (37)

Bepaald is verder, dat de kleinhandelaars in vee- en varkensvleesch verplicht zijn aan den verkooper van levende of geslachte dieren een certificaat van herkomst, waarop de prijs is vermeld, te vragen. (152)

70. Verlaging van proces- en gerechtskosten.

De bevoegdheden van pleitbezorgers bij lagere rechtbanken worden uitgebreid. Dit besluit beoogt o.a. een verlaging van de proceskosten. (110)

De procedure inzake de uitkeeringen tot onderhoud wordt vereenvoudigd. (92 en 98)

Een snelle rechtspraak bij de vrederechtsbanken wordt bevorderd door middel van vereenvoudigingen, die ten doel hebben de kosten van rechtsgedingen te verlagen. (65)

80. Verlaging van de gezinsuitkeeringen.

Met het oog op de daling van de kosten van levensonderhoud worden de gezinsvergoedingen verlaagd. Tevens worden de lasten, die uit dezen hoofde op het bedrijfsleven drukken, verminderd. De totale bezuiniging wordt geraamd op circa Frs. 70 miljoen. (68)

90. Belastingverlichting voor het klein beroepscrediet. (85)

IV. Steun aan het bedrijfsleven.

1. Uitbreiding van de garantie voor exportcredieten.

Dit besluit beoogt viererlei. 1o. De totale garantie van den staat wordt verhoogd van Frs. 600 tot 700 miljoen. 2o. Het risico, dat de exporteur mag loopen, wordt vergroot, o.a. kunnen de verliezen uit hoofde van onvoorziene depreciatie van het ruilmiddel van het importland, voor een deel worden gedekt. 3o. De voorwaarden voor het verlenen van het delcredere worden vergemakkelijkt. 4o. Het delcredere wordt toegankelijk gemaakt voor alle categorieën van producenten en exporteurs. (73)

2. Wijziging van de belasting op automobielen en andere motor- of stoomvoertuigen.

Ter begunstiging van de nationale industrie worden nieuwe voertuigen van Belgisch fabricaat of oorsprong gedurende twee jaar van het betalen van belasting vrijgesteld. Verder worden de motorrijwielen niet meer naar het vermogen, maar naar den cylinderinhoud belast. (72)

3. Wijziging van de bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken.

Het recht van voorrang van de deponeering van merken zal voortaan slechts toekomen aan dengene, die het eerst een *kennelijk* gebruik van het merk maakt, d.v.z. dat het op voldoende wijze door belanghebbende kringen zal kunnen zijn gekend. Het recht van voorrang heeft dus niet meer degene, die een *eenvoudig* gebruik van het merk maakt, ongekennd door het publiek, onduidelijk of zelfs heimelijk. (89)

Verder wordt een bescherming ingevoerd voor *gemenschappelijke* merken en wordt de wet op de beroepsverenigingen gewijzigd. (90)

4. Garantiefonds ten behoeve van geblokkeerde schuldvorderingen, voortvloeiende uit compensatietransacties.

De regeering waarborgt onder bepaalde voorwaarden de afwikkeling van schuldvorderingen uit hoofde van compensatietransacties tot een bedrag van Frs. 150 miljoen. (135)

5. Verplichting van Provincies en Gemeenten tot gebruik van nationaal fabricaat.

Bij het laten uitvoeren van werken moeten provincies en gemeenten o.a. nagaan of de te leveren producten of te gebruiken materialen van Belgischen oorsprong zijn en of de contractanten voor de uitvoering van werken Belgisch personeel gebruiken. Is dit niet het geval, dan moeten dergelijke werken openbaar worden aanbesteed en de inschrijvingen nauwkeurig worden geregistreerd. (140)

6. Bescherming van wijn, vruchtenwijn, wijnachtige dranken en oenologische producten.

Maatregelen ter bescherming van de belangen van nationale producenten van fruit en van de verbruikers. (58 en 95)

7. Wijziging van enkele bepalingen van het stelsel van gecontroleerd beheer.

In het besluit (No. 11) van 15 Oct. 1934, waarbij dit stelsel werd ingevoerd, stonden enkele bepalingen, die tot misverstand aanleiding gaven. Deze zijn bij dit besluit verduidelijkt. (38)

V. Ordening van het bedrijfsleven.

1. Verbindendverklaren van ondernemersovereenkomsten.

De regeering kan, indien het algemeen belang het eischt, onder bepaalde voorwaarden overgaan tot het verbindendverklaren van ondernemersovereenkomsten. In de „Voor- dracht aan den Koning" wordt er op gewezen, dat er voor gewaakt zal worden, dat de vooruitgang van de nijverheid niet belemmerd zal worden, dat de reglementeering niet schadelijk zal zijn voor den verbruiker, en dat de belangen van de kleine nijverheid niet ondergeschikt zullen worden gemaakt aan die van de grootere. Ook mag de binnenlandsche vestiging niet worden voorkomen van industrieën, die tot nu toe nog niet bestaan.

Om tot verbindendverklaring van een overeenkomst te komen, moet aan den Minister van Economische Zaken een verzoek worden gericht, waarin uiteengezet worden de redenen, die dezen maatregel rechtvaardigen, het bewijs, dat de uitbreiding van de betrokken verplichting strookt met het algemeen belang en dat de verplichting zelf vrijwillig werd opgenomen door die producenten en handelaars, die een ontegensprekelijke meerderheid van de belangen van het betrokken bedrijf vertegenwoordigen. Keurt de Minister dit verzoekschrift goed, dan verschijnt het in het Staatsblad, waarna verzet mogelijk is. Een eventueel geschil wordt onderworpen aan 1 of 3 scheidsrechters of aan den Raad van Economische Geschillen. Brengen deze instanties een gunstig of ongunstig advies uit, dan wordt het verzoekschrift aanvaard resp. afgewezen.

Indien de verplichtingen de beperking bevatten van productie, in- en uitvoer, dan kan een nieuwe producent zich slechts vestigen na hiervoor aan den Koning toestemming gevraagd en bekomen te hebben. Deze toestemming wordt slechts gegeven na advies van den Raad van Economische Geschillen. (62)

2. Beperking van oneerlijke concurrentie.

De bestaande wetgeving wordt aangevuld in dien zin,

dat een aantal oneerlijke handelingen met name worden genoemd, terwijl bovendien de rechtsprocedure wordt versneld. (55)

Het besluit van 23 Dec. 1934 (No. 55) wordt uitgebreid in dien zin, dat, wanneer het belang van den handel en verbruikers zulks vereischt, de Koning de voorwaarden van gehalte, samenstelling of hoedanigheid kan vaststellen, waaraan producten dienen te beantwoorden om onder een bepaalden naam in den handel te mogen worden gebracht. (70)

3. Beperking en reglementeering van het cadeaustelsel.

Het cadeaustelsel wordt door dit besluit buitengewoon sterk beteugeld. Daarentegen is het geven van cadeau's in den vorm van zegels, coupons of penningen toegestaan, o.a. indien de koper de tegenwaarde in geld kan ontvangen. (61)

4. Regeling van het uitverkoopwezen.

Uitverkoopen en opruimingen mogen alleen geschieden door handelaars, die ten minste één jaar in België handeldrijven in de betreffende goederen en ingeschreven zijn in het handelsregister. Strafbaar is verder degene, die valschelijk aankondigt, dat goederen worden verkocht wegens sterfgeval, faillissement, opheffing of verbouwing. (121)

5. Reglementeering van den verkoophandel van huis tot huis en van den straathandel.

Deze maatregel beoogt de identificatie van den verkoper, die van huis tot huis gaat. Het rondventen wordt aan bepaalde personen verboden. (81 en 82)

6. Reglementeering van de benaming van enkele artikelen.

Teneinde oneerlijke mededinging tegen te gaan, wordt het gebruik van de namen van enkele textielproducten van bepaalde voorwaarden afhankelijk gesteld. (71)

7. Bescherming van enkele producten.

De goede naam van, zoowel als de handel in verschillende producten (brandewijn, wijn, boter, land- en tuinbouwproducten) worden door bijzondere maatregelen beschermd. (52, 57, 95 en 111).

8. Coördinatie van het koloniaal verkeerswezen.

Doel is het oprichten van een organisme voor de exploitatie van het verkeerswezen in de kolonie, dat de bestaande verkeerswegen en inrichtingen zal overnemen. (102)

9. Bescherming van nijverheidsteekeningen en modellen.

Doel is o.a. het euvel van plagiaat tegen te gaan. (91)

VI. Maatregelen ten behoeve van den Middenstand.

Ter wille van een goed overzicht zijn in de bovenstaande afdelingen maatregelen ingedeeld, die voor een belangrijk deel den Middenstand ten goede komen. Wij wijzen op de goedkoopere en vluggere procedure en de vergrootte bevoegdheid van de vrederechters. (Zie „Verlaging van lasten” No. 7).

Voorts hebben de maatregelen ter beperking van de oneerlijke concurrentie, ter beperking en reglementeering van het cadeaustelsel en tot reglementeering van den straathandel hetzelfde doel. (Zie „Ordening van het bedrijfsleven. No. 2, 3, 4 en 5).

VII. Bestrijding van de werkloosheid.

1. Beperking van den arbeid van gehuwde en ongehuwde arbeidsters.

Doel van dit besluit is eveneens vermindering van de werkloosheid en dus vermindering van de openbare uitgaven. De Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg heeft het recht om het aantal gehuwde en ongehuwde arbeidsters vast te stellen. Deze vaststelling kan geschieden voor

een bepaald bedrijf of voor een bepaalde groep arbeidsters, hetzij voor het geheele land, hetzij voor een of meer streken afzonderlijk. Vooraf moet de Minister advies inwinnen hetzij bij de vereenigingen van werkgevers of werknemers, hetzij bij de paritaire nijverheidscommissie. (40)

2. Beperking van vreemde arbeiders.

De Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is bevoegd het percentage vast te stellen van de vreemde arbeiders, die te werk mogen worden gesteld. Dit percentage mag vastgesteld worden voor een bepaald bedrijf, voor een bepaalde groep arbeiders, hetzij uniform voor het geheele land, hetzij voor een of meer streken afzonderlijk. Alvoorens daartoe over te gaan, zal de Minister het advies van vereenigingen van werkgevers en werknemers moeten inwinnen. (39)

3. Verbod van cumulatie van betrekkingen door ambtenaren.

Behalve in sommige nader bepaalde gevallen, is het verboden twee of meer staatsambten te vervullen of een ambt met een ander bezoldigd beroep. (87)

4. Tewerkstellen van werklozen door overheidsbesturen en instellingen van openbaar nut.

De middelen van het Nationaal Crisisfonds worden voor een deel gebruikt voor het uitvoeren van openbare werken ter bevordering van het tewerkstellen van werklozen. Het loon zal in elk geval niet meer mogen bedragen dan $\frac{3}{4}$ van het normale loon. (44)

Gelden uit het Nat. Crisisfonds worden alleen verleend voor werken, die zonder steun niet kunnen worden uitgevoerd of die zoodanig uitgevoerd worden, dat meer handarbeid dan normaal vereischt is. (96)

5. Bespoediging van de onteigeningsprocedure.

Deze maatregel beoogt de onteigeningsprocedure te vereenvoudigen om het uitvoeren van werken aan de wegen rondom de steden te bespoedigen. Zulks met het oog op de toenemende werkloosheid. (88)

6. Oprichting van een Nationale Maatschappij voor den Kleinen Landeigendom.

Deze maatschappij, die plaatselijke of gewestelijke maatschappijen kan oprichten, heeft ten doel het stichten en inrichten van kleine landgoederen, het productief maken van deze eigendommen, het oprichten van gebouwen, het aankopen van materiaal en vee. Deze goederen zullen ter beschikking gesteld worden van arbeiders en minvermogenen en zodoende de terugkeer mogelijk maken van een aantal personen, die tijdens de hoogconjunctuur het platteland verlaten hebben en thans werkloos zijn.

Anderzijds zullen in den omtrek van steden ter beschikking van arbeiders, werklozen en minvermogenen gronden gesteld worden, die in tuinen kunnen worden veranderd en waarin deze personen de mogelijkheid kunnen vinden hun inkomen te verhoogen. (120)

VIII. Bezuinigingen.

1. Verlaging van de salarissen van Rijksambtenaren.

De verlaging van 5 pCt. voor 1934 wordt voor 1935 op 10 pCt. gebracht. Gezinstoelagen en geboortetoelagen worden eveneens verlaagd (78). Zie verder ook besluit No. 49.

Tengevolge van de militaire plichten is met het oog op de periodieke verhooging de gelijkheid tusschen de salarissen van onderwijzers en onderwijzeressen door de wet van 1920 ten voordeele van de laatste verbroken. Hierin wordt door dit besluit verandering gebracht. Verder worden enkele andere bezuinigingen ingevoerd. (77)

2. Glijdende schaal voor ambtenaarsalarissen.

Teneinde de koopkracht van de bezoldiging van ambtenaren stabiel te houden, zullen de salarissen van ambtenaren, uitgezonderd voor die van bepaalde groepen, gebaseerd worden op de kosten van levensonderhoud. (79)

3. Saneering van het Nationaal Pensioenfonds der Mijnwerkers.

In verband met de dalende inkomsten van dit fonds (grote werkloosheid, loondaling) en gestegen uitgaven (vervroegde pensionneering) worden o.a. de uitkeeringen aan pensioengerechtigden gekort met 5 pCt. (48)

Dit besluit is later nog aangevuld, (86) en gewijzigd. (119)

4. *Verlaging van de pensioenen ten laste van den Staat en de Voorzorgskassen.* (50)

5. *Wijziging van de wet betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdigen dood.*

Verscherping van de bepalingen, volgens welke uit bovengenoemden hoofde aanspraak kan worden gemaakt op een uitkeering. (94)

6. *Wijziging van de wetten op de bevoegdheid en de rechtsvordering in strafzaken.*

Uitbreiding van de bevoegdheden van de politierechtbanken teneinde de uitgaven voor de rechterlijke macht te verlagen. (59)

7. *Uitbreiding van de bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken en van het hooger beroep van vonnissen der vrederechters.*

In verband met de verminderde koopkracht van den Franc na den oorlog was de bevoegdheid van de vrederechters verminderd. Zij krijgen nu de bevoegdheid terug zooals die in 1914 bestond. (63)

8. *Bezuiniging op de financiën van Provincies en Gemeenten.*

Verlichting van den druk van de salarissen van gemeentesecretarissen op de gemeentefinanciën door het openen van de mogelijkheid tot benoeming van een gemeentesecretaris voor verschillende gemeenten. (124)

Herziening en verlaging van de grondslagen van de wedden van provinciaal- en gemeentepersoneel (125) en gemeente-onderwijzers. (126)

9. *Maatregelen tot voorkoming van bedrog inzake zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde belastingen.*

Aanvulling van de bepalingen der wet om in verschillende leemten te voorzien, waardoor het bedrog kan worden beteugeld en combinaties mislukken, die op allerlei wijzen verzonnen worden om de belasting vrij van alle sanctie te ontduiken. (127)

10. *Glijdende schaal voor staatspensioenen.*

De uitkeering van de pensioenen van bepaalde groepen geschiedt op grondslag van den index van de kosten van levensonderhoud. (129)

IX. Bescherming van den Franc.

1. *Verspreiding van berichten, die 's Lands krediet kunnen ondermijnen.*

Elk onjuist bericht inzake de munt, of elk bericht, dat van dien aard is, dat het vertrouwen in den Franc geschokt zou kunnen worden, wordt gestraft. (36)

2. *Reglementeering van den in- en uitvoer van deviezen, goud en zilver.*

Alle transacties in deviezen worden onderworpen aan den Centralen Wisseldienst. De in- en uitvoer van goud is verboden. (141)

X. Diversen.

1. *Verbod van verkoop van zee- en binnenschepen aan vreemdelingen.*

Behoudens toestemming van den bevoegden Minister, is elke directe of indirecte overdracht van zee- en binnenschepen aan vreemdelingen verboden. De regeering wil door dit verbod de denationalisatie van de vloot voorkomen, opdat het evenwicht in de verkeersmiddelen niet wordt verstoord. (107)

2. *Wijziging van de wetgeving inzake inkomstenbelasting en daarmee gelijkgestelde belastingen.* (45)

3. *Garantie van den Belgischen Staat voor door de kolonie uitgeschreven schatkistbiljetten.* (54)

4. *Herziening van sommige bepalingen betreffende de oorlogsvergoedingen wegens schade aan goederen en personen.* (103)

Strekking van genoemde besluiten.

Evenals zijn voorganger, Graaf De Broqueville, is ook de heer Theunis afgetreden, voordat de periode, waarvoor hem volmachten waren toegekend, was verstreken. Met zijn aftreden is echter tevens een einde gekomen aan de deflatiepolitiek, die sedert de crisis in België is gevoerd en die door de twee vorige kabinetten in versneld tempo zou worden doorgezet, ten einde het economisch leven zoo spoedig mogelijk aan de veranderde internationale toestanden aan te passen.

Terwijl bij het kabinet De Broqueville de maatregelen tot reorganisatie van het bank- en beurswezen op den voorgrond stonden, heeft het kabinet Theunis vooral aandacht geschonken aan den directen en indirecten steun aan het bedrijfsleven en aan de bestrijding van de werkloosheid. De belangrijkste maatregelen om het leven goedkooper te maken hadden betrekking op een verlaging van de hypotheekrente en een strengere toezicht op de prijzen van vleesch.

De verlaging van de hypotheekrente was een noodzakelijk uitvloeisel van de politiek tot renteverlaging en van de voorgeschreven verlaging van huren van bepaalde typen woningen. Om de hypotheekbanken niet in moeilijkheden te brengen, was het vanzelfsprekend noodzakelijk om ook de conversie van pandbrieven te vergemakkelijken. Op dit gebied blijkt wel duidelijk, hoe het ingrijpen van de Overheid in één deel van het economisch leven consequenties van anderen aard met zich brengt om de aanpassing zooveel mogelijk harmonisch te laten verlopen.

Overigens hebben de meeste besluiten het karakter van directen steun of van bescherming. Zoo worden de kleine beleggers beschermd door een controle op spaarbanken, spaarkassen en dergelijke instellingen; de producenten door de mogelijkheid tot het vlotend maken van bevroren vorderingen, door het verlenen van exportcredieten en door het vergemakkelijken van het afsluiten van ondernemersovereenkomsten; de handelaars en winkeliers door beperking van oneerlijke concurrentie (bescherming van merken, regeling van het cadeaustelsel en van het uitverkoopwezen enz.).

Aan de bestrijding van de werkloosheid is veel aandacht besteed. De mogelijkheid is geopend om den arbeid van gehuwde en ongehuwde arbeidsters te beperken, evenals dien van vreemde arbeiders. Tevens is een cumulatieve verbod voor ambtenaren uitgevaardigd. Belangrijk is ook het besluit om den werklozen de terugkeer naar het platteland te vergemakkelijken.

Wat de bezuinigingen betreft, valt het op, dat het belangrijkste deel gevonden wordt in een verlaging van salarissen en pensioenen. De bezuinigingen op de rechterlijke macht komen niet alleen ten goede aan de staatsfinanciën, maar ook aan het bedrijfsleven. De rechtspraak wordt namelijk vereenvoudigd, terwijl de proceskosten worden verlaagd. Opmerkelijk zijn nog twee besluiten, die thans een geheel ander effect krijgen dan zij oorspronkelijk beoogden. Met het oog op een verdere verlaging van de kosten van levensonderhoud, waardoor de reële koopkracht zou stijgen, had de afgetreden regeering een nieuwe verlaging van salarissen en pensioenen van bepaalde groepen van ambtenaren afhankelijk gesteld van een verdere daling van de kosten van levensonderhoud. In verband met de te verwachten stijging van levensmiddelen zal hierdoor waarschijnlijk binnenkort een stijging van salarissen en pensioenen plaats vinden.

Tenslotte zij er op gewezen, dat het afkondigen van deze besluiten niet wil zeggen, dat zij ook alle zijn of worden uitgevoerd. De bezwaren tegen de deflatiepolitiek, zooals deze door de vorige regeering werd gevoerd, hadden o.a. betrekking op de onvolkomenheid van de gevolgde methode in dien zin, dat er in de practijk van de uitgevaardigde besluiten zoo weinig terecht kwam.

CRISISWETGEVING IN NEDERLAND.

Wij vervolgen hieronder het overzicht, van de voornaamste crisismaatregelen, die door de regeering in de achter ons liggende periode, vanaf half October

1934, zijn getroffen, of die zich in voorbereiding bevinden.

Daartoe beginnen wij met de contingentteeringen, die ter wille van een goed overzicht in rubrieken zijn verdeeld en in tabelvorm worden opgesomd.

I. Contingenteeringen.

A. Nieuwe contingentteeringen.

A R T I K E L	Datum *) Kon. Besluit	No. Staatscrt.	Duur der contingent. in mnd.	Grootte van het contingent.	Basis-periode
Linoleum	7 Jan. '35	5	3	40 0/0 br. gew.	{ p. 3 mnd. Juli '33/ Dec. '33
Haring	16 Jan. '35	14	4	40 0/0 n. gew.	Jan./April '33
Papier en papierwaren	19 Jan. '35	14	3	100 0/0 gew.	2/1—1/4 '34
Zinkwit en lithopone	14 Feb. '35	32	4	100 0/0 gew.	Febr./Juni '34
Kunstzijden garens in elken opmaak **)	19 Feb. '35	42	3	80 0/0 n. gew.	p. 3 mnd. 1933 en '34
Vlaggen van katoen en/of linnen, zijde, kunstzijde, wol en halfwol	4 Mrt. '35	45	6	{ 30 0/0 waarde 50 0/0 hoeveelh.	1929—'30—'31
Meubelen	4 Mrt. '35	45	12	{ 20 0/0 waarde 1) 30 0/0 hoeveelh. 1) 30 0/0 waarde 2) 40 0/0 hoeveelh. 2)	{ 12 mnd. 1931 en 1932
Rijwielen ³⁾	15 Mrt. '35	53	5	{ 100 0/0 gew. 50 0/0 gew. 50 0/0 gew.	1 Mrt./1 Aug. '34
onderdeelen electrische lampen					
Klommen en klompenmakerswerk	3 Apr. '35	66	4	80 0/0 gew.	1/4—1/8 1934
Superfosfaat	3 Apr. '35	66	3	100 0/0 gew.	1/4—1/7 1934

1) Van hout, al of niet bekleed, en onderdeelen van deze meubelen. 2) Van bamboe, rotting, riet, teen of twijgen, al dan niet bekleed.

3) Uitgezonderd: a. Motorrijwielen en rijwielen met hulpmotor. b. Rijwielframes, welke door hun constructie uitsluitend zijn te bezigen voor rijwielen, welke uitsluitend of mede door motorische kracht worden voortbewogen. c. Een groot aantal onderdeelen in het K. B. nader genoemd.

*) Datum van in werking treding is, indien niet anders vermeld, de 1e van de betreffende maand.

**) In werking treding 1e van de volgende maand.

B. Verlenging van bestaande contingentteeringen.

A R T I K E L	Datum *) Kon. Besluit	No. Staatscrt.	Duur der contingent. in mnd.	Grootte van het contingent	Basis-periode
Brood en deeg **)	26 Oct. '34	210	12	100 0/0 gew.	1/11 1930—1/11 1932
Wollen en halfwollen dekens **)	28 Nov. '34	231	12	80 0/0 gew.	1931 en 1932
Leder **)	27 Dec. '34	249	12	40 0/0 gew.	1931 en 1932
Kunstzijden manufacturen, stoffen en weefsels **)	27 Dec. '34	249	8	{ 20 0/0 waarde 30 0/0 hoeveelh.	1931—1932
Gort **)	29 Jan. '35	20	3	100 0/0 gew.	1931—1932
Huishoudelijk glaswerk **)	29 Jan. '35	20	12	40 0/0 hoeveelh.	1931/32
Wollen en halfwollen stoffen **)	29 Jan. '35	20	7	{ 30 0/0 waarde max. 50 0/0 hoeveelh.	{ p. 7 mnd. 1929, '30 en '31
				{ 30 0/0 waarde 1) 45 0/0 hoeveelh. 1) 15 0/0 waarde 2) 20 0/0 hoeveelh. 2)	{ p. 10 mnd. 1929,31
Bovenkleeding **)	30 Jan. '35	22	7	{ 40 0/0 waarde 3) 70 0/0 hoeveelh. 3)	p. 10 mnd. 1930 en '31
Tricotgoed. (andere dan kous en sokk.) **)	31 Jan. '35	22	9	{ 30 0/0 waarde 45 0/0 hoeveelh.	1929, 1930, 1931
Pluche, fluweel en trijp	4 Mrt. '35	45	6	30 0/0 gew.	1931—1932
Draadnagels, draadkrammen en spijkers getrokken uit ijzerdraad, prikkel- en punt draad	4 Mrt. '35	45	12	40—100 0/0 hoeveelh.	1931 en 1932
Bladzink	4 Mrt. '35	45	6	25 0/0 hoeveelh.	p. 6 mnd. 1931 en '32
Chili- en natronsalpeter **)	26 Mrt. '35	61	3	100 0/0 hoeveelh.	p. 3 mnd. 1932 en '33
Rijst (gebroken en gemalen rijst **)	26 Mrt. '35	62	12	60 0/0 hoeveelh.	1932
Roggebloem en roggemeel **)	26 Mrt. '35	61	12	100 0/0 hoeveelh.	1931 en 1932
Rijstvoedermeel **)	26 Mrt. '35	62	12	100 0/0 hoeveelh.	1932 en 1933
Cement **)	26 Mrt. '35	63	6	50 0/0 hoeveelh.	p. 6 mnd. 1931 en '32

1) Voor mannen en jongens. 2) Voor vrouwen en meisjes. 3) Rubber.

*) Datum van in werking treding is, indien niet anders vermeld, de 1e van de betreffende maand.

**) In werking treding 1e van de volgende maand.

C. Stopgezette contingentteeringen.

De contingentteering van electrische stofzuigers, welke per 1 April 1935 afliep, is niet verlengd.

D. Gewijzigde verlenging van bestaande contingenteringen.

A R T I K E L	Datum **) Kon. Besluit	No. Staatscrt.	Duur der contingent. in mnd.	Grootte van het contingent.	Basis-periode
Metaaldraadgloeilampen	26 Oct. '34	210	6	50 % gew.	1930 en 1931
Sloten ¹⁾	29 Oct. '34	210	12	40 % gew.	1932 en 1933
Touw ²⁾	29 Oct. '34	210	6	40 % gew.	1931, 1932 en 1933
Badkuipen en closetreservoirs	28 Nov. '34	232	12	{40 % gem. gew. ³⁾ 20 % gem. aant. ⁴⁾	1932 en 1933 1932 en 1933
Haarden, kachels en haardkachels ⁵⁾	28 Nov. '34	231	12	40 % hoeveelh.	1933
Lint, band en veters ⁶⁾	28 Nov. '34	231	6	{30 % waarde 40 % hoeveelh.	6 mnd. 1932
Versche zeevisch	29 Nov. '34	232	6	50 % gew.	6 mnd. '30, '31 en '32
Steenkolen, cokes en briketten ⁷⁾	27 Dec. '34	249	6	60 % gew.	1e helft 1932
Stikstofhoudende meststoffen.....	27 Dec. '34	249	6	50 % hoeveelh.	1e helft 1933
Geïsoleerde elektrische geleidingen ⁸⁾ ..	27 Dec. '34	249	12	40 % gew.	gem. 1931 en 1932
Verpakkingsglas	27 Dec. '34	249	12	20 % gew.	gem. 1931 en 1932
Kousen en sokken.....	27 Dec. '34	249	8	40 % gem. hoeveelh.	8 mnd. 1930 en '31
Weefsels van vlas, hennep en halfinnen	27 Dec. '34	249	8	{30 % waarde 50 % hoeveelh.	8 mnd. 1930, '32
Tapijten, tapijtgoed, tapijten, loopers, kleedjes en matten	27 Dec. '34	249	8	{25 % waarde 50 % gew.	gem. 8 mnd. 1930 en 1931
Ongesmolten dierlijk vet ⁹⁾	27 Dec. '34	249	12	25 % hoeveelh.	1929, 1930 en 1931
Boter	27 Dec. '34	250	12	25 % gew.	{gem. 12 mnd. 1928, 1929 en 1930
Naaigaren	27 Dec. '34	250	11	{30 % waarde 50 % gew.	{gem. 11 mnd. 1930 en 1931
Onderkleding ¹⁰⁾	29 Jan. '35	20	7	20 % waarde en hoeveelh.	{per 7 mnd. 1931 en 1932
Petten en baretten	29 Jan. '35	20	10	{25 % waarde 35 % hoeveelh.	{10 mnd. 1931 en 1932
Porselein en aardewerk	30 Jan. '35	22	12		
a. porselein				{45 % waarde 30 % hoeveelh.	gem. 1928, '30
b. fijn aardewerk en biscuit				{25 % waarde 50 % hoeveelh.	1929 en 1930
c. sanitair aardewerk.....				15 % gew.	1928—1930
d. muur en wandtegels, verglaasde ..				30 % gew.	1928—1930
Zakdoeken en overhemden	14 Febr. '35	38	12	30 % waarde	{per 12 mnd. 1930 en 1931
Tafel- en servetgoed ¹¹⁾	4 Mrt. '35	45	6	{30 % waarde 50 % gew.	1929—1932
Gepelde rijst	26 Mrt. '35	62	12	50 %	1932
Linoleum	26 Mrt. '35	63	12	50 % br. gew.	2×50% 2ehalfj. '33

¹⁾ Uitgezonderd meubel- en hangsloten, waarvan netto gew. beneden 200 gram. ²⁾ Garen van hennep, ongetwijd; koord en touw; meer dan één draadsgaren van hennepvezel; koord en touw van jute. ³⁾ Gegoten en geëmailleerde badkuipen. ⁴⁾ Gegoten en geëmailleerde closetreservoirs. ⁵⁾ Thans ook los ingevoerde vuurvaste steenen voor binnenbekleding dier kachels. ⁶⁾ Thans excl. lint v. zijde en kunstzijde, alsmede bandelastiek, alles breeder dan 5 cm., bandfluweel, drukknopenband, haken- en oogenband, metaallint, band voor rotatiepersen en drukkerijen, kleef- en pleisterband (ook geprepareerd isolatieband). ⁷⁾ Contingent gelijk gebleven, verdeling in 4 groepen aangebracht t.w. briketten, cokes- en cokesgruis, steenkolen met een waarde onder en boven de f 9 per ton. Deze grens is bij Staatscrt. 15 op f 14 gebracht. ⁸⁾ Alle soorten elektrische leidingen en kabels. ⁹⁾ Invoer alleen over Crisiszuivelcentrale. Bij K. B. v. 10 Jan. '35 Stert. 7 hiervoor aangewezen Ned. Zuivel-Centrale. ¹⁰⁾ Behalve gebreide en tricotgoederen, corsetten en bustehouders. ¹¹⁾ Thans zijn onder deze contingenteringen ook begrepen vlaggen van katoen en/of linnen, zijde, kunstzijde, wol en halfwol.

**) In werking treding de 1e van de volgende maand.

II. Regeling van het Internationale Betalingsverkeer.

(Wet van 14 Nov. 1934, Stbl. No. 583).

Deze wet vervangt de vroegere wet van 25 Juli 1932, Stbl. No. 375. De nieuwe wet heeft geen beperkten geldigheidsduur, gelijk de vroegere, terwijl thans ook andere betalingen dan die uit handelstransacties voortvloeiend onder het centrale betalingsverkeer kunnen worden gebracht, hetgeen bij de vroegere wet niet mogelijk was.

Toepassing der Clearingbepalingen op Ned.-Indië, Suriname en Curaçao. (K. B. van 16 Nov. 1934, Staatsbladen No. 588, 589 en 590).

Op grond van de nieuwe wet tot regeling van het internationale betalingsverkeer is vastgesteld, dat betalingen van Ned.-Indië, Suriname en Curaçao aan landen, waarmede Nederland een clearingovereenkomst heeft gesloten, of bedragen, uit die landen te vorderen, over de Nederlandsche clearing zullen kunnen worden geleid.

Clearingverdrag Nederland—Chili. (K. B. van 30 November 1934, Stbl. No. 612).

Dit staatsblad bevat de notawisseling omtrent het op 1 Juni 1934 gesloten clearingverdrag tusschen Nederland, Ned.-Indië, Suriname en Curaçao met Chili.

Clearingverdrag Nederland—Duitsland.

Op 2 Nov. 1934 heeft de Nederlandsche regering de betalingsovereenkomst met Duitsland per 15 November op-

gezegd, daarbij den opzeggingstermijn van 14 dagen in acht nemende. Terstond daarop zijn onderhandelingen geopend over een nieuwe overeenkomst, die echter op 16 Nov. nog niet ten einde waren gebracht. Daarom werd vanaf dien datum het betalingsverkeer op voet van de oude overeenkomst van 15 Sept. 1934 voorloopig voortgezet.

Op 5 December 1934 werd een nieuwe betalingsovereenkomst met Duitsland gemaakt, waarbij het percentage vrije deviezen, dat Duitsland uit den verkoop naar Nederland en zijn koloniën kreeg, werd verminderd van 7 pCt. tot 5 pCt., terwijl de uitbetalingen uit het saldo aan houders van vorderingen uit hoofde van leveringen, vóór 15 Sept. gedaan, iets werd vergroot.

Bij K. B. van 6 December 1934, Stbl. No. 639, is bepaald, dat De Nederlandsche Bank vorderingen onder de clearing vallende of daaruit voortvloeiende kan disconteer- en in beleening kan nemen, of daarop voorschot kan verlenen.

Clearingverdrag Nederland—Roemenië. (Gedrukte stukken; zitting 1934—'35, No. 307).

Op 10 Februari 1935 is een overeenkomst betreffende het goederenverkeer en een clearingovereenkomst tusschen Nederland en Roemenië geteekend.

III. Algemeene overeenkomst omtrent de handelspolitieke betrekkingen met Groot-Brittannië. (K. B. van 20 Nov. 1934, Stbl. No. 594).

Dit staatsblad bevat de notawisseling tusschen de Ne-

derlandsche en de Britsche regeering van 20 en 30 Juli 1934 betreffende een tijdelijke *modus vivendi* inzake de wederzijdsche handelsbetrekkingen. Daarbij werd overeengekomen, dat beide landen bij contingentteeringen elkaar een aandeel zullen toestaan in overeenstemming met hun invoer in de basisjaren, zoodat Nederland bij verleening van bijzondere contingenten aan eenig land, ook aan Engeland, een soortgelijk percentage moet toestaan. Maakt een ander land van het toegestane contingent niet ten volle gebruik, dan zal dit overblijvende worden verdeeld, waarbij Nederland, resp. Engeland, hun aandeel in dit overschot krijgen. Wanneer een dezer beide landen echter van zijn contingent niet ten volle gebruik maakt, wordt het restant naar een volgende contingentteeringsperiode overgebracht.

LANDBOUW.

I. Organische wijzigingen.

Tengevolge van de concentratie der crisisorganen eenzijdig en anderzijds de intrekking van de Crisis-Varkenswet en Crisis-Zuivelwet, terwijl de desbetreffende bepalingen opnieuw zijn uitgevaardigd op grondslag van de Landbouw-Crisiswet, zijn eenige belangrijke organische wijzigingen ingevoerd.

Hierbij is het algemeen systeem ingevoerd, dat de betrokkenen lid moeten zijn van de crisisorganisatie in hun bedrijf, hetzij de gewestelijke rundvee-, varkens-, groentencentrale. Deze crisisorganisaties kunnen dan de noodige voorschriften en beperkende bepalingen uitvaardigen, waaraan de aangeslotenen zich moeten onderwerpen. Dit stelsel geldt thans voor alle crisismaatregelen en crisisorganen.

Crisis-Tuinbouwbesluit 1935. (K. B. van 27 Dec. 1934, Stbld. No. 675), *Crisis-Tuinbouwbeschikking 1935 I* (M. B. van 29 Dec. 1934, No. 25066, Stert. No. 250), en *Crisis-Tuinbouwbeschikking 1935 II* (M. B. van 27 Maart 1935 No. 4002, Stert. No. 61).

Crisis-Zuivelbesluit 1934 I. (K. B. van 27 Dec. 1934, Stbld. No. 672).

Wijziging Crisis-Varkensbesluit 1933. (K. B. van 29 Dec. 1934, Stbld. No. 722) en der *Crisisvarkensbeschikkingen 1933 I en II.* (M. B. van 31 Dec. 1934, No. 25131 en 25132, Stert. No. 9).

IIa. *Aardappelen. Groote aardappelen voor menselijke consumptie toegelaten.* (M. B. van 6 Nov. 1934, No. 23160, Stert. No. 214).

De Crisis-Akkerbouwbeschikking 1934 III is zoodanig gewijzigd, dat voor alle aardappelsoorten behalve zand-aardappelen, geteeld op duinzand, de maximum afmetingen zijn vervallen. Thans kunnen dus alle aardappelen, die door een opening van 1225 mm² vallen, voor menselijke consumptie worden gebruikt.

Een overeenstemmende wijziging is aangebracht in de beschikking op de heffing bij het vervoer (M. B. van 8 Nov. 1934, No. 23259, Stert. No. 216), waarbij alle aardappelen voor consumptie bestemd met een heffing van f 1 per 100 kg belast blijven.

IIb. *Steunverleening aardappelen oogst 1934.* (Crisis Steunbesch. 1934 XXI, M. B. van 6 Nov. 1934, No. 23162, Stert. No. 214).

De steun is vastgesteld voor aardappelen, die niet voor menselijke consumptie mogen worden gebruikt en gedenateerd moeten worden. Het steunbedrag klimt op van f 0,65—f 0,85 per 100 kg, al naar gelang de denaturatie geschiedt in October tot Maart, om daarna weer f 0,75 te bedragen voor aardappelen, die in April of Mei worden gedenateerd. Een reglement aardappelsteun 1934 is aan deze beschikking toegevoegd.

IIc. *Wijziging Crisis-Akkerbouwbeschikking 1934 I.* (M. B. van 30 Maart 1935, Stert. No. 64).

Als monopoliehoudster voor den in- en uitvoer van aardappelen treedt thans de Ned. Groenten- en Fruitcentrale op. Monopolieheffing bij invoer is tot 1 October 1935 bepaald op f 3 per 100 kg.

IIIa. *Peulvruchten. Crisis-Aankoopbeschikking 1934 I.* Inlandsche peulvruchten. (M. B. 15 Nov. 1934, No. 23482, Stert. No. 221).

De Nederlandsche Akkerbouwcentrale heeft de bevoegdheid gekregen om tot steun van de markt zoo noodig tot den aankoop van verschillende erwten en boonen, geschikt voor menselijke consumptie, over te gaan. Voor deze peulvruchten zullen in het besluit genoemde minimumprijzen moeten worden betaald, zij zullen uitsluitend van aangeslotenen mogen worden gekocht, en zooveel mogelijk door den gebruikelijken tusschenpersoon. Er zal naar worden gestreefd om de bestaande tusschenhandelaars een evenredig aandeel te geven in het opkopen van deze peulvruchten voor regeeringsrekening.

IIIb. *Crisis-Restitutiebeschikking 1934 XV.* Peulvruchten-uitvoer. (M. B. van 15 Nov. 1934, No. 234, Stert. No. 221).

Hierbij is bepaald, dat voor uitgevoerde peulvruchten restitutie van betaalde heffingen wordt verleend. Indien de peulvruchten een bewerking hebben ondergaan, waardoor de hoeveelheid is verminderd, wordt de restitutie op basis der oorspronkelijke hoeveelheden berekend.

IV. *Vlas. Crisis-Steunbeschikking 1934 XI.* Vlas. (M. B. van 21 Nov. 1934, No. 23801, Stert. No. 223).

Er wordt steun uitgekeerd op ten hoogste 6000 ha vlas-cultuur, f 50 per ha voor het telen, evenveel voor het repelen en f 125 voor het bewerken. Het totale steunbedrag is op f 1.350.000 begroot. Volgens het steunreglement, dat bij dezelfde ministerieele beschikking is goedgekeurd, is de regeling opgedragen aan de Nederlandsche Akkerbouwcentrale en de provinciale organisaties. Aan iederen teler worden een zeker aantal steun-hectaren toegewezen, waarvan een stamkaart wordt opgemaakt, die den aard van het bedrijf, de geschatte opbrengst, enz. vermeldt. Op grond daarvan worden de steunbedragen opgemaakt.

V. *Cichorei. Crisis-Steunbeschikking 1934 XX.* Cichorei. (M. B. van 27 Nov. 1934, No. 23840, Stert. No. 229).

De steun op cichorei, zooals die was vastgesteld bij Crisis-Steunbeschikking XI, is verhoogd met f 0,50 per 1000 kg wortels, en bedraagt thans f 5, naar gelang van den marktprijs van cichorei. Stijgt deze boven de f 6,50 per 100 kg, dan wordt de steun nihil, beweegt hij zich tusschen de f 4,50 en f 6,50 per 100 kg, dan wordt de steun geleidelijk verminderd. De maximum steun wordt verleend, indien de gemiddelde cichoreiprijs in 1934 f 4,50 per 100 kg of minder bedraagt, gerekend over de periode 1 Oct. 1934—1 Jan. 1935. Steun wordt aan erkende telers verleend voor ten hoogste 34.000 kg wortels per ha.

VIa. *Griend en riet. Crisis-Steunbeschikking 1935 Griend I.* (M. B. van 2 Febr. 1935, No. 937, Stert. No. 24) en *Riet I.* (M. B. van 2 Febr. No. 936, Stert. No. 24).

Aan griend-exploitanten, bij de Ned. Akkerb. Centr. aangesloten, wordt steun per ha verleend in 1935, naar de kwaliteit van de gronden, en aan griendbewerkeren, bij de desbetreffende groep aangesloten, steun naar de hoeveelheid geleverd product. Alles in overeenstemming met de bepalingen van het Reglement Steun Griendcultuur 1934/35.

Op dezelfde wijze wordt aan eigenaars van bladrietveld, dat voldoende onderhouden is, steun uitgekeerd, terwijl de Ned. Akkerb. Centr. gemachtigd is een deel van den oogst van riet op te koopen tegen een bepaalden minimum-prijs.

VIb. *Crisis-Steunbeschikking 1935, Griend I.* Cultuur 1934/35. (M. B. van 19 Febr. 1935, No. 2014, Stert. No. 35).

Bovenstaande M. B. is gewijzigd. De Minister heeft aan den steun uitbreiding gegeven volgens de in deze beschikking opgenomen richtlijnen.

SIERTEELT.

I. *Crisis-Boomkwekerijbeschikking 1934 I.* (M. B. van 16 Oct. 1934, No. 22530, Stert. No. 199).

II. *Crisis-Bloementeeltbeschikking 1934 I.* (M. B. van 6 Sept. 1934, No. 21172, Stert. No. 171).

Vastgesteld is, dat alleen de houders van een door de Sierteeltcentrale af te geven vergunning recht hebben het boomkwekersbedrijf en de bloementeelt uit te oefenen. Deze vergunning wordt aan bestaande telers en kwekers verstrekt voor een oppervlakte gelijk aan 100 pCt. van de in

Juni 1934 beteelde. De telers en kweekers moeten voor het verkrijgen van deze vergunning een vergoeding betalen, voor de boomkweekers varierende van 3,5—43,5 cent per are, voor de bloementelers van 0,2—0,05 cent per m², of in gemengd bedrijf de helft daarvan.

Bij M. B. van 12 Februari 1935 Stert. 30 is de maximum steun bepaald op f 225.000.

III. *Uitvoer van boomkwekerijproducten naar Duitsland.* (M. B. van 25 Jan. 1935, Stert. No. 18).

De M. B. van 2 Maart 1934 (Stert. No. 44) is gewijzigd. Hierbij was bepaald, dat voor den uitvoer van houtvormende gewassen (boomen en heesters), waaronder struik- en stamrozen, certificaten zouden worden uitgegeven; thans is bepaald, dat geen certificaten zullen worden verstrekt, wanneer het betreft uitvoer naar Duitsland van: vruchtboomen en vruchtstruiken, stekken, entrijs en zaailingen.

Voorts is de bepaling, dat genoemde certificaten slechts zullen worden uitgegeven, wanneer vaststaat, dat de uitvoer tegen een prijs geschiedt, welke niet ligt beneden een door of vanwege den Minister van Economische Zaken vastgesteld minimum in zoverre aangevuld, dat uitvoervergunningen voor zendingen aan particulieren, publiekrechtelijke lichamen, warenhuizen of openbare verkooppingen niet worden afgegeven.

IV. *Maatregelen tot steun aan de bloembollen.* (Crisis-Steunbeschikking 1934 XXVIII, Stert. No. 249).

Bepaald is, dat aan aangeslotenen, bij inlevering van voor export geschikte bloembollen ter vernietiging, steun kan worden verleend tot 85 pCt. van de minimumprijzen, zooals die door den Minister voor het jaar 1934 zijn vastgesteld, voor: hyacinthen tot ten hoogste f 600.000, vroege tulpen tot ten hoogste f 400.000, Darwin-, Mendel- late en andere tulpen tot ten hoogste f 600.000, narcissen tot ten hoogste f 300.000.

Va. *Fruit- en Warmoezerijgewassen. Steunmaatregelen voor telers van fruit en warmoezerijgewassen.* (M. B. van 4 Jan. 1935, No. 24999, Stert. No. 3).

Een steunregeling is vastgesteld voor bij de Nederlandse Groenten- en Fruit-Centrale aangesloten telers, geldend van 1 Januari 1935 tot 1 Januari 1936. De Centrale zal tegen bepaalde prijzen producten overnemen, indien deze niet tegen die prijzen geveild kunnen worden.

Vb. *Crisis-Steunbeschikking 1935. Fruit en Warmoezerijgewassen II.* (M. B. van 6 Febr. 1935, Stert. No. 26).

Bepaald is, dat aan telers van fruit en warmoezerijgewassen, die zijn aangesloten bij de Nederlandse Groenten- en Fruit-Centrale en voldoen aan de voorwaarden, dat zij hun producten over de door genoemde Centrale erkende veilingen of veilinghouders hebben geveild, uit het Landbouw-Crisisfonds steun zal worden verleend tot een bedrag van ten hoogste f 3.600.000.

Vc. *Crisis-Tuinbouwbesluit 1934 II.* (K. B. 6 Maart 1934, Stbl. No. 60 en K. B. van 11 Januari 1935, Stert. No. 63).

Bij het laatste K. B. is uitvoer van fruit- en warmoezerijgewassen naar Duitsland van 31/3 '35-1/1 '36 gemonopoliseerd.

VEENKOLONIËN.

Gewijzigde *Crisis-Steunbeschikking 1934 XV. Turf.* (M. B. van 16 Jan. 1935, Stert. No. 11).

De centrale steunbeschikking 1934 XV (Turf) is ingetrokken en een nieuwe regeling vastgesteld. Om voor steun in fabrieksturf in aanmerking te komen moet men erkend zijn als producent van fabrieksturf door de Nederlandse Turfcentrale, waarvoor men in 1934 fabrieksturf moet hebben geproduceerd en afgeleverd door bemiddeling van de N.V. Verkoopkantoor Fabrieksturf te Assen.

De steun wordt verleend tot een zoodanig bedrag, dat door het Verkoopkantoor voor door haar bemiddeling afgeleverde fabrieksturf van erkende producenten aan dezen een bedrag van f 25 per dagwerk zal kunnen worden uitbetaald.

VEETEELT.

I. *Nederlandsche Zuivelcentrale.* (M. B. van 10 Nov. 1934, No. 23170, Stert. No. 218).

De Crisis-Zuivelcentrale is bij deze ministerieele beschikking gebracht in het kader der crisisorganisaties op grond van art. 1, sub 3, van het Crisis-Organisatiebesluit 1933. Er zijn twee afdelingen gesticht bij de centrale, de afdeling „zuivelsteun” en „zuivelexport”. Aan het hoofd van ieder der afdelingen staat een commissie, waarvan de leden benoemd zijn bij M. B. van 10 Nov., No. 23169, Stert. 218.

II. *Crisisheffing op geslacht rundvee.* (M. B. van 31 Oct. 1934, No. 23002, Stert. No. 210).

Met ingang van 1 November is de crisisheffing op geslacht rundvee, die voorheen 200 pCt. van den accijns bedroeg, tot 100 pCt. van dien accijns verlaagd.

III. *Beperkingsreglement rundvee 1934 en 1935.* (M. B. van 15 Nov. 1934, No. 23495, Stert. No. 222 en M. B. van 18 Jan. 1935, No. 512, Stert. No. 13).

Bij deze beschikking heeft de Minister het bestuursbesluit van de Nederlandsche Veehouderijcentrale ten aanzien van de rundveebepanking in 1934 goedgekeurd. De beperking bedraagt 10 pCt. bij één vaarskalf, dat vroeger werd aangehouden, en klimt op tot 43½ pCt. bij 6 en meer vaarskalveren. Bij ieder bedrijf moeten bovendien eventuele bijzondere omstandigheden in rekening worden gebracht. Bij de laatste M. B. is de teeltregeling voor 1935, die nog grootere beperking brengt dan in 1934, afgekondigd, zie Stert. 4 Maart 1935, No. 44.

IV. *Beperkingsreglement varkens 1934.* (M. B. van 15 Nov. 1934, No. 23484, Stert. No. 222).

Bij deze beschikking heeft de Minister het bestuursbesluit van de Ned. Veeh. Centrale goedgekeurd ten aanzien van de beperking van de varkensteelt. Uitgegaan wordt van een aantal biggen gelijk 6½ maal de hoeveelheid fokzeugen, die bij de telling in 1932 aanwezig was. Dit grondtal wordt dan voor ieder gewest met een zekeren factor vermenigvuldigd.

V. *Crisis-Vleeschbesluit 1935 I.* (K. B. van 18 Jan. 1935, Stbl. No. 20) en *Crisis-Vleeschbeschikking 1935 I.* (M. B. van 31 Jan. 1935, No. 1159, Stert. No. 22).

Het K. B. stelt vast, dat de invoer van alle soorten vleesch en slachtvee slechts tegen betaling van monopolie-rechten is toegestaan. De M. B. heeft de bedragen vastgesteld.

VI. *Reglement Zuivelsteun.* (M. B. van 29 Maart 1935, Stert. No. 63).

Bepaald is, dat als nieuwe voorwaarde voor de uitkeering van den zuivelsteun geldt, dat de zuivelproducent na 15 Maart 1935 een percentage aan den veehouderproducent dier melk teruglevert in den vorm van ondermelk.

PLUIMVEEHOUDERIJ.

Handelsreglement der Stichting Ned. Centrale voor Eieren en Pluimvee. (M. B. van 29 Dec. 1934, No. 24985, Stert. No. 250).

Dit reglement is gewijzigd in verband met het sinds 1 Januari 1935 aan de Centrale toegekende uitvoermonopolie.

Allen, die namens de Centrale wenschen te importeerden of te exporteerden, moeten daarbij aangesloten zijn. De bepalingen voor den invoer zijn analoog vastgesteld voor den uitvoer, met deze aanvulling, dat uitvoer naar door den Minister aan te wijzen landen slechts is toegestaan indien men zich tegelijkertijd verbindt tevens naar andere landen een bepaalde hoeveelheid monopolieproducten te exporteerden; terwijl men voorts moet aantonen dat men gerechtigd is.

Crisis-Pluimveehouderij-beschikking 1935 III (uitvoer eieren). *Uitvoermonopolie eieren en vaststelling van prijsverschillen.*

Bij het Crisis-Pluimveehouderij-besluit 1935 I is een uitvoermonopolie voor eieren met ingang van 1 Januari 1935 gevestigd. Bij M. B. van 29 December 1934 (Stert. No. 250) is bepaald, dat de prijsverschillen van de Stichting

Nederlandsche Centrale voor Eieren en Pluimvee, in acht te nemen bij den uitvoer van kippen- en eendeneieren in schaal, worden vastgesteld vanwege het bestuur dier Centrale door haar directeur bij één aan de goedkeuring van den Minister onderworpen besluit.

Bij K. B. van 13 Maart 1935 (Stert. No. 63) is de uitvoer van levend en geslacht pluimvee van 1/4 '35-1/1 '36 gemonopoliseerd.

Restitutie bij uitvoer van tevoren als monopolieproducten ingevoerde eierproducten en slachtgevoegelte.

Ingevolge een drielal M. B.-en van 5 Januari 1935 (Ned. Stert. No. 4) [Crisis-Restitutiebeschikking 1935 I (eierproducten), Crisis-Restitutiebeschikking 1935 I (eieren) en Crisis-Restitutiebeschikking 1935 I (slachtgevoegelte)], is voor bedoelde producten van 1 Januari tot 28 Februari 1935 bij export een restitutie verleend. Een nadere regeling werd getroffen bij M. B. van 16 Februari 1935 (Stert. No. 34), M. B. van 19 Februari 1935 (Stert. No. 36) en M. B. van 28 Februari 1935 (Stert. No. 42).

De strekking van deze laatste Beschikkingen wordt hieronder vermeld.

Crisis-Pluimveehouderijbeschikking 1935 II (invoer eieren). (M. B. van 29 Dec. 1934, Ned. Stert. No. 250).

Hierbij zijn de prijsverschillen waarvoor de Stichting Nederlandsche Centrale voor Eieren en Pluimvee eieren en eierproducten bij invoer mag koopen en verkoopen, met ingang van 1 Januari 1935 als volgt vastgesteld.

- 1o. voor kippen- en eendeneieren in schaal f 0,60 per 100 stuks,
- 2o. voor bevroren eieren zonder schaal, bevroren eidooier, bevroren eiwit enz. op f 0,25 per kg netto.

Crisis-Restitutiebeschikkingen 1935 I. (M. B. van 19 Febr. 1935, Stert. No. 36).

In de *Crisis-Restitutiebeschikking 1935 I (eieren)* is een wijziging gekomen, waarbij het bedrag, dat bij uitvoer wordt vergoed op f 0,70 per 100 stuks is gebracht. Nieuw is, dat slechts bij een minimum uitvoer van 200 stuks dit bedrag wordt uitbetaald.

VISSCHERIJ.

I. *Crisis-Oesterbesluit 1934 I.* (K. B. van 12 Nov. 1934, Stbld. No. 576) en *Crisis-Oesterbeschikking 1934 I.* (M. B. van 23 Nov. 1934, No. 23726, Stert. No. 228).

Bij K. B. is vastgesteld, dat het kweeken en verhandelen van zaai- en consumptie-oesters slechts is toegestaan aan aangeslotenen bij de organisatie van oesterkweekers en handelaren, terwijl voor den export hetzelfde geldt. Deze aangeslotenen moeten een bedrag storten en zij mogen oesters slechts tegen of boven een zekeren minimumprijs verkoopen.

De M. B. stelt het te storten bedrag vast op 2 pCt. van de factuur en bepaalt eveneens de minimum-prijzen bij uitvoer. Deze laatste zijn gewijzigd bij M. B. van 3 Dec. 1934, No. 24163, Stert. No. 233).

II. *Crisis-Mosselbesluit 1934 I.* (K. B. van 12 Nov. 1934, Stbld. No. 575) en *Crisis-Mosselbeschikking 1934 I.* (M. B. van 3 Dec. 1934, No. 23725 I, Stert. No. 233).

Op dezelfde wijze als bij oesters is een organisatie van mosselvischers en mosselhandelaren ingesteld, waarvan alleen de aangeslotenen het recht hebben de mosselvischerij of den handel in mosselen uit te oefenen.

IIIa. *Consumptie-Garnalenbesluit 1934 I.* (K. B. van 14 Nov. 1934, Stbld. No. 584) en *Consumptie-Garnalenbeschikking 1934 I.* (M. B. van 23 Nov. 1934, No. 23727, Stert. No. 228).

Voor consumptiegarnalen worden bij K. B. de organisaties garnalenvisschers, garnalennellers en garnalensexporteurs ingesteld, waarvan de aangeslotenen het recht hebben de betreffende bedrijven uit te oefenen. Ook hier is weer voor iedere groep verkoop tegen of boven minimumprijs voorgeschreven.

De M. B. stelt de minimumprijzen en modellen der verunningen vast.

IIIb. *Gedroogde Garnalenbesluit 1935 I.* (K. B. van 27 December 1934, Stbld. No. 676, K. B. van 16 Februari 1935, Stert. No. 50 en K. B. van 13 Maart 1935, Stert. No. 63).

Bij de laatste twee K. B.-en zijn de in- en uitvoer van gedroogde garnalen gemonopoliseerd.

IV. *Crisis-Aankoopbeschikking 1935 I.* (M. B. van 17 Jan. 1935, No. 385, Stert. No. 13).

De Ned. Centr. voor Eieren en Pluimvee te Apeldoorn is bij deze beschikking gemachtigd om van de erkende garnalendrogers gedroogde garnalen op te koopen tegen f 12,25 per 100 kg. Zij stelt deze gedroogde garnalen voor kippen- en eendehouders beschikbaar op veilingen, waarbij de prijs niet lager mag dalen dan 85 pCt. van blank vischmeel van 60 pCt. eiwitgehalte. Geschiedt dit, dan moeten de garnalen worden opgehouden.

V. *Crisis-Zeevischbesluit 1934 I.* (K. B. van 13 Nov. 1934, Stbld. No. 578) en *Crisis-Zeevischbeschikking 1935.* (M. B. van 4 Febr. 1935, No. 698, Stert. No. 24).

De aanvoer van zeevisch wordt slechts toegestaan aan georganiseerden, aangesloten bij een crisisinstelling. Deze ontvangen een uitvaartcertificaat, dat voor eenige maanden geldt, en waarvoor de aangeslotene zich moet verbinden 1 pCt. van de totale besomming van het schip in het landbouwerisfonds te storten.

Het besluit opent de mogelijkheid, dat het verhandelen van zeevisch slechts toegestaan zal zijn aan aangesloten handelaren bij de Ned. Zeevisscherij-Centrale.

WERKLOOZENSTEUN.

Werkloosheidssubsidiefonds. (Wet van 4 Maart 1935, Stbld. No. 76).

Doel is een betere verdeling van de gemeentelijke lasten, voortspuitende uit de voorzieningen ter zake van werkloosheid, tusschen de gemeenten onderling en tusschen het Rijk en de gemeenten. De inkomsten en uitgaven zullen jaarlijks bij afzonderlijke begrooting worden vastgesteld. De baten van het fonds worden verkregen door uitkeeringen uit 's Rijks schatkist, nader bij de vaststelling van de Rijksbegrooting bepaald, en percentages van en opcenten op verschillende belastingen. In den vorm van bijdragen in de kosten van steunuitkeeringen aan werkloosheid en van arbeidslooosheid, betaald bij werkverschaffing aan werkloosheid, zullen deze baten aan de daarvoor in aanmerking komende gemeenten worden verleend.

STEUN AAN DE GEMEENTEN.

Rijksvoorschotten aan gemeenten ter verstrekking van tweede hypotheek op te bouwen arbeiderswoningen. (K. B. van 30 Oct. 1934, No. 26 en M. B. van 9/17 Nov. 1934, No. 10113, Stert. No. 225).

Van Rijkswege kunnen aan de gemeenten rentedragende voorschotten worden verstrekt, die gebruikt worden als tweede hypotheek op te bouwen arbeiderswoningen. De M. B. bevat de voorschriften, waaraan dergelijke woningen moeten voldoen, wat grootte en afwerking betreft. Tevens is vastgesteld, dat de rente op deze tweede hypotheek voorloopig 4 pCt. zal bedragen, en dat de hypotheek maximaal 30 pCt. van de bouwsom kan vormen, met een maximum van f 700 per woning op erfpachtgrond en f 900 op eigen grond. De tweede hypotheek wordt voor den duur van 10 jaar verstrekt.

Wanneer de tweede hypotheek aan een naamloze vennootschap wordt verstrekt, moeten commissarissen en directeuren zich persoonlijk aansprakelijk stellen voor het nakomen der verplichtingen.

Financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeenten. (Wet van 4 Maart 1935, Stbld. No. 74, tot wijziging van de wet van 15 Juli 1929, Financieele verhouding tusschen het Rijk en de Gemeenten).

DIVERSE MAATREGELEN.

I. *Vermindering van Vaste Lasten.* (M. B. van 13 Maart 1935, Stbld. No. 107 en 108).

Hierbij is een *hypotheekcommissie* ingesteld op grond van het Crisis-Organisatiebesluit 1933. Doel van deze instelling is het voorkomen van executies op grond van hypotheek bij landelijk eigendom. Dit doel tracht men o.a. te bereiken door koopers van dgl. eigendom bij verkoop bij executie onder bepaalde omstandigheden van de crisismaatregelen uit te sluiten.

II. *Wet houdende nieuwe regeling van de surséance van betaling, de gelegenheid tot accord openende.* (7 Febr. 1935, Stbld. No. 41).

De strekking van deze wet werd reeds vermeld in het „Kwartaalbericht” van 25 Juli 1934.

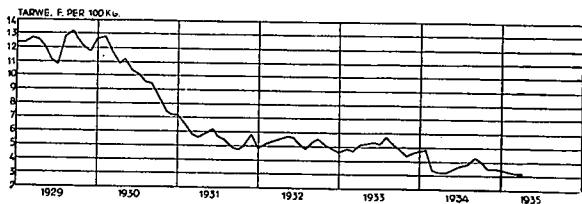
DE LOOP DER PRIJZEN VAN GROOT-HANDELSARTIKELEN GEDURENDE HET EERSTE KWARTAAL VAN 1935. *)

TARWE.

De laatste drie maanden zijn voor den tarwehandel zeer moeilijk geweest, en van de verwachte verbetering is niet veel terecht gekomen. Deze verbetering had een gevolg moeten zijn van de kleinere opbrengsten der tarwe-oogsten in de geheele wereld, daardoor van verminderd aanbod in uitvoerlanden en van verbeterde vraag in importlanden tengevolge van het opraken der voorraden uit eigen oogsten. De statistische positie was voor tarwe vast en hoogere prijzen werden verwacht.

Bij de importlanden, waar de vraag verwacht werd toe te nemen, behoorden ook de Vereenigde Staten. Daar had de droogte in den vorigen zomer de opbrengst vooral van voergranen sterk doen verminderen en levendige vraag doen verwachten naar tarwe, zoowel voor voederdoeleinden als voor de maalderij. Toen ook van het Zuidelijk halfrond in het begin van dit jaar berichten kwamen over teleurstellende oogstresultaten en kleinere opbrengsten dan in het vorige jaar, leek alles er op te wijzen, dat de prijzen zouden verbeteren.

De voorspellingen over de kleinere opbrengsten op het Zuidelijk halfrond zijn uitgekomen. Officieel werd de Argentijnsche tarwe-oogst eerst geschat op 31½ miljoen quarters, later op 29.8 miljoen quarters. De particuliere raming was reeds eenigen tijd 29½ miljoen quarters. Het vorige jaar bedroeg de opbrengst 35.8 miljoen quarters. De Australische oogst wordt geschat op 16.6 miljoen quarters tegen bijna 22 miljoen in het vorige jaar. Men beschouwt den toestand nu zoo, dat er nog eens pogingen in het werk gesteld zullen worden om een overeenkomst te bereiken tusschen de groote tarwe-uitvoerende landen met het doel door onderlinge afspraken het prijsniveau te verhoogen. Tot nog toe waren deze pogingen steeds afgestuit op den onwil van Argentinië. In de afgelopen drie maanden zijn de verwachtingen van stijgende prijzen niet bewaarheid, niettegenstaande de vaste statistische positie.

Verschillende redenen zijn hiervoor te vinden. De eindresultaten in Europa van de tarwe-oogsten zijn beter geweest dan oorspronkelijk werd verwacht, zodat het aanbod van inheemsche tarwe langer aanhoudt.

Verder zijn in verschillende importlanden regeringsmaatregelen getroffen, welke den invoer van tarwe bemoeilijken! Vooral in Italië zijn die maatregelen streng. Roemenië, dat eerst geen uitvoersurplus van tarwe zou hebben, heeft toch een overschot. Frankrijk sukkelde nog steeds met groote voorraden van den laatsten en den voorlaatsten oogst, die het gedenatureerd voor voederdoeleinden en voor de maalderij wil uitvoeren. Zweden, Lithauen en Nederland zijn verkoopers van tarwe. In verhouding tot de wereldbehoefte gaat het daarbij weliswaar niet om groote hoeveelheden, doch dit aanbod drukt toch de markt. Ook in de Ver. Staten viel de vraag tegen, tengevolge van afslachting van vee op groote schaal en bezuiniging bij het voeren. Daardoor zijn de invoeren uit Canada van laag gegradeerde tarwe voor voederdoeleinden slechts klein gebleven. In hoofdzaak

*) De in de grafieken geteekende prijzen (goudprijzen) zijn maandgemiddelden, zoodat de curve dus niet de beweging van week tot week aangeeft.

werden uit Canada de Durum soorten ingevoerd, waarvan in de Vereenigde Staten een tekort bestaat.

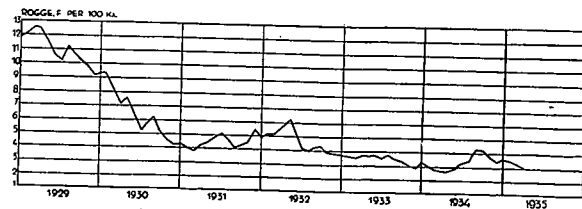
Niettegenstaande de kleinere oogsten in Europa, is de vraag naar overzeesche tarwe dusdanig tegengevallen, dat de verschepingen naar Europa vanaf begin Augustus tot nu toe kleiner geweest zijn dan in dezelfde periode van het vorige jaar. In den tijd voorafgaand aan de uitspraak in het bekende goudclausule-proces in Amerika zijn de zaken zeer stil geweest door de onzekerheid van die uitspraak, welke van grooten invloed kon zijn op de waardebeoordeling. Zoowel koopers als verkoopers wachtten toen den loop der gebeurtenissen af.

Een lichtpunt is de goede vraag naar tarwe in Oost-Azië geweest, waar groote hoeveelheden Australische en ook Argentijnsche tarwe werden gekocht. Deze vraag was echter niet in staat het prijspeil te verhoogen, kon alleen eene daling voorkomen. Gedurende den allerlaatsten tijd is eene verbetering van den toestand ingetreden. De vraag in Europa is verbeterd, de groote in Europeesche havens liggende voorraden zijn afgenomen en Australië en Argentinië zijn minder dringend aan de markt, terwijl daar de vraagprijzen verhoogd zijn. Tot half Maart waren de schommelingen aan de Argentijnsche termijnmarkt slechts gering, sedert zijn zij bijna dagelijks opgelopen. Aan de Rotterdamsche termijnmarkt, waar de eerste leveringstermijn steeds gedrukt was, is deze nu weer aanmerkelijk hooger dan in de eerste dagen van Januari.

In Canada worden de prijzen door regeeringsinmenging gesteund, en zijn zij hoog in verhouding tot andere tarwesorten. Zij zijn in dit kwartaal weinig veranderd en iets hooger dan in het begin van Januari.

ROGGE.

In het najaar van 1934 waren op betrekkelijk ruime schaal contracten afgesloten in Argentijnsche rogge van den nieuwen oogst, te verladen in het eerste kwartaal van 1935. Men meende, dat dan de inlandsche rogge grootendeels geruimd zou zijn en er voor geïmporteerde rogge weder vraag zou zijn. De opbrengst van den Argentijnschen oogst is zeer groot en toen de verschepingen op ruime schaal begonnen, bleek de vraag onvoldoende. Duitschland heeft geen Argentijnsche rogge nodig en Amerika koopt haast geen Argentijnsche rogge, doch voorziet zich van rogge in Polen, dat geregeld ladingen naar Amerika verscheept. De hoofdkoopers van Argentijnsche rogge zijn Nederland, België en Denemarken, welke landen het aanbod niet kunnen verwerken. De prijzen zijn

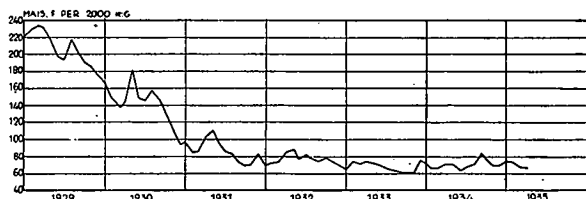

voortdurend gedaald, de aankomende onverkochte partijen moesten vaak ver beneden de remplaceringswaarde worden geruimd. Later is er eenige verbetering gekomen, toen het aanbod verminderde, omdat de afladers niet meer onverkocht durfden verschepen. De verbetering na het laagst bereikte punt is niet groot geweest en de stemming voor rogge bleef tot het einde van dit kwartaal gedrukt.

MAIS.

Ook voor maïs is de verwachte verbetering uitgebleven. De in Argentinië van den oogst 1934 nog aanwezige voorraden bleken grooter te zijn dan men meende. Er bleven geregelde aanvoeren komen, vermeerderd met ladingen Zuid-Afrikaansche maïs, welke te groot waren voor de sterk verminderde consumptie, en de markt was meestentijds overvoerd. De kwaliteit der aankomende partijen Platamaïs liet ge-

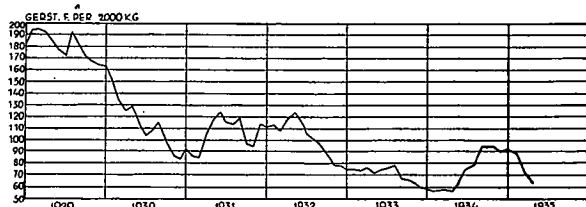
durende geruimen tijd te wenschen, waardoor de verkoop ook al niet gemakkelijker werd. De prijzen zijn sedert het begin van het jaar vrij aanzienlijk gedaald. Zelfs ruime verkoopen van Argentinië naar Amerika konden de prijzen niet doen verbeteren. Sedert is de kwaliteit weder verbeterd en zijn de verschepingen uit Argentinië van den ouden oogst werkelijk kleiner geworden. Daardoor konden de prijzen weder tot een iets hooger peil stijgen.

Van den Donau werd heel weinig maïs naar Nederland verscheept. De prijzen aan den Donau waren langen tijd te hoog voor export. Het clearing- en compensatieverdrag met Roemenië heeft geen zaken in maïs tengevolge gehad. De Roemeensche mone-taire maatregelen zijn van dien aard, dat zonder verdere afspraken met Roemenië, het Roemeensche graan wel niet naar Nederland zal komen. De vooruitzichten van den nieuwen Argentijnschen oogst zijn zeer gunstig en een record-opbrengst wordt verwacht. Zaken zijn gedaan op zomerverlading, doch niet in ruime mate. De prijzen daarvoor zijn weliswaar laag, doch de Argentijnsche prijzen staan nog boven het door de regeering vastgestelde minimum, en koopers zijn daarom huiverig groote inkoop te doen. Nu de eerste aanvoeren de Argentijnsche havens bereiken, is de handel in spoedige verlading van den nieuwen oogst levendiger geworden. Voor deze eerste posities wordt een premie boven de latere betaald.

GERST.

Uitsluitend Argentijnsche gerst voorziet in de Nederlandsche behoefte, nadat in het begin van het jaar nog aanwezige voorraden en aankomende partijen Perzische en Marokko gerst werden geruimd. De oogst van gerst in Argentinië is dit jaar zeer groot en tegen eind Januari begonnen de groote verschepingen, welke een sterken prijsval tengevolge hadden. Tot steeds verder dalende prijzen werden de aankomende partijen verkocht tot de waarde onder die voor maïs was gezakt. In de laatste weken is het aanbod minder geworden en hebben de prijzen iets kunnen stij-

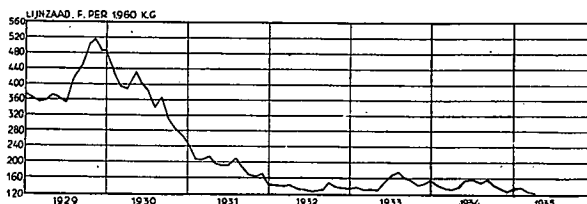

gen, doch de markt is nog steeds gedrukt en het kost den houders moeite hunne partijen te verkoopen. De eerste hand is op het oogenblik niet aan de markt, daar afladers hogere prijzen moeten vragen dan waarvoor de tweede hand gedwongen is te verkoopen. Duitschland heeft flinke hoeveelheden Argentijnsche gerst gekocht, doch de inkoop door Amerika zijn tot nog toe klein geweest.

LIJNZAAD.

De prijzen, die eind December nog f 128 per last waren, zijn op de berichten over een goeden Argentijnschen oogst in de laatste maanden langzamerhand gezakt en hebben hun laagste noteering (f 118 per last) ongeveer half Maart bereikt. Deze verlaagde prijzen van Argentijnsch lijnzaad zijn ontstaan door den druk van den binnenkomenden nieuwen oogst in Argentinië en de samenkoppeling van de Argentijnsche Peso aan het Pond Sterling, zoodat iedere ver-

laging van het Pond tegenover de goudvaluta's ook een verlaging in de Guldensprijzen heeft teweeggebracht.

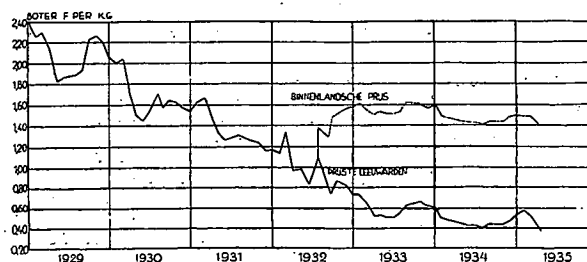

Opmerkelijk is, dat de aanvoeren naar Nederland in de eerste drie maanden van het jaar beïdend grooter zijn geweest dan gedurende de overeenkomstige periode van het vorig jaar. Alleen in de maand Februari is niet minder dan circa 100.000 tons in de Nederlandsche havens binnengekomen en deze groote aankomsten zijn vrijwel door de consumptie geabsorbeerd, zonder aanleiding te hebben gegeven tot geforceerde verkoopen. Intusschen is de nieuwe officieele Argentijnsche oogst-schatting bekend geworden, waaruit blijkt, dat de opbrengst op 1.958.000 tons geschat wordt tegenover een eerste raming van 1.840.000 tons en een totaalopbrengst van 1.440.000 tons het vorig jaar.

Tegenover dezen grooten oogst staat een uitgebreide vraag naar vrijwel alle havens van Europa en een zeer vergroote behoefte in Noord-Amerika. Argentinië heeft dit jaar tot eind Maart reeds niet minder dan 642.800 tons verscheept tegenover 527.000 tons het vorig jaar. Berichten over den nieuwen oogst in Britsch-Indië, die in het begin van het jaar ongunstig luiden, zijn sterk verbeterd en men rekent nu met een export-surplus van circa 300.000 tons. Tegenover dit normale surplus staat, dat de oogsten van koolzaad en grondnoten veel kleiner zijn dan het vorig jaar, zoodat het tekort aan olie door deze slechte oogsten waarschijnlijk gecompenseerd zal moeten worden door lijnolie.

BOTER.

Het jaar opende voor onze botermarkt onder gunstige condities. De boterpositie in Engeland gaf, in het bijzonder met het oog op de markt voor het koloniale product aanleiding tot een gematigd, doch sinds lang niet meer gekend optimisme. De koelhuisvoorraden waren reeds heel wat geslonken voor dezen tijd van het jaar en aanmerkelijk geringer dan een jaar tevoren. De productie op het zuidelijk halfrond wettigde de meening, dat er in het algemeen geen overmatige verschepingen meer waren te verwachten. Tenslotte begonnen de Ver. Staten als koper voor Nieuw-Zeelandsche boter op te treden, ter aanvulling van een door de droogteperiode in het afgelopen jaar veroorzaakt tekort op dat continent. Onder den invloed van het een en ander was de Engelsche markt gedurende de eerste helft van dit kwartaal zeer goed gedisponeerd en gaven de koloniale boters in vrijwel onafgebroken lijn een prijsverbetering te zien. Van 76/6 in het begin van Januari steeg b.v. de Nieuw-Zeelandsche boter te Londen tot 90/6 medio Februari. Onze Engelsche afzet had, onder deze verhoudingen, een bevredigend verloop en de prijzen onzer boter, welke reeds op het einde van het vorig kwartaal verhoogd waren, konden zich op dit niveau handhaven.

Van meer directen invloed op het gunstig verloop onzer botermarkt gedurende de eerste helft van dit kwartaal was intusschen de vlotte afzet naar Duitschland als ook naar België. In Duitschland handhaafde zich een levendige vraag naar Nederlandsche boter op onveranderde prijzen. Ook in België bleek een groote behoefte aan import te bestaan, en was men genoopt de licensietax op boter te verlagen, terwijl meer dan eens het contingent moest worden verhoogd.

Einde Januari was in verband met den vlotten afzet de statistische positie onzer botermarkt gunstig genoeg om tot een verlaging van het mengpercentage in de margarine van 25 op 15 pCt. over te gaan.

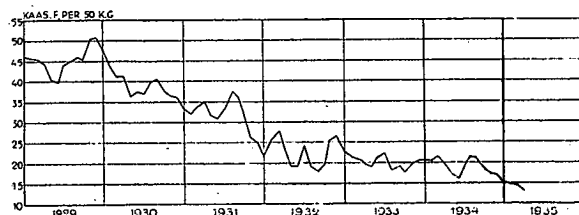
Einde Februari trad er een ommekeer in. Bijzonder nadeelige invloed ging uit van de omstandigheid, dat de betalingscontingenten voor den handel op Duitschland merkbaar moesten worden verminderd in verband met den achterstand op de clearingrekening. Zooals immer om dezen tijd van het jaar begon de productie sterk toe te nemen. In verband met deze beide omstandigheden waren wij meer dan ooit aangewezen op de andere afzetgebieden, waar intusschen de afzetverhoudingen voor ons zeer ongunstig waren geworden. Tegen alle verwachting in, ging de markt in Engeland plotseling in dalende richting. De prijzen liepen daar zeer sterk terug en daar hierop niet gerekend was, waren de koopers zeer terughoudend. Door het groote aanbod op deze markt moesten onze prijzen weer tot op Nieuw-Zeelandsch peil teruggebracht worden. België verlaagde in verband met zijn toegenomen binnenlandsche productie zijn Maartcontingent voor boter tot op een derde. Eind Maart konden eenige partijen boter aan Amerika verkocht worden. Na een vrijwel constante daling vanaf half Februari, waardoor onze prijzen zich aan het ongunstige wereldmarktniveau moesten aanpassen, sloot het kwartaal met een Leeuwarder Commissie Noteering van 35 centen. Op de binnenlandsche markt deden zich geen belangrijke wijzigingen voor.

Boter in tons.

	Invoer				Uitvoer			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
1e halfj.	3.792	310	129	—	8.400	17.283	20.744	—
2e „	437	347	403	—	11.977	11.090	16.142	—
1e kwart.	3.165	114	32	99	3.824	6.454	6.325	7.559
2e kwart.	627	196	98	—	4.577	10.829	14.419	—
3e kwart.	196	125	143	—	4.151	6.287	10.163	—
4e kwart.	241	232	260	—	7.826	4.803	5.979	—
Jan.	1.252	15	12	86	1.060	1.905	1.753	2.299
Febr. ..	1.606	58	8	—	853	1.916	1.703	2.042
Maart ..	307	41	13	12	1.911	2.633	2.870	3.218
April ..	266	128	15	—	1.600	2.407	3.847	—
Mei	110	21	38	—	1.881	4.047	5.522	—
Juni	251	47	45	—	1.096	4.375	5.050	—
Juli	74	24	39	—	1.128	2.952	4.181	—
Aug.	90	36	41	—	1.436	1.695	3.408	—
Sept.	32	64	63	—	1.587	1.641	2.574	—
Oct.	54	81	78	—	2.074	1.907	1.582	—
Nov.	112	75	83	—	2.496	1.459	1.879	—
Dec.	75	66	99	—	3.256	1.437	2.518	—

KAAS.

Gedurende de eerste twee maanden van dit kwartaal was de buitenlandse afzet wat de hoeveelheid betreft nog behoorlijk te noemen. Op enkele weken in Januari na was evenwel de handel op de verschillende markten uiterst flauw en vertoonden de prijzen een dalende beweging. Ook op de kaasmarkt heeft

een geforceerde vermindering van den afzet naar Duitschland een bijzonder ongunstigen invloed uitgeoefend. Op het einde van het kwartaal was de toestand dermate deplorabel, dat de ondermelk in kaas verwerkt nauwelijks of niet meer de kosten van de fabriekmatige verwerking opbracht.

Kaas in tons.

	Invoer				Uitvoer			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
1e halfj.	239	162	194	—	36.603	30.989	29.565	—
2e „	249	205	466	—	40.535	32.923	31.624	—
1e kwart.	128	90	108	90	16.302	15.953	13.184	14.107
2e kwart.	111	72	86	—	20.301	15.036	16.381	—
3e kwart.	109	95	366	—	22.161	17.855	16.881	—
4e kwart.	140	110	99	—	18.374	15.067	14.740	—
Jan.	37	27	31	30	5.883	4.910	4.426	5.526
Febr. ..	44	26	39	23	5.457	5.232	3.956	4.148
Maart ..	47	37	39	37	4.962	5.811	4.802	4.433
April ..	37	25	30	—	6.397	4.438	5.101	—
Mei	38	25	35	—	6.299	5.064	5.418	—
Juni	36	22	21	—	7.605	5.534	5.862	—
Juli	33	31	203	—	6.733	5.700	5.534	—
Aug.	39	22	137	—	7.325	6.402	5.915	—
Sept.	37	42	26	—	8.183	5.753	5.432	—
Oct.	51	34	34	—	7.804	5.529	5.101	—
Nov.	45	43	35	—	5.465	5.314	4.936	—
Dec.	44	33	30	—	5.105	4.224	4.703	—

TIN.

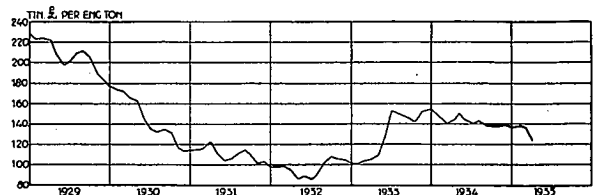
Als de belangrijkste gebeurtenis, welke in de beschouwde periode plaats vond, valt wel aan te merken het besluit van het International Tin Committee, genomen in haar vergadering op 14 Maart 1935 te Londen, om de exportquota te verhoogen van 40 op 45 pCt., ingaande 1 April 1935, voorloopig voor drie maanden.

Dit besluit kon genomen worden omdat de statistische positie gezond te noemen was. De voorraden daalden van 1 Januari tot ultimo Maart met ruim 4000 tons, de bufferstock buiten beschouwing latende.

De hoopvolle berichten uit Amerika, waarvan in ons vorig overzicht reeds sprake was, blijven aanhouden. De blikfabrieken werken daar op 90 tot 95 pCt. der volle capaciteit, terwijl wat de automobielproductie betreft, verwacht wordt, dat April een recordcijfer te zien zal geven. Toch dient men er voor te waken niet al te optimistisch te zijn, aangezien er nog te veel onzekere factoren op de wereldmarkt zijn, welke plotseling den loop der opleving in activiteit der tin verbruikende industrieën in ongunstigen zin kunnen doen wijzigen.

De 5 pCt. quota-verhoging beteekent een vermeerdering in de exporten der vier aan de restrictie deelnemende landen van 690 ton per maand. Het International Tin Committee publiceerde, dat een hoeveelheid van 7.476 ton door de betrokken landen in de bufferstock was ingebracht.

De cash-prijs te Londen steeg van 228½ op

1 Januari tot 234 op 1 Februari. 1) Daarna had een geleidelijke daling plaats tot 229½ op 19 Febr., waarop een scherpe daling volgde tot 215 op ulto. Febr.

Op 21 Maart werd een prijs van £ 209 cash genoteerd, doch sindsdien trad wederom geleidelijk een herstel in, zoodat ultimo Maart weder een prijs van £ 216 cash genoteerd werd. Deze verbetering ging in versneld tempo na het bekend worden der gunstige statistieken over Maart.

1) De grafiek heeft betrekking op prijzen in goud.

Een overzicht van de exporten der vijf „signatory countries” volgt hieronder.

	1934				1935	
	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal	Jan.	Febr.
Ned.-Indië	4.240	4.853	5.001	4.324	1.305	894
Malakka	7.707	8.990	9.587	7.843	3.289	2.139
Bolivia	4.548	4.918	5.504	5.664	1.545	1.407
Nigeria	995	1.293	1.486	1.161	491	341
Siam	2.656	1.880	3.184	2.437	1.300	865
	20.146	21.934	24.762	21.429	7.930	5.646

IJZER.

In het begin van 1935 zijn de producenten van ruwijzer in Frankrijk tot overeenstemming gekomen met betrekking tot de regeling van de prijzen en van den afzet in het binnenland. Het gevolg van deze overeenkomst was, dat de prijs van gieterij-ijzer en van hematiet met Frs. 50 steeg tot resp. Frs. 260 départ Longwy voor P.L. No. 3 en Frs. 360. franco Nord voor hematiet de moulage.

Naar aanleiding van deze belangrijke prijsstijging op de Fransche markt zou men ook op de exportmarkt voor Lux 3 een flinke stijging hebben mogen verwachten. De hogere opbrengst voor gieterij-ijzer op de Fransche markt en de toch zeker hier en daar wel uitgebreider vraag op de exportmarkt (b.v. Scandinavië) zou wel van eenigen invloed op het prijspeil op de exportmarkt geweest kunnen zijn. Een andere gunstige factor is er nog, n.l. dat Japan voor levering in 1935 groote hoeveelheden Britsch-Indisch en Russisch ijzer heeft gekocht, hetgeen zeker van invloed is op het aanbod van ruwijzer van deze herkomst op de Europeesche markt.

Aan den anderen kant zijn er echter factoren, die het prijspeil op de exportmarkt voor ruwijzer ongunstig beïnvloeden, zoodat niet alleen een prijsstijging niet mogelijk is gebleken, maar zelfs aan het eind van het vorige kwartaal het prijsniveau nog verder gedaald is.

In de eerste plaats moeten dan genoemd worden de steeds toenemende handelsbelemmeringen, die den verkoop van ruwijzer moeilijkheden in den weg leggen. Zoo heeft thans Italië, voorheen een zeer goede afnemer van ruwijzer uit West-Europa, den invoer van dit product sterk aan banden gelegd. Dan moet genoemd worden de recente devaluatie van den Belgischen Franc, waardoor als gevolg van de eventueel verminderde opbrengst van ruwijzer op de Belgische markt verkocht, het prijsniveau op de exportmarkt een ongunstigen invloed kan ondervinden.

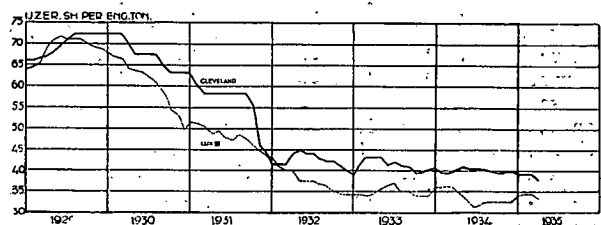
Tenslotte is de marktstemming gedrukt door de onzekerheid, die er bestaat ten aanzien van de toekomstige internationale kartelpolitiek der staalproducenten, die van indirecten invloed is op de ruwijzermarkt. Tengevolge van de behoefte van Duitschland den export uit te breiden, teneinde deviezen te sparen ten behoeve van zijn grondstoffenvoorziening, en mede als gevolg van de inlijving van het Saargebied bij Duitschland, streven de Deutsche staalproducenten naar uitbreiding van de exportquota in de verschillende internationale staalkartels. De Deutsche eischen zijn reeds oorzaak geweest van het springen van het Internationale Stalenbuizen-kartel. Moeilijkheden van denzelfden aard zijn ontstaan in het Internationale Ruwstaalkartel en in het Internationale Railskartel. Het Internationale Ruwstaalkartel moest bovendien nog het vraagstuk van den afzet van de daaronder vallende producten in Engeland oplossen. Voor de tweede maal zouden de onderhandelingen met de Engelsche producenten over de vaststelling van importquota voor continentaal staal in Engeland een aanvang nemen, toen de Engelsche regeering de invoerrechten voor halffabrikaten, staaf- en profielstaal, balken, strippen en rails van 33½ pCt. ad val. met ingang van 26 Maart verhoogde tot rechten, die varieeren van 2 tot 4 Pond Sterling per Engelsche ton.

De uitwerking van dezen maatregel op de leden

van het Irka was zoodanig, dat deze zeer spoedig over de aanhangig zijnde kwesties tot overeenstemming zijn gekomen. Waarschijnlijk zullen nieuwe besprekingen tusschen de Engelschen en de leden van het kartel plaats vinden, waarbij het dan in de eerste plaats zal gaan om de vaststelling van importquota voor de Engelsche markt en misschien ook in eenige Dominions (Britsch-Indië en Zuid-Afrika), waarbij het Irka dan eenige concessies zal moeten doen in ruil voor verlaging van de bestaande Engelsche invoerrechten.

De inlijving van het Saargebied bij Duitschland is ook van invloed geweest op die bepalingen, die sinds 1925 bestonden met betrekking tot de bescherming van elkanders markt tegen onderlingen invoer. Deze quota-overeenkomsten of z.g. „Kontingentabkommen” hadden betrekking op den uitvoer van ruwijzer en staal uit het Saarbekken naar Frankrijk en op den uitvoer van ruwijzer en staal uit Lotharingen naar Duitschland. Hierbij gold een zeker percentage van het Deutsche binnenlandsche verbruik als een maximum. Ook met Luxemburg en België heeft Duitschland zulke beschermingsovereenkomsten gesloten. De overeenkomsten tusschen Frankrijk en Duitschland en het Saargebied en Frankrijk zijn in den loop van het kwartaal opgezegd, met het gevolg, dat het geheele handelsverkeer in ruwijzer en staal tusschen Frankrijk en Duitschland inclusief het Saargebied werd stopgezet. Thans zijn echter nieuwe contingenten vastgesteld voor verschillende stalen producten, die onder het Irka vallen, wel een bewijs, dat het den leden van het Irka ernst is met hun pogingen de kartelovereenkomst te handhaven.

Van Engelsche concurrentie op de exportmarkt is, ondanks de daling van den koers van het Pond, weinig te merken. De producenten van Cleveland ijzer en van hematiet van de Oostkust concentreeren hun aandacht vooral op de binnenlandsche markt met zijn hooge prijsniveau. De prijs van Cleveland No. 3 werd gehandhaafd op 67/6 franco Middlesbrough, 70/3 franco Glasgow en 67/3 franco Falkirk. De niet genoteerde exportprijs voor dit product ligt verscheidene shillings lager. Dit is ook het geval met hematiet, dat voor het binnenland 67/6 franco Middlesbrough voor mixed nrs. doet, terwijl de exportnotering zwak op 62/- f.o.b. Middlesbrough staat.

De vraag naar ruwijzer op de Engelsche markt was in het eerste kwartaal teleurstellend. Verschillende contracten schijnen niet vernieuwd te zijn en producenten hebben dan ook ruwijzer moeten opslaan. Wat gieterij-ijzer betreft, zal deze opslag echter niet zoo spoedig grooten omvang aannemen, daar de productie nog altijd zeer beperkt is. De vraag naar stalen halffabrikaten, en afgewerkte producten, waaronder stalen gietwerk, is geleidelijk gezakt; tengevolge waarvan de vraag naar hematiet achteruit is geloopen. Ongetwijfeld staat de militante houding der Engelschen ten opzichte van het Irka in nauw verband met de ongunstige ontwikkeling op de Engelsche markt. Ook het feit, dat de Engelsche invoer van ijzer en staal, die van 1932 op 1933 van 1.6 miljoen ton tot 970.000 ton was gedaald, in 1934 tot bijna 1.4 miljoen gestegen is, spreekt een woordje mee.

Zooals gezegd, hebben de Fransche ruwijzerproducenten in Frankrijk overeenstemming bereikt ten opzichte van hun verkooppolitiek. Dit was reeds eerder het geval met de producenten van gieterij-ijzer. In Januari kwam ook een overeenkomst tusschen de

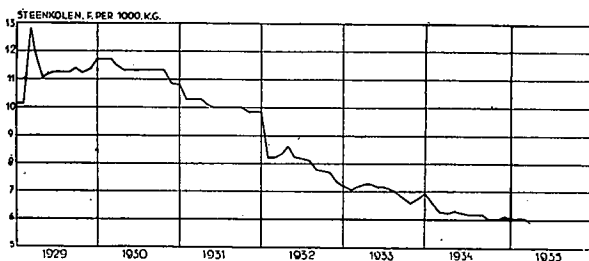

hematietproducenten tot stand, tengevolge waarvan de prijs van beide producten, zooals aan het begin van dit overzicht werd gezegd, met 50 frs. is gestegen. Intusschen hebben de hematietproducenten echter hun prijsvereenkomst weer laten varen, zonder dat dit evenwel op den prijs eenigen invloed uitoefende. Voor gieterij-ijzer bestaat dus nu een overeenkomst met betrekking tot de regeling van den verkoop en de prijzen; voor hematiet bestaat alleen nog een regeling met betrekking tot de quota voor de binnenlandsche markt.

STEENKOLEN.

Zooals wij nog gelegenheid hadden in ons vorig bericht aan te stippen, bleef de contingentteering van den invoer van steenkolen in Nederland ook dit jaar gehandhaafd, en wel voorloopig gedurende het eerste halfjaar eveneens op basis van 60 pCt. van het over de eerste helft 1933 ingevoerde kwantum. 60 pCt. vormt een minimum contingent, voor uitbreiding vatbaar, bij handelsovereenkomst met de verschillende importlanden te regelen. Viel Duitschland vorig jaar buiten de contingentteering door het bestaan van een handelsverdrag, dat 31 December jl. afliep, dit jaar wordt de invoer uit Duitschland bij een nieuw handelsverdrag met 5 pCt. verminderd en teruggebracht op 4 miljoen ton. Daartegenover staat, dat onze uitvoer ook minder zal zijn, tenslotte neerkomend op een winst van 100.000 ton voor de Nederlandsche mijnen. De invoer uit België werd ook iets beperkt, onze uitvoer naar dat land vastgesteld op 60.000 ton per maand, een achteruitgang van slechts 1000 ton per maand vergeleken bij vorig jaar. De met Engeland bestaande verdragen voorzien voor dit land een bepaald aandeel in onzen totalen invoer, hetwelk uiteraard, ook minder zal zijn dan vorig jaar, daar de invoer uit andere landen iets beperkt werd.

Bij de besprekingen in de Tweede Kamer over het kolenvraagstuk werd ook de aandacht besteed aan de oprichting van een centraal verkoopkantoor, voor welks oprichting intusschen door de regeering order gegeven werd. Dit centrale kantoor wordt gezegd goedkooper te kunnen werken dan de tot nu toe bestaande vijf of zes kantoren, terwijl het ook bij de productie regelend zou kunnen optreden. Een tweede punt van bespreking was de oprichting van een nieuwe „Kodibu” (kolen distributie), aan welke zoowel de importeurs als de Nederlandsche mijnen te leveren zouden hebben, en die voor buitenlandsche zoowel als voor Nederlandsche kolen een zoodanigen verkoopprijs zou bepalen, dat het mogelijk is aan de Limburgsche mijnen een redelijke opbrengst van hare producten te verzekeren. De verbruikers zouden dus een offer te brengen hebben om de Nederlandsche mijnen in leven te houden, want op de ingevoerde kolen zou een winst gemaakt moeten worden om de verliezen bij onze mijnen te dekken. Hoeveel de prijs zou stijgen is problematisch, men neemt aan, dat dit niet belangrijk zou hoeven te zijn, omdat de regeering invloed zou hebben op de vaststelling der prijzen, en dus voor de belangen van de verbruikers zou kunnen waken.

Het optimisme, waarmede men in Engeland het nieuwe jaar inging, heeft zich in Januari waar gemaakt. De export steeg van 3,07 miljoen ton in December 1934 tot 3,4 miljoen ton in Januari. Hoe bitter stelde echter de maand Februari teleur, toen

bleek, dat de uitvoer van Engeland met niet minder dan 600.000 ton gedaald was tot 2,8 miljoen ton. Eind Februari kwam als een donderslag aan helderen hemel het bericht, dat Italië zijn koleninvoer tot 35 pCt. beperkt had. Dit was een geweldige slag voor Engeland, dat in Italië één van zijn beste afnemers vond, en tot nu toe open terrein, waar slechts rekening te houden was met de Poolsche en Westfaalsche concurrentie. Het phenomeen wordt nu in Engeland beleefd, dat schepen, waaronder ook Engelsche, die in Engeland hun inkomende ladingen gelost hebben, in ballast naar Dantzig of Rotterdam gaan om daar voor Italië te laden. Onderhandelingen werden door de Engelsche regeering met Italië aangeknoopt, en op 19 Maart werd, hangende een definitieve overeenkomst, het Engelsche contingent voorloopig verhoogd tot 80 pCt.

De Anglo-Poolsche kolenovereenkomst, waarvan veel heil verwacht werd, is tot nu toe geen merkbaar voordeel gebleken. De anthracietmijnen in Wales hebben haar export naar Canada hervat. Partieele stakingen zijn in Zuid-Wales nog steeds aan de orde van den dag; en verschillende mijnen liggen tengevolge hiervan zelfs geheel stil. Veel uitzicht op afdoende oplossingen bestaat er nog niet.

Duitschland handhaaft zijn productie en uitvoer vrijwel. Het aantal mijnwerkers stijgt gestadig, in tegenstelling b.v. met Nederland waar dit regelmatig minder wordt. De Westfaalsche mijnen betaalden in Februari R.M. 3,96 Umlage, tegen R.M. 4,04 in Januari en R.M. 4 in December jl.

In Frankrijk steeg de productie, het verbruik nam echter af. De spoorwegen nemen proeven met met kolen gestookte locomotieven, die sneller moeten rijden dan de snelste Diesel- of elektrische machines.

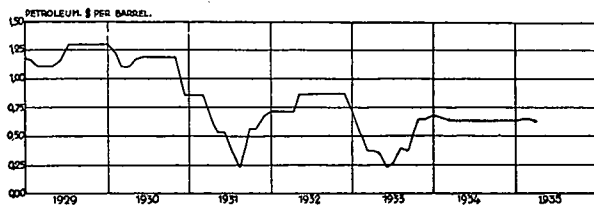
Over de werking van het in België opgerichte Nationale Steenkolenkantoor, dat de prijzen en quota vaststelt en de klauten verdeelt, is men niet tevreden. De verbruikers niet, omdat de prijzen van industriële huisbrandkolen verhoogd worden, terwijl indertijd bij de oprichting van het kantoor verzekerd werd, dat er geen prijsverhoging zou komen. De producenten niet, omdat men meent, dat het kantoor dictatorische neigingen gaat vertoonen.

PETROLEUM.

De internationale petroleummarkt had gedurende de verslagperiode een eenigszins weifelend voorkomen, doch tegen het einde van Maart trad er een herstel in. De zwakkere tendens hield o.a. verband met de uitspraak van het U. S. Supreme Court in het proces van een kleinere petroleummaatschappij inzake de geldigheid van het federale transportverbod voor illegaal gewonnen olie. Het Hof verklaarde, dat de betreffende clause (9c) van de Nira niet in overeenstemming met de grondwet was, doch gaf tevens te kennen, hoe de wet zou kunnen worden geamendeerd, om wél met de grondwet in overeenstemming te zijn. Volgens de clause 9c had de President de bevoegdheid een dergelijk verbod uit te vaardigen, hetgeen het Hof als een ontoelaatbare delegatie van wetgevende bevoegdheden aan de uitvoerende macht beschouwde. De wet werd daarom aldus geamendeerd, dat het Congres het transport van olie, gewonnen in strijd met wettelijke bepalingen, verbood, en slechts de doorvoering van dit verbod aan den President, die aldus niet meer onbeperkte machtiging verkreeg, opdroeg. Nadat deze zaak geregeld was, hernam de z.g. „tender board”, een lichaam, dat transportvergunningen afgeeft, die echter slechts worden uitgereikt, indien er aangevoerd is, dat de te verzenden olie wettelijk is geproduceerd, weer zijn functie.

Voorts kwamen de gouverneurs der petroleumproducerende Staten der Unie na drie conferenties tot de overtuiging, dat de overproductie het best door middel van een z.g. „compact”, d.w.z. een verdrag tusschen de afzonderlijke Staten der Federatie,

waaraan het Congres zijn goedkeuring moet hechten, zou kunnen worden bestreden. Op deze, door den gouverneur van Oklahoma, Mr. Marland, een bekend petroleumindustrieel, bijeengeroepen conferenties, was het feitelijk de nog jeugdige gouverneur van Texas, Mr. Allred, die den toon aangaf en die vooral den nadruk daarop vestigde, dat het „compact” slechts overproductie, verkwisting, diende te bestrijden, niet echter prijsverhoogingen mocht beoogen. De sluiting van dergelijke „compacts” had reeds President Hoover als middel tot wering der overproductie voorgesteld, echter weinig bijval ermee geogst, omdat de afzonderlijke Staten zich liefst niet wilden binden, en de petroleumindustrie maar weinig voor een controle, in welken vorm ook, voelde. Nu, eenige jaren, die meestal verliesjaren waren, verder, en met het feit voor oogen, dat Staatssecretaris Ickes, die de toestanden liefst met de petroleumindustrie, maar, als dit niet kan, zonder of zelfs tegen haar wenscht te verbeteren, het plan koestert, de petroleumindustrie tot een industrie van „public utility” te doen verklaren, hetgeen scherpe controle op haar gedragingen meebrengt, zou zij wel de totstandkoming van een compact prefereren. De kans, dat het werkelijk tot een controle der Amerikaansche petroleumindustrie volgens de voor de public utilities geldige principes komt, wordt echter in sommige vakkringen niet al te groot geacht.

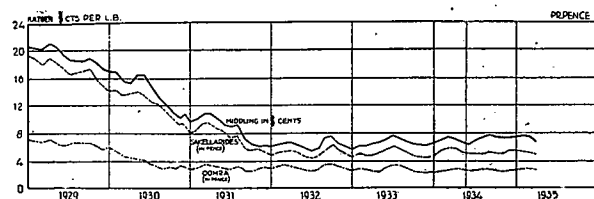

Voor zoover de nu reeds bekende jaarverslagen over 1934 een oordeel mogelijk maken, kan worden gezegd, dat de resultaten (ondanks den benzine-oorlog in het vierde kwartaal) belangrijk beter waren dan in 1933. Er was een vrij groote toeneming van het benzineverbruik te constateeren, die zich ook in 1935 heeft voortgezet.

De productie der meeste landen is in 1934 niet onbelangrijk hooger geweest dan in 1933, en men kan deze toeneming op iets meer dan 5½ pCt. schatten, aangezien de voorloopige productiecijfers voor 1934 en de definitieve voor 1933 1.497.86 miljoen barrels en 1.417.55 miljoen barrels beloopten. Tot de groote productielanden met de sterkst gestegen olie-winning behooren Venezuela, Rusland en Roemenië.

KATOEN.

Prijzen voor ruwe katoen hebben in de eerste twee maanden van het afgelopen kwartaal slechts zeer weinig gefluctueerd. De prijs van U. S. Middling loco te Rotterdam, die op 2 Januari 24 cent per ½ kg bedroeg, was op 11 Maart met zeer kleine fluctuaties nog 23 cent. Toen trad plotseling een scherpe daling in op berichten uit New-York, dat de Amerikaansche regeering voornemens was verandering te brengen in haar steunactie van de katoenmarkt. Prijzen in New-York daalden op 12 Maart meer dan 1 Am. cent per lb. en ook na dien tijd bleef de markt flauw, zoodat de prijs te Rotterdam op 31 Maart tot 21½ cent per ½ kg gedaald was.

Over het algemeen zijn prijzen van Amerikaansche katoen nog te hoog in verhouding tot andere katoensoorten, als b.v. Brazil-, Oost-Indische en Egypti-

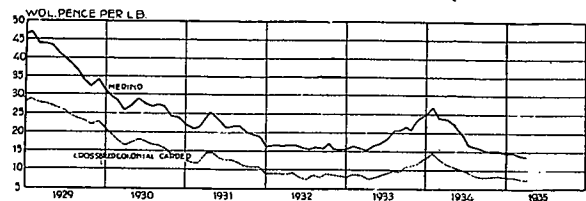
sche, zoodat de consumptie zich hoe langer hoe meer op de andere soorten concentreert en het percentage Amerikaansche katoen van het wereldverbruik ook in het afgelopen halfjaar weer minder is dan een jaar geleden.

Als men in de Vereenigde Staten prijs blijft stellen op een verhooging van het wereldverbruik van Amerikaansche katoen, zal men de prijzen ten opzichte van de andere katoensoorten moeten herzien.

WOL.

De stemming van de markt gedurende het eerste kwartaal van 1935 was in het begin kalm, later echter min of meer nerveus, als gevolg van de verwachte gebeurtenissen in België, welke niet alleen aldaar, doch ook in andere landen tot een vlucht in goederen leidden.

De prijzen liepen in de eerste twee maanden van

het afgelopen kwartaal iets terug, om daarna sterk op te loopen. De omzetten waren normaal.

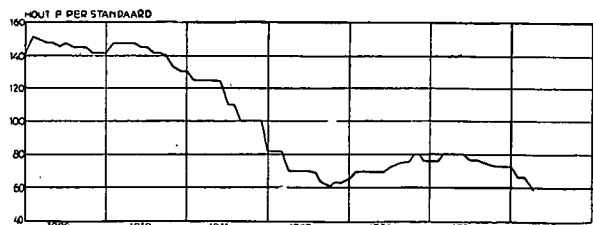
HOUT.

Sedert ons laatste bericht is de toestand in den houthandel zeer zeker niet verbeterd. De importeurs zitten nog steeds met te groote voorraden, terwijl de vraag onvoldoende is. Er kunnen geen prijzen worden gemaakt, daar er van verschillende kanten teveel aanbod is. Er is namelijk in 1934 weer teveel geïmporteerd en men vraagt zich af, wanneer hieraan een einde zal komen.

De toestand in de bouwerij is nog altijd slecht, hetgeen ook al weer van invloed is op den houthandel. Met onzen export is het niet veel beter gesteld, doordat ook de kistenfabrieken klagen over gebrek aan werk, terwijl aan hetgeen wordt afgeleverd zoo goed als niets wordt verdiend.

Tenslotte hebben de Russen, die dit jaar al zeer laat met hun noteeringen zijn gekomen, de prijzen voor vurenhout zeer aanzienlijk verlaagd, nl. op f 71.50 per std. voor 7" c.i.f., zoodat er f.o.b. niet eens f 60 overblijft. Wanneer dus de Finnen en Zweden willen concurreeren, zullen de meeste afladers onder de Russische noteeringen moeten blijven.

Waar verleden jaar prijzen zijn betaald van f 97 tot f 86 voor Russisch hout, ligt het voor de hand, dat er hier en daar op overgebleven partijen nogal wat moet worden afgeschreven. Het seizoen 1935 begint dan ook zeer slecht en het laat zich niet aanzien, dat hierin spoedig eenige verbetering zal komen.

Van Finland en Zweden is er nog maar weinig gekocht, daar er in de eerste plaats geen behoefte aan hout is en men ten tweede eerst weten wilde, met welke prijzen de Russen zouden uitkomen.

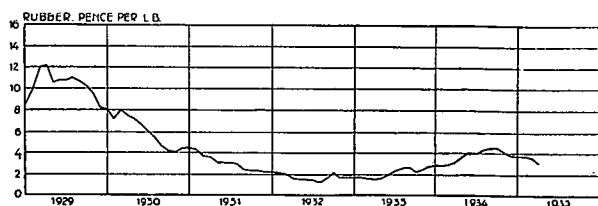
Daar de prijzen voor vurenhout in Engeland op het laatste oogenblik nog met 20/- per std. werden verlaagd tengevolge van het wegvallen van de z.g. „fall-clause”, hebben de Russen het blijkbaar noodig geacht ook voor Nederland zeer lage prijzen vast te stellen, teneinde hierdoor de koopers te kunnen bewegen een zoo groot mogelijk kwantum af te slui-

ten. Het staat evenwel te bezien, of de Nederlandsche koopers, in verband met den tegenwoordigen toestand, zich door de lage prijzen ertoe zullen laten bewegen ook ditmaal meer hout te importeeren dan noodig is om aan de zeer matige vraag te voldoen.

RUBBER.

Van de twee beslissingen, die de Internationale Rubber-Regelings-Commissie in de verslagperiode betreffende de productie-hoeveelheden heeft genomen, heeft de tweede in breeden kring veel meer voldoening geschonken dan de eerste. Immers werd in dit eerste besluit de geoorloofde uitvoer voor het tweede kwartaal op 75 pCt. der standaardproductie gehandhaafd en eerst voor het derde op 70 pCt. verlaagd, terwijl het tweede besluit een verlaging van het percentage gedurende het tweede kwartaal op 70 en voor de overige maanden van het jaar op 65 pCt. voorschrijft. Deze laatste beslissing werd algemeen als een teeken van verhoogde activiteit der commissie opgevat, en is genomen tengevolge van een daling van den rubberprijs, die op het laagste niveau sinds de invoering der restrictie belandde, ja zelfs lager was dan onmiddellijk daarvoor. Deze daling hield verband met een minder gunstige raming van het verbruik en met de veld winnende overtuiging, dat de consumptie in Amerika te optimistisch was geschat.

Ondanks de zeer gunstige cijfers der automobielproductie in de Vereenigde Staten — in Januari en Februari werden aldaar 292.770 en 340.540 personen- en vrachtauto's geproduceerd tegen 160.690 en 235.350 in dezelfde twee maanden van 1934 en 78.420 en 183.070 stuks in November en December 1934 — hebben verscheidene bandenproducenten zich genoodzaakt gezien, den werktijd te beperken, en men schat nu het Amerikaansche verbruik in de voorjaarsmaanden gemiddeld 10.000 ton lager dan vroeger. Misschien werd de daling nog verscherpt door de moeilijkheden, veroorzaakt door de peper- en de schellak-crisis.

Hoe dan ook, de Commissie vond in de prijsdaling aanleiding haar eerste beslissing te wijzigen, en deze stap werd zoowel van Nederlandsche als ook van Engelsche zijde met instemming begroet. Hij was zeker ook voor de Nederlandsch-Indische regering niet onwelkom, omdat de remuneratie der inlandsche producenten tengevolge van de prijsdaling en rekening houdende met het uitvoerrecht, buitengewoon gering was geworden.

Met deze in principe welwillende houding van het Ned.-Indische Gouvernement was de beslissing van het Departement van Economische Zaken, om het percentage voor de restrictie gedurende de tweede licentieperiode (het tweede kwartaal) op 25 te handhaven, slechts schijnbaar in strijd. Want deze, tegenover de algemeene regeling te geringe, restrictie zal gedurende de derde licentieperiode door een extra verscherping der restrictie worden gecompenseerd. Ook werd deze tijdelijke afwijking van het algemeen geldige restrictie-percentage slechts met het oog op bestaande praktische moeilijkheden goedgekeurd, vermoedelijk om de voorbereiding der nieuwe verdeling der quota's niet te verstoren.

Het feit, dat de Amerikaansche consumptie in het voorjaar 1935 te gunstig was geschat, zou beteekenen, dat het doel, dat men in 1935 wenschte te bereiken, n.l. vermindering der voorraden met 100.000 ton, niet had kunnen worden bereikt en men slechts op een vermindering van pl.m. 60.000 ton had mogen

rekenen. De verscherping der restrictie met 5 pCt. gedurende de laatste drie kwartalen van 1935 zal echter een vermindering der uitvoeren met ongeveer 40.000 ton tengevolge hebben, zoodat, indien althans geen andere teleurstellingen zich voordoen, het beoogde doel toch nog zou kunnen worden bereikt.

De voorraden buiten de restrictie-gebieden bereikten eind Februari 648.506 ton tegen 659.905 ton op 31 Januari 1935, 667.701 ton eind 1934 en 676.731 ton op 31 Mei 1934 (begin der restrictie).

Het Amerikaansche rubberverbruik beliep in Januari 47.103 ton en in Februari 43.187 ton (Februari 1934: 40.609 ton). De consumptie van geregenereerde rubber was 11.261 en 9736 (Februari 1934: 7645) ton.

De wereldproductie van plantagerubber beliep in Januari 73.446 (Jan. 1934: 80.627 en December 1934: 90.988) ton.

SUIKER.

Al hebben er geen bijzondere gebeurtenissen op de suikermarkt plaats gehad, zoo mag toch wel geweest worden op teekenen van een verbeterde tendens. Dat deze zich niet heeft gemanifesteerd in eene prijsstijging van beteekenis heeft zijn oorzaken en wel in de eerste plaats de eind Januari in Londen begonnen pepercrisis in Mincing Lane, dat ook het suikercentrum der City is, dan de val van het Pond van f 7.25 begin Februari naar f 6.90 begin Maart en tenslotte de hernieuwde spanning op politiek gebied.

Van belang voor de statistische positie der naaste toekomst zijn o.a. de oogstvooruitzichten en onverkochte voorraden. Wat de oogsten betreft, zal Cuba ongeveer evenveel produceren als verleden jaar, terwijl Java weer belangrijk minder zal produceren, n.l. ca. 500.000 tons. In Europa zullen de oogsten over het algemeen ingekrompen worden, aangezien bij de exporteerende landen het inzicht veld wint, dat de gedwongen export, zooals deze tot dusver ten koste van zware verliezen plaats vond, moet verminderen, zoo niet ophouden.

Aan den anderen kant kon Java uit zijn voorraden gedurende Januari heel veel verkoopen en wel hoofdzakelijk naar Britsch-Indië. De plotselinge kooplust uit dit oude afzetgebied was een gevolg van het feit, dat het weer in sommige streken zich dermate ongunstig ontwikkelde, dat de suikeroogst bij lange niet de raming zal kunnen halen. De vraagprijs voor Javasuiker kon daardoor gaandeweg verhoogd worden tot f 3.50 en f 3.55 voor resp. West- en Oostkust van Britsch-Indië, hetgeen 65 à 70 cent hooger is dan het laagste punt in November jl.

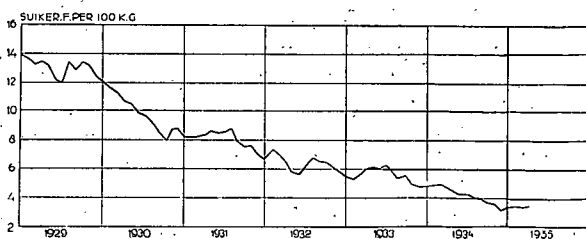
De afzet van Cubasuiker blijft eveneens een punt van belang en het is interessant te vermelden, dat een regeeringscommissie geadviseerd heeft om voortaan de exportquota voor andere landen dan de Ver. Staten gedeeltelijk tot melasse te verwerken, waarvoor in de Ver. Staten een ruime vraag zou bestaan. Men is van meening, dat de Ver. Staten geen grooter quotum voor den invoer van Cubasuiker zouden toestaan dan de bestaande hoeveelheid na alles wat de Ver. Staten gedaan hebben om de Cubasuikerindustrie te helpen. Begin van het jaar werden de minimumprijzen voor verkoopen naar de Ver. Staten opgeheven.

De New-Yorksche termijnmarkt opende in Januari vast met 1.92 d.c. voor Maart. De daaropvolgende schommelingen waren van geringe beteekenis totdat tegen midden Februari de markt een bepaald vast aanzien verkreeg tengevolge van verbeterden kooplust voor ruwe suiker, terwijl ook de uitspraak in het goudclausuleproces een gunstigen invloed scheen uit te oefenen. De noteeringen trokken heel geleidelijk aan en belandden, na een kleine reactie tegen half Maart, op 2.18 voor Mei en 2.33 voor December.

De Londensche markt gaf een ietwat afwijkend beeld te zien. Nadat de stemming gedurende de eerste helft van Januari vast was en de prijzen iets konden verbeteren, vond tengevolge van de pepercrisis een

scherpe reactie plaats, gevolgd door een periode gedurende welke een loome stemming de overhand had. De daling van het Pond bracht een geringe verbetering in de noteringen. De groote raffineurs zijn het echter, die telkens weer de markt in toom houden en een prijsherstel weten tegen te gaan. Tegen het einde van het kwartaal kon echter de Engelsche markt zich niet meer aan de algemeene betere stemming onttrekken. De Regeering heeft intusschen bekend gemaakt, dat zij de subsidie voor de inheemsche bietindustrie tijdelijk nog zal voortzetten.

Ook hier te lande heeft de Regeering geen wijziging gebracht in haar gedragslijn t.o.v. de bietsuikerindustrie. De Amsterdamsche markt bleef na een kleine inzinking in Februari zeer rustig. In Maart was echter een krachtige ondertoon merkbaar en de noteringen trokken dan ook flink aan vanaf het midden van de maand. Het slot was f 0.50 hooger dan het niveau van einde Februari met f 4½ voor Augustus en f 4¼ voor December, waartoe afdoeningen plaats hadden.

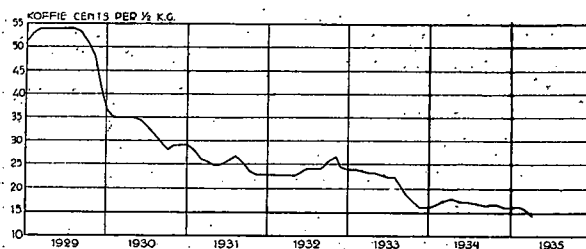

Zooals boven reeds gemeld, werden in Java gedurende Januari belangrijke hoeveelheden verkocht tot stijgende prijzen, hoofdzakelijk naar Britsch-Indië. In Februari en Maart kon echter slechts weinig verkocht worden, waardoor het totaal in dit kwartaal afgedane hoeveelheden op ongeveer 600.000 tons komt te staan. De vraagprijzen werden door de Nivas gedurende de laatste week opnieuw verhoogd.

De aanplant in dit jaar is voorloopig bepaald voor een oogst in 1936 van ca. 455.000 tons, doch het is niet onwaarschijnlijk, dat dit alsnog verhoogd zal worden. Het Nederlandsch-Indische Gouvernement heeft zich intusschen voor instandhouding der Nivas na 1 April 1936 uitgesproken.

KOFFIE.

In den loop van het eerste kwartaal daalde de notering van loco Robusta van 16 op 14½ ct. per ½ Kgr. en die van loco Superior Santos van 17½ op 16 ct.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië bewogen zich voortdurend in dalende richting. De prijs voor goed beschreven Superior Santos liep terug van 7.— goud-dollar per cwt. tot 5.50 en die voor Rio type New-York 7 met beschrijving van 5.90 tot 4.60 goud-dollar per cwt., alles prompte verscheeping.

De cifprijs op prompte verscheeping van Nederlandsch-Indië daalde voor Robusta W.I.B. f.a.q. van 14½ op 13½ ct. en die van ongewasschen Palembang Robusta van 10½ op 9½ ct.

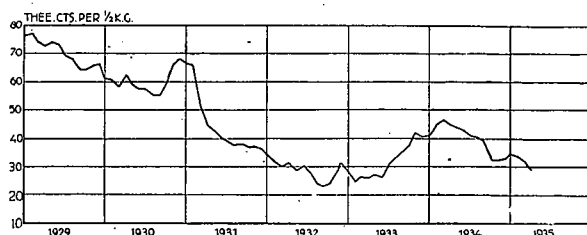
De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt zakten 3½ à 4½ ct. in.

Gedurende dit kwartaal verkeerde het artikel steeds in gedrukte stemming tengevolge van de voortdurend lager afkomende aanbiedingen van Brazilië en Centraal-Amerika. De handel had over het algemeen weinig te beteekenen, eensdeels wegens de nog steeds

bestaande en zelfs toenemende belemmeringen van den export, en anderdeels omdat de vraag voor binnenlandsche behoefte te lijden heeft door de gereserveerde houding der branders, welke zich slechts van het hoog noodige voorzien.

THEE.

Het prijsverloop op de theemarkt gedurende het eerste kwartaal is wel teleurstellend geweest. Hieronder volgen de Amsterdamsche veilinggemiddelden (cents per ½ kilo), waarnaast die van vorige jaren. Daarbij valt te bedenken, dat de theerestrictie in Juni 1933 werd ingevoerd wegens de tevoren geldende, verlieslatende prijzen en dat het internationale restrictie-percentagete per 1 April a.s. met 5 pCt. wordt verhoogd tot 17½ pCt. op de standaard-quota. Daartegenover wist men in het eerste kwartaal van 1934, dat het restrictie-percentagete van 15 pCt. per 1 April zou worden verlaagd tot 12½ pCt. Niet vergeten mag echter worden, dat de mindere uitvoer der restrictie-periode 1934/35, die in 1935/36 bij het totale uitvoer-quotum mag worden gevoegd, de restrictie-verzwaren voor een deel ongedaan kan maken.

Uit deze grafiek blijkt, dat wij niet ver meer af zijn van het niveau, geldende vlak vóór de restrictie werd afgekondigd. Inmiddels is de totale potentieele productie van Nederlandsch-Indië zóó gestegen, dat er na 1 April a.s. intern 41.46 pCt. moet worden beperkt om niet boven het internationaal toegestane uitvoerquantum te komen, een zwaar offer vooral voor die ondernemingen, die hare arealen niet hebben uitgebreid in de basisjaren en tegenover wier beperking dus niet eenige compensatie staat in den vorm van oplopende (potentiele) standaardproducties.

De nog steeds verder gaande inkrimping van den handel in goederen, die niet voor zelfverdediging onontbeerlijk zijn, is grootendeels verantwoordelijk voor dezen gang van zaken. Voorts heeft het voorloopig afspringen der onderhandelingen met Rusland over de leverantie op een-jarig crediet van 40 miljoen pond thee het aspect ongunstig beïnvloed. Terwijl b.v. in Duitschland de behoefte aan thee groot is, kan daaraan tengevolge der handelsbelemmeringen niet worden voldaan. De Nederlandsche Regeering verraste nl. den handel bij den aanvang van het jaar met een gedwongen drastische beperking van den thee-export naar Duitschland, dat een goede afnemer van onze markt was.

De groote fluctuaties van het Engelsche Pond kwamen de onzekerheid op de theemarkt voor de Nederlandsche belanghebbenden nog vergrooten. Het gevolg is o.m. geweest, dat de Amsterdamsche noteringen soms boven, soms weer onder het Londensche prijsniveau kwamen te liggen.

De thee-voorraden in Engeland blijven op een hoog niveau:

	In miljoenen lbs.		
	1933	1934	1935
ult. Januari	316	294	305
„ Februari	311	287	300

Te Amsterdam lagen per ult. Februari 85.426 kisten thee tegen 77.765 kisten in 1934 en 98.641 kisten in 1933.

De voorraad-toeneming ten opzichte van 1934 moet vooral worden toegeschreven aan den teruggang van den uitvoer, die zich zowel in Engeland als ten onzent in Februari duidelijk manifesteerde.

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN DUITSCHLAND, FRANKRIJK, GROOT-BRITANNIË, ZWITSERLAND EN DE VEREENIGDE STATEN.

(Samengesteld in overleg met het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage.)

Duitschland.

De divergentie in de beweging der indices voor de voortbrenging van productiemiddelen en voor die van verbruiksgoederen, waarvan wij reeds in het vorige bericht de tendens aanwezen, zette zich in de afgelopen maanden in zeer versterkte mate voort. De productie van kapitaalgoederen, welke zich in de periode Juli—November 1934 op een tamelijk hoog niveau bleef handhaven (ca. 84 tegen 58.5 in 1933 en 50.2 in 1932), doch vooral tengevolge van de invoermoeilijkheden geen noemenswaardige vermeerdering meer vertoonde, is opnieuw gestegen, waardoor de index in Jan. 1935 zelfs op 90.7 kwam. De voortbrenging van verbruiksgoederen daarentegen nam na een voortdurende stijging van 77.6 in Jan. 1933 tot 101.8 in Juni 1934, nadien af, bedroeg in November 1934 91.2 en was in Jan. 1935 reeds tot 82.6 gedaald, een niveau dat weinig hoger ligt dan dat van begin 1933. De toegenomen activiteit der basisproductie, blijkt uit de productie-gegevens van eenige der samenstellende factoren:

	Indexcijfers 1928 = 100.			
	Jan. 1933	Jan. 1934	Juni 1934	Jan. 1935
ijzer	40.3	54.3	74.1	88.1
staal	44.1	66.5	81.5	92.3
machines	31.0	41.9	69.1	81.5 *)

*) Dec. 1934.

Parallel met de ontwikkeling der productie groeide de omvang van het verkeer, hetwelk gedurende eenige maanden van het afgelopen jaar eveneens een aarzelend vertoonde, doch zich daarna weer herstelde.

De toeneming van het verbruik, welke ruim een half jaar na de stijging der productie een aanvang nam, uitte zich eerst in 1934 in duidelijk waarneembaren vorm. De stagnatie in de productie gedurende de laatste maanden van 1934 veroorzaakte in de sfeer van het verbruik juist een tegengestelde beweging. De vrees voor grondstoffen-gebrek had een „hamstergolf” tengevolge, waardoor de omzetcijfers in het najaar sprongsgewijze stegen. De kerstinkopen veroorzaakten diengevolge een minder duidelijke opleving dan de cijfers over het geheele jaar zouden doen verwachten.

In pCt. van dezelfde periode van het voorafgaande jaar.

	1933	1934	Oct.	Dec.
	1932	1933	'34-'33	'34-'33
Totaal omzetten kleinhandel	96.3	112.0	122.0	106.0
Textiel (totaal)	100.7	117.7	137.0	108.8
Ondergoed	98.4	123.4	159.1	109.1
Kledingstoffen	101.8	125.5	153.9	114.9
Schoenen	104.2	105.0	114.9	89.0
Levensmiddelen	96.4	105.5	109.4	103.4

Een symptoom van de binnenlandsche opleving is de gunstige ontwikkeling van de opbrengsten der Rijksbelastingen, waarvan de loon-, omzet-, wissel- en verkeersbelastingen de meest markante toenemingen te zien geven. De eerste drie kwartalen van het belastingjaar gaven reeds een totale opbrengst van 6.093.5 miljoen R.M. tegenover 5.147.8 miljoen in dezelfde periode van het afgelopen jaar.

De werkloosheid had gedurende den winter een minder gunstig beloop dan in het vorige jaar, doch is nu weer aan het afnemen en bedroeg in Februari 2.765 miljoen tegen 3.373 in Februari 1934. De snelheid der daling is aan het afnemen, hetgeen ook blijkt uit het feit, dat er in December 1934 nog 1.455 miljoen werklozen minder waren dan in December 1933, terwijl de Februaricijfers nog maar een verschil van 0.608 miljoen te zien geven.

De prijsgegevens vertoonden weinig verandering. De kosten van levensonderhoud zijn iets gestegen.

De groote onzekerheid voor de verdere ontwikkeling vormt nog steeds de stand van de handelsbalans. De aanhoudend groeiende invoeroverschotten noopten de regeering nog in begin 1934 tot een verscherpte „Devisenreparatie” over te gaan, waardoor evenwel het beoogde resultaat niet werd verkregen. In September 1934 werd daarom met het „Neue Plan” een nieuwe richting ingeslagen. Dit had tot strekking voor den invoer slechts dan deviezen af te geven, voorzover deze beschikbaar waren. Invoer zonder „Devisenbescheinigung” had weinig zin, daar het tijdstip der betaling dan geheel onzeker was. Zoodoende zou theoretisch een passief saldo onmogelijk worden. De maanden October en November gaven dan ook weer, zij het geringe, uitvoersaldi te zien. Sedert December overtrof echter de invoer den uitvoer weer aanzienlijk. Het invoeroverschot steeg tot Februari tot 207 miljoen R.M., terwijl het in dezelfde periode een jaar geleden 5 miljoen R.M. bedroeg. De verklaring van dit verschijnsel moet volgens de Duitse regeering gezocht worden in de veel toegepaste compensatie-zaken, waarbij de uitvoer dikwijls eenige maanden na den invoer plaats vindt. De z.g. „Rohstoffkreditgeschäfte” waarbij de grondstof in Duitschland verwerkt en daarna weer geëxporteerd wordt, kunnen eveneens tot de passivering van de handelsbalans bijgedragen hebben. In hoeverre deze verklaringen juist zijn, zullen de komende maanden moeten aantonen.

De omvang der compensatie-transacties kan uit de statistiek niet worden nagegaan, doch het feit, dat de invoer der z.g. „belangrijke grondstoffen” in de laatste maanden abnormaal groote afmetingen heeft aangenomen, en soms zelfs tegen boven het wereldmarkt-prijsniveau liggende prijzen, doet veronderstellen, dat een belangrijk deel van den buitenlandschen handel in compensatie wordt afgewikkeld. Daar de totale export zich in dalende richting beweegt, wordt hierdoor de invoer van andere goederen door gebrek aan deviezen zeer bemoeilijkt. De passieve handelsbalans gaf aan de betalingsbalans een nieuw aspect.

	1933	1934 *)
	In miljarden R.M.	
handelsbalans	+ 0.67	— 0.25
diensten	+ 0.23	+ 0.25
rentebetalingen (incl. Dawes en Young)	— 0.85	— 0.55
	+ 0.05	— 0.55

*) 11 maanden.

De moeilijkheden bij den buitenlandschen handel staan in nauw verband met de in het binnenland gevoerde werkverschaffingspolitiek. Ook de financiering der diverse programma's stelde de regeering voor verschillende lastige vraagstukken. Sedert het najaar van 1932 werden tot een bedrag van ruim 5 miljard R.M. kortlopende credieten opgenomen, zooals door de Steuergutscheine, het schatkistpapier en de werkverschaffingswissels. De gedeeltelijke aflossingen hiervan konden door de hierboven reeds vermelde sterke stijging der Rijksinkomsten, slechts voor een deel gefinancierd worden. Daarnaast was het noodzakelijk om een gedeelte der korte credieten in leeningen op langen termijn om te zetten, hetgeen zonder verstoring van de kapitaalmarkt zou dienen te geschieden. De regeering vond een uitweg, door vooreerst een bedrag van 500 miljoen R.M. tegen 4½ pCt. en een looptijd van 28 jaar als Rijksleening bij de spaarbanken onder te brengen, zich beroepende op de onnoodig groote liquiditeit, welke de spaarbanken in acht namen. Vooral de Rijksbank werd zoodoende van een groot bedrag aan werkverschaffingswissels bevrijd. Het voor Duitschland ongewoon lage rente-type, waarvoor de 500 miljoen leening werd ondergebracht is een onderdeel van een andere reeks maatregelen, welke dienden de kapitaalrente op lager niveau terug te brengen. Een groot aantal wettelijke maat-

regelen, zooals o.a. de hervorming der beursorganisatie, de nieuwe regeling van het credietwezen, de aan de Rijksbank toegestane openmarkt-politiek, de herziene regeling der Gemeenteschulden, het „Anleihe-stockgesetz” hebben dezelfde strekking.

Door het „Zinsermässigungsgesetz” van 24 Jan. 1935 werd de conversie van een bedrag van 8.3 milliard R.M. aan pandbrieven en Gemeente-obligaties tot een rente-type van $4\frac{1}{2}$ pCt. ingeleid. Bij een wet van 27 Februari werden bij deze conversie de leningen van landen en provincies betrokken, in totaal tot een bedrag van ca. R.M. 2 milliard. Op 28 Februari besloot de „Zentrale Kreditausschuss” tot verlaging der inlage-rente bij de spaarbanken van $3\frac{1}{2}$ pCt. op 3 pCt., terwijl de gemiddelde verlaging bij de bank-rente eveneens $\frac{1}{2}$ pCt. bedraagt.

Het algemeene beeld blijft, niettegenstaande de duidelijke opleving op sommige gebieden, nog zeer onzeker. De toestand van den buitenlandschen handel, de toenemende tekorten tengevolge van de werkverschaffing, tezamen met de onzekerheid van den internationalen toestand, rechtvaardigen nog steeds niet het optimisme, waarop de ontwikkeling van de verschillende gegevens wijst.

Frankrijk.

De economische toestand in Frankrijk is in de laatste maanden veel ongunstiger geworden, hetgeen vooral een gevolg is van de verminderde bedrijvigheid in de industrie. De achteruitgang is het grootst in de textielindustrie. Ook in het bouwbedrijf en in den mijnbouw is de toestand slecht.

In overeenstemming hiermede is ook de werkloosheid sterk gestegen. Terwijl aan het eind van 1933 bijna 330.000 werklozen opgegeven waren door de arbeidsbeurzen, bedroeg aan het einde van 1934 hun aantal ruim 450.000. Er moet op worden gewezen, dat de omvang van de werkloosheid in Frankrijk zeer moeilijk te bepalen is. De statistieken geven in geen deele den totalen omvang aan. Afgaande op de relatieve vermeerdering blijkt evenwel duidelijk, dat de toestand in 1934 verergerd is. Bovendien wordt ook de arbeidstijd meer en meer verkort. In het begin van de crisis kon de werkloosheid op een laag niveau worden gehandhaafd door streng toezicht op den arbeid van vreemdelingen. Het aantal buitenlandsche arbeidskrachten is namelijk van 1.3 miljoen in 1930 gedaald tot 800.000 in begin 1935. De regering is in zoverre voor de agitatie tegen vreemdelingen gewicht, dat een besluit is genomen, dat in ieder bedrijf niet meer dan 10 pCt. der arbeiders buitenlanders mogen zijn, al wordt hier wel van afgeweken, omdat deze veelal voor bepaald werk onmisbaar zijn. Mede tengevolge van internationale verdragen, lijkt een verdere vermindering niet waarschijnlijk. De voorgestelde verlenging van den militairen dienstdienst wordt ook verdedigd met het argument van bestrijding van de werkloosheid.

Hoewel het laatste jaar wel pogingen zijn gedaan om tot een loon- en prijsdaling te komen, is een interne aanpassing aan het wereldprijsniveau nog lang niet bereikt. De daling der loonen is sedert den hoogsten stand in 1930 zeer gering geweest. De gevolgen van het te hooge prijsniveau uiteten zich ook in het sterk gedaalde vreemdelingenverkeer, hetgeen de betalingsbalans ongunstig heeft beïnvloed. De passiviteit van de handelsbalans is echter sterk verminderd, daar de uitvoer betrekkelijk weinig is gedaald (van 18,5 milliard in 1933 tot 17,8 milliard in 1934) de invoer daarentegen zeer sterk (van 28,4 in 1933 tot 23,1 in 1934). De grootste daling heeft plaats gevonden bij den invoer van voedingsmiddelen (als gevolg van de toenemende agrarische protectie) en grondstoffen (prijsdaling en verminderde binnenlandsche bedrijvigheid).

De geldmarkt was in 1934 over het algemeen zeer ruim. De kapitaalmarkt stagneert echter nog steeds

als gevolg van de groote eischen, die de Overheid stelt. Voorloppig ziet het er nog niet naar uit, dat de geldbehoefte van den Staat zullen verminderen, zulks als gevolg van het blijvende spoorwegtekort, den steun aan de graan- en wijnmarkt e.d.¹⁾ De regering hoopt echter de kapitaalmarkt te ontlasten door een grooter beroep op de geldmarkt te doen. Tot dusverre is van de voorgenomen maatregelen van de regering nog niet veel terecht gekomen. Wel is het voorstel om het maximum van door de centrale bank te disconteeren schatkistbiljetten, van 10 op 15 milliard te verhoogen, aangenomen, doch nog niet uitgevoerd. Ook de verlaging van de beleeningsrente, waartoe besloten was, is nog niet tot stand gekomen. Dientengevolge blijft ook de kapitaalrente nog steeds zeer hoog. Een verlaging is in hooge mate afhankelijk van een herstel van de openbare financiën en van de mate, waarin de credietpolitieke maatregelen zullen kunnen worden doorgevoerd.

Wat de staatsfinanciën van Frankrijk betreft, vertoon de begrooting van 1935 voor het eerst geen sluitend budget. Hoe weinig echter het aanvankelijk sluiten van de vorige jaren achteraf veelal heeft betekend, moge blijken uit onderstaand staatje.

	In millioen Francs. ¹⁾					
	1930/31	1931/32	1932 ²⁾	1933	1934 ³⁾	1935 ⁴⁾
uitgaven	53.627	53.213	41.422	50.572	—	47.817
inkomsten	50.989	47.705	35.405	43.652	—	46.991
tekort ...	2.638	5.508	6.017	6.920	5.600	826

¹⁾ Ontleend aan „Der Deutsche Oekonomist” van 1 Febr. jl. ²⁾ Het boekjaar 1932 telde 9 maanden. ³⁾ Over de rekening van 1934 alleen het tekort aangegeven. ⁴⁾ Begrootingscijfers.

De belastingdruk van Frankrijk is zoo zwaar, dat aan een verhooging van de belastingen niet meer kan worden gedacht. De totale overheidsuitgaven (departementen en gemeenten inbegrepen) worden op Frs. 70 à 80 milliard geschat en bedragen ongeveer de helft van het tegenwoordige Fransche volksinkomen. Hoewel de staatsuitgaven in de laatste jaren sterk zijn verlaagd, is een verdere aanzienlijke verlaging in hooge mate afhankelijk van een daling van de kapitaalrente. De uitgaven voor den dienst van de openbare schuld bedragen 40 pCt. van de totale uitgaven.

Een verlaging van de kapitaalrente is echter tot op zekere hoogte weer afhankelijk van het herstel van het evenwicht in de begrooting. Het tekort op de lopende begrooting wordt echter op Frs. 3 milliard geschat en zal waarschijnlijk nog wel grooter worden. Bovendien is nog een groote geldbehoefte te verwachten uit tekorten en uitgaven buiten de begrooting, (spoorwegen, defensie enz.). Volgens een globale berekening zou de regering dit jaar een bedrag van Frs. 20 milliard moeten dekken. Door de verhooging van het „plafond” van schatkistbiljetten van 10 op 15 milliard, zal dus slechts een deel van het tekort kunnen worden overbrugd. Een verdere deflatie zou de inkomsten van den Staat nog verder doen dalen en de begrootingsmoeilijkheden voorshands vergrooten.

Om deze reden wil Flandin door een politiek van credietexpansie het deflatieproces stuiten en het bedrijfsleven weder op gang brengen. De enorme reserves, waarover het land beschikt en waarvan een groot deel thans opgepot ligt, kunnen echter alleen in circulatie komen, indien het vertrouwen wederkeert. Op welke wijze men uit dezen vicieusen cirkel zal geraken, is het groote dilemma. De tegenstand, dien Flandin bij zijn streven tot credietexpansie ondervindt, wijst op de moeilijkheden, die nog moeten worden overwonnen.

¹⁾ Het in de laatste drie jaren tengevolge van goede oogsten ontstane tarwe-overschot zal met voorschotten van den Staat worden weggewerkt, hetzij door met verlies te exporteeren, hetzij door het als veevoeder te gebruiken; 20 miljoen hl wijn zullen met behulp van den Staat tot spiritus worden gedistilleerd. Zoowel voor wijn als voor tarwe is in een verminderden aanplant voorzien.

Groot-Brittannië.

Steeds duidelijker treedt bij een analyse der Engelsche conjunctuurgegevens naar voren de splitsing in factoren, die alleen den binnenlandschen toestand beheerschen en zulke, die met den buitenlandschen handel samenhangen. De index der bedrijvigheid van „The Economist” vertoont een bijna ononderbroken stijging van ca. 108 in het midden van 1934 tot 112.8 in Jan. 1935 (Febr. 1935 was 112.6). Het is vooral de productie voor het binnenland, die dezen gestadigen vooruitgang veroorzaakt. Hierbij staat de bouwbedrijvigheid nog altijd op de eerste plaats. De bouwplannen bewegen zich, zooals uit de tabel blijkt, nog steeds in stijgende richting.

In £ 1000.

Jan. 1934	7098	Jan. 1935	8209
Febr. 1934	7711	Febr. 1935	8891

De toegenomen bouwbedrijvigheid oefent een gunstigen invloed uit op de ijzer- en staalindustrie, die ook uit anderen hoofde (bewapening!) gestimuleerd wordt.

Productie van ruwijzer en staal in tons.

Jan. 1934	1.025.000	Jan. 1935	1.138.000
Febr. 1934	1.121.000	Febr. 1935	1.253.000
Dec. 1934	1.134.000		

Het invoerrecht op de belangrijkste ruwe ijzer- en staalproducten is met ingang van 26 Maart van 33½ tot 50 pCt. en in enkele gevallen zelfs tot 65 pCt. verhoogd, terwijl de eigenlijke reorganisatie van dezen bedrijfstak nog steeds niet is doorgevoerd. Deze verhoging van het invoerrecht lijkt niet geheel gemotiveerd: de toeneming van den invoer van goedkoop ijzer en staal met 396.000 tons in 1934 was, vergeleken met de stijging der Britsche staalproductie, van 1.840.000 tons, gering. Tegenover de gestegen importen stond bovendien een toeneming van den export met 332.000 tons. Wanneer de Britsche ijzer- en staalindustrie niet tot reorganisatie en internationale overeenkomsten overgaat, dan bestaat de mogelijkheid, dat de verhoogde rechten een ongunstige uitwerking zullen hebben op de consumptie en vooral op den export (verscherpte Belgische concurrentie op de buitenlandsche markten).

In tegenstelling met de bouwbedrijvigheid en de ijzer- en staalproductie, is de positie der kolonmijnen, welke behalve van de binnenlandsche markt ook van het buitenland afhankelijk zijn, minder gunstig, hoewel het totale productiecijfer over het laatste kwartaal van 1934 vrij hoog ligt. Zuid-Wales en Yorkshire voelen de nieuwe Italiaansche contingentering, waarbij het Britsche contingent op 80 pCt. is vastgesteld.

De groote reorganisatieplannen in de katoenindustrie aan het einde van het vorige jaar zijn mislukt. Het door de commissie der vereeniging van spinnerijen opgestelde opkoopplan, dat aan de overproductie een einde zou maken door vernietiging van 10 miljoen spindels, kon niet verwezenlijkt worden. Ook het kartelplan werd van de hand gewezen en hiermede stortten alle kleinere conventies en afspraken ineen. 1935 begint dus met steeds grootere prijs-onderbiedingen, met baisse- en afroepclausules enz.

De werkloosheid omvat voor het eerst sedert begin 1934 weer bijna 2.300.000 menschen. Deze belangrijke stijging in Januari, die in Februari slechts weinig verminderde, is voor een gedeelte veroorzaakt door

1. de normale winterbeweging; 2. een abnormale toeneming van het aantal kinderen, dat op 31 Dec. van school kwam; 3. werkloosheid in de bouwindustrie door tijdelijk koud weer; verder door den stagneerenden export.¹⁾

De in- en uitvoercijfers voor Januari en Februari geven aanleiding tot eenige nadere analyse. Bij de maand Februari moet men daarbij allereerst met het

¹⁾ In Maart is de werkloosheid weder gedaald tot 2.1 miljoen.

geringere aantal dagen rekening houden. Wanneer men de eerste twee maanden van 1935 met die van 1934 vergelijkt, vindt men een daling van den invoer met £ 3.8 millioen; een stijging van den uitvoer met £ 7.9 millioen. De verminderde invoer van grondstoffen en de grootere uitvoer van fabriekaten zijn de hoofdfactoren bij deze beweging geweest. De huidige stijging van den export van fabriekaten is niet geheel een indicator van den momenteelen gang van zaken, maar is o.a. het gevolg van orders, die eenige maanden terugliggen.

Uit onderstaande tabel blijkt, dat de daling voornamelijk door de verminderde invoeren van katoen en wol veroorzaakt wordt.

Netto-importen van grondstoffen in millioenen £

	4ekwart.	Jan.	Febr.	4ekwart.	Jan.	Febr.
	1933	1934		1934	1935	
Katoen ..	11,0	3,3	3,6	9,1	3,3	2,7
Wol	6,8	5,5	3,9	4,6	2,7	2,1
Rubber ..	0,5	0,4	0,5	3,1	1,2	0,9
Rest	26,5	9,8	6,9	29,2	9,7	7,8
Totaal ..	44,8	19,0	14,9	46,0	16,9	13,5

In de *scheepvaart* blijft de toestand somber. De vrachten zijn weer gedaald, na de kortstondige opleving in den herfst van 1934, welke toen vooral door de graanmisogsten en de daardoor noodzakelijke verscheppingen veroorzaakt werd.

De *agrarische politiek* van Engeland staat in nauw verband met de handelspolitiek. Sedert de „Agricultural Marketing Act” van 1933 zijn zes „schema's”, al dan niet gecombineerd met beperking van importen, in werking en wel voor: hop (reeds van vóór 1933), melk, varkens en bacon, aardappelen, eieren en gevogelte. Sedert eenige weken is een „marketing” schema voor eieren en gevogelte in werking.

Wanneer het eieren- en gevogelteplan vol in werking zal zijn, is reeds de helft van de Britsche agrarische productie geordend, met beetwortelsuiker en vee zelfs tweederde. Eind Februari heeft de Regeering een commissie benoemd om advies te geven over een vasten tarweprijs, die den Britschen landbouwer gegarandeerd zal worden.

De Board of Trade kondigde begin Maart contingentering van de tot nu toe nog vrije varkensvleeschinvoeren tot 100 pCt. van de corresponderende invoeren in de eerste twee kwartalen van 1932, 1933 en 1934, aan.

Invoer van varkensvleesch.

in de eerste 2 kwartalen 1932	55.857 cwt.
” ” ” ” ” 1933	87.050 ”
” ” ” ” ” 1934	157.977 ”

Een week na de varkensvleeschcontingentering werd een „White Paper” gepubliceerd over de rundvleesch importpolitiek. Om den veestapel te beschermen, zullen invoerrechten op vleesch worden geheven. Speciaal Australië en Argentinië worden hierdoor getroffen. Australië zal de heffing goedkeuren, wanneer het als Dominion preferentie geniet en de bestaande restricties op vreemd vleesch blijven bestaan. Argentinië, een belangrijke afnemer van fabriekaten, wordt door deze, evenals door de varkensvleeschcontingentering, het zwaarst getroffen.

De kosten van levensonderhoud, die tot Nov. 1934 tot 83 waren gestegen (van 79 in Maart en April), daalden sedert Dec. en stonden in Febr. 1935 op 80½. Vooral de kosten van voeding gingen omlaag; dit is ten deele een normaal seizoenverschijnsel.

Tenslotte zij nog met een enkel woord gewezen op Lloyd Georges New Deal: een grootscheepsch plan van reorganisatie door middel van publieke leeningen, onder leiding van een soort economischen generalen staf. Het centrale probleem is de bestrijding der werkloosheid door middel van woningbouw, telefoonuitbreiding, stratenreguleering, waterverzorging en kolonisatie.

Zwitserland.

De opzienbarende aankondiging van Minister Schulthess in December 1934, dat de economische politiek van Zwitserland zich op een verkeerden weg bevindt, is een openlijke erkenning van de mislukking van de regeeringspolitiek, die maar al te duidelijk weerspiegeld wordt door den ongunstigen economischen toestand. Had aanvankelijk Minister Schulthess met allerlei middelen geprobeerd om de crisis te bestrijden, o.a. door middel van staatsubsidiën, in December 1934 heeft hij een geheel anderen weg aangewezen. Pertinent eischte hij aanpassing der prijzen en loonen aan de wereldprijzen en noemde dit het eenige middel om export- en vreemdelingenindustrie te redden en een depreciatie van den Zwitserschen Franc te voorkomen.

Reeds aanstonds stuitte deze politiek op ernstig verzet, vooral van de zijde van de socialistischen en vakverenigingen; de verschillende opponeerende groepen dienden een van 350.000 handteekeningen voorzien initiatiefvoorstel in, dat lijnrecht tegen dat van Minister Schulthess ingaat. Deze 350.000 kiesgerechtigden, ongeveer $\frac{1}{4}$ van het totaal in Zwitserland, willen de crisis bestrijden door versterking van de consumptiekracht van de bevolking en daartoe de loonen hooghouden, de prijzen van landbouwproducten verhoogen, openbare werken op groote schaal uitvoeren en de boeren van hun schuldenlast bevrijden.

Zóó lijnrecht gaan deze beide stroomingen tegen elkaar in, dat het de regeering ondoenlijk voorkomt tusschen beide een compromis te vinden en het volk moet dus kiezen, of het eene of het andere. Tot een tegenvoorstel was minister Schulthess niet te bewegen en hoewel het scheen, dat hij op het laatst van zijn politieke loopbaan, een nederlaag zou lijden, omdat vooral zijn eigen partij op een regeeringstegenvoorstel aandrong, is niettemin het afwijzend advies van de regeering met een groote meerderheid door het Parlement aangenomen.

Het Crisis-initiatiefvoorstel zou volgens de regeering tot een socialistische organisatie van het bedrijfsleven leiden en het particulier initiatief ten eerste aantasten. De verhooging van prijzen en loonen zou voor het concurrentievermogen van Zwitserland op de wereldmarkt fnuikend werken en daardoor de werkloosheid zeker ongunstig beïnvloeden. De enorme verhooging van de staatsuitgaven door leeningen opvangen, komt haar, gezien den grooten schuldenlast, dien zowel Staat als spoorwegen nu reeds hebben, onverantwoordelijk voor.

In verband met het initiatiefvoorstel lijkt het niet ongewenscht den economischen toestand van Zwitserland in het kort te belichten. Het beeld, dat wij dan aantreffen, is in het algemeen verre van gunstig.

Wel is de industriele bedrijvigheid in 1934, als geheel genomen iets beter dan in 1933, hoewel het vierde kwartaal weder een inzinking vertoonde. Een gelijkvormig beeld wijzen de verschillende industrieën niet aan. In het bouwbedrijf en de daarmee samenhangende industrieën is de teruggang tegen het einde van 1934 sterker dan de normale seizoenbeweging zou rechtvaardigen. Het totaalcijfer van 1934 bleef beneden dat van 1933.

De bedrijvigheid in de zijde-, metaal- en levensmiddelenindustrie is dezelfde als in 1933, terwijl die in de uurwerk- en chemische industrie is gestegen.

Het aantal geheel-werkloozen bleef eenigszins onder het cijfer van 1933. Vooral de vele werklooze bouwarbeiders hebben dit cijfer beïnvloed (44 pCt. van het totaal), zoowel ten gevolge van de, tegen het einde van 1934 verminderde bouwbedrijvigheid, als ook ten gevolge van de onderbreking, die in Januari door de groote koude is veroorzaakt. Het aantal gedeeltelijk werkloozen is sterker afgenomen. De kleding- en lederindustrie maken evenwel een ongunstige uitzondering. Het aantal betrekkingzoekenden

bereikte in de maand Januari een hoogtepunt.

De toestand in de hotelindustrie is zeer ongunstig. Dit wordt nog eens bevestigd door de toelichting, door den Bondsraad omstreeks het midden van Maart 1935 aan den Nationalen Raad gegeven, bij eenige voorstellen, die als steun voor dezen bedrijfstak bedoeld zijn en waarbij o.a. een nieuwe subsidie van Frs. 6 millioen zal worden verleend en het verbod tot het bouwen van hotels tot 1940 zal worden verlengd.

Een bewijs voor het sterk afgenomen vreemdelingenverkeer is, dat het aantal hotelbedden in 1930 voor 44,3 pCt. was bezet, in 1932 voor 31,2 pCt. en in 1934 voor 30,5 pCt. Volgens recente onderzoekingen is in 1933 en 1934 slechts een vierde van de rente der hypotheeken betaald kunnen worden, terwijl reeds in 1932 9/10 van het aandeelkapitaal geen dividend opbracht.

Vergeleken bij 1934 is de toestand ongeveer hetzelfde gebleven. De maand December toonde echter een verbetering, vergeleken met December 1933 en 1932. Het op 15 December 1934 ingestelde Toeristenpond zal zeker daartoe hebben bijgedragen, al schijnt het vreemdelingenverkeer uit andere landen eveneens te zijn toegenomen.

Tegenover den uit het verminderde vreemdelingenverkeer volgende achteruitgang van de betalingsbalans staat een verbetering, voortkomende uit de buitenlandse handelsbeweging van Zwitserland, welke de laatste jaren het beeld van een afnemenden invoer en een in veel geringer mate verminderden uitvoer vertoont. De hieruit voortvloeiende verbetering van de handelsbalans uit zich in een verminderd invoeroverschot van Frs. 760 millioen in 1933 tot Frs. 616 millioen in 1934.

De kapitaalmarkt vertoont geen bijzondere activiteit. Hoewel Zwitserland langen tijd de laagste tarieven had, heeft het terugtrekken van veel buitenlandse gelden de beschikbare middelen doen afnemen, waardoor de kapitaalrente in Zwitserland hooger is dan in 1931, 1932 en 1933. Daar intusschen in andere landen de kapitaalrente is gedaald, heeft Zwitserland niet langer de laagste rente voor overheidsobligaties in de wereld.

Als onderdeel van de aanpassingspolitiek aan het internationaal prijsniveau, met behoud van den gouden standaard, is het te begrijpen, dat en de regeering en de Nationale Bank op renteverlaging aansturen. Wel heeft de Nationale Bank reeds eenige jaren geleden haar rentetarieven sterk verlaagd, maar dit kan voor het bedrijfsleven geen betekenis hebben, zolang het niet een grooteren kring van credietnemenden ten goede komt. De banken kunnen geen goedkoopere gelden op langen termijn geven, zolang de staatspapieren nog op 4 pCt. staan.

In den laatsten tijd zijn er besprekingen gaande tusschen het Ministerie van Financiën en de Nationale Bank met de grootbanken, kantonale banken en verzekeringmaatschappijen, om de rente van eerste hypotheeken op 3 of hoogstens 4 pCt. te brengen.

De Staatsbegroting van 1935 vertoonde een tekort van circa Frs. 200 millioen. De situatie van de spoorwegen baart groote zorg en hiervoor zullen waarschijnlijk Frs. 50 millioen van het tekort nodig blijken te zijn. De schulden van den Zwitserschen Staat zijn in en na den oorlog sterk opgelopen. Na den oorlog vooral als gevolg van de toenemende sociale lasten en in de laatste jaren door de steunacties ten behoeve van het bedrijfsleven. Van de totale uitgaven van bijna Frs. 500 millioen vraagt de dienst der openbare schulden ruim Frs. 100 millioen. De nieuwe bewapeningsvoorstellen, welke bij volksstemming zijn goedgekeurd, zullen aan de Frs. 90 millioen, die de nationale verdediging vereischt, een bedrag van Frs. 100 millioen toevoegen, te verdeelen over 5 jaar.

De conjunctuur van Zwitserland beweegt zich dus reeds eenigen tijd op een zeer laag niveau; in de

laatste maanden valt eerder een verdere achteruitgang dan een verbetering te constatareeren. Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat verschillende onderdeelen van de volkshuishouding kunstmatig worden ondersteund. De hotelindustrie b.v. door instelling van het toeristenpond, en subsidies, de Landbouw eveneens door subsidies en monopolistische organisaties, die de agrarische prijzen in het binnenland op een relatief hoog niveau houden. De sanering van de Schweizerische Volksbank zal de Regeering ongeveer Frs. 100 miljoen kosten, terwijl ook de sociale politiek groote bedragen vereischt.

De openbare financiën zullen met het oog op de dalende inkomsten dan ook dit jaar, ondanks een verhooging van de belastingen, weder een tekort geven. Daarbij komt, dat de verhoudingen op de kapitaalmarkt lang niet meer zoo gunstig zijn als in de eerste jaren van de crisis. Het feit, dat de conversie van de spoorwegleningen voor de helft door uitgifte van obligaties met 6-jarigen looptijd moest geschieden, bewijst, dat er ook op dit gebied, een stagnatie gaat intreden. Dit verschijnsel is daarom zoo ongunstig, omdat een gering wantrouwen ook de geldmarkt zou kunnen doen verstrijken tengevolge van het wegtrekken van vluchtgeld.

In het licht van deze feiten is het niet te verwonderen, dat Minister Schulthess een politiek van deflatie als de eenige oplossing ziet. De maatregelen tot prijscontrole, die in den laatsten tijd genomen worden, wijzen er reeds op, dat de regeering dezen weg gaat bewandelen.

Vereenigde Staten.

De toenemende bedrijvigheid, die in het begin van het jaar meestal in de Vereenigde Staten is op te merken, heeft zich ook thans geopenbaard. In tegenstelling met andere jaren betreft het ditmaal een voortzetting van een gestadig verbeterende conjunctuur, die reeds in September jl. is ingezet. Volgens recente berichten, die nog voorloopig zijn, schijnt echter in Maart eenige stagnatie te hebben plaats gevonden. De seizoensterugslag zou dus eerder ingetreden zijn dan in andere jaren. Tot de voornaamste factoren, die in Maart een terugslag kunnen hebben veroorzaakt, behooren de wet op de controlemaatschappijen, de geringe overheidsuitgaven in afwachting van de aanneming van de Appropriations Bill, de plotselinge prijsdaling van katoen en andere producten en de zwakke stemming voor de goudvaluta's.

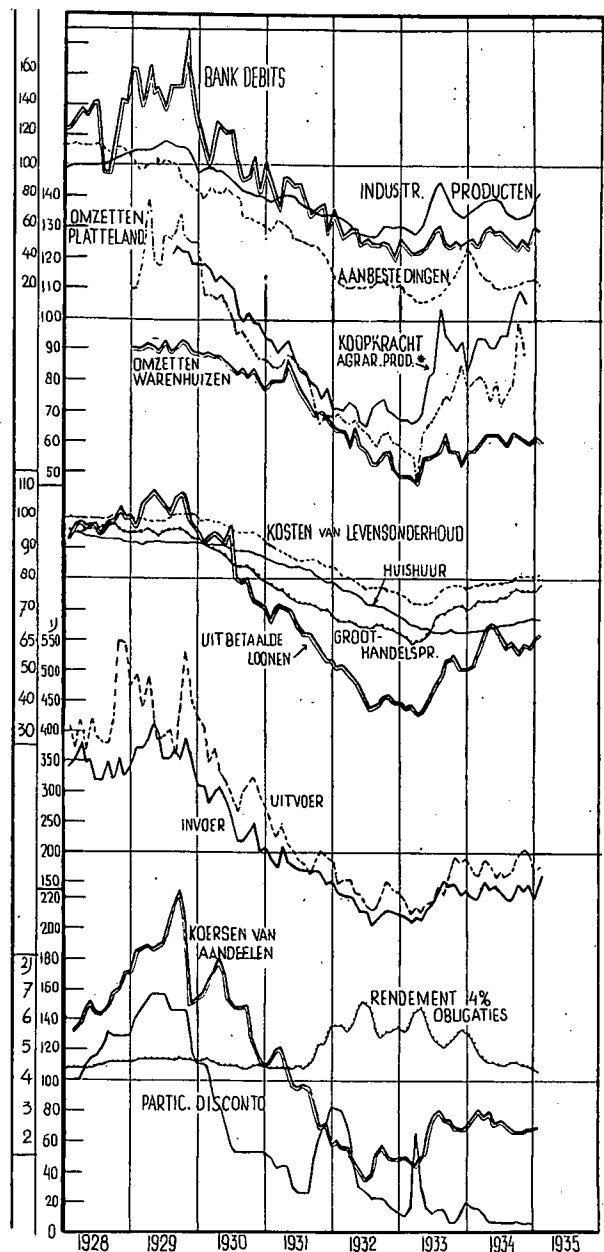
In de ijzer- en staalindustrie heeft intusschen een sterke verbetering plaats gevonden, mede als gevolg van de groote productie van automobielen. Hoewel hier seizoensinvloeden hun gunstige werking uitoefenen, was de automobielpductie in Jan. en Febr. grooter dan sedert 1929 is voorgekomen. Over het algemeen was de toestand in de industrie van consumptiegoederen zeer bevredigend, hetgeen o.a. een gevolg is van de grotere loonbedragen, die in de industrie worden uitbetaald en de betere positie, waarin de landbouw verkeert. De koopkracht van de agrarische bevolking (zie ook de grafiek) beweegt zich nog steeds in stijgende richting. Een gunstige factor voor de industrie van verbruiksgoederen vormen ook de toenemende bedragen, die voor werkverschaffing worden uitgegeven.

Ondanks de betrekkelijk gunstige ontwikkeling in de ijzer- en staalindustrie, vertoont de industrie van kapitaalgoederen nog steeds een gedeprimeerd beeld. Eenerzijds blijft de toestand in de drie groote gebieden, waarvan deze industrie in directen zin afhangt, — het transportwezen, de woningmarkt en de „public-utilities” — ongunstig, anderzijds blijft de toestand op de kapitaalmarkt, de indirecte steun voor deze industrie, nog steeds gedeprimeerd, al is er in den laatsten tijd een geringe verbetering te constatareeren.

Wat het transportwezen betreft, treedt in den

financielen toestand van de spoorwegen nog geen verbetering in. Hoewel de bruto-opbrengsten in 1934 grooter waren dan in 1933, zijn de exploitatiekosten gestegen, zulks o.m. als gevolg van de in den zomer van 1934 verhoogde loonen. Het spoorwegvervoer blijft zich ook op een laag peil bewegen en volgt niet geheel de curve van de algemeene bedrijvigheid, ten deele als gevolg van de concurrentie van het autovervoer. Daarom blijft ook het vraagstuk van coördinatie van het geheele verkeerswezen urgent. De in 1933 aangestelde coördinator van het transportwezen zou twee doeleinden nastreven, nl. aanpassing en coördinatie en adviezen uitbrengen aan het Congres inzake een permanente spoorwegpolitiek. Het eerstgenoemde doel is niet bereikt, daar het Congres zoo weinig medewerking verleende, dat het de spoorwegen niet mogelijk was belangrijke bezuinigingen door te voeren. Of het in Maart genomen besluit tot verhooging van de spoorwegtarieven de moeilijkheden zal oplossen, moet worden afgewacht. Het is immers te verwachten, dat door de verhoogde tarieven der spoorwegen de concurrentie van de overige transportmiddelen zal toenemen.

Het bouwbedrijf geeft voor de eerste maanden van dit jaar eveneens een achteruitgang te zien. De aanbestedingen in Januari en Februari zijn aanzienlijk lager dan in de overeenkomstige maanden van 1934,

1) In mill. Dollars. 2) In pCt.

hetgeen vooral een gevolg is van de gedaalde aanbestedingen door de Public Work Administration. Op dit gebied blijkt duidelijk de invloed van den steun, die door de Overheid wordt verleend. De particuliere bedrijvigheid blijft zich nog steeds op een zeer laag peil bewegen.

De public-utility industrie staat op het oogenblik in het teeken van den strijd om de Rayburn wet, die de uitwassen op het gebied van de financiering van controlemaatschappijen wil beteugelen. Tengevolge van de onzekerheid, die er momenteel in deze industrie bestaat, is ook van dezen kant voorloopig geen stimulerende invloed voor de constructie van kapitaalgoederen te verwachten.

Deze wet toont weder zeer duidelijk, hoe de politiek tot hervorming de maatregelen tot herstel kan tegenwerken. De onzekerheid, die uit de gevolgen van deze wet voortvloeit, heeft in de afgelopen maanden vooral haar invloed op de beurs en zodoende tevens op de kapitaalmarkt doen gelden. Doch het is niet alleen deze wet, die nieuwe onzekerheid brengt. In den laatsten tijd is het wantrouwen in en de onzekerheid over de politiek van Roosevelt groter geweest dan ooit sedert zijn ambtsaanvaarding is voorgekomen.

In de eerste plaats heeft de beslissing inzake de goudclausule, eind Januari, begin Februari groote onzekerheid teweeggebracht. Daarop volgde een aantal beslissingen van federale rechtbanken, die de grondwettelijkheid van belangrijke deelen van de nieuwe wetgeving aantasten. Verder werd de oppositie tegen Roosevelt groter o.a. door de agitatie van Senator Long, Dr. Townsend, vader Loughlin en het nog steeds actieve inflationistische blok van Senator Thomas. Dat laatstgenoemde weder eenig succes heeft bereikt, blijkt uit het zilveramendement, dat door den Senaat is aangenomen. Tenslotte zijn in het begin van dit jaar een aantal wetsontwerpen ingediend, die van verschillende zijde oppositie hebben uitgelokt. Naast de genoemde wet op de controlemaatschappijen, zijn de belangrijkste de wet op de sociale voorzieningen en de bankwetgeving.

De wet op de sociale voorzieningen is gebaseerd op twee principes. Het verzekeringsfonds moet „self-supporting” zijn, dus buiten de begroting blijven, terwijl het beheer door de afzonderlijke staten zal geschieden onder controle van de federale regering. Het fonds zal gevoed worden door belastingen; voor de werkloosheidsverzekering is een belasting voorzien van 3 pCt. op de loonen, door werkgevers en werknemers te betalen en een federale belasting op de loonen voor ouderdomsverzekering. In industriële kringen vrees men hiervan weer een verhooging van de toch reeds hoge productiekosten. Bovendien wordt deze vrees nog vergroot door het ontwerp inzake de dertigurige werkweek, dat bij het Parlement is ingediend.

Ook de nieuwe bankwet, die de macht van den Staat in het bankwezen zal vergrooten, wordt met wantrouwen beschouwd. Men wijst er in dit verband op, dat, ondanks de groote liquiditeit der banken, deze instellingen de grootste houders zijn van de Amerikaanse staatsschuld. Hoe dit ook zij, zeker is, dat de Amerikaanse banken in hooge mate van de ontwikkeling van dit staatscrediet afhankelijk zijn geworden. En in dit opzicht heeft de nieuwe begroting, die begin van dit jaar is ingediend, de onrust over de stijgende uitgaven eerder doen toedoen afnemen. De nieuwe begroting toont het volgende beeld:

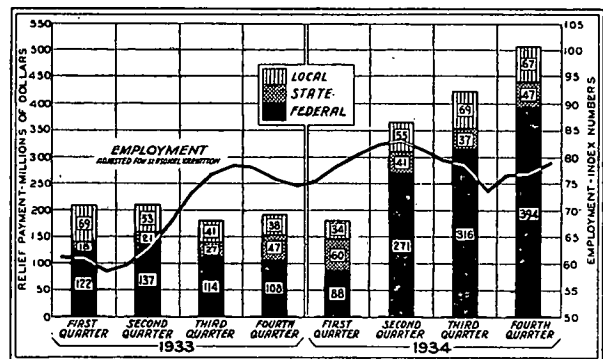
	1934/'35	1935/'36
	(in milliarden Dollars)	
Gewone uitgaven	2.7	3.3
Buitengewone uitgaven	4.7	4.0
Schuldendienst	0.6	0.6
	8.0	7.9
Ontvangsten	3.1	3.4
Tekort	4.9	4.5

Hoewel het tekort voor het nieuwe begrotingsjaar iets kleiner is dan dat van het loopende, is het niettemin van dien aard, dat de staatsschuld weder aanzienlijk zal toenemen. Dit beteekent dus, dat de regering de kapitaalmarkt in beslag zal blijven nemen. Niettemin kan de regering den laatsten tijd tegen steeds lagere rente leenen. Daarbij valt op, dat ook de gemiddelde looptijd van de leeningen steeds korter wordt.

Ondanks de toenemende staatsschuld stijgen de koersen van staatsobligaties, hetgeen dus wel een betere stemming op de kapitaalmarkt weerspiegelt. De aanstaande conversie van twee groote industriële ondernemingen, de grootste die tot dusverre onder de Securities-wet hebben plaatsgevonden, wordt ook als een teeken van herstel van de kapitaalmarkt beschouwd. Daarentegen is de aanneming van de Tatum wet (bonus voor veteranen, te betalen door uitgifte van nieuw papiergeld) in het Huis van Afgevaardigden weer niet bevorderlijk voor het vertrouwen op de kapitaalmarkt.

De geldmarkt kenmerkt zich nog steeds door een geldruimte, die o.a. een gevolg is van de geringe credietvraag van de zijde van het bedrijfsleven. Het wantrouwen, dat nog steeds in het zakenleven heerscht, uit zich ook in de omloopssnelheid, die zich nog steeds op een laag peil blijft bewegen. Hoe laag de geldrente wel is, blijkt uit een uitgifte van zesen negen-maands schatkistpapier op 20 Maart, tegen een rente van resp. 0.094 pCt. en 0.147 pCt.!

Ondanks het herstel, dat in het afgelopen jaar per saldo in het bedrijfsleven heeft plaats gevonden, openbaart zich een groot wantrouwen ten opzichte van het resultaat van de New Deal. Uit de discussies in den Senaat is wel gebleken, dat Roosevelt niet meer over zoo'n groote meerderheid beschikt als in het begin van zijn ambtsperiode. De langdurige besprekingen over het nieuwe werkverschaffingsplan, ten bedrage van \$4.8 milliard, dat tenslotte begin April is aangenomen, zijn hiervan een voorbeeld. Afgaande op de tot dusverre bereikte resultaten met de groote werkverschaffingsplannen, valt het niet te verwonderen, dat over dit groote nieuwe program twijfel wordt geuit. Tot dusverre is niet gebleken, dat het uitvoeren van openbare werken op groote schaal geleid heeft tot een aanzienlijke vermindering van de werkloosheid. De onderstaande grafiek, ontleend aan „The Annalist” van 29 Maart jl., is in dit opzicht zeer illustratief.

De toestand in de Ver. Staten kenmerkt zich nog steeds door een ongelijke ontwikkeling van het economisch leven. Aan den eenen kant is een belangrijk herstel waar te nemen, aan den anderen kant blijven belangrijke deelen van het economisch leven nog in een depressietoestand verkeren. Daardoor blijft nog steeds de onzekerheid heerschen, of de conjunctuur zich wel definitief in opwaartsche richting zal kunnen blijven bewegen.

Data	Production and trade.																							
	Production					Imports 1)							Exports 1)											
	Coal 2)	Ship building 3)	Construct. contracts 4)		Unemployment index	Total	Raw materials excess of imports 1922-1925 = 100	Power equipment	Workshop equipment	Agricultural implements	Total	Manufactured goods	Raw materials	Electric bulbs	Radio-apparatus	Rayon	Margarine	Cheese	Vegetables	Excess of imports				
			Total	Factory building only																	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. K.G.	in mill. gld.
1000 tons	1000 B. R.T.	in mill. gld.		in mill. gld.	Raw materials excess of imports 1922-1925 = 100	in mill. K.G.			in mill. gld.	in 1000 tons	in mill. gld.	in 1000 tons	in mill. gld.	in ten thousands	in tons	in tons	in 1000 gld.	in 1000 tns	in 1000 tons	in 1000 tons	in mill. gld.			
1925	593	101	9.55	0.36	—	205	121	2.56	4.12	0.62	151	164	52	631	24	395.4	31	237	1.280	7.7	6.6	36.5	54	
1926	737	148	11.33	0.39	—	203	125	3.04	4.69	0.67	146	193	52	899	28	325.4	100	444	1.744	7.9	7.0	35.9	58	
1927	791	172	11.07	0.48	7.5	212	139	3.28	5.32	0.59	158	210	58	751	29	318.4	173	579	2.158	7.7	8.1	38.8	54	
1928	910	173	13.35	0.57	5.6	224	157	4.02	6.38	0.59	166	225	67	849	27	573	336	633	2.431	7.4	7.7	43.8	58	
1929	965	172	14.84	0.68	5.9	229	161	4.27	6.87	0.62	166	228	72	895	27	503	875	717	2.271	6.0	8.0	45.9	63	
1930	1.018	187	15.42	0.29	7.8	202	146	3.36	6.52	0.67	143	222	62	929	23	412	908	743	1.992	5.7	7.8	45.0	59	
1931	1.075	108	12.66	0.16	14.7	158	128	1.95	4.67	0.54	109	230	45	941	17	243	706	791	1.588	4.5	7.2	39.4	49	
1932	1.063	49	7.44	0.10	25.3	108	101	1.57	3.15	0.37	71	204	28	764	12	163	530	686	1.380	1.3	6.4	35.0	38	
1933	1.048	32	9.08	0.12	26.8	101	112	1.42	3.42	0.47	61	189	25	704	13	194	564	683	1.356	0.9	5.3	31.3	40	
1934	1.038	55	7.75	0.13	27.9	87	113	1.50	3.29	0.62	59	197	23	751	14	179	684	670	1.360	0.8	5.1	31.0	27	
J.'33	1.045	41	8.55	0.11	23.8	104	117	1.48	3.49	0.62	56	173	22	778	12	181	497	616	1.246	1.0	5.7	39.5	48	
Aug.	1.071		8.07	0.02	24.4	106	113	1.22	3.50	0.65	62	217	24	804	13	189	534	752	1.541	1.0	6.4	41.3	44	
Sept.	1.040		5.26	0.13	24.4	111	110	1.44	3.33	0.52	74	208	28	771	13	204	590	689	1.334	0.9	5.8	36.6	37	
Oct.	1.058		10.10	0.18	24.6	109	105	1.45	3.68	0.41	63	199	26	753	13	196	844	674	1.326	0.9	5.5	26.2	46	
Nov.	1.047	41	5.38	0.06	25.7	109	109	1.42	4.27	0.29	63	191	26	688	14	206	899	799	1.554	1.0	5.3	30.4	46	
Dec.	1.020		11.09	0.06	31.9	108	112	1.82	4.73	0.81	52	116	23	531	11	224	780	631	1.231	1.1	4.2	20.4	55	
J.'34	1.070		51	7.15	0.08	31.9	100	120	2.05	4.96	0.92	56	202	22	645	13	184	630	655	1.297	0.9	4.4	32.7	44
Feb.	974			6.93	0.17	28.9	82	118	1.10	2.49	0.18	51	207	20	643	13	132	359	750	1.488	0.8	4.0	31.6	31
Mar.	1.070	9.19		0.05	26.4	94	128	1.18	2.99	0.39	61	236	23	807	15	166	314	802	1.590	1.0	4.8	34.5	33	
Apr.	958	11.28		0.28	25.4	86	123	1.19	3.11	0.47	54	197	20	793	14	148	281	675	1.372	0.8	5.1	26.3	32	
May	1.002	55	9.38	0.15	25.3	87	126	1.49	3.17	0.73	57	193	21	776	13	135	358	682	1.444	0.8	5.4	29.7	30	
June	992		7.44	0.10	25.3	89	112	1.74	3.67	1.16	59	167	22	811	14	206	474	696	1.472	0.7	5.9	41.	30	
July	1.047		10.34	0.20	26.8	86	109	2.25	3.52	1.15	58	190	24	788	13	217	717	639	1.345	0.7	5.5	47.	28	
Aug.	1.053		71	6.81	0.09	27.5	89	106	1.46	3.19	0.73	69	194	22	878	17	148	801	690	1.433	0.7	5.9	39.	20
Sept.	1.026	6.29		0.04	27.4	78	98	1.39	3.25	0.75	69	183	25	792	13	183	992	704	1.374	0.7	5.4	23.6	9	
Oct.	1.126	4.51		0.06	28.0	87	99	1.43	3.03	0.54	62	202	27	758	11	230	1.171	665	1.339	0.9	5.1	24.0	25	
Nov.	1.044	48		5.22	0.24	29.5	88	103	1.54	3.10	0.21	60	206	26	681	13	195	1.080	471	953	0.7	4.9	23.6	28
Dec.	976		8.43	0.08	33.0	75	115	1.24	3.00	0.15	56	185	23	645	13	209	1.026	613	1.208	0.7	4.7	18.1	19	
J.'35	1.024		70	6.52	0.16	35.7	76	112	1.15	2.60	0.45	55	192	23	675	14	166	726	539	1.009	0.5	5.5	26.9	21
Feb.	938			5.70	0.02	—	70	109	1.28	2.03	0.70	51	208	22	607	13	141	595	686	1.347	0.5	4.1	24.7	19
Mar.	—	—		—	—	80	—	—	—	—	—	54	235	24	672	13	164	554	641	1.214	0.5	4.4	25.2	26

Data	Capital market										Money market		Prices			Transport 1)			Number of commercial failures 1)				
	Stock exchange			Capital Issues						Savings-banks		Collateral loan rate 1)	Open market discount 1)	Indexnumbers of			Shipping			Receipts of Postal serv., telegr., teleph.			
	Banks	Trading-companies	Industrial enterprises	Total new capital	Conversion	Holland and Colonies	Foreign countries	Shares	Bonds	Postal-savings-banks	40 private savings-banks			Wholesale prices 1)	Agricultural prices 6)	Cost of living workmen's families at Amsterdam 7)	Entered	Cleared			Receipts of Railways		
												Prices 5)	In million guilders							In pCt.		1913=100	1924=100
1925	—	—	—	25	18	15	10	5	20	304	191	2.88	3.08	155	—	—	5.00	4.24	13.6	6.31	342		
1926	—	—	—	39	36	16	23	6	33	299	209	2.92	2.88	145	—	95.1	5.22	6.10	13.6	6.23	312		
1927	—	—	—	41	4	13	28	8	33	321	225	3.83	3.76	148	—	94.9	5.95	4.80	13.5	6.23	296		
1928	—	—	—	55	4	30	25	28	27	332	242	4.16	4.18	149	—	95.8	6.14	5.03	14.5	6.42	266		
1929	158	168	433	125	38	7	27	11	24	14	343	257	4.89	4.82	142	—	95.1	6.02	4.12	15.0	6.79	236	
1930	149	126	265	83	50	5	29	21	2	48	367	292	2.17	2.06	117	79	91.1	5.95	4.00	14.6	6.62	255	
1931	118	94	168	50	28	40	24	4	1	27	429	302	1.56	1.42	97	67	85.5	5.17	3.85	13.7	6.37	284	
1932	76	67	116	25	37	23	35	2	0	37	490	294	1.18	0.85	79	51	79.7	4.42	3.16	11.6	6.09	378	
1933	84	79	138	23	30	19	29	1	0	30	516	307	1.28	1.08	74	50	78.9	4.62	3.15	10.1v	6.06	382	
1934	76	77	158	16	17.7	169	17.7	—	1.4	16.3	511	313	1.096	0.82	78	54	79.3	4.93	3.38	92.7v	5.99	387	
J.'34	79	85	159	19	6.0	1.4	6.0	—	—	6.0	518	312	1.00	0.50	79	55	—	4.72	3.24	10.1	5.86	377	
Feb.	81	89	159	19	1.9	306	1.9	—	—	1.9	521	314	1.00	0.75	80	55	—	4.23	3.08	8.1	5.75	388	
Mar.	80	87	157	20	4.2	—	4.2	—	—	4.2	517	313	1.07	1.23	79	55	80.1	4.75	3.17	9.7	6.01	408	
Apr.	77	85	158	19	11.5	902.6	11.5	—	—	11.5	509	308	1.86	2.04	79	58	—	5.01	2.96	9.0	6.17	342	
May	75	81	156	17	3.6	15	3.6	—	0.6	2.9	507	309	1.22	1.37	77	58	—	5.20	3.47	9.4	5.68	416	
June	71	73	154	15	7.1	5.7	7.1	—	—	7.1	506	310	1.00	0.77	76	55	79.2	5.15	3.46	9.0	6.22	418	
July	72	69	157	15	0.9	108.0	0.9	—	—	0.9	506	311	1.00	0.74	77	53	—	5.53	3.41	10.8	5.93	294	
Aug.	75	71	156	15	2.7	49.0	2.7	—	0.1	2.6	509	314	1.00	0.72	78	55	—	5.48	3.65	10.9	5.85	330	
Sept.	77	72	158	16	2.2	485.5	2.2	—	0.9	1.3	510	315	1.00	0.60	77	55	79.3	4.76	3.36	9.3	5.80	434	
Oct.	77	70	161	14	2.7	97.5	2.7	—	—	2.7	510	316	1.00	0.62	77	52	—	5.15	3.67	9.3	6.08	453	
Nov.	75	68	161	13	150.6	7.6	150.6	—	—	150.6	513	319	1.00	0.62	77	51	—	4.54	3.53	8.4	5.84	415	
Dec.	72	68	161	12	18.6	52.3	18.6	—	15.0	3.6	513	321	1.00	0.51	78	51	78.6	4.64	3.51	8.0v	6.66	370	
J.'35	74	75	169	19	6.9	77.1	6.9	—	—	6.9	516	326	1.00	0.51	78	50	—	4.37	3.51	8.6v	5.66	426	
Feb.	78	80	172	20	11.7	26.4	11.7	—	—	11.7	521	—	1.00	0.56	77	49	—	3.95	3.08	7.1v	—	373	
Mar.	79	78	171	18	11.5	49.1	11.5	—	0.5	11.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) The yearly figures are calculated from the monthly averages, with the exception of the data of savings-banks, which give the December-figures. 1) Central Bureau of Statistics. 2) From January '32 preliminary figures. 3) The figures from 1925-1927 refer to June. 4) Gross weight in tons. 5) Source: Bank voor Handel en

Data	Production of 1)					Foreign trade 1)																
	Rubber	Tea	Coffee	Peruvian bark	Palm-oil and palm-kernels	Imports					Exports											
						Total value	Total quantity	Iron and iron-alloys	Machines	Yarn and piece goods	Rice	Total value	Total quantity	Estate rubber 7)	Native rubber 8)	Sugar 9)	Tea	Coffee	Tin and tin ore	Copra	Oil 9)	Excess of exports
						in mill. gld.	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	in mill. gld.	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms	In million kilograms
1925	—	—	—	—	—	70.0	—	—	—	—	—	150.1	—	—	—	190.0	4.2	5.8	—	29.3	—	80.1
1926	—	—	—	—	—	74.5	123.4	—	—	—	—	132.1	234.4	—	—	166.8	5.1	6.2	—	31.4	—	57.6
1927	—	—	—	—	—	75.2	117.4	—	—	—	—	137.0	630.3	10.5	8.1	193.9	5.5	7.2	—	25.4	—	61.8
1928	—	—	—	—	—	83.6	234.8	—	—	—	—	131.7	801.4	12.9	10.7	255.0	5.8	9.7	2.8	36.7	231.3	48.1
1929	—	—	—	—	—	88.1	279.7	—	—	—	60.3	120.3	842.7	13.6	12.4	248.0	6.9	7.0	2.7	37.8	299.4	32.2
1930	12.794	5.341	3.136	849	3.581	69.5	236.0	—	7.0	12.4	52.3	100.3	830.3	13.4	9.9	185.0	6.0	5.2	2.9	31.3	356.0	30.8
1931	13.901	6.059	3.817	776	4.387	45.7	183.2	—	3.1	10.2	50.7	67.6	675.5	15.0	9.8	129.5	6.6	5.8	2.3	30.0	286.8	21.9
1932	12.728	5.979	4.884	688	6.091	32.9	143.4	13.0	1.9	10.2	35.3	48.2	714.0	13.3	6.8	125.2	6.5	9.6	1.4	39.9	328.2	15.3
1933	14.232	5.389	4.207	532	7.318	26.7	138.6	13.7	2.1	10.9	29.6	40.9	707.0	15.0	13.3	96.0	6.0	6.0	1.2	40.5	366.7	14.2
1934	15.424	5.067	4.775	576	7.903	24.5	131.8	14.4	2.6	10.3	23.1	43.8	750.3	16.8	20.4	90.8	5.4	6.5	1.5	34.6	409.3	19.3
J.'33	15.029	4.555	13.245	526	7.546	24.4	115.5	11.5	1.9	10.5	21.6	39.7	679.7	17.2	17.9	99.0	3.9	9.0	1.4	51.5	319.8	15.3
Aug.	13.565	4.657	14.331	579	9.326	25.4	118.0	12.7	1.9	9.9	20.7	37.0	650.0	14.8	16.5	84.4	4.2	8.3	0.9	37.0	328.3	11.6
Sept.	13.940	4.786	6.878	641	9.762	25.6	121.4	12.0	2.6	10.7	20.6	41.4	733.2	15.1	16.8	99.8	4.5	7.5	1.0	36.8	348.2	15.8
Oct.	15.338	5.195	2.499	521	8.694	26.2	134.7	13.6	2.4	10.3	18.6	43.2	784.0	16.2	16.9	120.6	5.1	7.7	0.9	40.2	383.5	17.0
Nov.	15.795	4.948	1.111	416	8.162	29.3	134.9	15.9	3.1	13.2	20.1	40.1	708.1	16.7	17.8	97.4	5.1	6.0	1.1	52.3	344.3	10.8
Dec.	16.153	4.819	811	335	8.181	32.9	145.9	16.2	3.0	13.7	19.1	45.0	811.6	18.1	19.5	97.1	5.6	6.4	1.3	39.2	405.5	12.1
J.'34	14.382	4.680	575	446	7.397	23.8	109.0	14.8	2.4	9.1	10.8	39.7	716.7	14.5	21.4	54.9	5.5	5.7	1.0	32.0	445.3	15.9
Feb.	15.317	4.798	736	566	6.009	17.9	100.2	12.0	1.9	7.3	12.5	42.3	685.7	16.5	20.6	70.0	4.5	5.8	1.5	32.4	377.0	24.4
Mar.	16.406	4.961	1.183	616	6.493	20.4	125.2	13.9	2.3	9.3	16.0	52.5	787.4	19.4	29.2	94.6	5.7	6.5	1.4	33.4	405.4	32.1
Apr.	16.226	5.295	2.268	685	6.255	23.7	135.6	13.8	2.3	10.6	17.5	43.9	726.0	17.2	29.0	68.6	4.4	5.0	1.3	30.2	433.2	20.2
May	17.273	5.541	5.422	669	5.738	27.2	145.0	14.6	3.2	12.4	16.0	45.2	758.9	27.2	39.4	66.9	6.5	5.8	1.7	36.7	418.9	18.0
June	15.229	5.017	13.397	629	5.953	27.0	130.5	14.2	2.9	12.6	14.8	41.9	700.9	9.7	23.3	91.1	5.6	8.7	1.9	30.9	381.4	14.9
July	15.175	4.733	15.751	709	7.820	25.5	127.0	14.2	2.7	11.3	19.8	43.3	821.9	12.7	20.6	95.6	5.8	9.4	2.3	36.3	465.7	17.8
Aug.	14.572	4.174	10.307	777	10.443	25.4	116.3	12.7	3.0	11.0	18.9	43.2	665.4	13.7	15.6	107.3	5.3	10.1	1.6	33.1	330.0	17.8
Sept.	14.547	4.455	4.175	612	11.308	24.2	125.5	12.8	2.4	10.2	21.9	44.0	754.2	16.6	19.1	126.6	4.3	9.0	1.9	35.0	389.1	19.8
Oct.	14.946	5.758	1.760	539	10.682	23.4	133.2	14.2	2.3	8.3	25.2	39.0	774.5	13.2	6.2	103.8	4.9	7.1	1.4	40.3	430.8	15.6
Nov.	14.887	5.453	1.058	369	9.768	27.4	152.4	16.1	2.7	10.1	46.4	40.7	724.3	16.1	6.1	111.3	5.8	5.5	1.6	36.8	357.7	13.3
Dec.	16.131	5.884	671	301	6.966	28.2	181.4	19.9	3.1	11.0	58.0	50.4	888.1	25.1	14.4	99.4	6.1	4.6	—	38.8	476.8	22.2
J.'35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131.4	—	—	—	—	—	—

Data	Stock exchange				Money market 1)						Capital market		Prices 1)						Traffic 1)		
	Index numbers of				Notes in circulation	Loans and advances and bills discounted	Amounts cleared 5)	Value of pledged goods bought by government	Arrears people's loan banks 6)	Index loans people's loan banks average Dec. 1924-28 = 100	Issues placed abroad		Index numbers of				Receipts of				
	Shares 4)										Shares	Bonds	Wholesale prices		Retail prices		Freight rates		State railways and tramways	Postal serv. telegr., teleph.	
	Rubber	Sugar	Tobacco	Tea									Import articles	Export articles	Art. of native origin	Articles of foreign origin	Cost of food of a Europ. family	Europe			America
1924 = 100				In million guilders						In million guilders		1913 = 100				1923/25 = 100		In million guilders			
1925	—	—	—	—	—	—	397	—	—	—	34.7	11.5	172	146	169	152	166	104.0	108.0	—	—
1926	—	—	—	—	334	81	333	—	—	—	22.4	12.1	165	137	170	148	163	103.8	109.6	—	—
1927	—	—	—	—	317	106	349	1.2	—	—	20.9	9.4	160	130	166	147	161	103.0	106.7	6.1	1.6
1928	—	—	—	—	314	100	318	0.4	—	—	11.1	30.5	155	125	160	148	161	102.9	103.6	6.4	1.4
1929	234	398	487	443	305	111	306	1.0	1.8	—	4.1	61.9	155	123	162	145	161	97.7	100.3	6.5	1.4
1930	111	293	361	357	270	59	231	5.6	2.9	—	0.9	115.2	146	88	156	143	163	90.1	100.5	5.5	2.6
1931	52	182	242	251	243	48	198	9.6	6.6	—	1.6	102.1	115	66	134	133	146	85.9	97.9	4.4	2.4
1932	27	107	138	176	221	49	155	6.1	13.0	86	—	104.4	95	52	107	116	123	80.4	86.1	3.4	2.1
1933	43	113	136	211	199	43	134	5.3	15.8	62	—	—	82	43	93	105	105	66.9	87.3	2.6	1.9
1934	62	94	151	243	187	36	125	—	—	—	0.1	12.6	74	43	86	95	93	62.8	82.3	2.3	1.8
J.'33	53	137	155	241	201	45	153	5.4	15.9	59	—	—	78	48	93	105	105	68.1	87.3	3.1	1.9
Aug.	55	128	145	234	196	45	133	5.3	15.8	57	—	—	78	45	92	104	103	68.1	87.3	3.0	1.8
Sept.	50	109	132	213	194	44	133	5.1	15.7	56	—	—	77	41	90	103	102	68.1	87.3	2.7	1.8
Oct.	48	97	120	220	190	42	129	5.0	15.5	55	—	—	76	40	90	103	101	67.0	87.3	2.5	1.9
Nov.	48	87	108	215	188	40	129	4.9	15.3	54	—	—	76	39	89	101	100	64.6	87.3	2.3	1.8
Dec.	49	97	123	215	188	39	116	4.9	15.0	53	—	—	75	40	90	99	100	63.5	87.3	2.3	2.2
J.'34	52	100	130	230	191	38	145	4.9	15.2	52	—	—	75	43	90	99	99	63.5	82.8	2.2	1.9
Feb.	53	107	136	240	191	35	110	5.0	15.2	53	—	—	75	43	89	99	97	64.6	82.7	1.9	1.7
Mar.	55	104	136	243	192	35	116	5.0	14.9	53	—	—	75	43	89	99	96	64.7	82.3	2.1	1.7
Apr.	56	98	138	247	190	35	110	5.1	14.8	52	—	0.6	75	42	87	98	95	64.7	82.2	2.2	1.6
May	68	99	145	253	188	34	130	4.9	14.4	51	—	—	74	42	86	97	94	64.7	82.1	2.3	1.8
June	66	96	154	251	187	35	130	5.0	13.9	49	—	0.1	74	42	85	95	93	64.5	82.2	2.5	1.7
July	68	92	158	255	186	36	137	4.8	13.3	48	—	—	74	41	85	95	91	61.6	82.2	2.7	1.8
Aug.	73	94	168	256	184	37	117	4.9	—	48	0.1	0.5	74	42	83	94	90	61.6	82.1	2.6	1.7
Sept.	72	94	168	236	186	38	108	4.7	—	48	0.9	—	74	42	84	93	90	61.6	82.0	2.5	1.7
Oct.	66	87	164	238	186	38	126	4.7	—	48	—	0.5	74	45	83	92	89	61.6	82.1	2.3	1.8
Nov.	58	79	153	232	183	37	121	4.6	—	49	—	150.0	73	46	83	92	89	60.6	82.2	2.1	1.8
Dec.	61	79	159	232	180	39	148	—	—	—	—	—	73	46	83	92	89	60.4	82.2	2.3	2.2
J.'35	82	88	168	237	179	35	—	—	—	—	—	—	—	—	83	92	88	60.4	82.3	—	—
Feb.	80	94	166	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mar.	73	92	165	208	—	—	—	—	—	—	0.5	—	—	—	—	—					

Productie, Handel en Verkeer.

Datum	The Econom. Index der bedrijvigheid	Index van de industriële productie	Productie-index ¹⁾ van							Aantal werklozen	Buitenlandsche handel					Scheepvaartverkeer			Ontvangsten van de spoorwegen		
			Steenkolen	Ruwijzer	Staal	Scheepsbouw	Andere metall. industrieën	Olie- en chemische industrie	Katoen		Invoer			Uitvoer		Inkomend	Uitgaand	Indexcijf. v.			
											Totaal	Grondstoffen	Fabrikaten	Totaal	Fabrikaten			Invoerespuitvoers (+)oversch.		Tijd-chart.	Vrachten
Gemiddelde van 1924 = 100								1000	Mill. £					0000 tons		1924 = 100		Mill.£			
1925..	—	97,5	91,7	85,4	90,2	69,7	106,0	93,0	123,6	1.338	110,3	35,5	26,7	64,4	51,4	45,9	463	519	95	86	8,65
1926..	—	75,3	46,1	33,4	43,4	52,0	113,8	81,6	106,7	1.506	103,6	32,7	26,3	54,3	44,8	49,3	534	392	111	98	7,12
1927..	—	108,1	94,6	99,8	111,0	103,6	122,0	97,6	120,5	1.166	101,7	29,3	26,9	59,1	47,0	42,6	501	529	107	95	9,15
1928..	—	102,5	89,6	90,5	104,0	90,6	114,9	101,2	107,8	1.290	99,8	27,9	26,5	60,3	48,3	39,5	504	537	97	87	8,88
1929..	110,0	110,6	96,8	103,7	118,4	105,9	116,1	102,8	108,4	1.263	101,9	28,3	27,9	60,8	47,8	41,1	522	573	107	84	8,92
1930..	105,9	98,5	91,8	84,8	90,5	91,7	115,7	91,3	84,1	1.991	87,1	20,9	25,6	47,5	36,6	39,6	531	549	77	65	8,29
1931..	96,3	84,3	83,0	51,4	63,8	37,7	106,5	81,7	81,5	2.717	71,9	14,5	21,8	32,4	24,2	39,5	502	486	61	67	7,54
1932..	95,8	84,9	79,4	48,9	64,8	20,4	98,2	89,3	89,0	2.828	58,6	13,7	13,1	30,4	23,0	28,2	495	462	58	64	6,23
1933..	99,7	90,4	78,5	56,5	86,3	21,4	109,2	89,1	94,0	2.567	56,6	15,1	12,6	30,6	23,4	26,0	504	464	62	61	6,23
1934..	108,7	101,8	83,5	81,8	109,2	41,3	148,9	98,0	93,4	2.171	61,3	17,5	14,3	33,0	25,4	29,7	522	467	58	64	6,54
Juli '33	99,6									2.508	53,7	14,9	12,0	29,8	22,8	23,9	549	482	64	61	5,85
Aug.	101,1	87,9	71,1	58,4	87,2	22,1	110,1	84,4	91,3	2.459	56,8	16,4	13,0	31,0	23,9	25,8	565	512	61	60	5,55
Sept.	102,2									2.375	57,8	14,5	13,1	32,2	24,6	25,6	558	516	61	56	6,13
Oct.	102,5									2.335	61,8	15,0	14,2	34,1	26,1	27,7	543	476	64	61	6,43
Nov.	102,7	97,4	84,4	63,4	99,1	24,2	123,3	101,1	99,3	2.309	63,7	17,0	14,5	34,4	25,7	29,3	498	478	60	64	6,87
Dec.	102,9									2.263	63,2	18,9	13,6	30,4	22,6	32,8	491	424	64	70	7,10 ²⁾
Jan. '34	105,9									2.407	64,7	21,3	13,9	31,6	24,2	33,1	481	449	68	64	6,68 ²⁾
Febr.	107,4	102,5	90,5	74,4	109,6	35,0	139,3	103,7	99,0	2.343	57,4	18,2	13,2	30,1	22,7	27,3	425	414	64	64	6,75
Mrt.	109,1									2.224	62,0	18,2	14,8	33,1	25,6	28,9	499	455	58	62	7,00
April	108,5									2.148	56,3	17,1	13,5	30,1	23,7	26,2	497	425	56	60	7,13
Mei	107,5	102,6	79,6	84,3	112,4	42,8	142,3	96,7	94,9	2.097	61,7	16,9	14,9	32,8	25,1	28,9	530	476	58	60	6,38
Juni	108,2									2.125	61,2	16,9	14,4	32,1	24,9	29,1	571	490	58	58	6,45
Juli	107,8									2.163	58,0	16,6	14,3	33,2	26,0	24,8	571	484	58	62	5,93
Aug.	109,5	96,8	77,6	83,8	103,4	44,0	147,2	91,6	85,8	2.135	60,0	17,6	14,7	32,1	25,1	27,9	573	524	69	68	6,13
Sept.	108,4									2.081	57,7	15,2	13,2	34,0	26,3	23,7	542	492	77	70	5,84
Oct.	109,7									2.119	69,0	16,9	16,0	36,7	28,5	40,5	552	492	—	66	6,53
Nov.	110,5	105,0	86,4	84,8	111,2	43,5	166,8	100,0	93,8	2.122	64,7	16,7	15,2	36,1	27,4	37,3	517	469	64	66	6,76
Dec.	111,0									2.086	63,3	18,7	13,8	34,3	25,8	29,0	507	438	64	64	6,94
Jan. '35	112,8									2.295	61,9	19,7	14,3	35,5	27,5	26,4	456	466	56	63	7,13
Febr.	112,6									2.272	56,3	16,2	13,6	34,1	26,8	22,2	422	398	53	58	6,41
Mrt.																					

Datum	Kapitaalmarkt							Geldmarkt					Prijzen			Kosten van levensonderhoud ⁸⁾	Kosten van voeding	Index van gemiddelde weekloon ⁹⁾		
	Effectenbeurs ³⁾		Emissies ⁴⁾					Geldmarkt					Indexcijfers v. grooth.prijzen ⁷⁾							
	Index van industriële aandelen	Koersen van Vaste rentendrag. fonds.	Totaal	Groot-Brittannië	Britische Bezittingen	Buitenland	Clearing te Londen ⁵⁾	Deposito's	Voor-schotten	Wissels	Callrente	3-maands disconto	Totaal	Voedings-middelen	Grondstoffen				Fabrikaten	
																				1924 = 100
1925.....	109	98,3	101,8	18,3	11,0	4,8	2,5	2.983	1.662	856	226	3,47	4,15	95,9	100,4	93,5	100	100,3	100,6	
1926.....	114	96,4	103,8	21,1	11,7	4,4	5,0	2.946	1.665	892	216	4,01	4,49	89,1	93,1	87,0	98	96	100,7	
1927.....	124	96,9	100,2	26,2	14,7	7,3	4,2	3.068	1.713	928	218	3,71	4,24	85,1	91,4	81,8	96	98,2	100,6	
1928.....	142	99,2	100,8	30,2	18,3	7,1	4,8	3.276	1.766	948	237	3,56	4,16	84,4	91,6	80,7	94	92	99,7	
1929.....	139	96,3	104,3	21,1	13,3	4,5	3,3	3.328	1.800	991	229	4,58	5,31	82,2	87,4	79,4	94	89	99,3	
1930.....	112	99,4	100,7	19,6	10,6	5,8	3,2	3.232	1.801	963	264	2,36	2,62	71,9	76,1	69,6	90	84,2	98,2	
1931.....	87	98,7	101,8	7,4	3,5	3,1	0,8	2.651	1.760	957	270	2,92	3,53	—	—	—	84	76,1	97,0	
1932.....	84	112,4	90,3	9,4	7,0	2,4	—	2.319	1.791	843	308	1,64	1,94	—	—	—	82	73,4	95,3	
1933.....	103	124,3	80,7	11,1	7,9	2,5	0,7	2.310	1.953	759	354	0,66	0,71	—	—	—	80	70,6	94,0	
1934.....	125	132,5	75,7	12,5	8,9	3,4	0,3	2.561	1.879	753	230	0,81	0,84	63,3	64,8	62,4	81	71,8	94,1	
Juli 1933	108	121,6	82,5	6,0	5,2	0,3	0,5	2.465	1.973	768	362	0,58	0,51	62,4	62,4	62,3	80	70	94	
Augustus	106	124,3	80,7	21,2	1,3	15,6	4,3 ¹⁰⁾	2.142	1.966	758	359	0,62	0,40	62,7	63,9	61,9	81	71,5	94	
September	110	126,2	79,3	7,1	6,7	0,2	0,2	2.332	1.958	750	355	0,63	0,42	63,1	64,5	62,2	81	72	94	
October	115	126,3	79,3	10,0	6,8	3,0	0,2	2.491	1.951	747	343	0,75	0,72	62,9	63,8	62,3	81	74	94	
November	114	126,4	79,4	12,8	12,2	0,5	0,1	2.498	1.928	737	317	0,75	1,07	63,0	63,6	62,5	82	74	94	
December	113	127,5	78,4	6,4	5,1	0,9	0,4	2.234	1.941	736	311	0,75	1,22	63,0	63,2	62,6	81	73	94	
Januari 1934	118	129,6	77,4	10,9	8,7	1,8	0,4	2.848	1.920	735	284	0,90	0,98	63,8	64,1	63,5	81	71,5	94	
Februari	116	128,8	77,7	7,0	5,3	1,4	0,5	2.845	1.867	742	250	0,88	0,94	64,1	64,2	64,0	80	70,5	94	
Maart	122	130,8	76,6	7,1	6,0	0,9	0,2	2.926	1.831	753	202	0,88	0,94	63,4	62,6	63,6	80	69,5	94	
April	124	130,9	76,6	9,6	8,7	0,9	0,1	2.506	1.852	759	212	0,88	0,97	63,1	62,3	63,3	79	68	94	
Mei	127	130,7	76,7	22,4	11,4	10,9	0,04	2.274	1.858	755	222	0,79	0,90	62,7	62,0	62,8	79	68,5	94	
Juni	124	130,3	76,9	12,0	7,0	4,6	0,4	2.350	1.870	757	228	0,88	0,91	63,2	64,2	62,5	81	71,5	94	
Juli	124	131,6	76,2	15,0	10,0	5,0	0,03	2.441	1.871	759	224	0,88	0,88	62,8	64,2	61,9	81	72	94	
Augustus	125	132,2	75,8	9,9	3,2	5,5	1,23	2.284	1.856	756	222	0,88	0,81	64,0	68,3	61,7	82	74	94	
September	127	132,7	75,5	6,7	5,6	0,6	0,41	2.141	1.858	754	213	0,75	0,66	63,6	67,3	61,6	82	73,5	94	
October	128	133,7	75,0	23,4	20,8	2,5	0,16	2.563	1.891	756	216	0,75	0,77	63,1	66,4	61,4	83	74,5	94 ¹¹⁾	
November	132	140,9	71,1	13,1	11,0	1,9	0,14	3.070	1.911	755	232	0,67	0,43	62,9	65,8	61,3	83	74,5	94 ¹¹⁾	
December	131	138,2	72,6	13,0	9,1	3,9	0,01	2.490	1.971	753	255	0,63	0,56	63,1	65,8	61,6	82	73,5	94 ¹¹⁾	
Januari 1935	137	140,4	71,4	16,6	14,4	1,0	1,20	3.234	1.982	753	284	0,69	0,39	63,5	66,2	62,0	81	73	94 ¹¹⁾	
Februari	133	136,9	73,4	12,6	9,7	2,3	0,59	2.398	1.954	756	265	0,63	0,31	63,3	65,9	61,8	81	71,5	94 ¹¹⁾	
Maart	130	136,5	73,5	12,9	11,5	1,1	0,18					0,73	0,57							94 ¹¹⁾

*) Alle jaarc

Datum	Productie ¹⁾ , Handel en Verkeer																			
	Index van de industriële productie	Productie-index van											Buitenlandsche handel							
		Fabrikaten	Mineralen	Steenkolen	Ruwe Petroleum	Rubberbanden	Ijzer en Staal	Textielgoederen	Auto-mobielen	Bouwbedrijfelijkheid	Wagonladingen	Katoenverbruik	Aantal tewerkgestelden	Betaalde loonen	Invoer		Uitvoer		Uitvoeroverschot	
															Totaal	Grondstoff.	Totaal	Fabrikaten		
Gemiddelde van 1923—1925 = 100												1923—1925 = 100		Mill. \$						
1925	104	105	99	99	104	116	106	104	107	122	103	—	99.4	100.6	352	146	409	154	57	
1926	108	108	108	110	105	116	113	104	108	129	106	109 ²⁾	101.2	103.8	369	149	401	163	32	
1927	106	106	107	99	122	120	104	113	86	129	103	122	98.9	101.8	349	133	405	165	56	
1928	111	112	106	96	122	144	119	107	110	135	103	107	98.9	102.4	341	122	427	188	86	
1929	119	119	115	102	137	135	130	115	135	117	106	115	104.8	109.1	367	130	437 ³⁾	211	70	
1930	96	95	99	89	122	100	94	91	85	92	92	87	91.5	88.7	255	84	320	158	65	
1931	81	80	84	72	115	96	59	94	60	63	75	88	77.4	67.5	174	54	202	93	28	
1932	64	63	71	58	106	78	31	83	35	28	56	81	64.1	46.1	110	30	134	52	24	
1933	76	75	82	63	122	90	55	98	48	25	58	102	69.0	48.5	121	35	140	51	19	
1934	79	78	86	69	124	94	59	85	69	32	62	88	78.8	61.9	138	38	178	73	40	
Juli '33	100	101	90	76	132	143	99	130	69	21	65	135	71.5	50.8	143	46	144	53	1	
Aug.	91	91	91	75	134	111	80	114v	60	24	61	120	76.4	56.8	155	51	132	50	—23	
Sept.	84	84	87	65	125	103	65	99v	55	30	60	103	80.0	59.1	147	48	160	54	13	
Oct.	77	76	81	61	120	90	60	91v	45	37	58	95	77.8	59.4	151	47	194	61	43	
Nov.	72	71	81	65	116	97	47	89v	30	48	60	89	75.9	55.5	129	37	184	62	55	
Dec.	75	73	85	66	119	108	60	78v	45	58	62	77	75.0	54.5	134	36	193	64	59	
Jan. '34	78	76	88	67	120	97	56	87v	56	49	64	91	75.1	54.0	136	36	172	61	36	
Februari	81	80	91	74	118	100	63	91v	71	44	64	95	78.4	60.6	133	37	163	61	30	
Maart	84	82	100	84	122	106	66	94v	78	33	66	97	81.0	64.8	158	45	191	81	33	
April	85	85	90	72	125	97	76	90v	85	32	62	97	82.2	67.3	147	41	179	83	32	
Mei	86	86	89	72	127	81	84	88v	78	26	63	95	82.4	67.1	155	43	160	76	5	
Juni	83	83	87	67	130	84	85	77v	82	26	64	74	81.4	64.9	136	43	171	78	35	
Juli	76	74	85	65	128	83	47	78v	78	27	61	79	79.4	60.5	127	39	162	76	35	
Aug.	73	72	80	61	124	79	38	81v	61	27	59	86	79.3	62.2	120	34	172	79	52	
Sept.	71	69	82	64	122	79	37	64v	51	29	59	64	73.9	58.0	132	39	192	73	60	
Oct.	73	72	81	64	122	82	41	90v	41	31	57	94	76.7	61.0	130	35	206	70	76	
Nov.	74	73	81	65	121	107	48	87v	37	31	59	90	76.7	59.5	151	40	195	72	44	
Dec.	86	86	89	69	124	133	64	97v	105	31	64	92	78.9	63.2	132	29	171	68	39	
Jan. '35	90	89	93	73	129		79	102v	104	27	64		80.4	64.1	167	43	176	74	9	
Febr.																				

Datum	Kapitaalmarkt														Staatsschuld einde van de maand	Geldmarkt		Prijzen		
	Effectenbeurs						Emissies ⁴⁾									Primabank-accepten (90 dagen)	Prima handelspapier (4-6 mnd.)	Indexcijfer van groot-hand.prijz. ⁷⁾	Landbouwproducten ⁷⁾	Kosten van Levens-onderhoud
	Indexcijfer van			Binnen- en buitenl.			Binnenlandsche				Buitenl. Emissies	in %	1926 = 100	1923 = 100						
	421 Aandeelen	351 Industr. aandeelen	33 Spoorweg-aandeelen	37 Aand. van public utilities	60 Obligaties	Makelaars-leeningen ⁵⁾	Totaal (zonder conversie)	Conversies	Aandeelen	Obligaties										
1926 = 100						in millioenen dollars						milld. \$	in %		1926 = 100	1923 = 100				
1925	90	88	90	95	95.3	—	517	76	96	421	427	300	127	90	20.5	3	3	104	110	103.8
1926	100	100	100	100	97.0	3,292	526	91	91	435	433	313	120	94	19.6	3	3	100	100	103.8
1927	118	118	119	116	98.9	4,432	649	179	123	526	519	388	131	130	18.5	3	3	95	99	101.6
1928	150	154	129	149	98.7	6,440	676	155	247	429	566	446	120	110	17.6	4	4	97	106	100.4
1929	190	189	147	235	95.6	3,990	848	117	494	354	786	667	119	63	16.9	3	5	95	105	100.0
1930	150	141	125	215	98.3	1,894	585	55	125	460	500	374	126	84	16.2	1	3	86	88	96.2
1931	94	87	72	148	96.1	587	258	76	26	232	238	129	109	19	16.8	1	3	73	65	86.7
1932	49	46	26	79	81.1	347	99	45	2	97	96	27	69	2	19.5	1	3	65	48	77.7
1933	64	67	38	78	84.0	845	59	28	10	49	59	13	46	—	22.3	1	3	66	52	74.8
1934	73	81	42	69	96.7	931	117	66	3	114	117	14.5	102.3	—	26.6	1	3	75	66	79.4
J. '33	80	84	53	98	89.6	916	117	45	53	64	117	53	64	—	22.6	1	3	69	60	75.2
Aug.	75	79	49	87	89.9	917	46	7	14	32	46	14	32	—	23.1	1	3	70	58	76.9
Sept.	75	81	47	80	87.9	897	64	30	9	55	64	9	55	—	23.1	1	3	71	57	77.9
Oct.	70	76	40	75	86.5	776	59	1	3	56	59	3	56	—	23.1	1	3	71	56	78.0
Nov.	69	77	38	70	82.6	789	88	2	6	82	88	6	82	—	23.5	1	3	71	57	77.8
Dec.	70	79	40	67	83.6	845	57	18	16	41	57	16	41	—	23.8	1	3	71	56	77.3
Jan. '34	76	84	46	73	88.3	903	48	42	6	42	48	6	42	—	25.1	1	3	72	59	77.5
Feb.	81	88	50	81	92.9	938	79	8	1	78	79	13	65	—	26.1	1	3	74	61	78.3
Mrt.	77	85	48	76	95.1	981	97	50	5	92	97	14	83	—	26.2	1	3	74	61	78.5
Apr.	80	88	49	76	97.0	1,088	143	93	5	138	143	28	115	—	26.1	1	3	73	60	78.4
Mei	72	80	43	70	97.6	1,016	103	39	3	101	103	29	74	—	26.2	1	3	74	60	78.6
Juni	74	81	44	72	99.0	1,082	123	183	9	114	123	9	113	—	26.2	1	3	75	63	78.8
Juli	71	80	41	69	99.3	923	217	157	2	215	217	20	197	—	27.1	1	3	75	65	79.1
Aug.	68	77	36	65	97.8	874	180	79 ⁹⁾	—	180	180	8	172	—	27.2	1	3	76	70	79.6
Sept.	67	76	35	64	96.7	832	43	26	2	41	43	4	39	—	27.1	1	3	78	73	81.0
Oct.	67	76	36	63	98.4	827	122	36	0.4	121.5	122	0.4	121.5	—	27.2	1	3	77	71	80.9
Nov.	69	80	35	61	98.8	831	107	35 ¹⁰⁾	—	107	107	8	99	—	27.2	1	3	77	71	80.8
Dec.	69	80	36	58	100.0	880	141	45	1	140	141	35	106	—	27.3	1	3	77	72	80.8
Jan. '35	70	81	35	57	101.3	825	92	49	2	90	92	8	84	—	28.5	1	3	79	78	81.6
Febr.							27	46	—	27	27	7	20							

*) De jaarcijfers zijn berekend uit de maandelijksche gemiddelden.

¹⁾ De indexcijfers betreffende de productie, de wagonladingen, het katoenverbruik, het aantal tewerkgestelden en de betaalde loonen zijn ontleend aan het Federal Reserve Bulletin. De index van de industriële productie is samengesteld uit de gegevens van 58 industrieën n.l. 50 van fabrikaten en 8 van mineralen. ²⁾ Gemiddelde van Maart—Dec. ³⁾ Einde v. h. jaar (resp. maand). ⁴⁾ Ontleend aan de Commercial and Financial Chronicle. Hieronder zijn niet opgenomen de leeningen van de Reconstruction Finance Corporation en die van verdere current-organisaties aan Staten en Gemeenten. ⁵⁾ Stock exchange call loans. ⁶⁾ Renewal rate. ⁷⁾ Bureau of Labor Statistics. ⁸⁾ Volgens „Survey of Current business” 435. ⁹⁾ v) = voorloopig. ¹⁰⁾ w.o. 50 mill. dollars van de Canadeesche regering. ¹¹⁾ w.o. \$ 10 mill. conversie Fransche leening.